

„Lábam előtt mécses a te igéd, ösvényem világossága.” (Zsoltárok 119,105)

Bibliaismeret

BAPTISTA HIT TAN

9.
osztály

BOK

Bibliismeret – Baptista hittan 9. osztály
(alapszintű érettségire felkészítő hittankönyv)

Az egyes leckék szerzői:

Varga Attila (1-19, 21-23, 27-29)

Pozsonyi Péter (20)

Tárczy Beáta (24-26)

Benedek Zalán (30-36)

Szerkesztette: Varga Attila

Teológiai lektor: Paróczy Zsolt

Borítóterv és tipográfia: Boltos Péter

Grafika: Sztasákné Gulyás Boglárka

További közreműködők: Szommer Hajnalka és Vargáné Pitt Györgyi

A bibliai idézeteket a Magyar Bibliatársulat 1975. évi új fordítású Bibliájának 1990-es revideált kiadásából vettük. Az ettől eltérő eseteket külön jelöltük.

Minden jog fenntartva.

A kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül sem a teljes mű, sem annak része semmilyen formában nem sokszorosítható.

BOK, 2017

Kiadja: BOK – Baptista Oktatási Központ
1068 Budapest, Benczúr utca 31.

Felelős kiadó: Papp János

TARTALOMJEGYZÉK

I. A BIBLIA ÁTTEKINTÉSE

- 1. LECKE – A Könyvek könyvének eredete, műfaja és belső szerkezete 7
- 2. LECKE – A Biblia vizsgálata a megbízhatóság és a tudományosság szabályai alapján 11
- 3. LECKE – A bibliafordítások és azok megbízhatósága 15
- 4. LECKE – A Biblia tekintélye 19

II. AZ EVANGÉLIUM

- 5. LECKE – Az evangélium – Zákeus történetén keresztül... 23

III. EGY ÓSZÖVETSÉGI KÖNYV RÉSZLETES VIZSGÁLATA

- 6. LECKE – Bevezetés (1): Az emberiség őstörténete 27
- 7. LECKE – Bevezetés (2): A zsidó nép őstörténete 31
- 8. LECKE – József élettörténete – Rossz családi kapcsolatok 39
- 9. LECKE – József élettörténete – Különböző jellemek. Júda és József életútjának összehasonlítása. A másik nemhez való hozzáállás 43
- 10. LECKE – József élettörténete – A felemelkedés. A munkához és az anyagiakhoz való helyes hozzáállás 47
- 11. LECKE – József élettörténete – A szembesítés és a családi kapcsolatok helyreállása 49
- 12. LECKE – József élettörténete – Az álom megvalósulása. A hatalomhoz való helyes hozzáállás 53

IV. KAPCSOLATOK

- Bevezetés a Kapcsolatok című témakörhöz 57
- 13. LECKE – Kapcsolatom magammal – Önértékelésünk – Ki vagy te? Ki vagyok én 57
- 14. LECKE – Kapcsolatom a teremtőmmel – Ki vagyok én Istennek? Ki nekem Isten? 61
- 15. LECKE – Kapcsolatom a családommal – Mit jelent számodra? A biztonság vagy a bizonytalanság közege? 65
- 16. LECKE – Kapcsolatom az egyházzal 69
- 17. LECKE – Kapcsolatom a társadalommal 73
- 18. LECKE – Kapcsolatom az engem körülvevő világgal 77
- 19. LECKE – Kapcsolatom a világot másként szemlélőkkel 81

V. A TÍZPARANCSOLAT

- 20. LECKE – 1. Az egy Isten tisztelete – Dániel és barátai a tüzes kemencében 85
- 21. LECKE – 2. A láthatatlan Isten tisztelete – Az aranyborjú 89
- 22. LECKE – 3. Isten nevének tisztelete – Péter fogadkozása 93
- 23. LECKE – 4. A nyugalomnap tisztelete – Teremtés 97
- 24. LECKE – 5. Szülők tisztelete – Ézsau és Jákob 101
- 25. LECKE – 6. Az élet tisztelete – Jézus tanítása, Káin és Ábel 105
- 26. LECKE – 7. A házasság tisztelete – Dávid és Betsabé 109
- 27. LECKE – 8. A tulajdon tisztelete – Ákán bűne 113
- 28. LECKE – 9. Az igazság tisztelete – Jézus a nagytanács előtt 117
- 29. LECKE – 10. Megelégedettség – Nábót szőlője 121

VI. EGY ÚJSZÖVETSÉGI KÖNYV RÉSZLETES VIZSGÁLATA

30. LECKE – Jézus Krisztus története Márk evangéliumában – Bevezetés	125
31. LECKE – Jézus Krisztus története Márk evangéliumában – Kicsoda Jézus?	129
32. LECKE – Jézus Krisztus története Márk evangéliumában – Isten hatalma	131
33. LECKE – Jézus Krisztus története Márk evangéliumában – Hit és hagyományok	135
34. LECKE – Jézus Krisztus története Márk evangéliumában – Követés	137
35. LECKE – Jézus Krisztus története Márk evangéliumában – Az ítélet	141
36. LECKE – Jézus Krisztus története Márk evangéliumában – A szeretet	143

VII. FÜGGELÉK

1. FÜGGELÉK – A Biblia felosztása	146
2. FÜGGELÉK – Bibliafordítások	150
3. FÜGGELÉK – Két vagy három részből állunk?	152
4. FÜGGELÉK – Isten nevei, felségcímei és jelzői leírása	153
5. FÜGGELÉK – Ma is lehet Jézussal találkozni?	156
6. FÜGGELÉK – A jó házasság receptje a Bibliában	157
7. FÜGGELÉK – Édes anyanyelvünk árnyalatai és finomságai	158
8. FÜGGELÉK – A bibliai kereszténység	159
9. FÜGGELÉK – A hinduizmus és a buddhizmus tanításai keresztény nézőpontból	160
10. FÜGGELÉK – Az iszlám és az ateizmus keresztény nézőpontból	162
11. FÜGGELÉK – Sławomir Mrozek: Egymás mellett élés	164

Kedves Olvasó!

A középiskolás *baptista hittanterv* kidolgozásánál az vezérelt minket, hogy olyan korszerű alap- és emelt szintű hittanérettségire felkészítő tankönyveket hozzunk létre, melyek egyértelmű és érthető bibliai válaszokat adnak korunk kihívásaira. Nem pusztán a közoktatásban eltöltött néhány újabb órára és egy új tantárgy ismereteinek elsajátítására hívunk...

Véleményed bátor megfogalmazására és kérdéseid kimondására ösztönzünk! Azt szeretnénk, ha a hittanóra az a hely lenne, ahol nem kész válaszokat kell bemagolni, hanem lehet kérdezni, kételkedni, érvelni, őszintén beszélgetni.

Figyelembe vettük, hogy olyan tanulók is választhatják ezt a tárgyat, akik már a korábbi években tanultak az *Éltrevaló* című tankönyvekből. Bár számukra lesz, ami ismerős, de mindenképpen bővebb tudásra tehetnek szert a már elsajátított anyaghoz képest. De akinek nem volt ilyen előképzettsége, annak sem kell rosszul érezni magát, mert az alapoknál kezdünk, olyan információkkal, melyek megértése és elsajátítása középiskolás szintű érettséget és tájékozódóképességet feltételez.

A tankönyveket úgy állítottuk össze, hogy azok csak akkor lesznek használhatók, ha Bibliával együtt forogtad azokat! Ennek célja, hogy naponta kézbe vedd a Szentírást, és abban készség szintjén képes légy könnyedén tájékozódni, idézeteket megtalálni, tematikusan keresni.

Bátorítani szeretnénk, hogy megerősödj abban, hogy azok a tudományos megközelítések, melyek valóban kiállják a tudományosság próbáját, nem állnak ellentmondásban a Biblia ki-jelentéseivel!

Kiválasztottunk egyet az Ó- és egyet az Újszövetség könyvei közül, melyeket részletesen is meg fogunk vizsgálni ebben a tanévben. Az *evangélium* és annak lényegre törő összefoglalása pedig mind a négy évben visszatér majd, csak más-más történet formájában.

A zsidó-keresztény etika alappillérei *A tízparancsolat*, valamint a *Kapcsolatok* című témakörben lesznek idei tanulmányunk tárgyai. Ez utóbbi fejezet négy éven átívelve abban igyekszik segíteni, hogy megértsd a téged körülölelő világot, és pozitív módon élhesd meg azokat a kapcsolatokat, melyeknek lehetősége ott áll előtted. Mindezt természetesen bibliai perspektívából. Ebben az évben az emberi élet kapcsolatrendszerét áttekintő tananyag minden témakörét érintjük majd vázlatosan, hogy annak egész ívéről átfogó képet kaphass. A későbbi évek során pedig az idén felvetett témák mélységi megközelítéseivel foglalkozunk majd.

Kívánjuk, hogy hitoktatóknak és diákoknak egyaránt segítségül és áldásul szolgáljanak az itt leírtak, és a Biblia Istenének minden értelmet meghaladó szeretete megtapasztalására vezesse mindazokat, akik kézbe veszik. Sok-sok ismeret lett belesűrítve ezekbe a könyvekbe, de ne feledjük, hogy „a betű megöl, a lélek pedig megelevenít” (2Kor 3,6). Nem egy újabb típusú farizeusképzést szerettünk volna létrehozni, hanem lehetőséget adni arra, hogy mindazokkal együtt, akik ezt a tárgyat választották, a törvényi keretek betartásával, az érettségi követelményeknek megfelelő módon olyan bibliaismerethez, de főként istenismerethez jussunk, mely nem pusztán a lexikai ismereteinket gyarapítja, hanem hozzásegít ahhoz, hogy tanulmányaink során eljussunk a hit és Jézus Krisztus megismerésében „a felnőttkorra, a Krisztus teljességét elérő nagykorúságra, hogy többé ne legyünk kiskorúak, akik mindenféle tanítás szelében ide-oda hányódnak és sodródnak az emberek csalásától, tévútra csábító ravaszágától; hanem az igazsághoz ragaszkodva növekedjünk fel szeretetben mindenestől őhozzá, aki a fej, a Krisztus” (Ef 4,13b–15).

A szerkesztő

A Könyvek könyvének eredete, műfaja és belső szerkezete

TUJTAD?

A **Biblia** szavunk az ógörög βιβλος (biblosz) kifejezésből ered. *Büblosz föníciai kereskedőváros volt a mai Libanon partvidékén. Kikötője az ókori Egyiptomból érkező papirusz kereskedelmének fontos átrakodóhelye volt. A görögök e kikötő nevéből nevezték el annak legfontosabb kereskedelmi árucikkét, a könyvek alapanyagául szolgáló papírnádat. Így a görög szó, „biblia”, immár könyveket jelentett.*

A **kánon** szó eredeti jelentése: mérővessző, norma, szabály, példa, minta. A bibliai iratokra alkalmazva a hit szabályait tartalmazó, Istentől ihletett iratok gyűjteményét értjük alatta. A kánon az Istentől ihletett iratokat teljességükben tartalmazza. A kanonizáció pedig az egyes iratok isteni ihletettségének egyház általi elismerését jelenti.

Az elnevezés

Maga a Biblia a következő szavakkal utal vissza önmagára: Írás, Írások, Szentírás, könyvek, törvény és a próféták. Előfordul még a „bibliothéka” kifejezés, valamint Jeromos egyházatyja kedvelt megfogalmazása a „divina bibliotheca” vagyis isteni könyvgyűjtemény.

Jézus Krisztus így beszélt a Biblia akkori időkig megírt könyveiről:

„Ezt mondtam nektek, amikor még veletek voltam: be kell teljesednie mindannak, ami meg van írva rólam a Mózes törvényében, a próféták könyvében és a zsoltárokbán.” (Lk 24,44)

Ez a hármas megnevezés gyakorlatilag a teljes addig megírt Ószövetség korabeli, hivatalos elnevezése volt. Amikor pedig azt mondta: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez az első és a nagy parancsolat. A második hasonló ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat. E két parancsolattól függ az **egész törvény és a próféták**” (Mt 22,37–40), akkor gyakorlatilag, az akkori teljes Biblia lényegét foglalta össze.

A Biblia könyvei

A Bibliában 66 könyv található. Ebből az Ószövetség 39, az Újszövetség 27 könyvet tartalmaz.

A katolikus változatban 45 vagy 46 ószövetségi könyvet és 27 újszövetségi könyvet találunk. A zsidó vallásban pedig csak az ószövetségi iratokat. Ezek száma az összevonások miatt 24. Ez teljesen megegyezik a protestáns ószövetségi **kánonnal**. Az Újszövetséget mind a protestáns, mind a katolikus egyház egységesen elfogadja!

A Biblia egyes könyvei fejezetekre, a fejezetek pedig úgynevezett versekre tagolódnak, ami jelentősen megkönnyíti az egyes mondatok megkeresését vagy a hivatkozások pontos helyének megadását.

$$66 = 39 + 27$$

Az Ószövetség könyveit ilyen tekercsekben olvasták fel a zsinagógákban.

A szerzők

A Bibliát több mint 40 szerző jegyezte le. Mindenféle társadalmi helyzetű, rangú és műveltségű írók. Pásztortól a királyokig, halásztól az orvosig, vámszedőtől a tudósokig. Mindezt három kontinensen, egymástól függetlenül, a legkülönbözőbb körülmények között. Pusztától a börtönig, csatában, a győzelem mámorában, a kétségbeesés mélyén, örömben és bánatban. Történt mindez több, mint 35 nemzedék, több ezer év alatt, mégis harmóniában és egységben. Egyazon rendező elv alapján. Egyazon **ihletettség** (a szó jelentését lásd a 2. leckében) alatt.

TE MIT GONDOLSZ?

Mekkora esélye lenne annak, hogy egyazon könyv társszerzői lennének az alábbi személyek:

A Bibliát egykor ilyen tórumatával olvasták, hogy egy ujjal se érintsék az íráshordozót, megővva azt minden lehetséges szennyeződéstől.

Egy könnyűszerkezetű házak építésével foglalkozó magánvállalkozó, a településünkön működő NAV igazgatója, egy orvos a városi kórházból, valamint egy betanított munkás a legközelebbi halastóról. Mind a négyük más környezetben nőtt fel, és négyen négyféle politikai párt elkötelezettjeként ismertek. Beszáll még ennek a különös könyvnek a megírásába gróf Széchenyi István, egy bakonyi tehénpásztor az 1800-as évek elejéről, továbbá Hunyadi János, a híres törökverő, Janus Pannonius, a költő, de még Szent István királyunk is. Sőt még valaki, akinek szegény, de a nevét se tudjuk már, ám rajta múltott, hogy annak idején mi magyarok elindultunk az őshazából. Mindeközben se tér, se idő, se kultúra nem akadályozza meg abban őket, hogy amit egymástól függetlenül alkotnak, az harmonikus, egységes egész legyen.

Pedig pont ez az, ami a Biblia születése kapcsán valóságosan megtörtént: politikus és tudós, hadseregpáncsnok és államférfi, fügetermesztő és tehénpásztor, halász és orvos, vámszedő és pap különböző nézőpontból, de ugyanazt a mondanivalót írták le, az élet legfontosabb kérdéseiről.

A műfaj kérdése

Ezeknek a könyveknek számos műfaja van (ének, példabeszéd, költemény, teológiai értekezés, törvénykönyv, szabályrendszerek, építési terv, leltári jegyzék, úti beszámoló, természetrajzi leírás, személyes hangvételi levél, általános levél, történelemkönyv, **próféciai**). De legkülönbözőbb témáik ellenére is a könyvek egy irányba mutatnak. Összhangban egymásra épülnek.

Rövidítések

Ha valaki a Bibliából idéz, akkor az adott szöveg pontos helyét az idézet után fel kell tüntetnie. Ennek a hivatkozásnak a pontosságához viszont ismernünk kell, hogy a Biblia egyes könyveit, hogyan szoktuk egységesen rövidíteni. **Ennek megismerését és megtanulását segíti az 1. függelék (148–151. oldal).**

TEDD MEG!

Tanulmányozd az egyes könyvek neveinek rövidítését és a Biblia könyveinek sorrendiségét, hogy tanulmányaid során az idézeteket és a hivatkozott helyeket könnyen ki tudd majd keresni!

Keresés a Bibliában

A Biblia könyvei eltérő hosszúságú fejezetekre vannak osztva. Ezek a fejezetek úgynevezett versekből állnak, melyeket a mondat elején kis méretű számokkal jelöltek meg. Ha idézünk a Bibliából, akkor először a könyv rövidítését, majd a fejezet számát, a fejezeten belül pedig a vers (vagy versek) számát adjuk meg. Ezek alapján a könyvek sorrendjének ismeretében könnyen és gyorsan odalazhatunk az idézett szakaszhoz.

Például ha az a feladat, hogy keresd ki a *2Tim 3, 16–17*-et, akkor ez azt jelenti, hogy a *2Tim*, azaz Pál apostolnak a Timóteushoz írt második leveléből keressük ki a nagy méretű számokkal jelzett fejezetekből a harmadikat, azon belül pedig a kis számokkal megjelölt sorok közül a 16. és 17. verseket.

Ma a Biblia már netes applikációkon, egyetlen érintéssel is elérhető.

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

Keress ki és olvasd el tehát a *2Tim 3, 16–17*-et!
Mit ír itt a Biblia önmagáról?

A Biblia vizsgálata a megbízhatóság és a tudományosság szabályai alapján

Vizsgálatok a tudomány (irodalomtörténet) alapelvei szerint

Mivel nem rendelkezünk eredeti kéziratokkal, azt kell kiderítenünk, mennyire megbízhatóak a birtokunkban levő másolatok. Ehhez az irodalomtörténeti kutatás alapelvei szerint kell megvizsgálunk a rendelkezésünkre álló írásokat. Az első szempont, hogy meg kell néznünk, hány dokumentum áll rendelkezésre, és mennyi idő telt el az eredeti és a rendelkezésünkre álló legrégebbi kézirat között.

TUDDTAD?

Az ókori művek tekintetében – csak a görög nyelvű másolatokat tekintve – az Újszövetségnek több mint 5000 kézírata maradt fenn. Ha a többi kéziratot is ide számítjuk, akkor közel 25 000 példányról beszélhetünk. A többi ókori irat meg sem közelíti ezt a számot. Összehasonlításképpen Homérosz Iliászának 643 kézírata maradt fenn. Ennek legkorábbi, első, teljes szövege pedig a XIII. századból származik.

Az eddig ismert legkorábbi újszövetségi kézírattöredék (János evangéliuma 18. részének töredékével)

Az Újszövetség kézíratai

Az Újszövetségből Már a 2. századból is maradtak fenn kézírattöredékek. Néhány évtizeddel azután, hogy a benne foglalt események megtörténtek, már leírták azokat. Méghozzá szem- és fültanúk írták le. Ha ezt összevetjük más ókori művekkel, melyeknek hitelességét nem szokták megkérdőjelezni, megdöbbentő számokat kapunk. Livius, Josephus Flavius, Tacitus vagy az ifjú Plinius műveinek a mutatói sokkal rosszabbak, mint a Bibliáé. Legkorábbi másolataik és a keletkezési idejük közötti különbség az Újszövetség néhány évtizedével szemben pedig több száz év!

Az Újszövetség tehát messzesemenően kielégít minden tudományos igényt, hitelt érdemlő, történeti szempontból megbízható mű.

MIT JELENT?

Kik voltak a maszoréták? Kezdetben másolóknak, később pontozóknak is nevezték őket. Kr. u. 100 és 1000 között működtek. Ők gondoskodtak arról, hogy az Ószövetség régi szövege megmaradjon és ne romoljon. Ők vezették be a héber írás pontozással történő magánhangzó-jelölését is.

Az Ószövetség kézíratai

A maszoréták különös módon gondoskodtak arról, hogy az Ószövetség minden mondata szóról szóra, betűről betűre pontosan megmaradjon.

Mert bizony mondom néktek, hogy amíg az ég és a föld el nem múlik, egy ióta vagy egy vessző sem vész el a törvényből, míg minden be nem teljesedik. (Mt 5, 18)

Geniza – kézirattemető hely a zsinagóga mellett

A holt-tengeri tekercseket őrző agyagkorsók

A kéziratokban, azok másolása során, többféle hiba fordulhatna elő. Az Ószövetség azonban minden ismert irodalmi műtől különbözik abban, hogy a legapróbb részletekig menő pontossággal adták tovább. De hogyan állíthatunk ilyet, ha hasonlóan az összes többi ókori irodalmi műhöz az Ószövetség kapcsán sem maradtak fenn eredeti iratok a keletkezés idejéből?

A „szöveg őrinek”, az írástudóknak az volt a feladatuk, hogy kiszűrjék az esetleges hibaforrásokat. A másolóknak egyetlen szót, de még csak írásjelet sem volt szabad emlékezetből leírniuk, vagyis anélkül, hogy az előttük fekvő eredeti iratra ne pillantottak volna. A másolatok nagyon szigorú szabályok alapján készültek. Megszámolták a sorokat és betűket, így ellenőrizve a másolás pontosságát. Ha egyetlen hiba volt egy kéziratban, ami a másolat ellenőrzésénél kiderült, az egészet meg kellett semmisíteniük. A hibás másolatokat és az elnyűtt, elhasználódott, zsinagógai felolvasásra már nem használható tekercseket szertartásosan el kellett temetni, nehogy méltatlan, szentségtelen bánásmódban részesüljenek. Ha mégis fennmaradt egy-egy ilyen példány, az azért lehetséges, mert olvasás oktatására használták és a **genizának** nevezett helyiségben tartották. Ám a tartalmát többé nem tekintették mérvadónak. A kellőképpen ellenőrzött másolat, többet ért az eredetinel. A kor tehát nem vált előnyére egy kéziratnak. Idővel bepiszkolódott vagy megsérült. Ez esetben viszont használhatatlannak nyilvánították. A zsidók nem a régebbi másolatokat tartották értékesebbnak, hanem inkább az újabb példányokat, mivel azok hibátlanok és a legjobb állapotúak voltak. Az ószövetségi kéziratok csekély száma és fiatal kora (középkori genizákból származó iratok) miatt a tudomány számára kérdéses volt, hogy mennyire hiteles a **maszoréta** szöveg. Ennek nem várt, de perdöntő bizonyítékát a holt-tengeri tekercsek szolgáltatták.

A holt-tengeri vagy kumráni tekercsek

A múlt század közepén kalandos körülmények között összesen kb. 900 tekercs került elő. Ezeket eredetileg hosszúkás (60 cm magas) agyagkorsók őrizték, melyeket viasszal légmentesen zártak le. A bennük levő pergamenek és papiruszok (sőt, egy a világon egyedülálló réztekercs is) a Kr. e.-i 2. század, és a Kr. u.-i 1. század között keletkeztek. A tekercsek között sok ószövetségi iratot találtak, és csak minimális az eltérés a mai héber–arámi szövegekhez képest.

(Eszter könyve kivételével a teljes Ótestamentumot tartalmazzák héber nyelven.) A 4-es barlangból előkerült 7,34 méter hosszú, egészen jó állapotban ránk maradt Ézsaiás-tekercs több mint kétezer év távlatából mindössze néhány szóban tér el a legpontosabban rekonstruált héber szövegtől. És ez sem jelentésműködés, hanem csupán nyilvánvaló elírás. Arra a kérdésre tehát, hogy mennyire volt megbízható az idők folyamán a maszoréták munkája, megdöbbentő bizonyítékok kerültek elő minden eddigi ószövetségi kéziratnál ezer évvel régebről.

De mit jelent pontosan az, hogy a Biblia **ihletett** könyv?

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

Keress ki és olvasd el újra, hogy mit ír a Biblia önmagáról a *2Tim 3,16–17*-ben!

Isten parancsolta meg a szentíróknak, hogy a Bibliában olvasható gondolatokat írásba foglalják. Ő adta nekik ezeket a szavakat. A leírtakon ugyanakkor érzékelhető az írók egyéniségének, műveltségének, kultúrájának nyoma. A szentírók maguk számolnak be ennek gyakorlatáról:

Olvasd el a *2Sám 23,2-ben*, hogy mit mond Dávid, aki az Ószövetség jelentős részét írta!

Olvasd el Péter apostol sorait (*2Pt 1,20–21*), amelyeket a Bibliáról írt!

Ha ugyanarról a témáról különböző szerzők írtak, akkor különösen szembeötlő ez az egyéni stílus. Jézus élettörténetét Márk evangélista például, akinek Péter apostol diktálta le az evangéliumot, rövid, világos mondatokban mondja el. Ugyanezt Lukács, a maga nagy műveltségével, részletesebben és sokkal igényesebb, választékosabb stílusban jegyezte le. Miközben a köztük levő minden különbözőség ellenére fennálló harmónia és együtt látás vitán felül áll. Összefoglalva tehát elmondhatjuk: a Bibliát Isten írta, csak a szentírókkal íratta le.

A Bibliának valójában tehát egy szerzője van, az az Isten, aki szükségesnek látta ezeket az igazságokat minden idők hívőinek írásba rögzíteni. Csak sok íródeákot alkalmazott, viszont őket az írás közben Isten Szentlelke vezette, irányította, ihlette.

Az ihletettség következményeként a Bibliát igaz és megbízható forrásnak tekintjük. Mivel Isten a Szentírás szerint mindenható, mindent tudó és tökéletes, ezért természetéből adódóan az Ő szava is ugyanezen tulajdonságokkal fog rendelkezni. Egy keresztény számára nincs még egy olyan könyv, amely ehhez hasonló igényességgel, hitelességgel és tekintéllyel bírna.

Ezért merjük leírni azt a mondatot is, miszerint: a Biblia az a könyv, mely önmagát magyarázza.

A holt-tengeri tekerceket rejtő kumráni barlangok

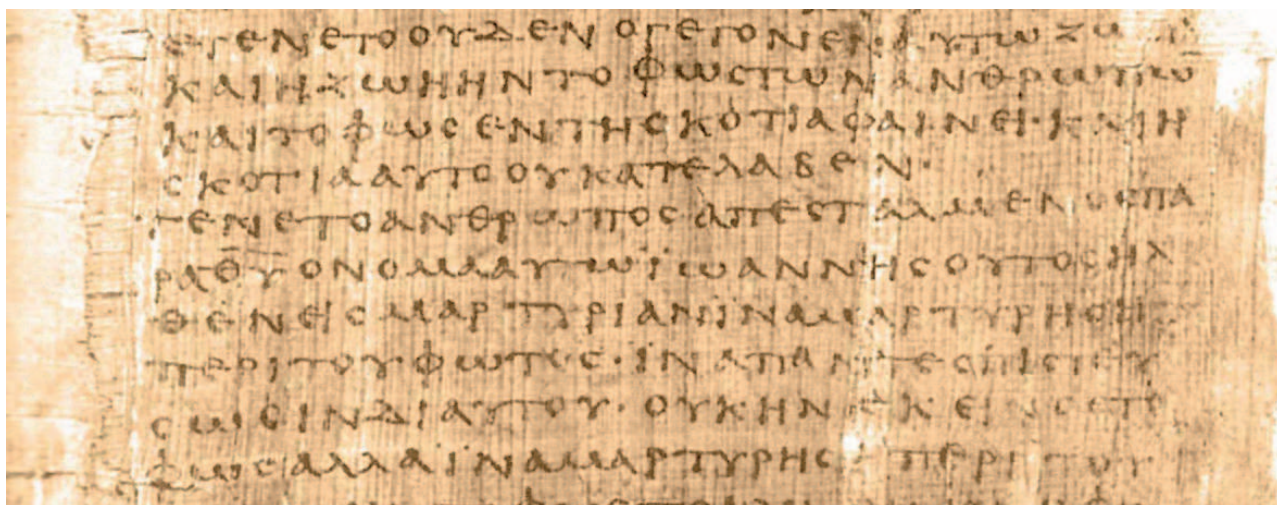
Egy holt-tengeri tekercs a Jeruzsálemi Múzeumban

A bibliafordítások és azok megbízhatósága

A nyelv

Az Ószövetség könyveit eredetileg óhéber, helyenként pedig arámi nyelven írták. Az Újszövetség nyelve pedig az ógörög. Ennek széles körben, az egykori Római Birodalom egész területén elterjedt köznyelvi változata az úgynevezett koiné volt.

A Bodmer-kódex úgynevezett 66-os jelzetű papirusza, mely az egyik legrégebbi csaknem teljes egészében fennmaradt János evangéliuma

A fordítások sokfélesége

A fordítások növekvő száma és nyilvánvaló különbségeik miatt érdemes tudni, hogy miért, és miben térnek el azok egymástól. Először is minden nyelvnek megvannak a maga szóképzleti, alaktani, mondattani sajátosságai (*idióma*). A fordításoknak pedig, ezen szabályszerűségek figyelembevételével, nehéz lenne elérnie, hogy a *forrásnyelvről* (pl. a koiné) a *célnyelvre* (mondjuk édes anyanyelvünkre), azon belül is egy *speciális célcsoportra*: fiatal, érettségire készülő, kiművelt, de legalábbis művelődésre kész emberek mindennapi szókincsére ültesse át az eredeti szöveg tartalmát. A mi esetünkben pedig a fordítás szövegűségének oly mértékűnek kell lennie, mely alkalmassá teszi mélyebb tanulmányozására.

Egy fordítás akkor jó, ha az olvasó vagy hallgató fejében ugyanaz a gondolat(sor) jelenik meg, mint az író vagy beszélő fejében. Ha figyelembe vesszük a már említett idiómákat, és érzékenyek vagyunk egy nép kultúrájának sajátosságaira, akkor a Biblia szövege minden nyelvre, sőt, bármely kultúrkörre is átültethető.

Egy eszkimó nem értheti az Isten báránya kifejezést, de az Isten fókája ugyanazt az allegóriát fejezi ki számára, mint a bárány a melegebb égöv lakójának. Például egyes Amazonas menti törzsek számára az ismeretlen kenyér helyett Jézus lehet „az élet banánja”, és ha nincs is olyan elvont fogalmuk, mint a hit vagy a bizalom, pontosan értik, mit jelent, hogy „akaszd Jézusra a függőágyad” („Bízd rá magad!”).

Biblia a föld minden nyelvén

Van egy olyan szervezet, mely azt tűzte ki célul, hogy a föld minden nyelvén elérhetővé tegye a Bibliát. A Wycliffe Bibliafordítók 2016-os adatai szerint (ld. wycliffe.hu) az emberiség világszerte kb. 7000 nyelvet és nyelvjárást használ. Ezek közül 636 nyelven létezik már teljes Biblia, 1442 nyelven Újszövetség, 1145 nyelven bibliarészek (pl. evangéliumok), 2422 fordítási projekt van folyamatban. Ezen elképesztő számok, ám a hősies munka ellenére is további 1700 projekt elindítására van még szükség, hogy céljukat elérhessék.

A Biblia magyarul

Nemzetünk a több mint 7000 nyelvből azon kivételesen áldott helyzetben van, hogy nemcsak rendelkezésünkre áll anyanyelvünkön a teljes Szentírás, de mindez már csaknem fél évezrede így van! Ott lehettünk az első néhány nemzet között, akik saját nyelvükön olvashatták Isten igéjét. A Biblia anyanyelvünkre, kultúránkra végső soron egész történelmünkre gyakorolt hatása felmérhetetlen.

Az 1400-as évek első felében már voltak evangéliumok, melyeket magyar nyelvre fordítottak.

Az 1500-as évek közepén már volt magyar nyelvű Újszövetség. Egyes feltételezések szerint már Mátyás corvinái között is volt teljes magyar nyelvű bibliafordítás. De, minden kétséget kizáróan Károli Gáspár volt az, aki a teljes Bibliát magyar nyelvre fordította 1590-ben. Hagyományosan tehát a vizsolyi Bibliától számítjuk a magyar nyelvű bibliafordítások történetét. Az azóta eltelt századok során ennek a korszakalkotó munkának csaknem száz revíziója született, és katolikus, evangélikus és kisegyházi gondozásban is számos rész vagy teljes fordítás látott már napvilágot.

A vizsolyi Biblia a legrégebb fennmaradt teljes, magyar nyelvre lefordított Szentírás

A fordítások fő szempontjai

A bibliafordítások egyik fő szempontja a PONTOSSÁG. Mivel a fordítók olykor eltérő fordítási alapelveket és technikákat követnek, nem mindig értik ugyanazt, a pontosság fogalma alatt. Van, aki az alapvető szótári és nyelvtani adatok pontos átírására törekszik, mások viszont a szöveg értelmét, üzenetét igyekeznek elsősorban visszaadni.

A másik fontos szempont az ÉRTHETŐSÉG. Ennek figyelembevételénél nem mellékes az a körülmény, hogy egy adott nyelven belül mely réteg számára készült a fordítás. Célcsoportok szerint vannak régies, modern, irodalmi, köznyelvi, de kimondottan szleng típusú vagy korlátozott szókincsű, egyszerű fordítások is.

Egyes bibliafordítások kiválóan alkalmasak bibliatanulmányozásra, istentiszteleti használatra, bár olykor nem kifejezetten olvasmányosak. Más fordítások esetében a fordító magára vállalta egy-egy problémakör értelmezését, és olyan kifejezéseket használ, amelyek a háttérismeretek nélkül a Bibliát kézbe vevő ember számára is lehetővé teszik annak gördülékeny olvasását. Élő mai nyelven keresnek szinonimákat az eredeti szövegben levő kifejezésekre, és az üzenet átadása érdekében szabadon körülírják, más szóval fordítják, értelmezik az eredeti szöveget. Így azonban a fordító személyes értelmezése sokszor tűnhet belemagyarozásnak. Ezek a változatok olvasmányosak ugyan, de részletekbe menő bibliatanulmányozásra alkalmatlanok (pl. EFO).

Folyamatosan változó anyanyelvünk

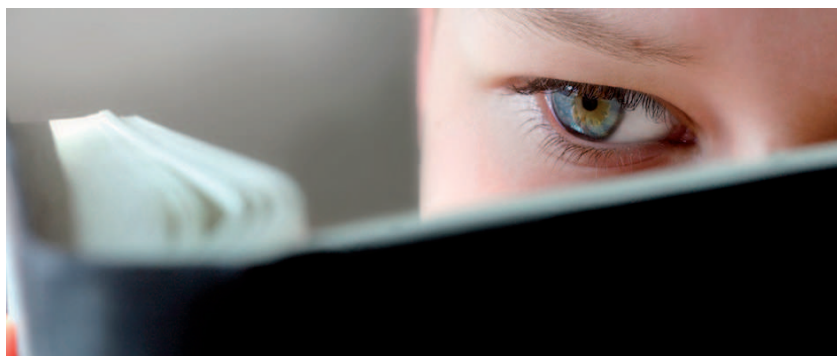
A nyelveknek azt a sajátosságát sem szabad elfelednünk, hogy folyamatosan változnak.

Helyesírásuk, nyelvezetük, szókincsük az évek során változik, átalakul. Gondoljunk csak Jókai regényeire, melyeket két évszázad távlatából, ma már csak értelmező szótárral vagyunk képesek követni. A Biblia régi fordításai is az ódon vagy komikussá váló nyelvezettől elveszíthetik a hatásukat, ezért a valaha volt legjobb fordítások is emberöltőnként megérnek a nyelvi revízióra.

Amikor elmondták, illetve leírták őket, akkor még az eredeti héber vagy görög kifejezések is korszerű, köznyelvi szövegek voltak. Isten az emberhez sosem beszélt ódon, vallásosnak ható nyelvezettel vagy modernkedő stílusban. Az a szándék tehát, mely arra törekszik, hogy a mai köznyelv számára érthetően adja át az eredeti üzenetet, mindenképpen üdvözlendő.

Egy-egy jól sikerült, régebbi nyelvezetű bibliafordításhoz, az abból oly sokat idézett mondatok nyelvezetéhez mély érzelmek kapcsolódhatnak. A megszokás, olykor a felekezeti identitás őrzése is elutasítást szülhet a modern fordításokkal szemben.

Összefoglalva, tehát tökéletes fordítás nem létezik, de igényes és a célközönség számára az eredeti üzenetet leginkább átadó, annak tartalmát megőrző és értelmező igen. Nem a „szó szerinti” fordítás „a jó fordítás”, hanem az, amelyik az összes szótári és nyelvtani tartalmat pontosan, a magyar nyelv sajátosságainak megfelelő megfogalmazásban adja át. A célközönség pedig szintén meghatározza, hogy melyik fordítást alkalmazzuk.

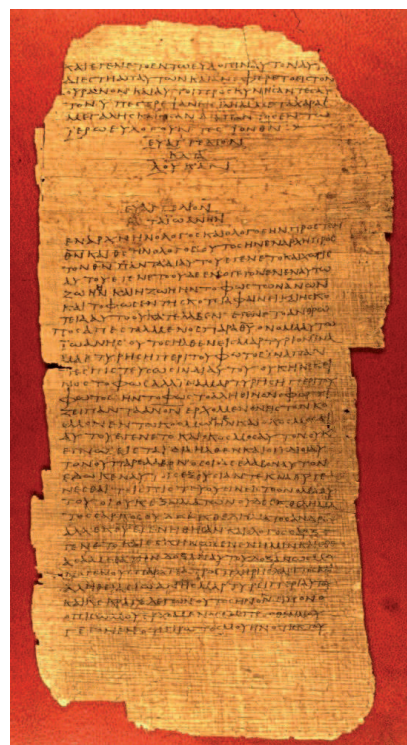

Az általunk a hittantanyulmányokhoz használt fordítás

Mi a következő évek során a hittanórákon bibliai idézeteink forrásaként a **Magyar Bibliatársulat új fordítású Bibliájára fogunk hivatkozni**. Ez a mai, modern, magyar nyelvű bibliafordítások sorában a fent vázolt két véglet között középen helyezkedik el (lásd a 2. függelék – 152–153. oldal). Nyelvezete nem áll olyan távol tőlünk, hogy archaikusan csengjen, de nem is rugaszkodik el annyira az eredeti nyelvtani szerkezetektől, hogy mélyebb tanulmányozásra és összefüggések meglátására alkalmatlanná váljon.

A Vizsolyban nyomtatott Biblia első lapja

Lukács evangéliumának legrégebbi fennmaradt kézirat töredéke

A Biblia tekintélye

Egy megosztó könyv

„Nem sok olyan könyv van, ami ennyire népszerű és ugyanakkor ilyen szélsőséges reakciókat képes kiváltani az emberekből. Igaz, hogy sokan szeretik, ugyanakkor sokan utálják, sőt gyűlölik is a Könyvek könyvét. Egyesek gyilkolnak a Biblia nevében, mások pedig, ha kell, meghalnak Isten beszédéért és Igéjéért. Sokan hatalmas dolgokat vittek véghez általa, és jobba tették korszakukat, mások pedig alantas tetteik takarójául használták. Égették, terjesztették, láncra verték és csempészték, kritizálták és védelmezték. Izgalmasabbnál izgalmasabb és borzalmasabbnál borzalmasabb történetek sokaságát lehetne felidézni az elmúlt korokból. Ez pedig abból fakad, hogy *a Biblia minden esetben tekintéllyel lép fel az embereket leginkább foglalkoztató kérdésekben, és döntés elé állítja őket!*

A Biblia nem tekinthető pártatlan és elfogulatlan könyvnek! Legyen szó a bűnről, az ember természetéről, Istenről, Jézus Krisztusról, megváltásról, igazságról, kárhozatról és mennyszágról, a Biblia világos képet tár elénk. Ezt el lehet fogadni hit által, és el is lehet utasítani különböző okokra hivatkozva. Bármi is legyen azonban az oka az elutasításnak, akkor is tény marad: *a Bibliát nem lehet közömbösen szemlélni és elmenni mellette.* Még az is, aki látszólag nem foglalkozik vele, kialakított egy álláspontot róla, ami azonnal előtör belőle, ha szóba kerül. A Biblia tekintélye nem pusztán a leírt betűben van, hanem abban, hogy *Isten kijelentéseit tartalmazza, és ezért a benne foglaltaknak súlya van.*

Ne engedd, hogy por lepje be a Bibliádat!

...mert Isten szeretet. (1Jn 4,8)

A megkerülhetetlen próféciaik...

MIT JELENT?

A prófécia

Isten akaratának az általa küldött emberek által közvetített, jövőre vonatkozó kijelentése. A beteljesedett bibliai próféciaik logikailag teljességgel megmagyarázhatatlanok, és meghaladnak minden emberi képességet, mely a jövőben bekövetkező eseményeket ilyen pontossággal leírhattak volna. A Bibliában található több mint 8000 profetikus jellegű vers (ami a Biblia 27%-a!) tehát kizárólag az isteni kijelentéssel magyarázható. (Keresd ki a Bibliából az 5Móz 18,20–22-t!)

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

Olvasd el a 22. zsolnárt, melyet Kr. e. 1000 körül jegyzett le Dávid, Izrael királya! Vesd össze a Mt 27,31–50-ben, valamint a Jn 19,23–24-ben és 28–37-ben olvasottakkal!

Keresd meg a 10 azonosságot, mely fennáll a szövegek között a lejegyzés idejének távolsága ellenére!

Kiről szólhat a Kr. e. 1000-ben lejegyzett 22. zsolnár, különös tekintettel a 2., 7–9., 15–19. versei?

Mivel magyarázod azt, hogy valaki ilyen pontos leírást adjon egy olyan eseményről, amely majd csak ezer évvel később történt meg?

Miért nem értik, miért nem veszik komolyan sokan azt, amit a Biblia ír?

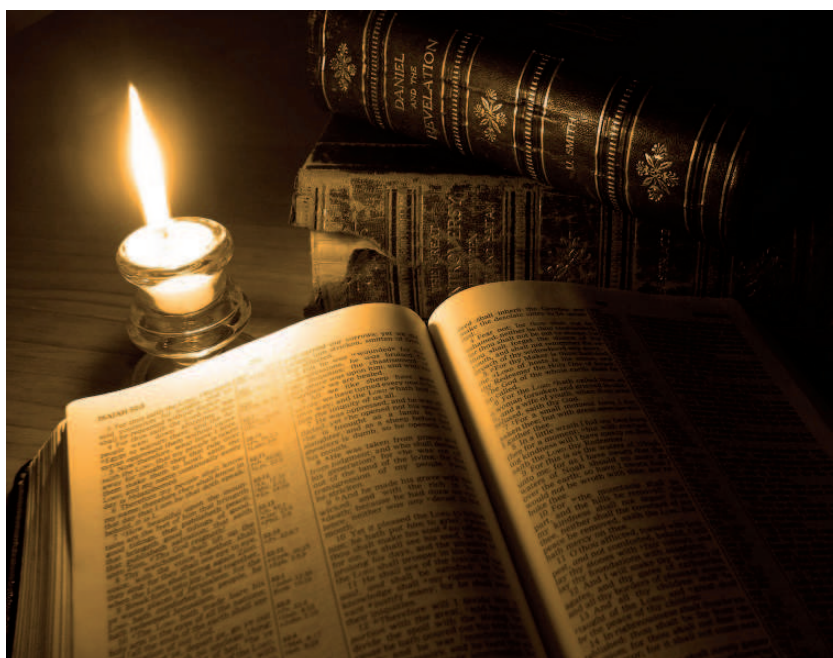
Az alábbiakban Cseri Kálmán egyik igehirdetéséből idézünk egy szemléletes hasonlatot a transzformátorról, melynek működése segíthet megértenünk, mit is jelent a Biblia isteni ihletettsége, és miért nem tudják mindezt néhányan értelmezni:

„...hasonló ahhoz, amit a transzformátorok tesznek az elektromos árammal. Beérkezik oda a magasfeszültségű áram, azt redukálni kell 220–230 Voltra, hogy használhassuk a háztartásban is. Ha azt a magasfeszültséget vezetnék be, minden szétduzzanna, tönkremenne, életveszélyes lenne. Redukálni kell a transzformátornak. Az Isten magasságos gondolatai elérkeznek egy emberhez, a Szentlélek által azt felfogja és egyszerű emberi szavakba foglalva, egyszerű betűkkel leírja. De ugyanez visszafelé is működik, és ez mutatja, hogy Isten gondolatait írta le valaki, mert amikor ezt valaki olvassa, ugyanez a Szentlélek feltranszformálja a számára, és az egyszerű szavak és betűk az élő Isten hozzánk szóló üzenetévé válnak. És milyen sokan tapasztaljuk ezt, akik naponta ezzel a hittel olvassuk a Szentírást, hogy Isten egészen személyesen, teljesen időszerű, aktuális üzeneteket, tanácsot, segítséget, óvást, feddést tud adni a hívőnek a Biblia szövegén keresztül. Ami külsőre ugyanolyan, mint minden más könyv, de éppen mivel ihletett, egészen más, mint az összes többi kézzel írt vagy nyomtatásban megjelent könyv, mert ezen keresztül maga az élő Isten tud szólni hozzánk ma is, és ad segítséget, útmutatást, tanácsot.

Ezért van az, hogy nem mindenki érti a Bibliát, aki olvassa. Isten szavát csak az értheti meg benne, akiben szintén ott van Isten Szentlelke. Az a Lélek, amelyik letranszformálta az isteni üzenetet a szentíróknak és most újra felerősíti az olvasónak, és Isten szavává teszi. Ezért is igaz az, amit Jézus mondott annak a kiváló, derék, vallásos embernek, Nikodémusnak: értsd meg,

Lábam előtt mécses a te igéd, ösvényem világossága. (Zsolt 119,105)

A Találkozás a Bibliával című előadás illusztrációja

szükséges újjászületned. Másképp nincs válasz azokra a kérdésekre, amelyek ott feszülnek benned. Mert az újjászületés során, amikor Jézust behívja valaki az életébe, akkor kapja a Szentlelket. Adás mindig van, Isten mondja azt, amire szükségünk van, de akiben nincs a Szentlélek, annak nincs vevőkészüléke. És akinek nincs Jézusba vetett hite, annak nincs antennája. Aki vevőkészülékkel és antennával fel van szerelve, az előtt egyszerre megnyílik Isten gondolatainak mérhetetlen gazdagsága, s annak a számára kincseshánya lesz a Szentírás. Ezért fontos tudnunk, hogy ez a bizonyos újjászületés egészen más, mint a vallásosság, a keresés, az igényes gondolkodás."

Az evangélium – Zákeus történetén keresztül...

A nagy változás

Keresd ki a Bibliából Zákeus történetét (Lk 19, 1–10), olvasd el, majd beszéljétek meg közösen lecke végén található kérdéseket!

FIGYELD MEG!

Vacsora közben Zákeus megtapasztalhatta Krisztus feltétel nélküli szeretetét és elfogadását. Ennek eredményeképpen más emberré vált. Önértékelése radikálisan megváltozott. A sokak által gyűlölt, csaló vámszedőből egy olyan emberré lett, aki tudta, hogy Jézus szereti őt. E drámai változásnak megfelelően is cselekedett. Zákeus kijelentette, hogy megbánta a bűneit, és azt mondta, hogy négyszeresen fizeti vissza mindenkinek, akitől csalással vett el valamit. Azt is megígérte, hogy vagyona felét a szegényeknek adja. Krisztuson keresztül Zákeus új énképet, új értékeket, új célokat és új viselkedést nyert.

TUDTAD?

Vámszedők a Római Birodalomban

A Római Birodalomban az adók beszedésének jogát bérbe adták magánszemélyeknek. Ezek a jogtulajdonosok voltak a fővámszedők, míg a hivatalnokai a vámszedők. Ilyen fővámszedő volt Zákeus. De eredetileg vámszedő volt Máté apostol is, akit épp az adóbeszedés közben hívott el Jézus. Az állam nem ellenőrizte, hogy a megállapodásban szereplő bérleti díjon túl mennyi vám került befizetésre. Ez súlyos visszaélésekre adott lehetőséget. Ha zsidó ember lett adószedő, azt sokszor saját népe kirablójának, árulónak tartották. Közutálat tárgyai voltak, hiszen nemcsak a gyűlölt római uralom kiszolgálására, hanem saját népük nyúzására is vállalkoztak. A „vámszedő” kifejezés a „bűnös” szinonimájává vált.

Zákeus „beszélő” neve

Igazán szarkasztikus lehetett, ha a nép csak az ajkára vette a fővámszedő nevét, hiszen egy gúnyos mosollyal a „zákeus” szó kimondása is helyzetkomikumot teremtett. A név jelentése önmaga paródiája lett, hiszen a héber szó annyit jelent, hogy „igazságos, ártatlan”.

Jerikó, a pálmák városa

MIT JELENT?

Bűntudat

A bűn szó eredetileg céltévesztést jelentett. A rendezetlen bűnök bűntudatot okoznak. A rendezetlen bűnök nyomasztó szellemi, lelki és testi következményekkel járnak. Ebbe a gyötrő állapotba jut mindenki, aki felismert bűneit nem bánja meg, vagy megbánt bűneit nem vallja meg, és nem hagyja el Isten előtt. Bűntudat gyötri azt is, aki nem tudja elfogadni Istentől a bűnbocsánatot, vagy azt „csak elméletileg” fogadja el, és önmagának nem bocsát meg. A bűntudat önmagunk elleni belső vádlás. A bűntudattól való szabaduláshoz az út a BŰNRENDEZÉSEN keresztül vezet.

Bűnrendezés

Valami különleges és igazán izgalmas dologra lettünk elhívva! Egy tiszta és Istennek elkülönített, hozzá illő, hozzá méltó életvitelre. Ezt nevezi a Biblia szentségnek (szent = Istennek elkülönített). A bűn beszennyez és kapcsolatunkat megtöri Istennel. De Isten és ember között új szövetség jött létre. Ez a szövetség kétoldalú. Az Istenhez való közeledésnek (a mi hozzá való megtérésünknek) feltétele volt Isten részéről: JÉZUS helyettünk kifizetett áldozata. A másik feltétel az ember részéről: a BŰNRENDEZÉS. (Bűnrendezés: bűnbánat, bűnvalás és a megbánt, megvallott bűn elhagyása. Ide tartozik a még jóvá tehető bűnök jóvátétele is. Például bocsánatkérés, vagy az ellopott dolgok visszaadása, illetve a félreértések tisztázása által.) A bűnrendezés valójában tehát radikális teljes fordulat Jézus felé.

Bűnbánat

Bár egész személyiségünket érinti, érzelmeinket és értelmünket is áthatja, mégis leginkább talán akarati döntéseinkhez köthető az igazi és őszinte bűnbánat. Határozott elfordulást jelent a felismert bűntől, és odafordulást Jézushoz. Egy hozzáállást jelent, mely kész a bűntől való elszakadásra azzal, hogy felismeri az elkövetett bűn súlyát, és bánja, hogy azt elkövette. A bűn súlyát az adja, hogy magától Istentől szakít el. A bűnbánat pedig nem egyszerű sajnálkozást jelent, hanem inkább egy szégyenkezést, hogy ilyet követtünk el, és vágyat arra, hogy bárcsak soha ne tettük volna meg! Ugyanakkor a bűn következményeitől való félelem önmagában még nem jelent bűnbánatot, A BŰNBÁNATOT A BŰNTŐL VALÓ ELFORDULÁS különbözteti meg a következményektől való félelemtől (ApCsel 3, 19). Itt kapcsolódik a bűnbánat személyiségünk AKARATI döntéséhez. Ez a hozzáállás mindeneelőtt a BŰNVALLÁSBAN jut kifejezésre (Zsolt 38, 19; 51, 19).

Bűnvallás

A bűnvallás azt jelenti: egyetérteni Istennel, ugyanazt mondani egy adott helyzetről, mint Isten. „Uram, te ezt bűnnek nevezted, én egyetérték veled, és ugyanazt mondom, amit te mondasz... ez bűn. A bűnvallás a bűn megnevezését és az attól való elfordulás kimondását is jelenti (Péld 28, 19). Bűneinket nemcsak úgy „általában” követtük el, hanem egészen valóságosan! Ugyanígy konkrét módon kell megvallanunk is. Megvallanunk pedig nemcsak Isten előtt magunkban kell, hanem ember előtt is, Istennek (Jak 5, 16; Mk 1, 5)! Isten kívülről-belülről ismer minket, a legelrejtettebb gondolatainkat is. Nem tőlünk, a mi vallomásunkból tudja meg bűneinket. A bűnvallás során kijelentjük, hogy Isten az igaz, és mi vagyunk azok, akik a bűnt elkövettük, és kérjük Istent, hogy bocsásson meg (Zsolt 25, 18). A bűnvallás vezet a BŰNBOCSÁNATHOZ (Zsolt 32, 5; 1Jn 1, 9). A felismert, de meg nem vallott bűnök nem bocsáttatnak meg! A bűn elhagyásának

a szívben és az életben egyaránt meg kell történnie. Aki nem hagyja el bűneit, hiába vallja meg azokat, nem nyer bocsánatot (Péld 28,13)!

Bűnbocsánat

A bűnbánat és bűnvallás bűnbocsánathoz vezet (1Jn 1,9). A bűnbocsánat megbékélés Istennel (Kol 1,20–22 és 2,13–15).

Ha megbántuk és őszintén megvallottuk bűneinket Istennek, és kértük, hogy bocsásson meg, akkor biztosak lehetünk abban, hogy minden egyes bűnünket, amit megvallottunk, ő megbocsátotta és eltörölte. Amit pedig ő eltörölt, arról az örökkévalóságon át emlékezés soha többé nem lesz, tehát nekünk is mint nem létezőt kell tekintenünk (Ézs 1,18; 43,25). A bűnbocsánat valóság, amelyről Isten ígéje biztosít minket (Róm 8,33–34). Ahogyan Isten lát minket, az az igazság! Ezért nekünk magunknak is így kellene gondolkodnunk magunk felől (Róm 6,11). Ez segít megbocsátani saját magunknak is (1Tim 1,15–16). Biztosak lehetünk abban, hogy bűneink megbocsáttak. Egyedül Jézus miatt, de valószínűleg megigazultunk. Tiszta ruhát kaptunk új lehetőséget, új esélyt (1Thessz 5,8 és Lk 15,22). Ez a megigazított (igazzá tett) élet az, amiből a mi békességünk és az örömünk fakad (Róm 14,17).

MIT GONDOLSZ?

- Mit érezhetett a történetbeli környezetétől megvetett és minden bizonnyal saját külsőjével is elégedetlen férfi az emberek társaságában?
- A hatalma alá tartozó emberektől a pénzüket kicsaló, népszerűtlen ember a történet szerint elég elszántan keresett valamit. Szerinted mit és miért?
- Benned milyen érzéseket mozgatna meg egy meg nem érdemelt lehetőség?
- Mit gondolsz arról a kijelentésről, hogy a „rendezetlen bűnök nyomasztó szellemi, lelki és testi következményekkel járnak”?
- Mi az alapvető különbség a bűn következményeitől való félelem és a bűnbánat között?

TEDD MEG!

Keress ki a Bibliából az 1Jn 1,9-et, olvasd el és gondolkodj el rajta!

Bevezetés (1)

Az emberiség őstörténete (1Móz 1–11)

Kezdetben

Tanulmányaink során a Biblia 66 könyve közül egy ószövetségi és egy újszövetségi könyvre nagyobb figyelmet fordítva egy egész fejezetet szánunk a tanulmányozásra. Tesszük ezt azzal a szándékkal, hogy kedvet ébresszünk a maradék 64 könyv hasonló alaposságú tanulmányozásához is. Emelt szinten lehetőség nyílik majd egy-egy tanóra erejéig mindegyikbe belepillantani, de részletesebb vizsgálatra ezt a két könyvet (Mózes I. könyvét, valamint Márk evangéliumát) választottuk ki.

Mózes I. könyve azzal a szóval kezdődik, hogy *KEZDET BEN* és már az első soraiban az eredet kérdéseire találunk benne válaszokat.

(Kik vagyunk? Honnan származunk? Hová tartunk? Mi célból vagyunk ezen a világon? Mi vesz minket körül? Mindez miként jött létre? Minek, pontosabban kinek köszönhető mindez?)

A Biblia első könyvének olvasása során tehát eljuthatunk a világmindenség teremtésétől az ember hűtlenségén és bukásán át egy hűségesebb család elhívásán keresztül a kihívott nép megismeréséig, akiknek – minden esendőségük ellenére – Isten ígéretet tesz a bukott emberiség megváltására.

E könyv sok-sok történet gyűjteménye, melyek vázlatos ismertetése is két teljes leckét vesz majd igénybe. A sok izgalmas és mély tanítást magában foglaló leírások gyűjteményéből egyet választottunk ki, József élettörténetét, melyre e fejezet keretében öt teljes órán keresztül összpontosítunk majd.

Az emberiség őstörténete (Isten és a világ)

A Biblia első lapjai, a világ megalkotásának nagyívű leírása után, egyetlen momentumra: az ember teremtésére fókuszálnak. Olyan kérdéseket válaszolnak meg, melyek nélkül az ember csak találgatásokba bocsátkozhatna létének eredetével, értelmével és céljával kapcsolatban. A teremtés könyve tehát nemcsak a világ és benne az ember eredetével foglalkozik, hanem annak céljával és jövőjével is.

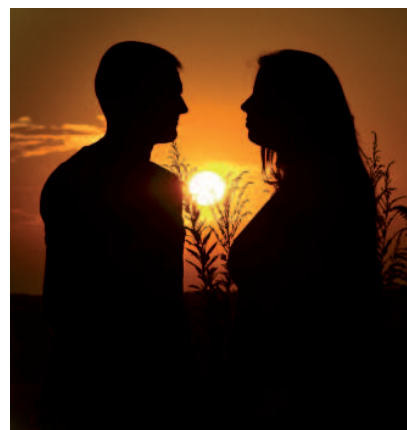
Ezen belül Isten és ember, férfi és nő kapcsolatára, a házasság, az imádat, a bűn, az ítélet és megváltás kérdéskörére és azok mibenlétére kapunk rövid, frappáns, egyenes válaszokat. Ezek csupa olyan fogalmak, melyek érdekesebbnél érdekesebb kérdéseket vetnek fel, és amelyeket az előttünk álló tanulmányaink során alapos vizsgálatnak vetünk majd alá.

Minden ember mély belső vágya a biztonság, az elfogadottság, az Istennel megszokott szeretetkapcsolat hiányának betöltése.

Az Istentől való elszakíttottság Ádám és Éva lázadásával, azaz a bűn megjelenésével alaposan megváltoztatott mindent ezen a földön. Ennek „gyümölcseként” találkozhatunk az első gyilkossággal, majd az erőszak elharapózásával az istentelenség világában. Az istentelen önfejtés megfertőzte az egyébként

...így szól az Úr. Hiszen olyanok vagytok a kezekben... mint az agyag a fazekas kezében. (Jer 18,6b)

Férfivá és nővé teremtette őket... (1Móz 1,27b)

*Ha látom az eget, kezéd alkotását,
a holdat és a csillagokat, amelyeket
ráhelyeztél, micsoda a halandó
– mondom –, hogy törődsz velem,
és az emberfia, hogy gondod van rá?
(Zsolt 8,4–5)*

technikailag bámulatosan kreatív emberiséget, melynek kultúrája gyökereiről is olvashatunk a Biblia első lapjain.

Ezzel párhuzamosan ugyanakkor már a kezdeteknél megjelenik egy másik vonal is, az istenfélők ága. A Teremtő előkészíti az ítéletet, de vele a megmenekülés lehetőségét is. Az ítélet – az özönvíz – elpusztítja az akkori világot, és ezzel új helyzetet teremt. De Isten ígérete, hogy többé nem árasztja el a földet, és a bárkában megmenekültekben nyert új kezdet lehetősége reményteljes jövőt kínál.

Sőt, már a bűnbeesés után kész a terve arra, hogy lesz valaki, aki még annak árán is, hogy a gonosz sarkába mar, eltapossa majd a gonoszságot megtettesítő kígyót. Isten kész volt már itt megoldást kínálni a megtört kapcsolat helyreállítására, noha annak következményei máig hatóak. Az emberek azonban generációról generációra nem sokat változnak, és ezúttal is az engedetlenség útjára lépnek. Megtagadják Istennek azt a parancsát, hogy népesítsék be a földet. A nyelvek összezavarása, a köztük zajló kommunikáció ellehetetlenedése zárja a bábéli történetben az ezek után mégiscsak szétszóródó emberiség őstörténetének nagyívű bemutatását.

A megváltozott viszonyítási pont

Isten tehát a sötétségből világosságot, a káoszból rendezettséget, majd élőlényeket, végül a képére és hasonlatosságára embert teremtett. Az ember Isten uralmát volt hivatott képviselni a teremtettségben. Élvezve teremtőjének bizalmát és áldását, a szabad választás lehetőségével és felelősségével felruházva. Viszonyítási pontja, életének kerete, a jó fogalmának értelmezése ekkor még az volt, amit Isten maga tárt elé. Ez a bizalom, ez a harmónia tört meg azzal, hogy az ember Isten nélkül akarta meghatározni, hogy mi jó és mi nem.

És ettől a ponttól máig mindannyian magunkra ismerhetünk. Nemcsak abban, hogy gyakran nem vagyunk hajlandók Isten jóról és rosszról alkotott viszonyítási pontját a magunkénak vallani, hanem minden ebből következő reakcióinkban is. Az Istennel való szembefordulás rejtegetéshez, bujkáláshoz, szégyenérzethez és a felelősség hártásához vezetett. Az Istennel megszakadt kapcsolat következménye pedig az őszinte, meghitt kapcsolat hiányán túl a fáradtság, fájdalom és az elmúlás lett. Az elveszett paradicsom hiánya pedig korábban ismeretlen pusztító érzéseket és tetteket hozott az ember életébe: féltékenységet, haragot, gyilkosságot és az erőszak különböző formáinak elharapózását.

TEDD MEG!

Légy bátor és gondold végig magadban a fenti bekezdést, összevetve azt legmélyebb és legszemélyesebb gondolataiddal, érzéseiddel!

Ha valaki ezt a szembenézését képes megtenni, akkor az sokkal inkább ébreszt tiszteletet és megbecsülést benne a Biblia iránt, mintsem hogy gúny tárgyává tenné azt. Miért hinnénk el a Biblia többi részét, ha már az első lapjai sem lennének igazak?

Sokaknak minden látszólagos magabiztosságuk ellenére sincs kellő bátorságuk szembenézni a fenti kérdésekkel és az azokban feszegetett erkölcsi problémákkal. A „beszéljünk inkább másról” elve alapján a tudomány nevében igyekeznek nevetségessé tenni a Biblia első lapjait. És teszik ezt olykor akkora vehemenciával, hogy sokszor még azokat is elbizonytalanítják, akik meg vannak győződve arról, hogy az ott leírtak igazak. De vizsgáljuk meg magának a tudománynak a módszereivel, hogy vajon lehet-e a Bibliában leírt teremtést megcáfolni, ahogy azt oly sokan állítják!

Olvasd el a rómaiakhoz írt levél első fejezetét!

Tudomány és hit keresztútjában

A modern tudomány következtetései, köztük az evolúció világnézete, sokak számára bizonyított ténynek tűnik. Ugyanakkor a világ kezdeteire vonatkozó bármilyen elméletet lehetetlen tudományosan bebizonyítani. Mind az evolúció, mind a teremtéshit hozzáférhetetlen a tudományos módszerek számára, és mindkettőt hit által lehet csak elfogadni.

A természettudományok elméletekkel dolgoznak. Megfigyelésekből, adatokból, előzetes ismeretekből indulnak ki. Ezek alapján fogalmazzák meg alapfeltevéseiket, aminek folyamánként következtetéseket vonnak le. Ezek a következtetések tehát előfeltételezéseken alapulnak és bizonyításra szorulnak. A kísérletek, esetleges viták kapcsán lehetőség nyílik a hipotézis ellenőrzésére vagy megcáfolására. Az így szerzett információk összessége pedig elméletté foglalható össze, vagy – negatív eredmény esetén – cáfolat tárgyát képezi.

A természettudományokban olyan folyamatokkal van dolgunk, amelyek újra és újra megfigyelhetők, reprodukálhatók. Amikor az eredet kérdésével foglalkozunk, akkor olyan folyamatokkal foglalkozunk, melyek nem ismételtetők meg.

A természettudósok előre megszabott szabályok és elvek szerint dolgoznak. Rendkívül eredményesek az olyan természeti folyamatok vizsgálatában, amelyek jelenleg megfigyelhetők, és kísérletekkel megismerhetők. Ha azonban a múlt meg nem ismételtetők folyamatainak rekonstruálása a feladat, akkor határokba ütköznek.

Noha a tudomány az utóbbi évszázadok során hihetetlen haladáson és ismeretnövekedésen ment át, az ismeretszerzésnek vannak határai, amelyeket nem képes átlépni. A dolgok eredetének titka, erre a területre esik. Ezek a kérdések sem tudományosan, sem más módszerekkel nem válaszolhatók meg. Csak egy megoldás létezik: a kinyilatkoztatás. Olyan valakitől tudjuk meg azt, amit nem tudhatunk, aki tudja.

A Bibliából olyan dolgokat tudhatunk meg, amelyeket az ember más módon nem tudhatna meg. De azt sem szabad elfelednünk, hogy a Biblia alapfeltevése: Isten létezése, sem bizonyítható. Ez hit kérdése.

MIT JELENT?

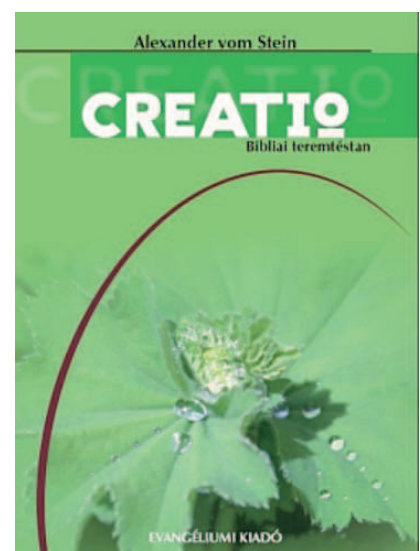
Keresd meg a hit definícióját a Bibliában! (Lásd Zsid 11,1.)

Könyvajánló

Alexander vom Stein: Creatio – Bibliai teremtéstan (Budapest, Evangéliumi Kiadó, cop. 2011)

A szerző a Bibliában olvasható teremtés- és őstörténet feldolgozását tűzte ki célul, egyszerre vállalva a szóban forgó szakaszok ihlettségébe vetett hitét és a tudományos megmértetést. Nem mellőzi a tudományos tényeket, hanem azt vizsgálja, miként illeszthetők be a bibliai beszámolóba, mennyiben magyarázzák és teszik érthetővé azt. A szerző közérthetően, igényesen ír, a teologizálás és tudományoskodás csapdáit egyaránt elkerülve, mégis több tudományterület érintésével a laikus olvasó számára is érthetően, sőt élvezetesen teszi ezt. A mű eredetileg tankönyvnek készült diákok számára.

Bevezetés (2)

A zsidó nép őstörténete (1Móz 12–50)

Mózes I. könyve az előző órán tárgyalt, a világ őstörténetére vonatkozó áttekin-tés után egyetlen vonalra összpontosít: egy nép születésének, kialakulásának folyamatára, Ábrahám, Izsák, Jákob, József, azaz egy család négy generációjának történetére.

Keress ki a Bibliából és olvasd el figyelmesen az 1Móz 12,1–3-at, mely összekötő kapocs e két rész között, és egyben a Teremtés könyvének egyik fő üze-nete is.

Ábrahám életútja során bejárta az ókori Kelet civilizációinak világát a **termé-keny félhold** mentén. Mindeközben Isten kiválasztotta és elhívta őt, szövetsé- get kötött vele. Családjá, majd az abból kialakuló nemzet történetének megér-téséhez azonban nélkülözhetetlen, hogy a velük történt eseményeket térben is el tudjuk helyezni.

A Biblia világának földrajza

Három földrész és négy évezred eseményeinek, történéseinek helyszínét kell felvázolnunk ahhoz, hogy térben is el tudjuk helyezni a bibliai eseményeket. A politikai határok a mai napig gyorsan változnak ezen a vidéken. Évezredek óta helyi, valamint a mindenkori világhatalmak erőpróbáinak színtere ez a terület. A gyorsan változó országhatárok, megszállási övezetek eseményeinek megér-téséhez elengedhetetlen visszanyúlni a múltba, és figyelembe venni mindazt, amit a gazdaságföldrajzi, illetve a terepviszonyok évezredek óta meghatároztak. De van egy másik rendező elv is, amely birodalmak és népek határait, gazdago-dásukat és bukásukat idézi elő. Mindezt egyébként sem lenne bölcs figyelmen kívül hagyni, de egy hittantankönyvnek mindenképp helyet kell adnia neki. Isten valóságos személyére gondolunk, hiszen ő az, aki „*meghatározta elrendelt idejü- ket és lakóhelyük határait, hogy keressék az Istent, hátha kitapinthatják és megtalál- hatják, hiszen nincs is messze egyiküktől sem*” (ApCsel 17,26b–27).

TUJTAD?

AZ ÍGÉRET FÖLDJE (és annak különböző elnevezései)

A bibliai események fókuszában különösen az Ószövetség tekintetében, de a jövőre vonatkozó próféciák szerint is az ígéret földje áll. A Biblia szerint a zsidók által elfoglalt terület az ígéret földje. De miféle ígéreté? Ábrahám elhívásakor ezt az ígérést kapta az Úrtól: „*ezt a földet utódaidnak adom*” (1Móz 12,7). Sőt: A te utódaidnak adom ezt a földet Egyiptom folyójától a nagy folyamig, az Eufrátesz folyamig (1Móz 15,18). Pontos határvonalak az ígéret földjére vonatkozóan: a 4Móz 34-ben olvashatók. A KÁNAÁN, IZRAEL, PALESZTINA, SZENTFÖLD szavak ugyanannak a területnek a szinonimái, mégis jelentősen eltérő jelentéstarta- lommal bírnak.

Kánaán. A terület zsidó honfoglalás előtti megnevezése. Két földrész, Ázsia és Afrika találkozásánál elterülő föld, a termékeny félhold középső része, kulcsfontosságú terület a civilizáció korai fejlődése, a mezőgazdaság és az

A termékeny félhold

A Jordán folyó

írás kialakulása szempontjából is. A hagyomány tejjel és mézzel folyó földként említi, így a bőség és jólét jelképévé vált.

Izrael. Izrael és Júdea ókori zsidó királyságok. A modern izraeli államot 1948. május 14-én alapították meg.

Lakóinak nagy része zsidó, akik a szétszórás 1850 éve után többnyire a második világháború és az európai holokauszt után vándoroltak vissza a térségbe. A lakosság további jelentős részét arabok alkotják, akiknek elődei az ókori zsidó államiság megszűnése után települtek be az évszázadok során. A szomszédos államok és Izrael között, az 1948-as újjáalapítás óta, szinte folyamatosak az összetűzések.

Palesztina. Hérodotosz nevezte először filiszteusok földjének a tengerparti és az azon túli területeket. Az utolsó zsidó felkelés leverése után Kr. u. 135-ben Hadrianus császár, hogy még az emléket is eltörölje a zsidók királyságának, hivatalosan is Palesztinának – azaz Filiszteus földnek – nevezte el az egész területet, kitiltva innen a zsidókat. Palesztinát a filiszteusokról nevezték el, míg a palesztinok Palesztináról nevezték el önmagukat. A mai palesztinok semmilyen kulturális, nyelvi, vallási, vérségi kapcsolatban nem állnak a néhai filiszteusokkal.

Szentföld. A középkori keresztes háborúk korától gyakran használják a terület megnevezésére a Szentföld kifejezést, mely több vallás hívei számára is központi jelentőséggel bír.

Az Ararát

A Tigris

Az Eufrátesz

A TERMÉKENY FÉLHOLD

Az emberi civilizáció első nyomaira, az élelemtermelés bizonyítékaira, **a termékeny félhold** területén bukkantak a régészek. A Biblia maga is erre a vidékre teszi az első emberek lakóhelyét, és innen indul az ősatyák története, majd több más nemzet között a zsidó nép születésének, kialakulásának, majd otthonra találásának folyamata is. A környék legmagasabb hegysége, az **Ararát** Törökország és Örményország határának közelében fekszik. A kialudt vulkán legmagasabb pontja 5165 m. Ázsia és Afrika összetolódásakor keletkezett. Az özönvíz történetében az Ararát csúcsán feneklett meg Noé bárkája (1Móz 8,4). Ha a termékeny félhold területét szeretnénk meghatározni, akkor csak rajzoljuk fel azt az útvonalat, melyet **Ábrahám** élete során bejárt. (Sumer déli részétől, az Eufrátesz menti **Náhoron** át az ígért földjére. És hogy a kép teljes legyen, vegyük ide még a Nílus völgyét is, ahova Ábrahám szintén ellátogatott.)

MEZOPOTÁMIA

Földrajzi értelemben egy hordalékkal feltöltött síkság, amely a Tigris és az Eufrátesz folyók között feküdt, és felölelte a mai Irak, továbbá Törökország és Szíria egy részét. Déli részén öntözés nélkül nem lehet földet művelni, és csatornák kiépítése nélkül nem volt lehetséges az élet. Az öntözés viszont bőséges élelem megtermelését tette lehetővé, és a városok sora fürtszerűen csatlakozott rá a folyamokra. E vidéken egyetlen korlátlanul hozzáférhető nyersanyag volt csupán: az agyag. Kő, fém és fa nincs erre felé. Pusztán a nád lehetett árucikk (hajó, csónak, lakóház, kosár formájában). A folyamvölgyek megtelepedett lakóinak gazdag élelemtermését hol cserélték, hol elrabolták azok a nomád népek, akik északi és nyugati irányból több hullámban érkeztek a folyamok völgyébe. A szántóföldek és legelők védhetetlensége, és a letelepedett, valamint a nomád népek komplex kapcsolata alakította évezredekken át e területek gazdasági és politikai viszonyait. A bibliai ősatyák történelme is innen indult. Ábrahám Sumer déli részéből, Ur városából származott. A Bibliában szereplő történetek hátte-

rének megértése szempontjából azért kulcsfontosságú *elgazodni Mezopotámia térképén*, mert több hadjáratot indítottak innen, illetve az e területeket is magukban foglaló birodalmak irányából az ígéret földje felé. Sőt volt, hogy ide, Babilonba deportálták a zsidókat, ahonnan csak 70 év fogság után térhettek vissza hazájukba. A népek országútjának is nevezett folyóközben egymást követték az évezredek során az ókori Kelet történelemből jól ismert államalakulatai: a sumérok, akkádok, az óbabiloni, az asszír, az újbabiloni, majd a perzsa birodalom. Lakói a terület viharos évezredei alatt többször is átélhették azt az érzést, hogy sok bizonytalan tényezőtől függ az életük. A síkságon lakók számára a hegyi népek és sivatagi nomádok rabló hadjáratai és a sokszor kiszámíthatatlan áradások állandó bizonytalanságot okozhattak. A szilárd törvényekre, szövetségre, kiszámíthatóságra vágyó embereket talán ezért is volt könnyű újra és újra birodalmakba, hódító, nagy, terjeszkedő államalakulatokba szervezni. A hétköznapi életet pedig áthatotta a bizonytalan jövőt kifürkészni szándékozó csillagjósolás. Az elszikesedés, terméketlenné váló talajok idézhették elő azt a migrációt, mely a déli területen lakókat fokozatosan egyre északabbi letelepedésre sarkallta. Az évszázadok, évezredek alatt Mezopotámia hatalmi központjai is egyre északabbra kerültek. Ábrahám Urból (Dél-Mezopotámia) Háránba (Észak-Mezopotámia) költözése is beleillik ebbe a folyamatba.

EGYIPTOM

Egyiptom földje a sivatagban végignyúló, a Nílus két partján kb. 30-30 km széles, hosszában elterülő termőföld, melyet a növénytermesztéshez szükséges nedvességgel a világ leghosszabb folyama lát el. Éghajlata rendkívül száraz, forró, ezért öntözés nélkül nem folytatható mezőgazdasági tevékenység. Északról a Földközi-tenger, keletről a Sínai-félsziget és a Vörös-tenger, nyugatról pedig a Szahara határolja. A Nílus évenkénti áradása iszappal borította el, és termékenyítette a folyó menti területeket. Ezért hívták az egyiptomiak az országukat „Kemet”-nek, azaz fekete földnek, szemben az élettelen sivataggal, a vörös földdel, ahová halottaikat temették. Már évezredekkel ezelőtt megfigyelték, hogy a Nílus nagy áradása időről időre, ciklikusan ismétlődik, és annak kezdete viszonylag pontosan kiszámítható. Ez a kiszámíthatóság és a termelés tervezhetősége, valamint Egyiptom viszonylagos elszigeteltsége és jobban védhető határai merőben más, biztonságosabb feltételeket nyújtottak Mezopotámia „huzatosabb” viszonyaihoz képest. Itt az állandóság és a kiszámíthatóság uralkodott évezredekken keresztül. Mezopotámiához hasonlóan itt is hamar rájöttek arra, hogy öntözőrendszert kell létrehozni. Gátakat emeltek, csatornákat ástak, hogy öntözni tudjanak és a parttól távolabbi földekre is elvezethessék a vizet.

TE MIT GONDOLSZ?

Naggyá lett név és a naggyá lett nép

Vesd össze az alábbi két igeverset!

Keresd meg a Bibliában az 1Móz 11,4-ben, hogy az arrogáns emberek milyen megfontolásból szálltak szembe Isten akaratával, megtagadva a föld benépesítésére vonatkozó parancsot, és a bábéli torony építésével mi volt a céljuk?

Mindezek után mit ígér Isten Ábrahámnak, mit szerez neki (1Móz 12,1)? Emlekszik-e ma valaki a toronyépítőkre? Van-e ma valaki a világon, különösen a Közel-Keleten, aki ne tudná, ki volt Ábrahám?

Egy nép születésének bemutatása (Isten és Ábrahám családja)

Isten jót tervezett a tőle elforduló emberiséggel, és az ellene lázadó világból ki akarja menteni az övéit egy kiválasztott családon keresztül. Az elbeszélés fókuszja ezért van rajtuk és Isten Ábrahámnak adott ígéletén, hogy benne és utódaiban áldatik meg a föld minden nemzetsége. Feladatuk, hogy „királyi nemzet, szent papság” legyenek, és bemutassák minden nemzetnek, hogy milyen is az Isten. És hogy ez hogyan sikerült? Nos, a Biblia egy őszinte könyv, és kendőzetlenül leírja a hithősök hibáit, bukásait is. Így Ábrahám türelmetlenségét, de engedelmességét is. Ez utóbbit minden generáció elé példaképként állítja. Ábrahám családjának történetei izgalmas olvasmányt jelenthetnek mindazoknak, akik e könyv tanulmányozását komolyan veszik. Egy nép születik meg a szemünk előtt, azonos értékrendű családok összekovacsolódását figyelhetjük meg, emberi nagyságok és gyengeségek egyaránt őszinte bemutatását követhetjük nyomon lapról lapra.

Egy-egy embert olykor más-más oldaláról vagy éppen az Istennel való kapcsolatának fejlődésében ismerhetünk meg. Így lett a csalóból (Jákok) az Úr harcosa (Izrael). Isten újra és újra egyoldalúan felkínált és megújított szövetsége minden generációt megszólított. Így lett Ábrahám Isteneből Ábrahám, Izsák és Jákok Istene. De inkább fordítva: Istennek lett egy népe, akiknek életük során végig az Istentől való elfordulás és a hozzá való visszatérés kontrasztja mutatkozott meg. Döntéseikben, élethelyzeteikben ugyanakkor egyedül csak Isten hozzájuk való hűségéhez nem férhetett kétség. Mózes első könyvét olvasva a boldog házasság receptjének megszívelésre érdemes szempontjaitól a jó párválasztás kultúráktól is független alapelveiig sok mindent megtalálhatunk. Az anyagias földhözragadság éles ellentétben áll a hit által az Isten ígéreteiben bízó, és éppen ezért az áldásokat hordozó, Isten szentségét képviselő emberek példájával. A várva várt utód, Izsák feláldozására felszólító parancs a könyv egyik legerőteljesebb története és az újszövetségi keresztáldozat drámájának előképe is egyben.

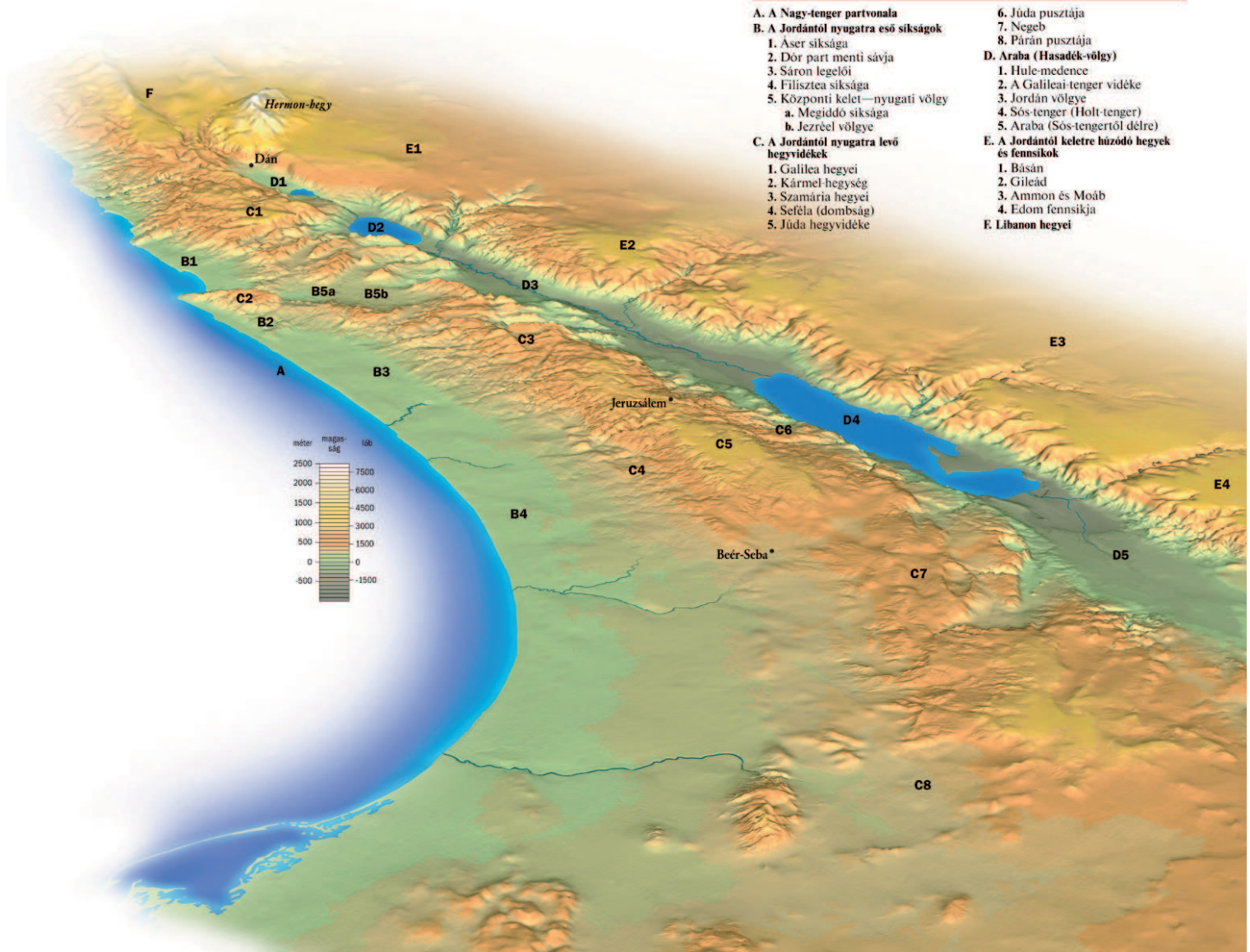
Isten megmenti a folyamatosan az anyagiasság csapdájában vergődő Lót az erkölcsi megromlott Sodoma és Gomora pusztulásakor, de nem engedi azt sem, hogy Sárát, Ábrahám feleségét megbecstelenítsék, noha férje védelem helyett kétszer is cserben hagyta őt. A negatív példák erejével is tanító történetek sokasága, a gyermekeikkel kivételező, elfogult szülők esetei, a testvérét megrabló, de később saját rokona által is becsapott ősanya története, a kusza családi és házassági viszonyok között élő, féltékeny feleségek, a gyakran egymással viszálykodó testvérek és féltestvérek akár egy mai történet szereplői is lehetnének. De minden jó és rossz döntés és azok következményei felett ott áll Isten megújuló kegyelme és el nem múló szeretete.

MIT GONDOLSZ?

- Mit éreznél, ha el kellene indulnod az ismeretlenbe, a biztonságos háttérrel magad mögött hagyva, pusztán egy ígéletben bízva?
- Ha vesztélyben éreznéd az életedet, feláldoznád-e hozzátartozóid biztonságát, hogy önmagadat védj?
- Ha valamit megígértek neked, de késik annak megvalósulása, meddig tart a türelmed?
- Mit éreznél, ha a számodra legértékesebb kapcsolatodtól kellene megválnod?
- Milyen konfliktusokkal szembesültek a több feleséggel élő ősatyák? Vajon vannak-e ennek mai párhuzamai?

- Mit tennél, ha egy megállapodás és annak teljesítése között ég és föld lenne a különbség?
- Mit gondolsz, mitől képes valaki nagyvonalúan, lemondóan, bőkezűen döntéseket hozni, és miért kicsinyesek és földhözragadtak mások?
- Választásainkban nagyvonalúak vagy kicsinyesek, bölcsök vagy meggondolatlanok vagyunk inkább? Miért?
- Tévesztetted-e már meg családtagjaidat, vagy csaptad-e már be a testvéredet? Mi vitt rá erre? Milyen következményei lettek?
- Rendeződhetnek-e mély családi viszályból fakadó sérelmek? Ha igen, akkor hogyan?

IZRAEL TÁJEGYSÉGEIT BEMUTATÓ TÉRKÉP

A. A Nagy-tenger partvonala	6. Júda pusztája
B. A Jordántól nyugatra eső síkságok	7. Negeb
1. Áser síksága	8. Párán pusztája
2. Dór part menti sávja	D. Araba (Hasadék-völgy)
3. Saron legelői	1. Hule-medence
4. Filisztea síksága	2. A Galileai-tenger vidéke
5. Központi kelet–nyugati völgy	3. Jordán völgye
a. Megiddó síksága	4. Sós-tenger (Holt-tenger)
b. Jezréel völgye	5. Araba (Sós-tengertől délre)
C. A Jordántól nyugatra levő hegyvidékek	E. A Jordántól keletre húzódó hegyek és fennsíkok
1. Galilea hegyei	1. Bászán
2. Kármel-hegység	2. Gileád
3. Szamária hegyei	3. Ammon és Moáb
4. Seféla (dombság)	4. Edom fennsíkjá
5. Júda hegyvidéke	F. Libanon hegyei

Úrfotó Egyiptomról
A Nílus

József élettörténete

– Rossz családi kapcsolatok

A továbbiakban József teljes élettörténetével foglalkozunk az 1Móz 37–50-ig tartó, összesen 13 fejezetet felölelő eseménysorból.

Olvassuk el együtt 1Móz 37. fejezetét!

Féltékenységek és konfliktusok testvérek és féltestvérek között

Ezzel az azóta is örökzöld témával kezdődik József története. Talán csak azzal súlyosbítva, hogy emberi oldalról az, akinek ezt a feszültséget tompítani kellett volna – maga a családfő, József apja –, hintette el a gyűlölködés magvait a testvérekben azzal, hogy különbséget téve gyermekei között Józseffel látványosan kivételezett.

A mellőzött testvérekben összegyűlt harag igazi gyűlöletté dagadt, amit József éretlen viselkedése, a testvéreiről való árulkodása, saját álmainak és megsejtett jövőjének tapintatlan elmesélése még tovább súlyosbított.

MIT JELENT?

Bojtár

Az állatok őrzéséért felelős személy segítőtársa. Általában fiatal, nőtlen ember, akit egy-egy legeltetési időnyre fogadtak fel némi készpénzben fizetett bér és természetbeni (jőszágtartás, ruha és ételmezés) fizetés ellenében.

TUJTDAD?

A nomád állattartók igazi kincsei, legértékesebb vagyontárgyai máig a gyapjából készült kézműves iparművészeti remekművekben, szőttesekben, szőnyegekben és díszes ruhadarabokban öltenek testet. Az „álmólátó” irigységet kiváltó, híres, tarka ruhája is ilyen lehetett.

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

Befektíteni a másikat

Figyeld meg, hogy nagyon sokszor két ember beszélgetésében egy jelen nem lévő harmadikról van szó, akiről rosszat mondanak. Aki, mivel nincs jelen, nem tudja megvédeni magát az elhangzó vádakkal szemben. A másik leggyakoribb eset, amikor valaki „önmagát fényezi”, saját nagyszerűségét ecseteli beszélgetőpartnerének. Vajon milyen indítékok állhatnak e témaválasztások mögött? Mit árul ez el a beszélő énképéről és jelleméről? Mit ír minderről a Biblia? (Lásd 1Kor 13,7 és Péld 27,2.)

A harag forrása és lehetséges kezelése

Mielőtt ténylegesen belemélyednénk József és testvéreinek kapcsolatába, nézzük meg, mit tanulhatunk a bennünk ébredő haragról.

Ha valaki rossz forrásból szeretné a szeretet és elfogadottság iránti vágyát betölteni, hamar érezheti kiszáradtnak, boldogtalannak az életét. Már a legelső családban is előfordult, hogy az egyik gyermek a tőle telhető legőszintebben, a legjobbat felajánlva állt az Isten elé, testvérében viszont, más lelkülete miatt, nem gyönyörködött a Teremtő. Ezért féltékenység is támadt Káinban Ábel iránt. Sokszor azóta is ahelyett, hogy gondolkodásunkat vagy hozzáállásunkat változtatnánk meg, inkább a sikeresebbnek tartott másik ember iránt ébred harag bennünk. Ez a harag pedig ha összegyűlik a szívünkben, tragikus dolgokat indíthat el az életünkben. Káin testvérgyilkos indulatára, még annak ébredése kezdetén, megoldást kínált Isten, amelyet jó lenne nekünk is megfontolni.

A lélek számára az érzelmek ugyanazt jelentik, mint a test számára a fájdalom érzékelésének képessége. Az érzések fontos visszajelzéseket adnak arra vonatkozóan, hogy valami nincs rendben, és változtatni kell a dolgokon.

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

Figyeld meg, mit tanít a Biblia az Ef 4,26–27-ben a haragról!

„Ha haragusztok is, ne vétkezzetek”: a nap ne menjen le a ti haragotokkal, helyet se adjatok az ördögnek.” (Ef 4,26–27)

A harag tehát önmagában még nem bűn, de ha hagyjuk felnövekedni, keserűséggé alakulni, akkor meg nem bocsátás lesz belőle, és ezzel helyet adunk az ördögnek az életünkben.

Érzelmek helyes kezelése

Az elfojtás, az érzelmeink tagadása sem nem egészséges, sem nem őszinte. Nézd meg, mi lett a következménye, amikor Dávid király ehhez a „módszerhez” folyamodott:

Keresd ki a Bibliából a Zsolt 39,1–4 és a Zsolt 32,3–4-et!

Az eltemetett érzelmek nem halnak el attól, hogy eltemetjük őket. Élve vannak eltemetve, és egyszer csak egészségtelen utakon törnek majd a felszínre.

De az sem jó, ha hagyjuk kirobbanni ezeket a romboló indulatokat. Megsemmisítő lehet a környezetünk számára is, de mi is banni fogjuk rövidesen azt, amit mondtunk vagy tettünk. Hogy ezt a robbanást elkerüljük, a Biblia azt tanácsolja, hogy:

„Tanuljátok meg tehát, szeretett testvéreim: legyen minden ember gyors a hallásra, késedelmes a szólásra, késedelmes a haragra, mert az ember haragja nem szolgálja az Isten igazságát.” (Jak 1,19–20)

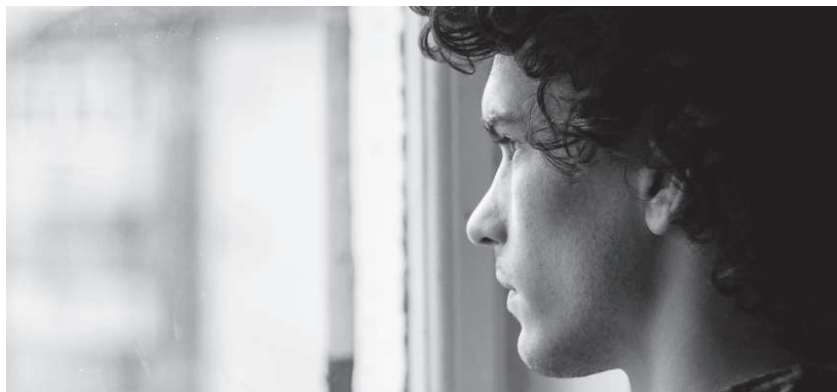

TEDD MEG!

Mit kezdjünk hát a haragunkkal?

A megoldás az őszinteség, és az, hogy érzéseinket felszínre hozva Isten elé vigyük azokat.

Ismerd fel, ismerd el, mondd el neki, hogy mit érzel. Nem neki, hanem neked

van elsősorban erre szükséged. Vizsgáld meg, vajon minek a következményei lehetnek ezek az érzések, és mit tehetsz te azért, hogy elmúljon a haragod. Hiszen ez volt Káin alapvető problémája is. Nem lehet senki jó kapcsolatban Istennel, ha nem őszinte. Isten tőlünk is azt kérdezi:

„Miért gerjedtél haragra, és miért horgasztod le a fejed? Hiszen ha jól cselekszel, emelt fővel járhatsz. Ha pedig nem jól cselekszel, a bűn az ajtó előtt leelkedik, és rád vágódik, de te uralkodjál rajta!” (1Móz 4,6–7)

TE MIT GONDOLSZ?

- Mit gondolsz, mi motiválta Józsefet, hogy rossz híreket hordjon apjának a testvéreiről?
- József édesapja a Biblia leírása szerint: „minden fiánál jobban szerette” Józsefet. Mi erről a te személyes véleményed/tapasztalatod?
- Mi vezethet oda, hogy valaki már egy jó szót se tudjon a másiknak mondani?
- Szerinted hogyan lehetett volna tapintatosabban viselkednie Józsefnek családi körben?
- Szerinted mi lehetett az a pont, ami már az apjának is sok volt, és megróttta Józsefet a szavaiért?

József élettörténete

– Különböző jellemek

József élettörténete folytatódik... – Különböző jellemek. Júda és József életútjának összehasonlítása a másik nemhez való hozzáállás szempontjából.

Mózes első könyvének 38. része furcsán ékelődik be József élettörténetébe. Látszólag semmi köze sincs az események sodrásához, valójában azonban nagyon is fontos szerepe van abban, hogy kiemelje azt a különbséget, amely két testvér, József és Júda nőkhöz való viszonyában megmutatkozott. Ha a 39. részt is elolvassuk, erős kontraszt rajzolódik ki József jellemes, nehézségek között is becsületesen kitartó, illetve testvéreinek, Júdának az önző, ösztönös, felelőtlen hozzáállásában.

MIT JELENT?

JELLEM: az vagyok, aki akkor vagyok, amikor más nem lát...

Egy jellemtelen viselkedés

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

- Mit tudunk meg Júda családi életéről, pár- és értékválasztásáról? Hogyan és honnan választott magának feleséget? Ezzel szemben a korábbiakban mit tartott fontosnak Ábrahám, amikor a fiának (Júda nagyapjának) keresett segítőtársat? Szerinted mi lehetett ennek az oka?
- Bár a gyermekei viselkedéséért közvetlenül nem ő a felelős, mégis mit tudunk meg Júda fiainak jelleméről és nőkhöz való viszonyukról?
- Maga Júda pedig korábbi ígérete ellenére sem vállal felelősséget a családjához tartozó, de megözvegyült Támárért. Van a Bibliában e történetnek egy ellenpéldája is Ruth könyvében. Itt egy jellemes és istenfélő férfi, Boáz pontosan úgy jár el a családhoz tartozó özvegy védelmében, ahogy azt a törvény szerint tennie kellett. E két történetet összeköti még egy különleges szál. Mindkét nő, Támár és Ruth is benne lesz egy különleges családfában, Jézus Krisztus leszármazási táblázatában!

Júda fel sem ismerve a menyét, Támár személyét, csak pusztán egy könnyen megszerezhető nőt látva benne ösztöneitől vezérelve, gátlástalanul „használja” őt. Nem voltak erkölcsi aggályai, engedve a testi vágyának, élve a kínálkozó alkalommal, bement egy általa prostituáltként hitt nőhöz. Számára testi vágyának kielégítése pusztán üzlet, pénzért vagy ez esetben áruért megvehető ellenszolgáltatás.

A történet furcsasága, hogy Támár részéről ez a felkínálkozás – e konkrét esetben – a sógorházasság intézménye szerint még jogszerű is lett volna. Az pedig, hogy Júda arc nélkül, csak élvezeteire használ egy nőt, máskor meg a család erkölcsének védelmében képes lenne halálos ítéletet hozni, önmagáért beszél...

Ilyen vagy ehhez hasonló pecsétengere lehetett Júdának, melyet zálogban Támárnál hagyott.

Júda fizet egy prostituátnak vélt nőnek, de hárít minden kötelezettséget a védelmére szoruló, saját családjához tartozó nővel szemben. A megszégyenítő csattanóról pedig a történet végéig fogalma sincs, nevezetesen, hogy a két nő egy és ugyanaz. Júda kettős mércével mér. Miközben ő maga erkölcstelen volt, elvárja az erkölcsös magatartást családjá tagjaitól. Ha nem szégyenülne meg nyilvánosan, a családi erkölcs védelmezőjeként, képes lenne könnyörtelenül halálra ítélni azt, akit ő maga taszított megélhetési bizonytalanságba.

...és egy erős jellem

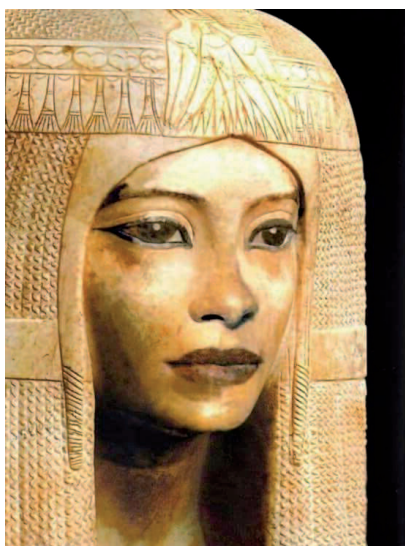
A következő 39. fejezetben is felkínálkozik egy nő, de ezúttal Júda testvérének, Józsefnek. Nem is akárcsi, hanem az egyiptomi fáraó testőrparancsnokának a felesége. József azonban nem hagyja magát elcsábítani, és felelősségteljesen viselkedik akkor is, amikor folyamatosan igen erős kísértésnek van kitéve. A nő mindennapi csábítása ellenére sem enged főnöke feleségének, és nyílt felajánlkozása ellenére sem hajlandó lefeküdni vele.

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

Hogyan mond nemet József kedvesen, de határozottan? Három érvet is felhoz, hogy miért nem enged a csábításnak.

1. Beszél ura, a testőrparancsnok hozzá való bizalmáról, amit nagyra értékel, és amivel nem szeretne visszaélni.
2. A nyilvánvaló és mindkettőjükre kötelezően érvényes határookra emlékezteti úrnőjét.
3. Végül, de nem utolsósorban megvallja hitét, hogy e felkínálkozás elfogadása gonoszság lenne Istennel szemben.

De hiába volt a határozott visszautasítás, a nő újra és újra megpróbálta őt elcsábítani. Végül sikerült neki olyan helyzetet teremteni amelyből József elvileg nem szabadulhatott volna. Van az a helyzet, ahonnan csak a futás az egyetlen megoldás. „Szégyen a futás, de hasznos” – tartja egy közmondás, de ez esetben inkább az lett volna a szégyen, ha marad. A vágy – köztük a szexuális vágy is – olyan érzés, amely egy bizonyos pontig keretek között tartható. Biztonságos mederben öröm, gyönyör és boldogság forrása lehet. Biztonságos keretek nélkül azonban szégyennel, fájdalommal és pusztulással jár együtt. Luther Márton híres mondása szerint: Nem az a baj, ha a kísértés madara elrepül a fejkünk felett, – hisz azt megakadályozni úgysem tudjuk –, hanem ha hagyjuk, hogy fészket rakjon a fejkünkön. A testőrparancsnok felesége nem vett tudomást a határokról. Elárulta férjét, és noha erre József, a jóképű, szép termetű szolgáló nem adott lehetőséget fizikailag, szívében hűtlenül sokszorosan megcsalta vele a férjét. A visszautasítás után pedig kíméletlen bosszút állt: magát Józsefet vádolta meg férje előtt saját bűnével. Ezek után Jákob fia életének második, ha nem a legmélyebb pontját élte át. De még a börtön mélyén is igaz volt rá az Ábrahám kapott ígéret: „benned áldatik meg a föld minden nemzetsége.” Bárhová került, bárhol élt, áldás hordozója lett. Bármihez fogott, áldás fakadt a keze nyomán. Háziszolgaként vagy börtönbeli elítéltként, minden helyzetben a megbízhatósága és a jelleme miatt lehetőséget, felelősséget és a határokon belül lehetséges legnagyobb hatalmat kapott. Minden szenvedés és gyötrődés közepette tudhatta és átélhette, hogy az Úr vele volt. De a történetnek itt még koránt sincs vége...

A döntésekre igaz a vetés és az aratás három törvénye

TUJTAD?

A jellemes döntésekre ugyanúgy igaz a vetés és az aratás három törvénye, mint a jellemtelenekre:

1. Amit vetsz azt is fogod aratni...
2. Nem akkor fogsz aratni, amikor vetettél, hanem csak jóval később...
3. Nem annyit, hanem sokkal többet fogsz aratni, mint amit vetettél...

TE MIT GONDOLSZ?

- Milyen magatartás hasonlít ma ahhoz, amikor valaki csak „(ki)használ” egy nőt, de felelősséget nem vállal érte? Mennyire elterjedt ez a gondolkodás a te környezetemben?
- Mi ennek a hozzáállásnak a következménye a mai lányok, asszonyok életében?
- Mit gondolsz, József érvei, amelyekkel visszautasította a nő közeledését, ma is megállnák-e a helyüket?
- Szerinted Júda vagy József értékválasztása jellemzőbb a ma emberére? Miért?

TEDD MEG!

Tedd ismertté meggyőződésedet! Vállald fel Istent ott is, akkor is, ahol és amikor ezt a körülmények nem támogatják!

József élettörténete

– A munkához való helyes hozzáállás

A „második” ember

József, a kivételes helyzetű fiú, második ember volt apja után a családban. Szolgásgága idején második ember lett a testőrparancsnok házában, börtönbe vetése után is második ember lett a parancsnok után, végül Egyiptom trónján is csak egy ember, a fáraó állt előtte. Bármilyen munkát végzett, az a „tulajdonosi szemlélet” jellemezte, mellyel úgy dolgozott, úgy szolgált mindenkit, hogy az sikeressé tehesse a felettesét. Ura hasznára és szolgálatára használta tudását, szorgalmát, bölcsességét. A mindenkori vezetője sikeréért, előbbre jutásáért dolgozott, és ez fel is tűnt mindenkinek, akinek alkalmazásában állt. Minden, amihez hozzáfogott, minden, amit kiadott a keze közül, igényes és minőségi munka volt.

A rendszeren elvégzett, megbízható munka

A minőség iránti igény (belső) motivációjának titkát a Szentírásból fejthetjük meg. A munka nem átok! Isten azért helyezte az embert az édenbe, hogy „művelje és őrizzze azt” (1Móz 2,15). A biblikus hozzáállás az, hogy „tegyétek a magatok dolgát, és saját kezetekkel dolgozzatok, ... A kívülállók iránt tisztességesen viselkedjétek, és ne szoruljatok rá senkire” (1Thessz 4,11–12). A belső motiváció legfontosabb mozgatórugója, hogy „ne látszatra szolgáljatok, mint akik embereknek akartok tetszeni, hanem tiszta szívvel, félve az Urat. Amit tesztek, jó lélekkel végezzétek úgy, mint az Úrnak” (Kol 3,22–24). Ez érzelmileg nem mindig könnyű, de biztosak lehetünk abban, hogy „akik Istent szeretik, azoknak minden a javukra szolgál” (Róm 8,28a). József is, a jelek szerint, ezeken a később megfogalmazott, de rá is igaz biblikus értékek mentén végezte munkáját: becsületesség, szavahihetőség, kiszámíthatóság, pontosság, precizitás, a tőle telhető legjobb nyújtása, hosszú távú gondolkodás jellemezte. Ez az isteni rendre alapozott munkamorál kiemelte őt a környezetéből.

Az előrelátó, takarékos gazdálkodás

Sok ember szeretne több pénzt, nagyobb befolyást, társat, családot. De vajon ha életének az ezen területeit érintő fordulópontokhoz ér, képes-e a sok lehetőség közül jól választani, vagy a régen várt és most valósággá váló lehetőséggel bölcsen élni?

TE MIT GONDOLSZ?

Mi határozza meg döntéseinket? Mi az a mérce, amelyhez mérjük, hogy végül is melyik lehetőséget választjuk? Merre indulunk tovább?

Ismerős-e az az érzés, amikor váratlan pénzüti a markodat, és azon gondolkodsz, hogy mi mindenre lehetne ezt most elkölteni?

Az embereknek csak kis hányada gondolkodik ilyenkor megtakarításban. József alkalmazza a 20% megtakarításának elvét. Ez a nehéz helyzetekre is felkészülő, előrelátó gondolkodás, sajnos kevés emberre jellemző. A vágy, mely azonnal elérhetővé teszi magát, és arra ösztönöz, hogy élj a mának, ellentétben áll azzal a hozzáállással, hogy felelősek vagyunk a holnapunkért, és mai döntéseink komoly hatással lesznek a jövőnkre.

József akkor sem felejtette el a munkához és a feletteséhez való helyes hozzáállást, miután a Nílus menti birodalom második legbefolyásosabb embere lett. Hihetetlenül nagy hatalma és a rendelkezésére bocsátott mérhetetlen források ellenére is tudott alázatos maradni. Még mindig elismerte, hogy hatalom alá vetett ember, és hűen szolgálta azt az egyetlen vezetőjét, aki a társadalmi ranglét-rán felette állt. Áldáshordozó és áldható volt, mert nem lázadt a körülötte lévő struktúrák ellen, hanem elfogadva azok kereteit Isten nagyságát és igazságát képviselte minden helyzetben.

A vésztartalékot nem képző vagy esetleg a megtakarításait már régen felélő köznép számára is biztosította az állam gabonájához való hozzáférést és a túlélés feltételeit. Ennek hiányában nagyon sokan haltak volna éhen az ínség szűk esztendei alatt. De mint jó sáfár nem ingyen jótékonykodott abból, ami nem is az ő, hanem a fáraó vagyonát képezte. Ellenszolgáltatásként állami tulajdonba vette az elszegényedett emberek földjeit, példátlan mértékben erősítve meg ezzel urának a hatalmát.

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

Olvassátok el a következő hittanórára Mózes első könyvének 42., 43., 44. és 45. részét!

József élettörténete – A szembesítés és a kapcsolatok helyreállása

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

Olvassátok el közösen József történetének négy fejezetét, az 1Móz 42–45-ig terjedő szakaszokat (szánjatok erre kb. 20 percet).

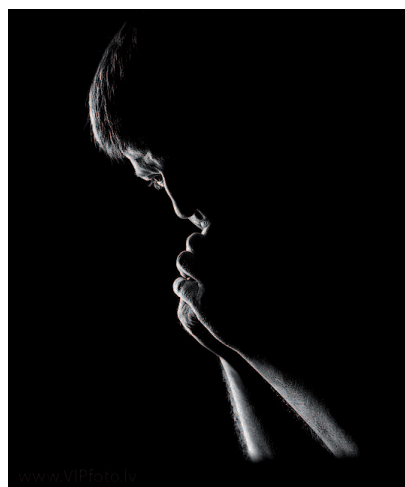
Hihetetlen mély drámai feszültség vonul végig a felolvasott fejezetekben. A testvérek nem várt találkozása borzongatóan félelmetes lehetett, bármely oldalról is próbáljuk beleélni magunkat.

Egy nem várt találkozás

Nehezen megfogalmazható az az életérzés, amikor fordul a kocka, és annak kezébe kerülünk, akit korábban bántottunk. (Mit gondolsz ennek kapcsán a következő mondatról: Zsid 10,30?)

Ráadásul József testvérei nincsenek is tudatában, hogy ki előtt állnak. Nem tudják azt, amit mi már igen, hogy a velük szemben álló férfi nem más, mint az egykor annyira gyűlölt, kis híján megölt, és évek óta eltűntnek hitt öccsük.

József testvéreit kísérti a múlt, azt gondolják, nem véletlen az a sok balszerencse, mely éri őket. A közösen elkövetett és hosszú évek óta leplezett bűn miatt folytonos békétlenség, lelkiismeret-furdalás gyötri őket. Testvérük eltaszításának emléktől nem tudnak szabadulni. Egykori haragjuk mára már helyrehozhatatlan következményeivel kell élniük.

A titkok természete

A titkoknak sajátos, kellemetlen természetük van: „Mert nincs semmi rejtett dolog, ami ki ne derülne, és semmi titok, ami napfényre ne jutna.” (Mk 4,22)

Legsötétebb pillanataink után jellemző ránk is a menekülés a szembesüléstől. Még önmagunk elől is elbújnánk, ha úgy érezzük, hogy tettünk felvállalhatatlan. Ideig-óráig, akár évtizedekig is lehet ugyan leplezni, hordozni, de ez mindig belső szorongással, gyötrellemmel, félelemmel jár. A lelepleződés pedig csak idő kérdése.

De Istennek erre a helyzetre is van egy jó terve. Bűntudat és békétlenség helyett bűnbocsánatot és békességet szeretne adni. Azt várja csupán, hogy az ember megvallja Istennek és mindazoknak, akik ellen elkövette, hogy megbánta, amit tett, kész megváltozni és ha lehet, jóvá tenni mindazt, ami történt.

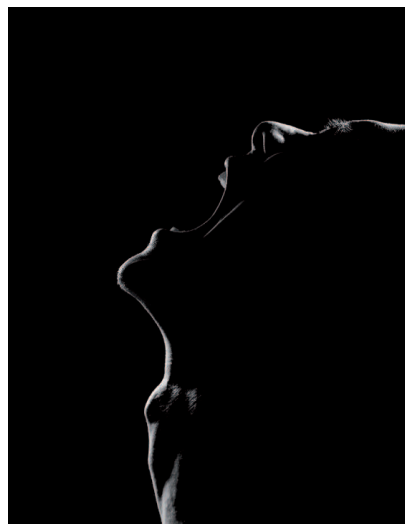
Magunktól megtenni ezt a lépést nem könnyű, sokszor még akkor sem, ha a körülmények nem hagynak más választási lehetőséget.

És ezzel még nem volt vége

Jákob fiainak Egyiptomból haza kellett menniük, meg kellett állniuk az apjuk előtt és bevallani mindent...

Ha ezt most neked kellene megtenned, mi menne végbe a szívedben?

Szaladnál, vagy úgy éreznéd, ólomból van a lábad, és sohasem érsz haza...?

Gondold csak el, milyen gondolatokkal, érzésekkel tértek haza a fiúk apjukhoz, Jákobhoz?

Egyrészt örömhírt vittek, hogy József megkerült, és nem is akárki lett belőle. Másrészt pedig meg kellett mondaniuk, hogy mindannak ellenére, hogy látták apjuk szenvedését, folyamatosan hazudtak neki, sőt, még a fiú eltűnésének is ők voltak az okai.

Ami még a szégyent és a félelmet is képes eltörölni

Az egyetlen dolog a világon, ami képes meg nem történtté tenni a megtörtént dolgokat, az a megbocsátás és Isten helyreállító kegyelme. A régi fájdalmas dolgokat nem lehet kiszorítani az emlékezetből, nem lehet letagadni őket, egyedül megbocsátani lehet őket. Egyedül így lehetséges az, hogy nem érezzük többé azok kínját...

A fiúk József iránti féltékenységének és gyűlöletének háttérben nyilván Jákob feléjük tanúsított elutasítása állhatott. Az ettől való félelem most sem volt alaptalan, de Júda szavaiból kiviláglik, hogy most már volt valami, ami többről szólt, mint az ő érzéseikről, és segített túllépni azokon. Ha teljesen leértékelődnének is apjuk szemében (ami nem történt meg), akkor is fontosabb volt nekik, hogy ne keserítsék tovább a szívét.

A szembesítés után a testvérek alig hitték el, hogy tényleg nem tudtak olyat tenni, ami megszakítaná a kapcsolatukat Józseffel, vagy az Istennel. Megtanulhattak egy fontos leckét: ők maguk a fontosak, és nem az, hogy milyenek szeretnének lenni, vagy hogy mikor mit tettek.

TE MIT GONDOLSZ?

- Képzeld a következő személyek helyzetébe magad! Mit gondolsz, hogy mit érezhetett:
 - József egyik testvére, amint megpróbálja elmagyarázni apjának József eltűnését?
 - Júda, aki próbálja elrendezni „családi ügyeit”, amikor előkerül a pecsétnyomója...?
 - Potifár felesége, amikor keresztülhúzták a számítását...?
- Tudsz-e példákat arra, hogy valaki még a börtönben is szabad, más viszont szabadlábban is lelkiismeret-furdalásának vagy szégyenének a rabja?
- Mit jelenthet ebben az összefüggésben a 2Kor 3,17?

József élettörténete

– Az álom és Isten tervének megvalósulása

József élettörténetének befejező részében a hatalomhoz való helyes hozzáállásról lesz szó.

Élni vagy visszaélni a hatalommal

A család kivételezett kedvencének helyzetéből a kút, majd a börtön mélyére zuhanni, sokszor, sokak miatt igazságtalanul szenvedni jellempróbáló megrázó kódtatás lehetett. Az elkényeztetett fiúból mégis jellemes férfit nevelt. Van egy mondat, mely mint egy fénysugár világítja meg ennek okát: „De az Úr Józseffel volt.” Ezt tapasztalhatta meg a legreménytelenebb helyzetben is. Amikor senki-re sem számíthatott, amikor minden korábbi viszonyítási pont megsemmisült, Isten akkor is az élete középpontjában maradt. Több mint egy évtizedig tartott számára az alázat iskolája, hogy aztán kezelni tudja azt a felemelkedést, amit nem minden ember jelleme bírna ki súlyos torzulások nélkül.

Marcus Aurelius római császár azon kevesek közé tartozott, akik, egy számkra talán elképzelhetetlen mértékű hatalom és befolyás részesei voltak. Elmélgéseiben arról írt, hogy nem szeretne „elcsászárosodni”. A hatalom mámorító, részegítő csapdáját nem mindenki ismeri fel időben, aki a közélébe kerül.

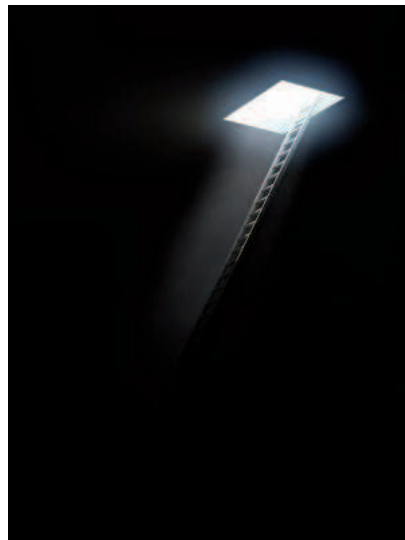
Isten felkészítette Józsefet ennek a nem mindennapi felemelkedésnek a helyes kezelésére is. Ő pedig megnőtt befolyását, hatalmát nem öngigazolásra, főleg nem bosszúállásra, hanem arra használta, amire a küldetése szólt: felemelni vele másokat, áldássá válni a családjának, Egyiptomnak, végső soron a Nílus mentén termelt gabonából élemezett akkori egész világnak.

Az álom beteljesülése

Józsefnek sokat kellett szenvednie, mire alkalmassá vált az álom beteljesülésére. A dicsekvő, testvéreit bosszantó Józsefnek igaza lett – az álombeli kérék tényleg leborultak előtte (1Móz 37,6–10). De addigra már felnőtt ahhoz, hogy ezt a helyzetet kezelni tudja. Már egy kipróbált, Isten előtt összetört szívű, az alávetettek szelíden kezelő és szerető vezető lett Jákob fiából.

József helyreállása

Ő is hús-vér ember volt ugyanolyan érzelmekkel, mint bármelyikünk. A sok fájdalom és szenvedés, ami a testvérei gonoszsága és bántása miatt érte, mély nyomokat hagyott benne. Nyilván benne is megjelent a bosszúvágy. Kemény belső harc lehetett, mire felülemelkedett benne a szelídség, a kegyelem, a megbocsátás lelkiülete. A benne élő Isten szeretete azonban lefogta azt a kezét, amikor visszaélhetett volna erőfölényével, a testvéreivel szemben. De csak így lehetett az, amire őt az Isten kiválasztotta: áldás hordozója.

MIT JELENT?

A SZELÍDSÉG a durva, nyers erő ellentéte, de korátsem erőtlenséget jelent. Azoknak a jellemvonása, akik erejüket nem más elnyomására, sokkal inkább azok felemelésére, javára használják.

TUJTAD?

Látni fogjuk, hogy hány és hány tekintetben volt József Jézus Krisztus előképe, és hozzáállását mennyire híven írja le az a lelkület ahogy Jézus is viselkedett a kereszten. Jézusról írja Péter apostol: „mikor gyalázták, nem viszonozta a gyalá-zást; amikor szenvedett, nem fenyegetőzött, hanem rábízta ezt arra, aki igazsá-gosan ítél.” (1Pt 2,23b) Sőt, még imádkozott is az őt gyalázó és kivégző embere-kért: „*Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, hogy mit cselekszenek.*”

Ha megsebeztek, mindeneelőtt arra van szükséged, hogy meggyógy-
ulj, helyreállj. Ennek pedig a lelked legmélyén kell végbemennie. Körülményeid
változása, legyen az bármilyen pozitív is, önmagában nem hoz változást. Az-
zal, hogy József Egyiptom második embere lett, a megsebzett szíve még nem
gyógyult meg. Sebei mély, érzelmi sebek voltak. Ahhoz, hogy túljusson évtizedes
elutasítottságán, elárultatásán, megaláztatásain, el kellett engednie testvérei
iránti haragját. Ez neki sem volt könnyű. De nem tudott volna addig helyreállni,
ameddig neheztelés van a szívében. A Bibliában nyomon követhető, hogy ehhez
neki is idő kellett. Legelőször három napra elzáratta testvéreit, majd kiemelte és
fogságba vetette egyiküket. Végül Júda lelkiismeret-furdalását látva megeny-
hült, és nyakukba borulva, zokogva felfedte előttük kilétét.

TEDD MEG!

Talán téged is megsebeztek már lelked mélyén... Ne légy bosszúálló! A bosszú
még soha senkinek a fájdalmát nem vette el. A bosszútól nem fogod jobban
érezni magad! A saját érdekedben engedd el a bosszúálláshoz érzett jogodat.
Kínáld fel a megbocsátásodat!

Bizonyos lehetsz benne, hogy Isten látott mindent. A bosszúállás az Isten
felelőssége – nem a tied. Az, aki megbántott, nem ússza meg szárazon.

*„Ne álljatok bosszút önmagatokért, szeretteim, hanem adjatok helyet az Isten ha-
ragjának, mert meg van írva: Enyém a bosszúállás, én megfizetek – így szól az Úr.”
(Róm 12,19)*

Összefoglalás

Mózes első könyve a világ őstörténetét, az ember lázadását, majd egy család
néppé formálódását, és rajtuk keresztül Isten kegyelmének és megmentő ter-
vének kibontakozását mutatja be. Isten többször – még egyoldalúan is – garan-
ciát vállalt az általa kezdeményezett szövetség megtartására, melyet Ábrahám-
mal és utódaival kötött, hogy generációról generációra megtapasztalhatta az
emberiség azt a szeretetkapcsolatot és áldást, amit az ellene való lázadás és a
tőle való elidegenedés különben elzárna előlünk.

A könyv végén József szavai, melyekkel a vele történeteket foglalja össze, Is-
ten helyreállító kegyelmének, népéhez és rajtuk keresztül az egész emberiség-
hez való hűségének és szeretetének lényegét is bemutatják:

„Ti rosszat terveztetek ellenem, de Isten terve jóra fordította azt, hogy úgy cselekedjék, ahogyan az ma van, és sok nép életét megtartsa.” (1Móz 50,20)

Isten tervében előbb vagy utóbb, de minden és mindenki a helyére került. És helyreállt, meggyógyult az a család, akiknek áldáshordozóvá, Isten kegyelmének bemutatójává kellett válniuk. Isten bennük és rajtuk keresztül mutatta meg a konfliktusok rendezésének és a megbocsátásnak korábban ismeretlen útját.

TE MIT GONDOLSZ?

Az egész Biblia tanítására kihat az a négy ígélet, melyet az Úr tett Ábrámnak az 1Móz 12,1–3-ban. Mik ezek? Mit gondolsz, mi a máig ható jelentőségük?

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

József sok szempontból Jézus Krisztus előképe volt. Figyeld meg, hogy milyen párhuzamokat láthatunk közöttük az alábbi bibliarészek alapján!

JÓZSEF	JÉZUS	Párhuzamok
1Móz 37,3	Mt 3,17	Atyjának szeretett fia.
1Móz 37,2,4–5	Jn 15,18	Bizonyrágot tett mások bűnéről, ezért megvetésben volt része.
1Móz 39,7–12	Mt 4,4–11	Megkísértették, de nem engedett a kísértésnek.
1Móz 37,26–28	Mt 26,15	Eladták 20, illetve 30 ezüstért.
1Móz 40,1–3	Lk 23,39–43	Börtönbe vetették/ keresztre feszítették két bűnözővel együtt.
1Móz 40,21–22	Lk 23,39–43	Az egyik bűnöző meghalt, a másik életben maradt.
1Móz 41,14	Kol 2,12	A király megszabadította a fogságából.
1Móz 47,25	1Tim 4,10	Népének/az embereknek megmentője/megváltója lett.

Kapcsolatom magammal

– Önértékelésünk

Bevezetés

Ebben az évben a KAPCSOLATOK című fejezetben az emberi élet kapcsolatrendszereit áttekintő négyéves tananyag minden témakörét érintjük majd vázlatosan, hogy annak egész ívéről átfogó képet nyerhessünk. A következő tanévek során a felvetett hét témakör mélyebb megközelítéseivel találkozunk majd.

Az egészséges és biblikus énképpel kezdve igyekszünk megvilágítani és megérteni az emberi személyiség mibenlétét. Megvizsgáljuk azt is, hogy fontosság- és biztonságérzetünk, valamint elfogadottságunk Krisztusban hogyan lett helyreállítva. Az Istenhez fűződő személyes kapcsolat lehetősége után egybevetjük a mai és a bibliai családmódelleket, majd tanulmányozzuk a társadalom nagyobb egységeit, a minket körülvevő egyházi és egyházon kívüli közösségeket. A nemzethez, kultúrkörökhöz való tartozás mellett megvizsgáljuk majd a más világnézetekhez való viszonyunkat is. Megtanuljuk saját hitrendszerünk alapjait és azt, hogy ezt miként képviselhetjük más véleményekkel szemben is. Tanulmányaink során szó lesz továbbá a minket körülvevő teremtett világ értelmes vizsgálatáról, és a rendelkezésünkre álló természeti szépségek és javak megbecsüléséről.

Önértékelés – Ki vagyok én?

Tükörbe nézés 28 kérdéssel

TEDD MEG!

Gondolj most önmagadra! Vegyél elő egy cetlit, és írd rá három rossz tulajdonságodat! Ezek után fordítsd meg és írd rá három jó tulajdonságodat is! (Melyik jutott könnyebben az eszedbe?)

Most fordulj oda az egyik osztálytársadhoz, nézz a szemébe, és mondd el neki, hogy mi az a belső tulajdonsága, amit tiszteletre méltónak és értékesnek tartasz, igazán becsülsz benne! (Fordítsatok erre kb. 5 percet, hogy mindent kölcsönösen elmondhassatok!)

- Milyen érzés volt hallgatni a másik szavait?
- Mennyibe került ez nekünk, hogy elmondtuk, mennyire értékesnek tartjuk a társunkat?
- Vajon miért nem tesszük ezt gyakrabban?

Sokszor két ember beszélgetésének témája vagy az, hogy valaki saját magát fényezi, vagy másokról (akik nincsenek jelen) mondanak valami rosszat...

Szerinted miért van ez így?

TE MIT GONDOLSZ?

- Kik is vagyunk valójában? Honnan jövünk és hova tartunk?
- Gondolkodtál már azon, hogy mi alapján és hogyan döntöd el, ki is vagy?
- Mások rólunk alkotott véleménye és az elért eredményeink összessége határozná meg azt, hogy kik vagyunk?
- Mi az állandó és mi az, ami változik abban, akik vagyunk?

Úgy gondoljuk mindenkiről készültek már vállalható és vállalhatatlan fényképek is. Vegyétek elő a diákigazolványotokat, és cseréljétek ki a padtársatokkal!

- Mit szólnátok, ha mostantól ez lenne a Facebook-profilotok fotója is?
- Ha ránéztek ezekre a fotókra, milyen érzések fognak el? Miért?
- Ha megnézik egy ismerősötök profilját, tényleg azt látatja magáról, aki ő valójában? A profilja alapján mit gondolsz, mit szeretne, ha tudnának róla?
- Csak a látottak alapján kiderülhetne, hogy milyen ember is ő valójában?
- Hasznos lenne mást is tudni róla? Megmutatják az emberek magukról, hogy kik ők valójában? Miért? Miért nem? Meg lehet egyáltalán őszintén fogalmazni ezt a választ?

Induljunk ki abból, ami ma oly sok ember bevallott vagy titkos vágya:

Szeretnénk olyan tetteket végrehajtani, vagy olyan lehetőségekhez jutni, aminek eredményeképpen az emberek többsége, látva kiemelkedő eredményeinket, megbecsüléssel néz fel ránk. És mi magunk is úgy érezzük, hogy jelentős, fontos, megkerülhetetlen emberekké váltunk.

Szeretnénk olyan munkakört, rangot vagy helyezést elérni, ami kivívja mások elismerését. Mi pedig úgy érezhetjük, hogy mindaz, akik vagyunk, amit elértünk, biztonságot jelent számunkra a többiekkel való kapcsolataink során.

Szeretnénk szépek, vonzóak, kíváncsok lenni (és maradni), hogy mások tekintetéből a csodálatot, a hozzánk való vonzódást olvashassuk ki, és azt, hogy nemhogy elutasítanak, hanem inkább kívánják a jelenlétünket.

A képlet, ahogy az emberek a sikert, a boldogságot és a megelégedést próbálják elérni, a fentiek alapján a következő:

teljesítmény + eredmények = fontosság
 státusz + elismerés = biztonság
 jó megjelenés + hódolat = elfogadás

- De vajon tényleg boldoggá tesz, ha mindezt eléri valaki?
- Ha csak ezek alapján ítélik meg, hogy kik vagyunk és mennyit érünk, vajon reális képet kapnak rólunk?
- Mi is ugyanezen mércék alapján ítélik meg a minket körülvevő társainkat? Lehet, hogy olykor torzít ez a nézőpont és értékítélet?
- A múltkori bizonyítványom vagy felmérésem eredménye tényleg megmutatta azt, hogy mire vagyok képes?
- Ha valahol valaki megfélekezett rólam, vagy nem töltött velem elég időt, akkor ez tényleg azt jelenti, hogy csak ennyire vagyok fontos?

A legkétségbeesettebbek akkor szoktak lenni az emberek, ha saját külsejüket hasonlítják össze vélt vagy valós vetélytársaikkal.

Kik is vagyunk valójában?

- Mit gondolsz, tényleg az adja meg valakinek az értékét, hogy hogyan néz ki, és ő vagy mások mit gondolnak a külsejéről? Miért annyira fontos ez ma olyan sok embernek?

TUDDAD?

Egy kis bibliai embertan

Hogy megértsük, kik vagyunk, és egészséges személyiségként tekinthessünk magunkra, tisztáznunk kell néhány fontos fogalmat, melyek nélkül könnyen félreértjük egymást, sőt még magunkat is. Az emberi személyiség értelemről, érzelemből és akaratból tevődik össze. Lényege a test, lélek és szellem egysége. Az ember állapotát, bibliai szempontból, mindenekelőtt az Istennel való személyes kapcsolatának megléte vagy annak hiánya határozza meg. E kapcsolat mélységének fokmérője pedig az adott személy jellemében mutatkozik meg leginkább.

Könyvtárnyi irodalma van az emberre vonatkozó héber és görög szavak értelmezésének. A magyar nyelv sajátosságai és évszázadok alatt rögzült jelentéstartalmai különösen nagy kihívás elé állítják a bibliafordítókat és teológusokat ezen a területen. *(E kérdésről bővebben a 3. függelékben olvashatsz – 154. old.)*

Az elveszett paradicsom (1MÓZ 1,26)

Ádámnak nem kellett kutatnia, hogy vajon jelentősége, fontossága van-e a létének. Nem kellett keresnie életének értelmét és célját sem, mert megkapta azt Istentől. Tökéletes biztonságban és védettségben volt, és minden elérhető volt számára, amire csak szüksége volt. Folyamatosan tapasztalhatta, hogy milyen az igazi elfogadottság, hiszen bensőséges kapcsolata volt Istennel és a társával... Nem volt senki előtt rejtegetnivalója.

Mindannyian vágyunk arra, hogy visszanyerjük az elveszett édeni állapotunkat. Az elfogadottságot, biztonságot, jelentőségteljes célokat. Amikor nem érezzük fontosnak magunkat, kétségeink vannak elfogadottságunk felől és biztonságérzetünk meginog, akkor gyengének és tehetetlennek érezzük magunkat. Önmagunkról alkotott képünkkel cseppet sem vagyunk elégedettek. Miközben igyekszünk szükségleteinket betölteni, sokszor félelem és szorongás, bűntudat és szégyen, elutasítottság, lehangoltság és düh uralja érzéseinket.

Mióta az első emberpár igényt tartott arra, hogy Istentől függetlenül, maga határozza meg, hogy számára mi a jó és mi nem, bizalmatlanság, elbizonytalanodás, a sok lehetőség közül való választás gyötrelmei, magány és céltalanság jellemzi az emberek többségét.

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

Valójában nem is érthetem meg igazán, hogy én ki vagyok, amíg nem keresek választ arra, amit Pál apostol kérdezett Jézussal való első személyes találkozáskor (ApCsel 9,5).

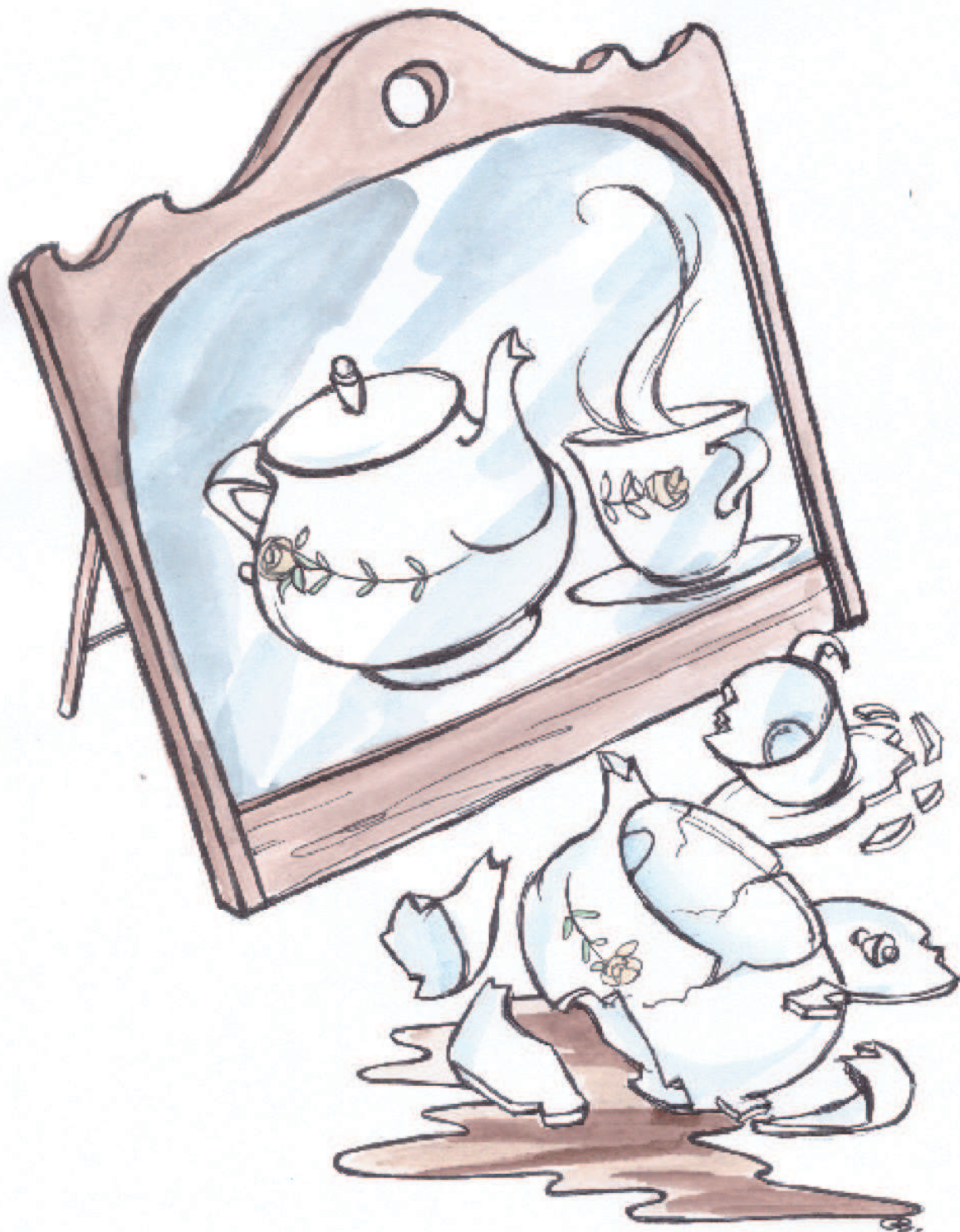
Mi volt ez a kérdés?

Ha erre választ kapok, már másként fogok önmagamra is tekinteni. Erről szól majd a következő lecke.

Bizalmatlanság, elbizonytalanodás, magány és céltalanság...

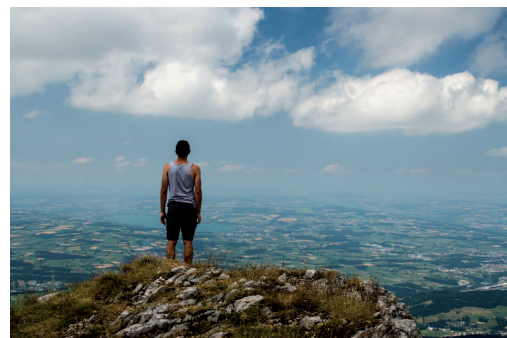
Kapcsolatom a teremtőmmel

– Ki vagyok én Istennek? Ki nekem Isten?

A világ értelmes szemlélete

Ha felnézel a csillagos égboltra, vagy egy magas hegy csúcsáról szemléled az eléd táruló tájat, esetleg a természet összetettségében gyönyörködsz, bizonyára te is eltűnődsz azon, hogy milyen hatalmas és lenyűgöző a minket körülvevő világ.

A világ értelmes szemlélete pedig elvezethet a teremtőn való elgondolkodásig (Róm 1,20). Persze vannak, akik a végső nagy kérdésekre bármiféle választ hajlandóak megfontolni, csak a teremtő Istent nem hajlandóak elfogadni. Megint mások pedig nem tudnak vagy nem is akarnak állást foglalni ezekben a kérdésekben...

Isten nevei

Isten nagyon sokoldalúan mutatkozik be az embernek. Neveinek, jelzőinek, felségcímeinek százait találjuk meg a Bibliában. Pusztán ezek olvasása (*lásd a 4. függelékét – 155–157. old.*) is érzékelteti, ki is az, aki ezt a kapcsolatot kezdeményezte. Mint egy levélben, bemutatkozik és megismerteti velünk számos tulajdonságát és jellemvonását. Ezek mindegyike külön-külön is, de együttesen, egyszerre is igaz rá.

MIT JELENT?

Az ige

Tudjuk, hogy az IGE nyelvtani értelemben cselekvést és történést jelentő szó. A Biblia viszont úgy használja ezt a kifejezést, hogy azt önmagára, illetve üzenetküldőjére, magára Istenre vonatkoztatja. Amit Isten kijelentett, azt véghez is viszi, és amit előre megmondott, az meg is fog történni.

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

Értelmezd a következő bibliaverseket: Ézs 55,10–11; Zsid 4,12–13!

TE MIT GONDOLSZ?

Mit gondolsz, milyen okok állhatnak az Istent elfogadó, elutasító és milyenek a kérdést elodázó hozzáállás hátterében? Te hova sorolnád most magadat, és miért?

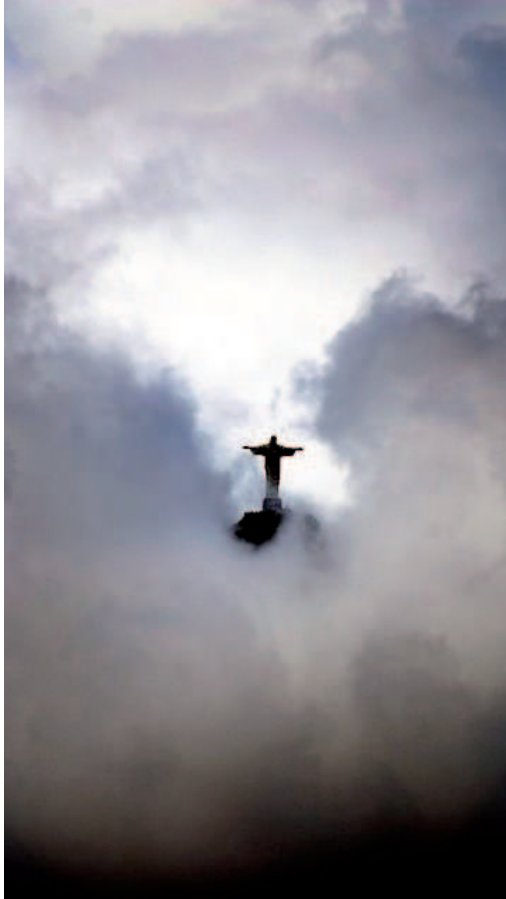
Ki neked Jézus Krisztus? (Nem tárgyi, lexikális ismeretek felsorolására vagy egy meghatározásra irányul a kérdés, hanem, hogy személyesen te mit gondolsz őrá, neked ki ő?)

Szerinted olyanok ismered-e Istent, amilyen ő valójában?

Ha személyesen bemutatkozna, és megismerhető lenne, akkor érdekelne, hogy ki is ő valójában? Ha lenne egy bemutatkozó profil róla, elolvasnád?

Mit gondolsz, te ki vagy Istennek? Hogyan gondolkodik ő terőlad?

Vajon összhangban van-e mindez azzal, ahogy te önmagadról gondolkodsz? Értékesebbnek vagy értéktelenebbnek lát ő téged, mint te önmagadat?

Mindaz, amit felfedezhetünk, érzékelhetünk ebből a világból, nagyon izgalmas, érdekes. Egy idő után mégis hiányzik belőle valami. Sokszor meg sem tudjuk fogalmazni, de magunkat magányosnak, elveszettnek, céltalannak érezzük, és legyen bármilyen szép is, időnként nem tesz boldoggá, ami körülvesz minket. Ahogy a nagy fizikus, Blaise Pascal megfogalmazta: „Minden emberben van egy Isten alakú vákuum, amit csak az Isten képes betölteni.”

Bár a testünk sok mindent észlel: ízlel, tapint, hall, lát, van szellemünk is, ez a belső lényünk mégsem érzékeli azt, aki mindezt megalkotta. Ez azért van így, mert mindnyájan Istentől elválasztva, fizikailag élőként, de szellemileg halottként születtünk erre a világra. Öntudatra ébredve keressük ugyan magunkat, az igazi énünket, hogy kik is vagyunk valójában, de mint láttuk, ezt sokszor rossz helyen tesszük. A céltévesztésünk oka pedig igen egyszerű: a minket teremtő Isten nélkül, az ő akaratának és szavának (igéjének) figyelmen kívül hagyásával keresett önazonosságunk. Az ember csak akkor talál rá igazi önmagára, amikor életében létrejön az Istennel való találkozás is. Ha a fontosság, elfogadottság és a biztonság utáni igényét és vágyát nem más forrásból, nem a többi teremtménytől, hanem magától a Teremtőtől várja betölteni.

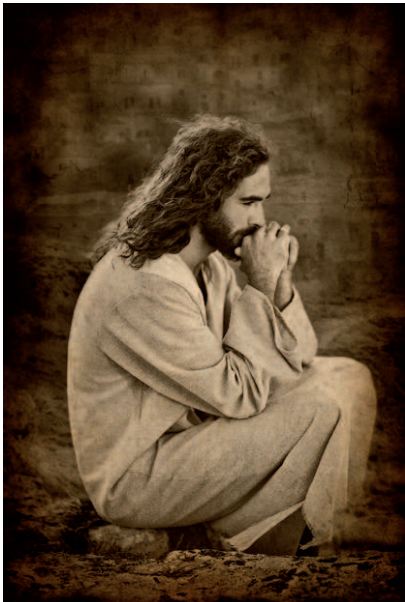
Az Istennel való nagy találkozások régen és ma

Olvasd el az Apostolok cselekedeteiből azt a részt (ApCsel 26,4–23), amelyben Pál beszámol – a római helytartó és a király jelenlétében – arról a találkozásról, mely gyökeresen megváltoztatta az egész életét és Istennel való kapcsolatát!

Figyeld meg, milyen volt az élete a találkozás előtt!

A leírás szerint hogyan történt ez a találkozás?

Mi változott meg az életében a találkozás után?

Ma is lehet Jézussal találkozni?

Olvasd el egy mai történetet az *5. függelékben (158. old.)*, az eszével már mindent tudó, de a szívével a lényegét nem értő, képmutató egyháztag találkozásáról Jézus Krisztussal!

Minden kapcsolatban fontos, hogy kölcsönösen megismerjük egymást, őszintén megnyíljunk egymás előtt, és ténylegesen érdekeljen, hogy milyen a másik fél. Az Istennel való kapcsolatunk különös sajátossága, hogy a Teremtőnk még önmagunknál is jobban ismer minket. Nincs értelme rejtőzködnünk és bezárkózunk előtte. De bizalomra, hitre és engedelmességre van szükségünk ahhoz, hogy elfogadjuk mindazt, amit rólunk és Önmagáról a tudomásunkra akar hozni.

Ilyenek például azok az állításai, melyek a saját magunkról alkotott negatív énkép helyett Istennek a Bibliában kijelentett igazságai az emberről:

Kik vagyunk mi a teremtőnk számára? Olyan teremtményei, akiknek az ő irántunk való szeretete miatt a fontosságérzete, biztonság utáni vágya és elfogadása Krisztusban helyre lett állítva! A talán gyakran érzett bűntudat és szégyen helyett tudod-e, hogy Isten szemében te jelentőségteljes és fontos vagy? Az olykor talán fájdalmasan megtapasztalt elutasítottság érzése helyett tudod-e, hogy elfogadott vagy? Gyengeség, tehetetlenség, lehangoltság, depresszió helyett van-e tudomásod róla, hogy Istenben biztonságban lehetsz?

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

I. Fontos vagyok

Nem vagyok többé értéktelen, alkalmatlan vagy tehetetlen vagy reménytelen eset. Krisztusban nagyon is jelentős és különleges vagyok.

Keresd ki a Bibliából, Isten mit mond rólad!

IGEVERS	
Mt 5,13–14	Mit érne az étel só, és a világ világosság nélkül?
Jn 15,1.5.16	Ezek szerint része vagyok annak a csodának, melyen keresztül gyümölcsök teremnek?
ApCsel 1,8	Különleges erővel és különleges felhatalmazással rendelkező tanú vagyok?
1Kor 3,16	Templom? Én?
2Kor 5,17–21	Különleges diplomáciai megbízással rendelkező nagykövet vagyok?
2Kor 6,1	Kinek is vagyok én a munkatársa?
Ef 2,6	Mi az én társadalomban kijelölt pozícióm?
Ef 2,10	Miért nézek úgy ki, ahogyan kinézek, és mi dolgom van ezen a világon?
Ef 3,12	Mikor és hogyan járulhatok az Isten színe elé?
Fil 4,13	Tényleg olyan béna vagyok, hogy semmit sem tudok rendesen megcsinálni?

II. Biztonságban vagyok

Nem vagyok többé védtelen, elhagyott. Krisztusban teljes biztonságban vagyok. Isten azt mondja:

Róm 8,1–2	Félnem kell attól, hogy egyszer úgymint utolérnek a tetteim következményei?
Róm 8,28	Minden a javamra van?
Róm 8,31–34	Tényleg nem kell félnem Isten haragjától?
Róm 8,35–39	Mi lesz, ha megszakad a kapcsolatom Istennel? Ha egyszer csak megelégedi azt, hogy milyen vagyok?
2Kor 1,21–22	Hogyan tekint rám? Mit gondol rólam az Isten?
Fil 1,6	Képes leszek-e végigcsinálni bármi jót az életben?
Fil 3,20	Mi a legfontosabb kötődés, ahol engem komolyan számontartanak?
Kol 3,3	Hová menekülhetnék, ha ennek szükségét érzem?
2Tim 1,7	Mibe kapaszkodhatnék, ha elönt a félelem?
Zsid 4,16	Mire számíthatok, ha szembesítenek minden hibámmal, bűnömmel, mulasztásommal?
1Jn 5,18	Mi lesz, ha gonosz támadás célkeresztjébe kerülök?

III. Elfogadott vagyok

Nem vagyok többé elutasított, szennyes, vagy olyan, akit nem szeretnek. Krisztusban teljesen elfogadott vagyok. Isten azt mondja:

Jn 1,12	Tartozom egyáltalán valahova?
Jn 15,15	Nem akárcsak a barátom...
Róm 5,1	Mit gondol rólam és milyennek lát az, akinek a véleménye igazán számít?
1Kor 6,17	Ki az, akivel azonosultam?
1Kor 6,19–20	Mennyit érek én, és kihez tartozom?
1Kor 12,27	Minek vagyok a tagja?
Ef 1,1	Még hogy én???
Ef 1,5	Egy megmásíthatatlan, megváltoztathatatlan kötelék részese lehetek?
Ef 2,18	Mindenki mástól függetlenül kapcsolatban lehetek a legfontosabb személlyel
Kol 1,14	Minden, amit csak elrontottam, meg van már bocsátva nekem?
Kol 2,10	Őbenne teljes és szövetségének része vagyok.

Kapcsolatom a családommal

– Mit jelent számomra?

TE MIT GONDOLSZ?

Gondolj édesanyád vagy nagymamád legfinomabb süteményére! Milyen érzéseid vannak, ha ezt a szót hallod: család? A biztonság vagy a bizonytalanság közege számodra? Melyek a legszebb emlékeid családi körben?

Gondold végig, hány olyan családot ismersz, akik olyan példák előtted, akiket te is követni szeretnél? Miben példák számodra? Abból, amit otthonról hozol, mi az, amit szeretnél továbbadni az utódaidnak? Mi az, amit nem? Te milyen szeretnél lenni, és miért? Szerinted miért kevés a pozitív példa?

TUJTAD?

A Bibliában megtalálható a jó házasság receptje. Három komponensből áll. Ha bármelyiket kihagyjuk, nem azt kapjuk, amit vártunk. De ha mindhárom egyszerre igaz rá, akkor a legbiztonságosabb keret lehet az összes emberi kapcsolat között. (A „receptet” megtalálsz a 6. függelékben – 159. old.)

A bibliai családmódel

Apaságról, anyaságról, a férfi és női szerepekről, valamint a szülő és gyermek kapcsolat rendjéről is határozott terve van Istennek. Mivel ő teremtett minket, mindenkinél jobban tudja, mi kell ahhoz, hogy minden ékesen és rendben történjék. Ha zavarok, problémák, fájdalmas dolgok történnek családi körben, annak gyökere mindig visszavezethető arra, hogy mi emberek jobban akarjuk tudni a kapcsolataink működési kereteit, mint ahogy azok számunkra meg lettek alkotva.

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

A keresztény család működése

Olvasd el, hogy a Biblia szerint hogyan kellene működni a családoknak: Ef 5,21 – 6,4; Kol 3,18–21

Szerinted miért a férfit kell emlékeztetni a szeretetre, és miért az asszonyt a tiszteletre? Miért nem fordítva? Mit tilt meg a szülőknek, és mire hívja fel nyomatékosan a gyermekek figyelmét?

Az ember, mint már annyiszor, ennek az Isten által a családtagok számára meghatározott tervnek is nekifeszül, és próbálja – Isten nélkül – maga meghatározni, hogy neki mi volna jó. Ha megvizsgáljuk korunk statisztikáit és felméréseit, világosan láthatjuk, hogy *mi lett Isten nélkül ebből a tervből...*

Rendszeres családi programok

A dolgozós hétköznapiak után, vagy a hétvégén, amikor egy család együtt ül az asztalhoz, messze több történik, mint egy tál étel elfogyasztása. Páratlan az a forma, ahogyan egy asztalközösség összeköthet minket. Ezt a közösséget sem

Jozef Israëls: Parasztcsalád az asztalnál (1882)

*Páratlan az a forma,
ahogyan egy asztalközösség
összeköthet minket...*

a tévé, sem a rádió, de még a Facebook sem tudja helyettesíteni. Egy-egy közös étkezést sosem volt könnyű összehangolni, mégis megéri az odafigyelést.

A gyerekek több időt tölthetnek így a szüleikkel, megerősítik a család összetartozását, és hozzájárulnak a család teljes életéhez. Ezek az alkalmak biztonságérzést adnak, segítenek a családi feszültségek oldásában, nevelő hatásúak, és egymásra hangolják az asztalnál ülőket.

A háziasszonyról írja Arany János Családi kör című versében:

*Maga evett ő már, a gyerek sem éhes,
De a férj unszolja: „Gyer közelebb, édes!”
Jobb ízű a falat, ha mindnyájan esznek, -
Egy-egy szárnyat, combot nyujt a kicsinyeknek.*

Tanulmányok bizonyították, hogy a szülőkkal való étkezés a gyerekek testi és lelki jólétét erősíti. Azok a gyerekek, akik rendszeresen a családjukkal étkeznek, egészségesebben táplálkoznak, kevesebb a súlyproblémájuk, mint azoknak, akiknek ezt nélkülözniük kell.

De közülük magatartászavarral is kevesebben küzdenek.

Az étkezőasztalnál a szülők sokkal könnyebben felismerik, ha gyermeküknek gondja van. Itt biztatást, vagy ötleteket kaphatnak életük kisebb-nagyobb konfliktusainak megoldásához.

A kamaszok életében különösen fontosak lehetnek ezek a rendszeres családi étkezések, hiszen egy örömteli esemény (evés) közben könnyebb jobb kapcsolatot fenntartani a szülőkkal. A kötetlen és közvetlen beszélgetések során a szülői minta is erősebben hat a gyermekekre, a viselkedési normák könnyebben rögzülnek. Kevesebb a magatartási problémákkal küzdő gyermek, hiszen a szülői minta is erősebben hat rájuk.

Végül, de nem utolsósorban, maguknak a szülőknél is szükségük van ezekre a rendszeres együtt töltött időkre, melyek párkapcsolatukra, szerelmi életükre is jó hatást gyakorolnak.

A közös étkezések lehetőséget adnak arra, hogy a család egésze kivegye a részét a vacsora körüli teendőkből: terítés, főzés, elpakolás, mosogatás stb., ami az egymás iránti figyelmesség és szeretet kifejezési eszköze is lehet.

Az otthon ízei

A közös családi ételek sokszor meghatározzák, mit fogunk szívesen enni egész életünkben. A kutatások bebizonyították, hogy meghatározó az, amit egy gyermek a családi étkezések során élete első éveiben kap. Mindenki tudja, mit jelentenek az otthoni ízek. Élhetünk hazánktól bármilyen távol, akár más kultúrában is, sokszor mégis elfog ugyanaz az érzés, mint gyermekkorunkban a vacsoránál, ha a régi ételeket készítjük el. A gyermekkori ízekhez, édesanyja vagy nagymamája főztjéhez az ember sokszor felnőttként is ragaszkodna.

„Családi kör” ma?

Életvitelünkéből adódóan manapság a legtöbb magyar családban hétköznap csak a vacsora jöhet szóba mint közös étkezés. Noha ezek a családi beszélgetések a problémamegoldások legjobb pillanatai lehetnének, felmérések szerint a családok majdnem fele (42%-a) az eltérő időbeosztás miatt ekkor sem étkezik együtt. (23% azért, mert akkor szeretne enni, amikor éhes, és ezzel nem várja meg a többieket, 9% inkább tévét néz, 7% azért, mert különböző ételeket szeretnek.) Még 50 évvel ezelőtt is egy közös családi étkezés átlagosan 90 perc volt. Ez az együttlét ma legfeljebb 12 perc (már ahol ennyit is együtt töltenek a családtagok).

A gyakorlatban tehát a hétköznapok gyakorisága helyett maradnak a hétvégek és a családi ünnepek, melyek keretet teremthetnek ahhoz, hogy az egész család egyszerre üljön le az asztalhoz.

*A technika segít, ha távol vagytok.
De eltávolít, ha közel...*

Offline és online családi kapcsolatok

Sajnos, egyre kevesebb példát látni a közösen eltöltött időre. Helyenként még az étkezőasztalt is kidobják, mert úgysem ülnek le mellé együtt, egy időben... A családtagok egymástól függetlenül élik privát kis életüket. A képernyőjükbe és a saját kis világukba mélyedve, egymásról szinte tudomást sem véve, és egymástól elidegenedve. Naponta hosszú órákat töltenek az általuk választott médiacsatornákkal, azok kétes értékű információival és virtuális kapcsolataik „álmovilágával”, de percek sem beszélgetnek már egymással...

Az első gyülekezetről olvashatjuk a Bibliában, hogy amikor napról napra házanként asztalhoz ültek, akkor mindig örömmel és tiszta szívvel (ApCsel 2,46) részesedtek az ételben. Túl a természetes étkezésem, gyakorlatilag és szimbolikusan is ez a természetes cselekedet mély szellemi tartalommal telt meg. És abban az időben egy-egy család valójában egy-egy kis gyülekezetet alkotott. Jó lenne, ha ennek a természetessége és öröme sokunk tapasztalata lehetne ma is.

Kapcsolatom az Egyházzal

– Visznek, megyek, járok vagy oda tartozom?

Az egyház a világ végéig fennálló intézmény, amit sokan és sokszor támadtak már, de a Biblia szerint a pokol kapui sem diadalmaskodhatnak felette (Mt 16,17). Az egyház a teremtett világ legkülönösebb és legkülönlegesebb közössége. Soraiba tartozni az egyik legnagyobb kihívás, de egyben az egyik legnagyobb örömforrás is.

TE MIT GONDOLSZ?

Mik voltak az első benyomásaid az egyházzal, gyülekezettel kapcsolatban? Mit árultak-el ezek számodra a kereszténység lényegéről?

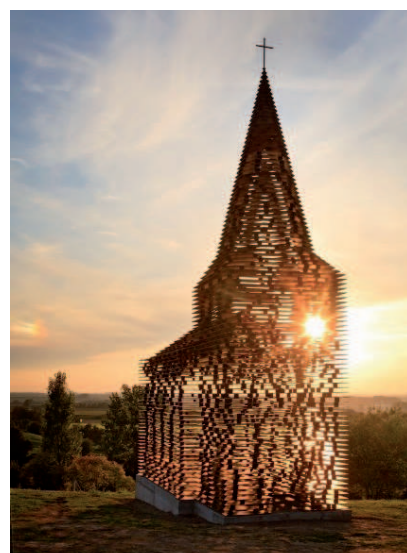

Mit jelent az, hogy egyház, gyülekezet?

Az eredeti görög szó, az „ekkleszia”, olyan emberek közössége, akiket házuktól kihívtak, hogy összejöjjenek és Istennel találkozzanak. Tehát nem a maguk indíttatásából gyűlnek össze, hanem őket Isten hívja magához. Nem annyira a saját gondolataik és véleményük kicserélésére, hanem hogy Isten szavát hallják.

Egyrészt a gyülekezetet emberek alkotják és őértük van, ugyanakkor egyértelműen Istentől ered és őhöz tartozik. Ha az ő szeretete nem lenne, úgy gyülekezet sem lenne. Az emberek az építőkövek, amelyekből az egyház áll (1Pt 2,5a).

Az Újszövetségben az egyház sohasem épületet jelent. Mindig férfiak és nők közösségét írja le, akik a szívüket Istennek adták. A korai kereszténység idején még nem volt épületük a gyülekezeteknek. A keresztények valahol egy házban jöttek össze, amely éppen elég tágas volt mindannyiuk befogadására. Az ilyen összejövetelek voltak a „házi gyülekezetek”.

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

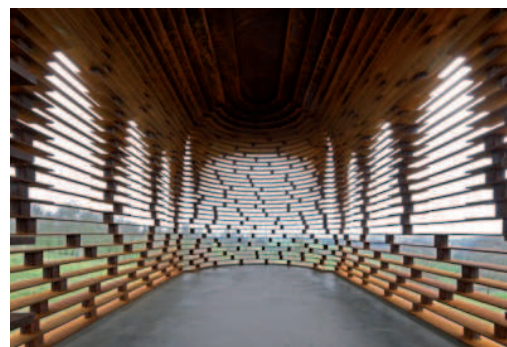
Keresd ki az alábbi helyeket a Bibliából: Róm 16,5; 1Kor 16,19; Kol 4,15; Fil 2!

Minden keresztény család tulajdonképpen egy gyülekezet volt. Krisztus éppen úgy Úr az otthoni étkezéseknél, mint az úrvacsoránál vagy egy sok emberből álló összejöveten.

Honnan ered a baptista név?

Ha tisztában vagyok azzal, hogy ki vagyok, vagy ha tudom, kivé szeretnék válni, akkor fontos az önmeghatározásomban, növekedésemben, hogy legyenek gyökereim. Lelki/szellemi értelemben is fontos, hogy legyen otthonom, ahová nemcsak járok, de ahol otthon vagyok, ahova tartozom. Nekünk, baptistáknak, többek között ezért is olyan fontos az elköteleződés és a gyülekezeti tagság kérdése.

Sokan kérdezik nevünk hallatán, hogy az mit jelent, és miben tér el a mi hitünk más felekezetekétől.

A „láthatatlan templom” egy belga építész, Gijs Van Vaerenbergh alkotása Borgloonban (Belgium, Limburg)

Aki hisz és beme­rítkezik az üdvözül...

A „baptista” kifejezés beme­rítőt jelent, és arra utal, hogy a személyes hit megvallása alapján, vízbe me­rítéssel keresz­telnek, Jézus Krisztus rendelkezésé­nek és az újszövetségi gyakorlatnak megfelelően.

Miért pont beme­rítés?

Az Újszövetségben gyakran találko­zunk a beme­rítés gyakorlatával, amely a bűntől való megtisztulást és az új élet kezdetét szimbolizálja. Az eredeti, görög szövegben megtalálható „baptidzó” szót a magyar nyelvű bibliafordításokban a keresz­telés szóval helyettesítették, viszont az erre vonatkozó igeversekből kitűnik, hogy eredetileg aláme­rítésről van szó.

Miként egy esküvőn fontos, hogy kellő érettségű emberek vállalják az egy­más iránti nyilvános elkötelezettséget, hasonlóképpen mi baptisták felnőtt fejjel döntünk Jézus Krisztus követése mellett. Meggyőződésünk és tapasztalatunk, hogy az tud felelősen igent mondani Jézusnak, aki tudja, kire és mire mond igent. A helyettünk meghozott döntések pedig nem kötelezhetnek minket. Döntésün­ket Isten nagyon komolyan veszi, sokszor komolyabban, mint mi magunk.

Olvasd el az erről szóló igeverseket: Ézs 54,10; 2Tim 2,13.

Kik a baptisták?

A keresz­te­ny­ség 2000 éves története alatt mindig voltak a hitvalló beme­rítés gyakorlatához ragaszkodó csoportok. Mint minden közösség, az évszázadok során folyamatos átalakuláson mentek át. Különböző mozgalmak és irányza­tok jellemezték az egyes korszakokban. A baptista közösségek a keresz­te­ny­ség protestáns felekezeteinek sorába tartoznak. Az Isten megszólításán és a személyes döntésen alapuló, önkéntesen vállalt, aktív gyülekezeti tagság elvét vallják, és nagyon hangsúlyos a Bibliához való ragaszkodásuk.

TUDDAD?

A keresz­te­ny­ség kialakulása után több száz évig baptisztériumokban (beme­rítőtmedencékben) történt a keresz­telés. Szent István királyunkat is így, teljes víz alá me­rítéssel keresz­tel­tek meg felnőttkorában.

Érezted-e már bármelyiket a címben felsorolt négy hozzáállás közül – visz­nek, megyek, járok, oda tartozom – az egyházzal kapcsolatban? Vajon mi volt ennek az oka? Hozzáállásod tudatos választás következménye, vagy „családi örökség”? Mit jelenthet az a mondás, hogy „Istennek nincsenek unokái, csak gyermekei”?

A baptisták ma

A föld bármely pontján, Ausztráliától Alaszkáig, a baptistákat az Atya, Fiú, Szent­lélek egységében való hitük és a Biblia köti össze. Küldetésüket világszerte Jézus Krisztus szavai határozzák meg:

„Menjete­k el tehát, tegyete­k tanítvánná minden népet, megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében.” (Mt 28, 19)

A Magyarországi Baptista Egyház színes tevékenysége

Hazánkban 350 gyülekezetben 25–30 000 ember találkozik vasárnaponként az istentiszteleteinken.

170 szociális és közel 50 oktatási intézmény viseli a baptista nevet, és ez utóbbiakban kb. 15 000 diák oktatásában, nevelésében veszünk részt. A magyarországi baptisták a Kárpát-medencében élő más magyar baptistákkal is szoros kapcsolatot tartanak fenn (Erdély, Kárpátalja, Felvidék, Vajdaság), illetve kiemelt partnerségi kapcsolatban állnak az amerikai és lengyel testvéreikkel.

Magyar misszionáriusok élnek afrikai és ázsiai országokban is.

A Baptista Szeretetszolgálat immár két évtizede végzi karitatív szolgálatát Magyarországon és a világ különböző területein. (hajléktalanellátás, katasztrófamentés, Rescue24, cipősdoboz-akciók).

Baptista világmisszió

A Baptista Világszövetséghez (Baptist Word Alliance) a világ közel 200 országában, több mint 46 millió baptista keresztény tartozik, akikkel – családtagjaikat is figyelembe véve – 130 milliónál is nagyobb „baptista családot” alkotnak.

Így a baptista az egyik legnagyobb protestáns felekezet a világon. A világszövetség célja világszerte segíteni az evangélium hirdetését, szociális segítséget nyújtani a rászorulóknak, és szót emelni az emberi jogok védelmében.

Az Európai Baptista Szövetség több mint 50 országot foglal magában. A tag-szövetségekben fellelhető különbözőségek ellenére, krisztusi szeretettel fogadják egymást a testvérek, keresve mindazt, ami összeköti őket.

Az afrikai baptisták szövetsége 9,4 millió tagot számlál, több mint 35 000 gyülekezettel.

Az Angol Baptista Szövetség az egyik legnagyobb lélekszámú baptista közösség Európában.

TUDDTAD?

A modern világ sok mindent köszönhet a baptista elődöknek.

A vallásszabadság, az egyház és állam elkülönülése, az egyház újszövetségi mintája csak egy része annak a gazdag szellemi örökségnek, amelyet a 16. és 17. század baptistái hagytak ránk.

TE MIT GONDOLSZ?

- Mi a legjobb és mi a legrosszabb személyes tapasztalatod az egyházzal kapcsolatban?
- Mit jelent számodra az egyház, gyülekezet, ifjúsági közösség?
- Szüleid, szűkebb családot, barátaid mit gondolnak minderről?
- Milyen személyes tapasztalataid vannak a baptistákról?
- Mit tud a te világnézetedről a közvetlen környezeted? Szoktál erről másokkal beszélgetni? Miért?/Miért nem?

Kapcsolatom a társadalommal

Vannak kapcsolataink, melyeket nem mi választunk, hanem bele születünk. Ilyen a családukon túl az a társadalom, az a kultúra is, amelyben magunkra eszmélünk. Az anyanyelvünk egy életre meghatározza azt a közeget és azt a gondolkodásmódot, ami sajátosan egy nemzethez köt minket. Előfordulhat, hogy valaki kényszerből vagy egyéb okokból elhagyja a szülőföldjét, de annak a kultúrának a nyomait, melybe beleszületett, magán fogja hordozni.

Gyökerek vagy gyökértelenség

Egy fát meg lehet kísérteni átültetni, de minél több éve volt már egy helyen, annál kisebb az esélye, hogy ez sikerülni fog. És mit ér egy fa, ha gyökértelen? A fákhoz hasonlóan a mi gyökereink ismerete, tisztelete, megbecsülése egészséges önazonosságunk része kell hogy legyen. Több mint 1000 éves államiságunk számtalan tanulságos története, kulturális öröksége és anyanyelvünk gazdagsága egyaránt annyi kincset tesz elérhetővé számunkra, amivel nem minden nemzet büszkélkedhet. És akkor még természeti szépségeinket nem is említettük.

A hazám és annak szeretete

Sokszor akkor kezdjük el igazán értékelni kultúránkat, szűkebb vagy tágabb értelemben vett hazánkat, ha valami oknál fogva nélkülöznünk kell azt. Az újra látott ismerős táj, az ott élő szeretteinkkel, ismerőseinkkel való közösség segíthet megérteni ennek az érzésnek a mélységét.

Van még egy mód arra, hogy valamit megszeressünk és értékeljünk: az, ha megismerjük, ha a magunkénak valljuk. Szülőföldjét, annak történelmét, kultúráját is csak az képes igazán szeretni, aki megismerte.

Írd le az a helyet, amit a legjobban szeretsz, és ahol a legszívesebben tartózkodsz! Mit és miért szeretsz benne annyira?

Állítólag, amikor Bonaparte Napóleon először magyar földre lépett, érdekes párbeszéd játszódtott le a császár és egyik tanácsadója között:

- Miféle nép ez a magyar?
- Büszke nép, uram.
- És mire büszkék?
- A múltjukra.
- Mit csináljak én ezekkel a magyarokkal?
- Vedd el a múltjukat, és azt teszel velük, uram, amit csak akarsz...

Nézzétek meg az alábbi, hazánkat és kultúránkat bemutató kisfilmeket!

Amire büszkék lehetünk (találmányaink):

Budapest Business Region – GetEngaged

(<https://www.youtube.com/watch?v=e0wkokaybWA>) 3:48

Az ország szépségei érdekességei:

Hungary – World of Potentials

(https://www.youtube.com/watch?v=Hmz8Ni9zO4M) 7:26

Magyarország turisztikai kampányfilm.VOB

(https://www.youtube.com/watch?v=3muFOTXquKI) 5:31

Édes anyanyelvünk árnyalatai és finomságai

Olykor még azokkal is nehéz szót értenünk, akik a mi nyelvünket beszélik, de azokat, akik nem értik, amit mondunk vagy más logika szerint gondolkodnak, nehezebben avatjuk a bizalmunkba. Valamikor réges-régen, ott a bábéli torony építésénél nemcsak a megértés veszett el, hanem az a bizalom is, ami lehetővé tette az együttműködést. Azóta a nyelvi alapon létező közösség egyfajta sorsközösség is, ami eltérő utakon jár az őket nem értőktől...

Hajlamosak vagyunk büszkén és görbe szemmel nézni másokra, de a Biblia figyelmeztet arra, hogy Krisztusban nincs különbség nemzet és nemzet között (Gal 3,28). Azt is írja, hogy:

„Az egész emberi nemzetséget is egy vérből teremtette, hogy lakjon a föld egész felszínén; meghatározta elrendelt idejüket és lakóhelyük határait, hogy keressék az Istent, hátha kitapinthatják és megtalálhatják, hiszen nincs is messzire együnkünkől sem...” (ApCsel 17,26–27)

De még az Istent is csak az anyanyelvünkön tudjuk szívünk legmélyéből megszólítani, és az anyanyelvünk lehet leginkább az imádságunk nyelve is. Az anyanyelv olyan kifejezőkészséget ad, amelynek szépségét és értékét sokszor fel sem fogjuk. Amikor fontos számunkra, hogy elmondjuk, mi van velünk, mit érzünk, olykor még az anyanyelvünkön is keresnünk kell a megfelelő szavakat. És lehet bármilyen biztos a nyelvtudásunk, idegen nyelven sohasem tudunk olyan finom árnyalatokat elmondani, mint magyarul. Olvassuk el a *7. függelékben* (160. old.) *Gyimóthy Gábor Nyelvlecke* című versét, melyben felfedezhetjük ezt az árnyaltságot és gazdagságot.

A lakóhelyem szeretete

Sokszor csak egy kívülálló döbbsen rá minket, mennyi szépség, mennyi érték van körülöttünk. Mi már megszoktunk, természetesnek vesszünk, de egy távolról hozzánk érkezőnek feltűnnek az értékeink.

Ismersz-e olyan jellegzetességeket, értékeket, amelyek a lakóhelyedet, régiókat különlegessé, egyedivé teszik? Melyek azok?

Van-e a lakóhelyednek jellegzetes tájszólása, szókincese, ami megkülönbözteti az ország más területeitől?

Vannak-e olyan ételek, amelyek lakóhelyed specialitásai?

Fontos tanulságot hordoz a Bibliában Isten üzenete a fogságban élő, Babilonban levő népéhez. Szülőföldjüktől távol, gyökereiktől elszakítva, idegen és számukra taszító kulturális környezetben éltek mindennapjaikat. Ha könnyen megérted ezt az alaphelyzetet, akkor lehet, hogy te is inkább elvágysz onnan, ahol most élsz, mintsem jelenlegi tartózkodási helyeden szeretnéd leélni az életedet. De még ilyen helyzetben is fontos a pozitív hozzáállás lakóhelyünkhöz és környezetünkhöz!

Isten ezt üzenté a Babilonban élő zsidóknak:

„Fáradozzatok annak a városnak békességén, ahová fogságba vitettelek benneteket, és imádkozzatok érte az Úrhoz, mert annak békességétől függ a ti békességetek is!” (Jer 29,7)

Milyen közösségi tevékenységről tudsz a településeken, ahol hasznosnak érezheted magad, ahol értéket teremthetsz, vagy ahol segíthetsz megőrizni lakókörnyezetetek értékeit?

Kapcsolódási pontok, kötődések és értékválasztások a minket körülvevő társadalomban

Egy-egy közösséghez való kapcsolódás során mély hatással lehet ránk az ott uralkodó közös értékrend. Ezért fontos, hogy értékválasztásainkkor az alább két bibliaverset komolyan vegyük.

Keressétek ki, olvassátok el és vitassátok meg a tartalmukat:

1Kor 15,33; Préd 11,9–10

A szabadidő bölcs és hasznos eltöltésére milyen lehetőségek kínálóznak a lakókörnyezetekben? (Ebbe a kategóriába számtalan lehetőség tartozhat, például szurkolói közösség/sporttársak, zenei ízlés, zenehallgatás, zenélés kapcsán szerveződő közösségek, állattartás, közös érdeklődési kör stb.)

Gondold végig, hogy jelenleg milyen (egyházon kívüli) közösség/ek tagja vagy? (...szeretnél lenni?) Miért?

Van-e olyan közösség a közeledben, ami abban segít, hogy *pihenj, kikapcsolódj és feltöltődj*?

Milyen *céljaidat előremozdító közösség(ek)* léteznek körülötted?

Az offline vagy online társadalomban éled inkább az életed?

Helyettesíthet-e egy közösségi oldal online felülete egy fizikailag jelen levő baráti társaságot? Vitassátok meg mindegyik előnyeit és hátrányait!

Kapcsolatom az engem körülvevő világgal

A minket körülvevő és a bennünk levő makro- és mikrovilág csodái

Nézzétek meg a *micro cosmos macro coamos* című kisfilmet (hossza 3:09) a minket körülvevő világ elképesztő méreteiről és arányairól:

▶ <https://www.youtube.com/watch?v=u8-USKgG5Qk>

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

A film után olvassátok el az Ef 3,14–19-et, mely méltó összefoglalása lehet mindannak, amit az imént láthattatok.

A kreatív Isten ujjlenyomata a teremtettségben

Nézzétek meg a *Természet a számokban* című kisfilmet is (hossza 3:44) arról, hogy miként hat át a természetben mindent egy, az aranymetszés geometriájára és más matematikai formulákra épülő tudatos tervezettség.

▶ <https://www.youtube.com/watch?v=YQnGBqHqo4g>

MIT JELENT?

A fraktálok „önhasonló”, végtelenül komplex matematikai alakzatok, melyekben egy kisebb rész felnagyítva ugyanolyan struktúrát mutat, mint egy nagyobb rész. A természet számos formája leírható ezen matematikai formulával. Ilyen például a villámok mintázata, a levelek erezete, a felhők formája, a hópehelyek alakja, a hegyek csipkézete, a fák ágai, vagy a hullámok fodrozódása. Isten ujjlenyomata, a matematikai tervezettség benne van a minket körülvevő teremtett világban. Az ő kimeríthetetlen alkotó bölcsességének csodája, hogy a Föld több-milliárdnyi embere közül nincs kettő, akinek teljesen egyforma lenne az ujjlenyomata, ahogy két egyforma hópehely sem létezik.

Isten ujjlenyomata, a matematikai tervezettség benne van a minket körülvevő teremtett világban.

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

Olvasd el ismét a Római levél első fejezetét és mondd el, mit valószínűsít számodra a világ és annak értelmes szemlélete!

Isten csodálatos műve a Föld. A következő néhány perces kisfilm (hossza 13:28) segít, hogy felidézd bolygónk szépségeit:

▶ <https://www.youtube.com/watch?v=JoytErnA45I>

A kreatív ember

Az Isten képére és hasonlatosságára teremtett ember az évezredek alatt sok kreatív dolgot alkotott, hogy szebbé, praktikusabbá vagy érdekesebbé tegye környezetét. A belénk teremtett alkotókészség sok különleges alkotást hozott már létre. Ezek két méretbeli végpontja felé kalandozunk most el, és megnézzük a legkisebbeket és legnagyobbakat, amit emberi kéz alkotott.

TUJTAD?

Az ember legkisebb alkotásai

Emberi szemmel nem, csak mikroszkóppal láthatók az emberi elme azon vívmányai, melyek lehetővé teszik digitális világunk létezését. Ezek nélkül a mikrochipek nélkül manapság már nem is tudnánk kommunikálni, zenét hallgatni vagy épp internetezni. E mikrochipek legapróbb alkotóelemei, a mindössze 20 nanométeres tranzisztorok. Összehasonlításképp egy átlagos hajszál 50 000–200 000 nanométeres. És ha már a hajszálvékonyságról és az emberi kreativitásról értekezünk, akkor itt kell megemlíteni Mikola Szardisztij nevét, aki egy Kijevben élő művész, és minden mikroművészettel kapcsolatos rekord az ő nevéhez fűződik. Képes volt a nevét platinából ráírni egy hajszál keresztmetszetére. Egy hosszában kifűrt és külső felületén fényesre polírozott hajszálra pedig egy 0,05 mm-es vörös rózsaszínű festett. Alkotásai lélegzetelállítóak és elképesztőek. Ő készítette el a világ legkisebb sakktábláját, amely elfér egy gombostű fején. A Santa Maria aranyból készített hajómakettjét 256 alkatrészből állította össze. A hajó hossza 3,85 mm, a vitorlákat feszítő kötelek vastagsága 0,003 mm. De ha ez még nem lenne elég, egy élethű nagyságú szitakötő két szeme helyére két ketyegő órát szerelt, és egy mákszembe képes volt beépíteni 16 működőképes villanymotort. Azt már meg sem érdemes említeni ezek után, hogy ő tényleg megpatkolt egy bolhát.

Miniatures Museum Hungary (MykolaSyadristy)

▶ <https://www.youtube.com/watch?v=OxdnindHqrQ> (1:04)

ВЫСТАВКА МИКРОМИНИАТЮР. КИЕВ.

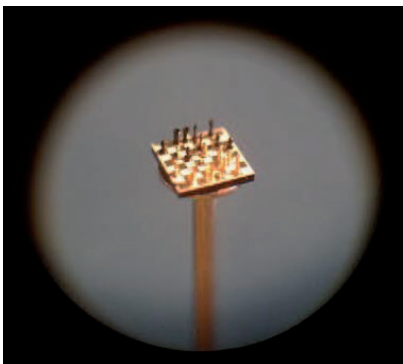
▶ <https://www.youtube.com/watch?v=zYpg5qOZzHU> (3:45)

Az emberiség legnagyobb építményei

Jelenleg a világ legmagasabb épülete a 828 méter magas Kalifa-torony Dubajban. A mi léptékünkkel talán úgy tudjuk legkönnyebben elképzelni az arányait, hogy egy tízemeletes ház kb. 30 méter magasságú. Így számolva a Kalifa-torony akkora, mintha egy 276 emeletes ház lenne...

Nézz körül a legmagasabb építmény tetejéről, amit emberi kéz valaha alkotott!

▶ <http://www.erdekesvilag.hu/kilatas-a-vilag-legmagasabb-epuleterol-360-fokos-panoramafoto/>

*A világ legkisebb sakktáblája,
egy gombostű fején.
(Mikola Szardisztij alkotása)*

A Kalifa torony

A leghosszabb tengeri híd: a 42,5 kilométer hosszú és 35 méter széles, hatsávós QingdaoHaiwan híd a Kínában található Qingdao várost köti össze a Huangdao szigettel.

A legmagasabb keresztény templom Ulm városában, Németországban található. A templom a gótikus építészet egyik remekműve, mely 161,53 méter magas.

A londoni Wembley stadion a világ legnagyobb tetővel borított stadionja. De 90 ezres ülőszámaival csak a második legnagyobb kapacitású stadion Európában.

A Qingdao Haiwan híd és a Wembley stadion

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

Olvasd el a 8. zsolttárt! Mit tudunk meg ezekből a sorokból az emberről?

Az ember és lábnyoma a teremtett világban

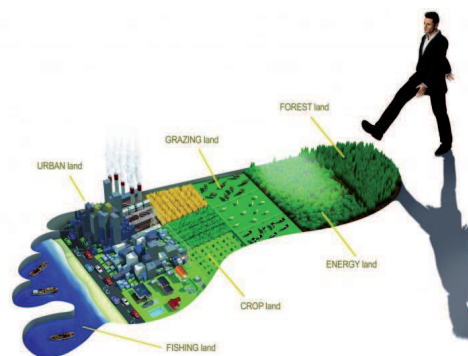
MIT JELENT?

Az **ökológiai lábnyom** egy olyan becslésen alapuló érték, ami azt hivatott kifejezni, hogy egy adott technológiai fejlettség mellett az emberiségnek milyen mennyiségű földre, vízre, nyersanyagokra van szüksége önmaga fenntartásához és a megtermelt hulladék elnyeléséhez. Ha ez a „lábnyom nagyobb, mint amekora ideálisan lehetne, arra figyelmeztet, hogy a fenntarthatóság és utódaink élete került veszélybe. Nem használhatnánk fel többet és nagyobb mértékben a természet erőforrásaiból, mint ami nemzedékünknek adatott.

TE MIT GONDOLSZ?

- A teremtés könyve szerint Isten azzal a feladattal és felelősséggel ruházta fel az embert, hogy uralkodjon a teremtett világon, és gondozza azt. De vajon jó gazdái vagyunk-e mindannak, ami ránk bízott?
- Szerinted hogyan és miért jutottunk el Édentől a nagyvárosok nyomornegyedeiig?
- Mi volt a legborzasztóbb hely eddig, amit a saját szemekkel láttál?
- Személy szerint te jól gazdálkodsz-e a rád bízott erőforrásokkal?
- Tudod-e, hol van a lakóhelyedhez legközelebbi természetvédelmi terület? Mi az, ami miatt védelem alatt áll? Látogass el oda, és csodáld meg, ha legközelebb meglepetés!
- Mi az a természeti szépség, amit legszívesebben megnéznél a világon? Mi az, amit a legszívesebben megnéztél volna, de ma már nem teheted? Mit tehetnél azért, hogy ne pusztuljon, hanem szépüljön a környezetünk?
- Hol érzed magam otthon? Mitől otthonos, mitől lenne még otthonosabb a körülöttünk levő világ?

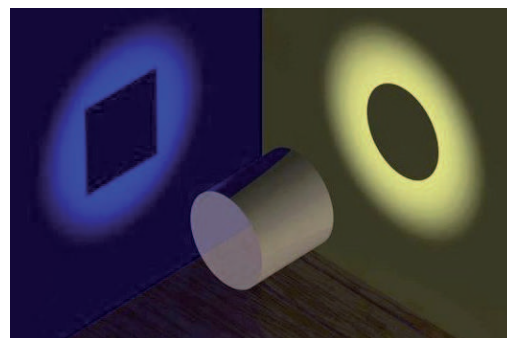

Ökológiai lábnyom

Kapcsolatom a világot másként szemlélőkkel

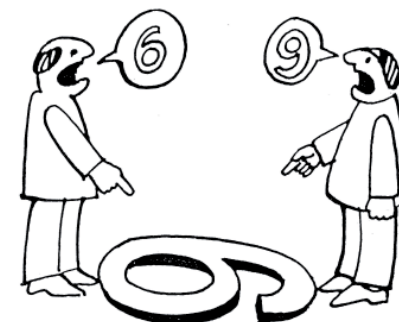
Te miről beszélgetnél egy vacsora közben Jézussal? Ebből a különös lehetőségből indul ki *David Gregory Vacsora egy tökéletes idegennel* című könyve, melyben Nick Cominsky, a cinikus, de sikeres üzletember elfogad egy elegáns étterembe szóló meghívást a názáreti Jézussal elkölthető vacsorára. Biztos abban, hogy munkatársai akarják felültetni, leleplezésre készül. Asztaltársa megérti a gyanakvást, de azt javasolja, hogy folytassák a vacsorát mégis úgy, mintha ő tényleg Jézus lenne. A remek vacsora közben lebilincselő beszélgetés alakul ki, amely egyebek között kiterjed családi ügyekre, világvallásokra, halál utáni életre. Nick ráébred saját szunnyadó vágyaira, lelki és szellemi bizonytalanságaira, Isten iránt érzett neheztelésére – és egyre kevésbé csodálkozik azon, hogy a lelke mélyéből feltörő kérdésekre a vele szemben ülő férfi válaszokat tud adni. *(Olvasd el a 9. és 10. függelékben található szemelvényeket David Gregory könyvéből! – 160–163. old.)*

Mit jelent és mit nem a másként gondolkodók tisztelete, a tolerancia?

Nagyon különböző ismereteink és tapasztalataink vannak a minket körülvevő világról, hiszen az életünk során eddig átélt hatások és élmények is sokban eltérőek lehetnek. Önteltség lenne azt állítani, hogy mindig az az értelmezés a helytálló, amit mi helyesnek tartunk. „...mert rész szerint van bennünk az ismeret.” (1Kor 13,9) Ami pedig már túl van a megismerés határain, azt csak a hit oldaláról közelíthetjük meg. De nem kell, sőt nem is szabad, hogy ez a hit vak hit legyen! Intelligens módon is kialakíthatjuk világlátásunkat, és ez esetben tudatosan döntünk amellett, hogy mit miért vallunk *saját nézőpontunknak*. Ehhez pedig nem fanatikus vaksággal, hanem intelligens meggyőződéssel ragaszkodhatunk.

Évszázadokon át a vallási intolerancia emberek ezreit pusztította el pusztán azért, mert a másik ember másként gondolkodott. Ma, talán ennek ellenhatásaként, a sokszor eltúlzott, és néha ön maga paródiájává alacsonyított tolerancia kiiktatna minden abszolút igazságot, és az isteni kinyilatkoztatáshoz való ragaszkodást intoleráns magatartásnak minősíti. Ez a korszellem éppen úgy elmentés Isten igéjével, mint ami korábban rá hivatkozva gyilkolt.

„...mert rész szerint van bennünk az ismeret.” (1Kor 13,9)

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

Olvasd el és alkalmazd erre a helyzetre a *Zsid 4, 12–16-ot!*

Nem kell tehát, hogy mások nyomására feladjuk saját meggyőződésünket. De csak az képes kiállni saját önazonossága mellett, aki tisztában van önmagával, értékeivel, életének céljával. Tudja, mihez, kihez viszonyítsa a világról eddig szerzett tapasztalatait. De bármennyire szilárd és meginghatatlan ez a meggyőződés, senkit sem jogosít fel arra, hogy saját világlátását ráerőltesse másokra. Mi baptisták éppen azt tartjuk az egyik legnagyobb szabadságjognak, hogy hite megválasztásának joga és felelőssége minden döntésképes felnőtt ember elidegeníthetetlen joga.

Ha fel akarom ismerni a hamis pénzt, akkor nem a hamisításokat, hanem az igazit kell mindenekelőtt tanulmányoznom és apró részletekig ismernem.

Ma, amikor a bankjegyellenőrző gépekkel egy rövid átvilágítás után ki lehet szűrni a hamis bankjegyeket, már-már feledésbe merül az a régi alapelv, miszerint ha fel akarom ismerni a hamis pénzt, akkor nem a hamisításokat, hanem az igazit kell mindenekelőtt tanulmányoznom és apró részletekig ismernem. Ez esetben az igazitól való minden eltérés azonnal fel fog tűnni.

Számunkra, keresztények számára az „igazi pénz”, amit érdemes olyan alaposan tanulmányoznunk, amennyire csak lehet, maga a Biblia. Ha így teszünk, akárki csúri-csavarja, elkerülhető annak félremagyarázása vagy a helytelen értelmezéséből fakadó bármilyen téves tanítás.

Végül is ez a célja magának a bibliaismeret tanításának és a baptista hittan oktatásának is. Célunk, hogy stabil alapokat adjunk ezen szemlélet elsajátításához. Nem az isteni kinyilatkoztatás utánzatait, hanem a biblikus és történelmi kereszténységet szeretnénk tiszta forrásból megismertetni, hogy minden más-sal összehasonlítva szembetűnő és egyértelmű legyen a különbség.

Olvasd el a bibliai kereszténység fő ismertetőjegyeit a *8. függelékben* (161. oldal)!

Végül, de nem utolsósorban szánjunk néhány szót a baptista és más keresztény felekezetek közötti különbözőségekre. Meggyőződésünk, hogy a kiindulásként felvetett kérdésekre adott azonos válaszok alapján egy irányba tartunk, noha vannak lényeges eltérések is az egyes fontos, de ezeknél kevésbé lényeges kérdések értelmezésében.

TUJTAD?

A gyakran Szent Ágostonnak tulajdonított, valójában azonban egy 17. századi német teológusnál, Rupert Meldeniussnál fellelhető idézet olyan rendező elv lehet különbözőségeink kezelésében, amely méltó Jézus Krisztus tanítványaihoz:

„A lényeges dolgokban egység, egyebekben szabadság, de mindenben szeretet.”

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

„Új parancsolatot adok néktek, hogy egymást szeressétek; amint én szerettelek titeket, úgy szeressétek ti is egymást. Erről ismeri meg mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretni fogjátok.” (Jn 13,34–35)

Hasonlóság? Különbség?

Bár a keresztények számát ma 2,3 milliárdra becsülik, és a világ több mint 30%-a tekinti magát Jézus Krisztus követőjének, Európában és hazánkban is sok ember gondolkodik másképpen, és nézi ezt a világot más perspektívából. Más koordináta-rendszerben pedig ugyanazon dolgok is más értéket kapnak. Nem mindegy, hogy mi a kiindulási pont, és mi vagy inkább ki a viszonyítás alapja.

A más vallások képviselőinek vagy akár az ateisták gondolatainak megértéséhez is viszonyítási pontot kell keresni. Ennek hiányában, vagy ennek cserélgetésével az összehasonlításnak, egybevetésnek nem lesz semmi értelme. Eme összehasonlításnak, koordináta-rendszernek esetünkben nem is lehet más az origója, mint Jézus Krisztus személye.

TE MIT GONDOLSZ?

Neked személy szerint milyen válaszaid vannak a következő kérdésekre:

- Kicsoda Jézus Krisztus?
- Kicsoda Isten?
- Mi történik a halál után?
- Mi az üdvösség útja és célja?

Csak miután megnyugtatóan egyértelmű és világos válaszokat kaptunk ezekre az alapvető kérdésekre, nyílik arra lehetőség, hogy (emelt szinten vagy akár kiegészítő anyagként) más koordináta-rendszerekben értelmezett válaszokat is megismerjünk más vallások értelmezésében.

Ajánlott irodalom

Kereszténység és más vallások (Budapest: Harmat, 2008).

A Paul W. Carden által szerkesztett Kereszténység és más vallások című le-porellő összehasonlítja a világ 20 vallásának, szektájának és új vallásos csoport-jainak hittételeit. Ez a vallások és hitelvek áttekinthető összefoglalását nyújtó írás tömör és egyszerűen átlátható. Bemutatja, miben különböznek, illetve miben egyeznek a különböző vallások.

David Gregory: **Vacsora egy tökéletes idegennel** – Egy megfontolásra érde-mes meghívás (Budapest: Egyházfórum, 2009).

1. Az egy Isten tisztelete

– Dániel és barátai a tüzes kemencében

Bevezetés

Az elkövetkezendő hetekben a tízparancsolat igéivel fogunk foglalkozni. A több mint 3000 éves szavak semmit sem vesztek aktualitásukból. A két kőtáblán két kapcsolatrendszer alapjai lettek lefektetve. Az elsőt találhatók négy parancsolat különlegessége, hogy ezekben a szerető Isten mutatkozik be. Parancsolatai a vele való kapcsolat fontosságát és kizárólagosságát hangsúlyozzák. Ezen első tábla – illetve az Istennel való élő közösség – nélkül megvalósíthatatlan a többi hat parancsolat. Hiszen az emberekhez fűződő kapcsolatokat szabályozó második tábla szabályai külső nyomásra nem, csak mély belső motiváció esetén élethetők meg.

Ha elfogadom Uramnak azt az Istent, aki így mutatkozik be: „Én, az Úr vagyok a te Istened”, akkor nem pusztán harcolni próbálok az itt leírt bűnök ellen, de szeretni fogom őt és embertársaimat is, és nem szeretnék fájdalmat okozni sem a teremtménynek, sem a többi hozzám hasonló teremtménynek.

A törvény tudósai, a farizeusok egykor a Tórából (Mózes öt könyve) kigyűjtötték az ott található összes tiltó és végrehajtandó parancsolatot. Ezeket felsorolni is nehéz lenne. Számuk összesen 613. Isten a sínai szövetségnél, e két kőtáblán összesen tíz parancsolatban foglalta össze azt a keretrendszert, amiben egy embernek élnie kellene. Jézus Krisztus pedig, e két kőtábla lényegét fogalmazta meg, egy-egy mondatban így:

*„Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elméd-
ből». Ez az első és nagy parancsolat. A második hasonló ehhez: »Szeresd felebarátodat,
mint magadat.« E két parancsolattól függ az egész törvény és a próféták.”
(Mt 22,37–40)*

Ez tehát, Jézus szavaival, nemcsak a tízparancsolat, de gyakorlatilag az egész Ószövetség rövid és tömör összefoglalása.

AZ ELSŐ PARANC SOLAT:

Én, az Úr, vagyok a te Istened, aki kihoztalak Egyiptom földjéről, a szolgaság házából. Ne legyen más istened rajtam kívül! (2Móz 20,2–3)

Keresd ki a Bibliából a „Három férfi a tüzes kemencében” történetet (Dán 3. rész), olvasd el, majd beszéljétek meg közösen a lecke végén található kérdéseket!

FIGYELD MEG!

Nebukadneccar, Babilónia királya korábban egy álom kapcsán istenfélelemre jutott (Dán 2,46–47). Mégis, növekvő hatalma és birodalma következtében felfuvalkodott a szíve, büszke lett. Önteltsége odáig vezetett, hogy nem törődött Sadrak, Mésak és Abédnegó Istenével. Ennek eredményeképpen állíttatta fel a kb. 27 méter magas aranszobrot, és minden vezető embere számára kötelezővé tette a szobor előtti hódolást. Fontos tanulság, hogy az önteltség valójában

Kőtáblák

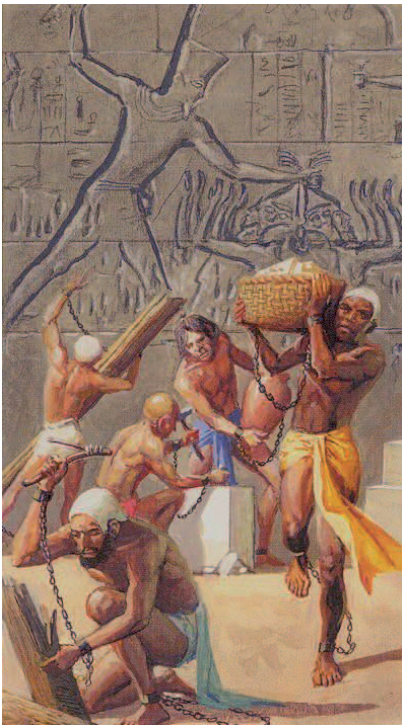
istentagadás, és mindig felesleges, buta dolgokat vagy rettenetes bűnöket vonz magával. A három ifjú hűsége Istenhez, valamint Isten csodálatos beavatkozása tudta megváltoztatni a király szívét. Nebukadneccar felismerte, hogy nincs isten az egy, igaz, élő Istenen kívül, és nincs senki más, aki meg tud szabadítani még a halálból is. Egy fontos dolgot viszont továbbra sem értett meg: az Isten imádatát nem lehet parancsba adni, annak egyéni és személyes meggyőződésből és döntésből kell fakadnia. Ez a lelkiismereti szabadság. Dániel barátainak a hozzáállása is tanulságot hordoz. A „De ha nem tenné is...” (Dán 3,18) szófórdulat azt mutatja: teljes szívvel bízunk az Istenben, csak őt imádjuk, bármi is vár ránk. Ez a bizalom legyőzi még a halálfélelmet is.

TUJTAD?

A tíz parancsolat előzményei

Izrael népe mintegy 400 évig élt Egyiptomban, ahol rabszolgaságra jutottak és kényszermunkát végeztek a fáraónak. Nyomorúságukban Istenhez kiáltottak, és ő válaszul elküldte szolgáját, Mózeszt (2Móz 3. rész), hogy kivezesse Izrael népét a szolgaságból. Hatalmas jeleket és csodákat vitt véghez Isten, hogy megmutassa hatalmát és megtörje a fáraó kemény szívét. Miután Izrael kivonult (Kr. e. 1270 körül) és átkelt a Vörös-tengeren száraz lábbal – a fáraó és hadserege viszont beleveszett a vízbe –, Isten a Sínai-hegy lábánál személyesen mondta el a megszabadult népnek a tíz parancsolatot. Az az Isten, aki kiszabadította őket a rabságból, az elnyomott, sanyargatott néppel szövetséget kötött, melyben nyoma sem volt a leuralásnak, kényszernek. Ezért mondta Isten: „Én, az Úr, vagyok a te Istened, aki kihoztalak Egyiptom földjéről, a szolgaság házából. Ne legyen más istened rajtam kívül!” (2Móz 20,2–3) Így tudott Izrael népe szabad akaratból igent mondani a szövetségre.

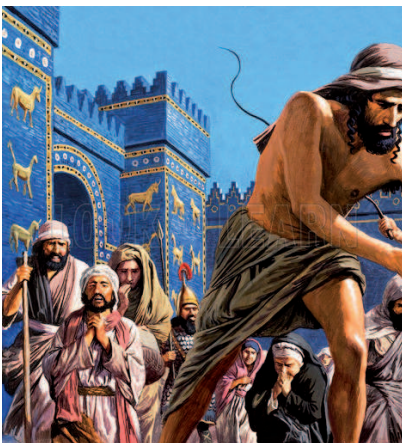

A fogság

Izrael népének egyik fő feladata az egy Istenben való hit képviselése volt a körülöttük élő politeista (sok istent hívő) népek között. Isten sokszor figyelmeztette őket prófétákon keresztül az első parancsra és annak következményeire, ha eltérnek ettől. A királyok, vezető emberek és a nép mégis elfordultak Istentől, bálványimádásba sülyedtek, ezért következhetett be – nevelő, helyreállító céllal – a babiloni fogság Kr. e. 598 és 538 között. A fogságban olyan kulturális és vallási közegbe kerültek, ahol mindennapos volt a bálványimádás, a sokistenhit. Ezekben a körülményekben nemcsak a hitük megmaradása volt a tét, hanem a zsidóság fennmaradása is. A fogságnak azonban pozitív végkifejlete lett. A zsidó emberekben megújult, megerősödött az istenfélelem, összetartóbbak lettek, kialakult az Ige és annak tanulmányozása utáni vágy. Ekkor jöttek létre a zsinagógák, összeállt a Biblia ószövetségi része – azokat a könyveket (Haggeus, Zakariás, Malakiás) leszámítva, amelyek csak ezután íródtak meg. Isten mindig a javunkra akarja felhasználni és engedi meg a nehéz, szorító, olykor kilátástalannak tűnő helyzeteket még akkor is, ha azok a bűneink miatt következtek be.

Az ifjak „beszélő” nevei

Sadrak, Mésak és Abédnegó nemesi származású ifjak voltak, akiket a fogságra hurcolt zsidók közül választottak ki a babiloni király szolgálatára. Nevüket a királyi főudvarmester változtatta meg (Dán 1,7) új identitást adva ezzel nekik. Dániel kérésére rendelte őket a király Babilon városába (Dán 2,49). Nem véletlen, hogy erős hitük és bizalmuk volt az Istenben, és megtagadták a hódolatot egy szobor előtt, vállalva ezzel a halált is. A három ifjú eredeti héber neve Hananjá, Misáél és Azarjá. Nevük jelentése: Hananjá: Isten irgalmas; Misáél: Kicsoda olyan, mint Isten?; Azarjá: Isten (meg)segít(ett).

Az egyiptomi és a babiloni fogság

A Sínai-hegy látképe

Az Úr adta tízparancsolatot Dániel társai szentnek tartották. Bízta a törvényadóban, még akkor is, ha nem következne be a szabadítás. Megmenekülésük után megemlékezhetek a jóval a babiloni fogság előtt adott isteni ígéretről, amely az ő esetükben is beteljesedett: „Így szól az Úr, a te teremtőd, Jákob, a te formálód, Izrael... Ha tűzben jársz, nem perzselődsz meg, és a láng nem éget meg. Mert én, az Úr, vagyok a te Istened...” (Ézs 43,1–3a)

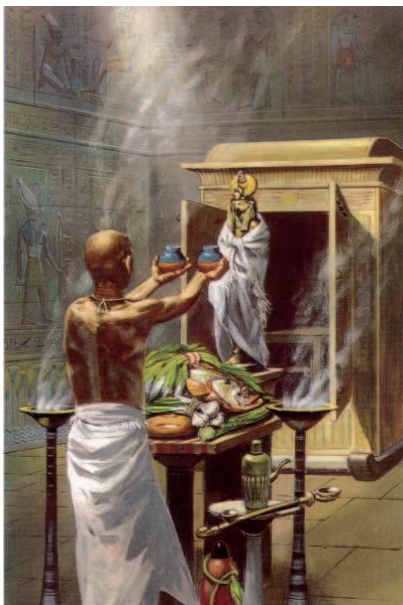
MIT JELENT?

Szolgaság, szabadság

A **szolga** a Bibliában elsősorban rabszolgát jelent, aki egy úrhoz tartozik, urának végez szolgálatokat. A szolgának önálló akarata nem lehet az ura akarata mellett. De azért, mert ő szolga, nem jár megvetés. Az Újszövetségben Jézus beszél arról, hogy nem lehet egyszerre két úrnak szolgálni (Mt 6,24). Az embereknek vagy bálványoknak való szolgálat esetében mindig súlyos megszorításokat kell elviselni, míg az Istennek való szolgálat azt jelenti, hogy jó úrnak szolgálunk, ezért ez soha nem lehet negatív töltetű. A Bibliában a szolgaságból, szorult, nyomorúságos helyzetből vagy bűnből, betegségből, halálból történő **szabadulás** mindig Istentől van, még ha fel is használ ehhez embereket (pl. 2Móz 3,7–10). Míg az Ószövetségben inkább fizikai rabságból, nehéz helyzetből való szabadulásról beszélünk, a fogalom az Újszövetségben ritkán jelent közvetlen életveszélyből történő szabadítást. Isten Jézus Krisztus által a benne hívőket megszabadítja a bűn, törvény és halál hatalmából (Jn 8,31–36; Róm 8,2; Gal 5,1.13). Ez a **szabadság** Istentől van, és nem az ember egyéni teljesítményéért jár (Róm 6,23; Ef 2,8–9).

„...az élet Lelkének törvénye megszabadított téged Krisztus Jézusban a bűn és a halál törvényétől.” (Róm 8,2)

Pogány áldozat bemutatása az ókori Egyiptomban (rekonstrukciós rajz)

Bálvány, bálványimádás

A bálvány szó alatt mindig valamilyen emberkéz alkotta szobrot vagy képet kell értenünk, amely állat- vagy emberalakot, esetleg a kettő keverékét ábrázolja, amelyeknek imádják isteni képességeket tulajdonítanak. Előfordulhat még az égitestek, természeti jelenségek (pl. szél) imádata is. A pogány népeknél ez természetes volt, nem tudták belátni azt a gondolatot, hogy Isten lélek, és tesztileg kiabrázolni lehetetlen. A bálványokhoz szorosan hozzákapcsolódott ezen bálványistenek imádata, amely gyakran áldozat bemutatásával (leölésével) járt. Ezzel próbálták „isteneiket” kiengesztelni vagy kegyeiket elnyerni. A Biblia világosan beszél arról, hogy csak egy Isten van, és ezek a bálványok lényegüket tekintve nem istenek (Ézs 44,9–17; Zsolt 115,4–8; 1Kor 8,5–6; Gal 4,8). Ezért tiszteljük, imádatuk Izrael népe, illetve Krisztus gyülekezete számára a legsúlyosabb bűn. Pál apostol is rámutatott erre a tévelygésre, amikor az emberek Isten dicsőségét felcserélik a teremtmények képével, és az utóbbiakat imádják a Teremtő helyett (Róm 1,22–25). Isten szövetsége az ő népével olyan, mint egy házasság. Ezért az ő szemében a bálványimádás olyan, mint a paráznság vagy házasságtörés. Viszont akik megismerték az Úr Jézust, azok kiszabadultak a néma bálványok vonzóköréből. Mindazonáltal a bálványimádás veszélyének a ma embere is folyamatosan ki van téve.

Imád, imádat

A Szentírásban a leggyakrabban „imád”-nak fordított szó a legkevésbé jól értelmezett kifejezések közé tartozik. A modern gondolkodásnak köszönhetően a szó jelentése szinte teljesen eltűnt, de minimum torzult és más jelentéstartalmat hordoz. Ma leginkább a szeretet szó fokozásaként használjuk. Valójában a következő fogalmakat jelenti a héber és arámi fordítások alapján: lenyomni, leborulni (visszaható igeként, uralkodó vagy Isten iránti hódolatból), meghajolni, (földre) esni, alázatosan könyörögni, fejet hajtani. A görög nyelvben igen érdekes kifejezés az alapja a szónak: csókolni, ahogy a kutya nyalja a gazdája kezét; tehát hízelegni, meggörnyedni valaki előtt, leborulni hódolatból. Az imádat azt fejezi ki, hogy elismerem valakiről, hogy felettem álló úr, hatalom, akitől függök, és rá vagyok utalva, valamint őt illet minden dicséret, hódolat, elismerés, tisztelet azért, aki, és nem azért, amit tesz vagy nem tesz.

MIT GONDOLSZ?

- Fejtsd ki, milyen „istenek” határozzák meg a ma emberének életét!
- Mik azok a dolgok, amik meghatározzák, irányítják a gondolataidat, tetteidet, időbeosztásodat? Minek, kinek rendeled alá ezeket?
- Hogyan reagálnál, ha egy idegen országban idegen és pusztító szokásokat erőltetnének rád?
- Hogyan lehet/kell jól élni a szabadsággal?

TEDD MEG!

Keresd ki a Bibliából a Mk 12,28–34-et, olvasd el és gondolkodj el rajta!

2. A láthatatlan Isten tisztelete – Az aranyborjú

A MÁSODIK PARANCSOLAT:

Ne csinálj magadnak semmiféle istenszobrot azoknak a képmására, amik fenn az égben, lenn a földön, vagy a föld alatt a vízben vannak. Ne imádd és ne tiszteld azokat, mert én, az Úr, a te Istened, féltőn szerető Isten vagyok! Megbüntetem az atyák bűnéért a fiakat is harmad- és negyedézig, ha gyűlölnék engem. De irgalmasan bánok ezerévig azokkal, akik szeretnek engem, és megtartják parancsolataimat. (2Móz 20,4–6)

Ahol valakit látni lehet, ott nincs értelme hitről beszélni, mert

„...hitben járunk, nem látásban” (2Kor 5,7),

és hogy megint a Bibliával magyarázzuk és definiáljuk a bibliai fogalmakat, nézzük meg a Zsid 11,1-ben, hogy mit is jelent a hit valójában:

„a hit... a remélt dolgokban való bizalom, és a nem látható dolgok létéről való meggyőződés.”

A hit egy megkerülhetetlen híd, mely Istenhez vezet:

„Hit nélkül pedig senki sem lehet kedves Isten előtt, mert aki az Istent keresi, annak hinnie kell, hogy ő van; és megjutalmazza azokat, akik őt keresik.” (Zsid 11,6)

Ezt az első hallásra talán nem is olyan bonyolult, de mégis nehéz leckét kellett megtanulnia Izrael népének a Sínai-hegy lábánál. Még nem ismerték, nem ismerhették a tíz parancsolatot. Hiszen Isten Mózeset épp azért hívta fel a hegyre, hogy az általa írásba foglalt törvényeket átadja neki. Távollétében azonban furcsa dolgok történtek az izraeliták táborában...

Keress ki és olvasd el az aranyborjú történetét a 2Móz 32,1–14-ből!
(Röviden, egy mondatban: 2Móz 32,31.)

Egy kiábrázolt „istenség” előtt állni hamis biztonságot ad a látvány miatt hívó imádónak. Egy megformázott, megfaragott Istenkép olyan, amilyennek mi emberek szeretnénk látni. De pont ezért nem több, mint emberi tartalommal megtöltött forma.

Elgondolkodtató, de igaz az az ellentét: aki ábrázolni próbálja, az Istent akarja magához hasonlónak tenni, de aki engedelmessé válik neki, az őhöz válik hasonlónak.

Az ember vallásos rítusaival, praktikáival ősidóktól fogva szeretett volna hatást gyakorolni a természetfeletti világra. De minden befolyásolási, irányítási, birtoklási kísérlet a mindenható Istennel kapcsolatban teljes mértékben értelmetlen. Ő az, aki formál minket, mint egy fazekas. Számunkra azonban Isten soha,

Arany borjú egy sumer hárfa díszítésén Úr városából

semmi körülmények között sem kézbe vehető, vagy formálható. Isten sem fizikailag, sem más módon, nem manipulálható. Ami pedig emberi kéz alkotása, képzeletének kiábrázolása, az értelemszerűen nem lehet Isten.

„Bizony, a népek bálványai hiábavalók. Hiszen egy fát vágnak ki az erdőben, a mesterember keze készíti el baltával. Ezüsttel és arannyal díszítik, szögekkel és kalapáccsal rögzítik, hogy ne inogjon. Olyanok, mint madáríjesztő az uborkaföldön: nem beszélnek, hordozni kell őket, mert menni sem tudnak. Ne féljetez tőlük, mert nem tudnak sem rosszat, sem jót tenni!” (Jer 10,3–5)

Így tehát a számtalan bálvánnyal szemben, akik mint nem létezők NNCSENEK – szemben áll az, aki úgy mutatkozott be, hogy VAGYOK. Ő a kiábrázolhatatlan és minden mással összehasonlíthatatlan, minden látható dolog teremtője és alkotója. Személye messze több, mint aminek éppen megismertük. Nem írható le, nem fogalmazható meg egyetlen névvel vagy jelzővel. A Biblia nagyon sok jelzővel jellemzi Istent. Egyetlen elnevezés nagyon egyoldalú és ebből fakadóan hamis lenne. Ha látni akarnánk azt, akiben hinni kell, akkor ez a kiábrázolás az ő végtelen sokféleségét csonkítaná és torzítaná őt egyetlen ábrázolt karakterbe.

Akár egy gömb, aminek végtelen számú oldala van, nem írható le vagy jellemezhető egyetlen nézőpontból. Egymással látszólag szöges ellentétben álló nézőpontok egyszerre lehetnek tökéletesen igazak rá, még akkor is, ha ezt az emberi elme sehogy sem képes összeegyeztetni.

Ilyen például az egyszerre igazságos és kegyelmes Isten személye. Ez is egy kiábrázolhatatlan, látszólagos ellentmondás, amit egyedül Krisztus személye old fel véges elménk számára. És ő az, aki abban is segítségünkre van, hogy meglássuk a láthatatlant!

Olvasd el az alábbi igeversek alapján, hogy hogyan:

Kol 1,15; Jn 14,21.

Áldás vagy átok – a parancsolat második fele

Az ember élete során a sajátján túl legfeljebb három másik nemzedékkel kerül érintkezésbe, és akarva-akaratlanul hatást gyakorol rájuk. Egy istentelen ember megkeserítheti akár mindenki életét, aki csak találkozik vele. Engedetlensége tehát az egész környezetére is kihat. Olykor a pusztá jelenlétét is ítéletként élik meg kortársai. Nem lehet következmények nélkül vétkezni. Az utódaimra is kihat, ahogy Istenhez viszonyulok. Az Isten nélküli élet ennyire nem magánügy.

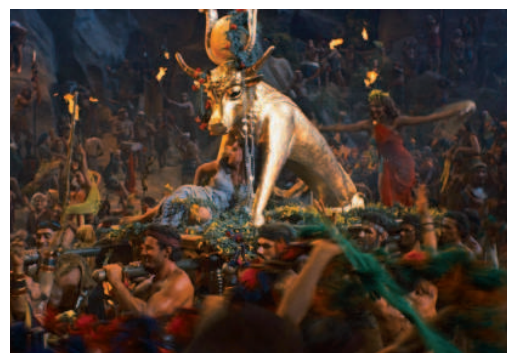
De ez az igevers azon túl, hogy nagyon reálisan mutatja be, mekkora átok lehet egy istentelen ember a környezetére, ugyanakkor nagyon bátorító is egyben. Egyértelmű ígéretet tartalmaz arra is, hogy ha valaki szereti az Istent, annak az otthonában sajátos légkör fog uralkodni. És ez az istenfélő, engedelmes légkör kihat más generációkra is. Messze túlmutat azokon a generációkon, melyekkel közvetlenül érintkezünk. Ez az ezerszeres szorzó átível az egész ismert történelmünkön is...

Az Istent szeretők otthonára Jézus szavai szerint a következők várnak: „Ha valaki szeret engem, az megtartja az én ígémet; azt pedig az én Atyám is szeretni fogja, és elme gyünk hozzá, és szállást készítünk magunknak nála.” (Jn 14,23)

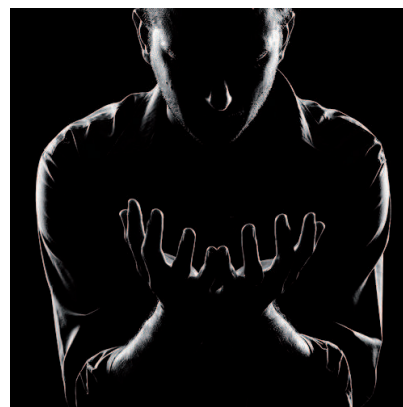

Az egyiptomi Ápis bika tiszteletére szentelt sztéle.

Lelőhelye a saqqarai Serapeum. Ma a párizsi Louvreban látható.

Az aranyborjú imádása a Tízparancsolat című filmben. (Rendező: Cecil B. DeMille 1956)

3. Isten nevének tisztelete – A hiábavaló beszéd

A HARMADIK PARANCSOLAT:

Ne mondd ki hiába Istenednek, az Úrnak a nevét, mert nem hagyja az Úr büntetés nélkül, ha valaki hiába mondja ki a nevét! (2Móz 20,7)

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

A Mt 26,69–75-ben Péter a főpap udvarán mivel ad nyomatékot a Jézust megtagadó szavainak?

Szerinted mi oka volt erre? Emlékszel? A Biblia egy olyan könyv, ami önmagát magyarázza. Ha elolvasod a másik három evangéliumban is az erről az eseményről található leírásokat (Mk 14,66–72; Lk 22,54–62; Jn 18,15–18.25–27), meg fogod találni a válaszokat.

Isten nevének méltatlan, a parancsolatát durván megsértő emlegetésére van egy közismert példa a Bibliában, amikor egy hatalmas természetű ember

„szidni kezdte... Dávidot Istenével együtt. Ezt mondta a filiszteus Dávidnak: Gyere csak ide, hadd adjam testedet az égi madaraknak és a mezei vadaknak! Dávid így felelt a filiszteusnak: Te karddal, lándzsával és dárdával jössz ellenem, de én a seregek Urának, Izráel csapatai Istenének a nevében megyek ellened, akit te kicsúfoltál.” (1Sám 17,43–45)

A küzdelemnek, mint tudjuk, csúfos vereség lett a vége Góliát számára.

MIT JELENT?

Áldani – Valakinek az isteni üdvöt közvetíteni, vagy valakinek az igazi boldogságáért imádkozni, amely kizárólag a Jézus Krisztussal való mély közösségben található meg. Jelenti még: valakit tisztelni, védelmezni és megbecsülni. Isten megáld (1Móz 1,22.28; 2,3; Zsolt 33,12; 2Kor 13,13). A legismertebb az ároni áldás (4Móz 6,22–27).

Átkozni – Az áldás ellentéte, rosszat mondani, kárt, pusztulást kívánni valakinek.

Isten felől nézve valakire Isten ítéletét helyezni (1Móz 3,14.17). Aki szüleit átkozta, halállal bűnhődött (3Móz 20,9). A keresztényeket inti a Biblia, hogy áldjanak, és ne átkozzanak (Mt 5,44; Lk 6,28; Róm 12,14).

Akrosztikon – (görög eredetű szó) Tükörfordítása: rendkívüli vers. Olyan költeményeket vagy mondatokat neveztek így, melynek kezdőbetűi összeolvasva értelmes szavakat vagy mondatokat adtak ki. A keresztények első titkos jele azért lett a hal, mert annak az egyszerű, de a kor viszonyai között a legfontosabb tanítást összefoglaló mondatnak, hogy „**Jézus Krisztus Isten Fia Megváltó**” egymás alá írásával az első betűkből a görög hal szó volt kiolvasható.

Név, névadás, névetimológia

Régen úgy vélték, akinek nevet adnak, amit vagy akit elneveznek, afelett befolyással is bírnak majd. Isten a nevét firtató kérdésre, válaszával egyértelművé tette, hogy őt nem lehet ilyen módon sem dobozba zárni... (2Móz 3,14) Nem írható le egyetlen szóval vagy meghatározással...

Nézd meg ismét a függelékben Isten neveit és felségcímeit!

TUDDAD?

Jézus nevének jelentése = bűntől szabadító.

Tudod-e, hogy mit jelent a te keresztned? Hallottál-e már meglepő jelentésű nevekről?

„Istentelen” névadás

A *Vilor* a múlt század 20-as éveiben a Szovjetunióban kreált női név volt. Az első keresztény hitvallás gyenge utánezaként ez is egy *akrosztikon*, a következő szavak oroszul egymás alá írt első betűinek összeolvasása: Vlagyimir Ilijics Lenin a forradalom szervezője.

A kommunista Albánia volt a XX. századi világ egyetlen deklaráltan ateista állama, ahol minden vallást és azzal kapcsolatos tevékenységet be is tiltottak. Még a nyomát is el akarták törölni mindennek, ami Istenre utalhatott, ezért megtiltották a bibliai eredetű névadásokat is. Így történhetett meg, hogy jobb híján sok gyermek neve Péter vagy Pál helyett mondjuk Túlóra vagy Győztes traktor lett.

A felesleges beszéd

Egy mondás szerint azért teremtett két fület és csak egy száját Isten az embernek, hogy kétszer annyit hallgasson (figyeljen a másikra), mint amennyit beszél. Egy régi magyar szólásmondás szerint „Sok beszédnek sok az alja”. Költőibb megfogalmazásban pedig „fecseg a felszín, hallgat a mély” (József Attila: A Dunánál).

Olvasd el és beszéljétek meg, mit ír a Biblia Jakab 3,5–12-ben az ember nyelvéről!

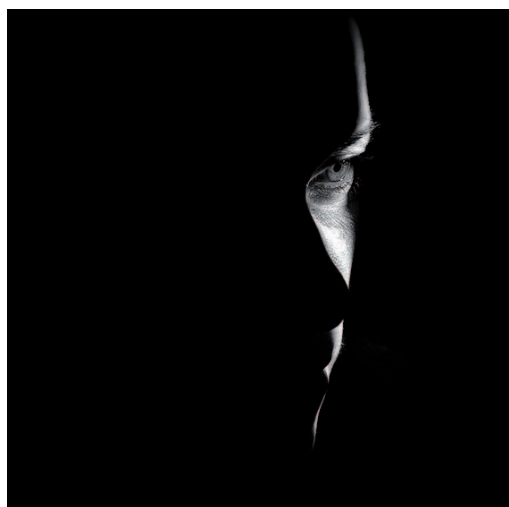
A megszólítás szabályai

Az, hogy az emberek hogyan szólítják meg egymást, minden társadalomban írott vagy íratlan szabályokhoz kötött. Különösen akkor, ha alá-fölé rendelt viszonyról van szó. Szólongatni, hívogatni valakit csak úgy, anélkül, hogy tényleg szeretnénk neki mondani valamit, esetleg tiszteletlenül, hozzá méltatlan összefüggésben felemlegetni a nevét még emberek kapcsán sem helyénvaló.

TUDDAD?

A zsinagógákban a Tóra olvasása során, hogy a méltatlan emlegetésnek még az esélyét is kizárják, egyenesen megtiltották a JHWH szó kiejtését. Ha ehhez a szóhoz értek olvasás közben, mindig azt mondták helyette, hogy Úr. A héber írás sajátosságai miatt (mely ekkor még pontozással sem jelölt magánhangzókat) az évszázadok során a szó helyes kiejtésének módja is feledésbe merült.

Ezzel szemben Jézus egy olyan Atya képét élte elénk, aki úgy szólítható meg, mint ahogy egy kisgyermek bizalommal hívja az apukáját. Jézus a keresztre feszítésekor is így kiáltott. „Abbá” arámiul azt jelenti „apa”.

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

Keresd ki és olvasd el a következő igeverseket: Róm 8,15–16; Gal 4,6–7.

A leckénkben tárgyalt parancsolat egyértelművé teszi, hogy a Biblia Istenének nevét akkor mondd ki, ha ténylegesen hozzá szólsz! Szabad őt közvetlenül megszólítanunk, de úgy és akkor emlegessük, ha tudjuk, hogy kihez beszélünk, és akkor is a tisztelet, a bizalom és a szeretet hangján!

Olvasunk olyanokról is a Bibliában, akik tisztában voltak Jézus nevének erejével, de legalábbis sejtettek róla valamit. Mégis rossz vége lett, amikor kimondták azt... Mit gondolsz, miért?

Olvasd el az ApCsel 19,11–20-at, és válaszold meg a kérdést! A Mt 7,21–23-ban a Biblia ismét önmagát magyarázza, és kulcsot ad az előbb olvasottakhoz...

Az indulatok kezelése? Néhány gondolat a káromkodásról...

Vannak olyan emberek is, akik Isten nevét soha ki nem ejtenék az ajkukon, csak akkor, ha káromkodásról van szó. A szitkozódó, káromkodó ember saját magát mocskolja be. Olykor azzal védekezünk, hogy ami elhangzott, az csak véletlenül kicsúszott a szánkon ...

Pedig senki nem kényszerít arra, hogy azt mondjuk, amit mondunk. A ronda beszéd olykor akkor jelenik meg az életünkben, amikor a környezetünk így beszél, és mi magunk is úgy döntünk, hogy be akarunk illeszkedni ebbe a sajátos környezetbe. Azt akarjuk, hogy elfogadjanak, befogadjanak minket, és nem akarunk kilógni a sorból.

Kicsúszni csak az tud, ami bent volt... Csak azt mondhatjuk, ami a gondolatainkban már megfogalmazódott. Hogyan gondolkodunk tehát mi valójában Istenről és az ő képére és hasonlatosságára teremtett embertársainkról?

Vannak nemzetek, akiknek különösen fejlett a szókincsük a káromkodás területén. Sajnos mi is közéjük tartozunk.

Ha egy mézescsuprot löknek fel, abból méz folyik, ha egy ecetesüveget, abból ecet.

Ha benned méz van, akkor, ha fellöknek is, csak méz tud folyni belőled...

TE MIT GONDOLSZ?

Ha téged kizökkentenek a megszokott kerékvágásból, ha valaki fellök, akkor belőled vajon mi folyik ki? Ilyenkor a te szádból mi hangzik el?

4. A nyugalom napjának tisztelete

– Teremtés

A NEGYEDIK PARANCSOLAT:

Emlékezzél meg a nyugalom napjáról, és szenteld meg azt! Hat napon át dolgozz, és végezd mindenféle munkádat! De a hetedik nap a te Istenednek, az Úrnak nyugalomnapja. Semmiféle munkát ne végezz azon, se te, se fiad, se leányod, se szolgálád, se szolgálód, se állatod, se a kapuidon belül tartózkodó jövevény. Mert hat nap alatt alkotta meg az Úr az eget, a földet, a tengert és mindent, ami azokban van, a hetedik napon pedig megpihent. Azért megáldotta és megszentelte az Úr a nyugalom napját. (2Móz 20,8–11)

Ha nem veszünk tudomást a ciklikus változásokról, elveszítjük a kiegyensúlyozottságunkat.

Ciklikusság és ritmikusság a természetben

Míg közelebb élt az emberiség a természethez, a mezőgazdasági munkák ciklikussága átszötte a hétköznapjait. Amikor még a „tyúkokkal ment aludni” alkonyatkor, és kakasszóra ébredt hajnalban, kevésbé volt összezavart az élete, mint ma, amikor sokan több műszakban dolgozva alig érzékelik, hogy nappal van-e vagy éjszaka. Vagy késő éjjeleken át is tévézve, internetezve töltik neonfényben a napfényt alig látott életüket.

Sokan mára a hét napjait sem nagyon tartják számon, mert monoton egyhangúságukban összefolynak előttük, és csak a határidők kényszerítik őket arra, hogy időnként ellenőrizék az aktuális dátumot valamely digitális technikai eszközükön.

Pedig a ma embere se bújhat ki az éjjelek és nappalok, hetek és hónapok, évszakok és évek ciklikus váltakozásainak hatása alól. Legfeljebb ha nem vesz tudomást róla, akkor elveszíti azt a kiegyensúlyozottságot és rendet, kiszámíthatóságot és biztonságot, amit Isten belehelyezett ebbe a világba. Az embernek pedig azt mondta, hogy emlékezzen meg mindig a nyugalom napjáról! A mi felelősségünk tehát levédeni a hetedik napunkat, és beállni az isteni rendbe, mert mindig van, ami és aki el akarja rabolni ezt a napot tőlünk.

Elkülönített (megszentelt) idő és a munkához való helyes hozzáállás

Ez a parancsolat éles határvonalat húz munka és pihenés között. És felállít egy arányt **6:1**.

Van, akinek ebből az arányból elsősorban azt kell meghallania, hogy hat napon át dolgoznia, tanulnia, munkálkodnia kell. Nem lazítani, nem szórakozni, nem a napot lopni, hanem szorgalmasan gondoskodni magáról, a mindennapi kötelezettségeiről. Egész másoknak pedig azt kell meglátniuk, hogy a hatodik napnál vonal lett húzva. Ez az a pont, ahol ki kell lépni a szürke hétköznapi mőkuskerekéből, és bármennyire pörgünk is, meg kell tanulnunk leállni.

Sokan érzik azt, hogy hiába dolgozták/tanulták végig a hetet, nem jutottak egyről a kettőre. Esélyük csak akkor lesz az életben, ha ők akkor is dolgoznak/tanulnak, ha más már pihen. De Isten igéje figyelmeztet:

Hiába keltek korán, és feküsztek későn: fáradtsággal szerzett kenyeret esztek. De akit az Úr szeret, annak álmában is ad eleget. (Zsolt 127,2)

A régiek azt mondták, hogy a „kaszakalapálás nem hátráltatja a kaszálást”. Sose sajnáljuk az időt saját magunk karbantartására, mert nem romlani, hanem javulni fog tőle a teljesítőképeségünk!

Ezt a parancsolatot másodszer, a törvény megismétlésénél, újra olvashatjuk a Bibliában (5Móz 5,6–21). Ezúttal a nyugalom napja megtartásának indokaként egy új szempontot is találunk: emlékezzünk meg a munka rabszolgaságából való szabadulásunkról. Bizony rabság is lehet a munka. Ha annak éljük meg, akkor nagyon motiváló lehet, ha van egy belátható időn belüli nap, amire érdemes várni, ami a hét fénypontja lehet.

Szomorú helyzet az, ha valakire szolgaként elviselhetetlen terheket raknak. Ma mégis sokan úgy válnak a munka rabszolgájává, hogy arányérzéküket elvesztve szenvedélyükké, betegségükké válik a munka.

A törvény mindenkire vonatkozik!

Egy családi kör, egy házi közösség tagjainak felsorolását olvashatjuk a parancsolatban. Az együtt lakókat, akik egy gazdasági egységet alkottak. Olyan emberek felsorolását, akiknek többé-kevésbé, de egy vonalon, együtt mozog az életük. Emberekét, akik együtt dolgoztak meg a betevő falatért. Embereket, akik egy asztalközösséghez ültek le családi, és nem csak vérségi alapon. Nagy hangsúlyt kap, hogy a közös házirend, a munka és a pihenés idejének elkülönítettsége, szentsége kivétel nélkül mindenkire kötelező érvényű volt.

A jövevény és a törvény...

Ha jövevény érkezik, tudnia kell, hogy itt ez a rend. Aki hozzánk csatlakozik, tudnia kell, mit vállal, és milyen keretek között zajlik majd itt az élete. A vendégjog éjszakai szállást, ételt, jóindulatú vendéglátást, védelmet adott, de egy lakóközösség, a ház és a háziak hitének törvényeit, a munka és pihenés rendjét nem tette alku tárgyává. Ehhez, természetes módon, a jövevénynek kellett teljes mértékben alkalmazkodnia. Ha ezt nem értették meg elsőre, akkor egy-két határozott kiállítás után kénytelenek voltak tudomásul venni. Olvasd el a Neh 13,15–21-ben, hogy tanulták meg ezt például a tíruszi halkereskedők!

Mit gondolsz ennek mai aktualitásairól? Ma kinek a kötelessége lenne a kezek világos lefektetése?

Isten a pusztai vándorlás során folyamatos tanítást adott Izrael népének a nyugalomnap fontosságáról a mannán keresztül.

Olvassátok el, mit ír erről a Szentírás: 2Móz 16,11–36!

Mindenkinek szüksége van megpihenésre, feltöltekedésre, mert a kemény munka (vagy tanulás) igénybe veszi testünket, lelkünket, egész lényünket. Egy teljes lemerülés előtt szükségünk van a pihenésre, hogy új fizikai és lelki erőt merítsünk az előttünk álló héthez.

Fizikai feltöltekedés – A testünk karbantartása fontos felelősségünk. A saját egészségünket tesszük kockára, ha nem alszunk, nem pihenünk eleget. Akár fizikai, akár szellemi munkát végzünk, mint egy számítógépnek, testünknek is szüksége van egy újraindításra. A munkának, különösen ha jó motivációból és lelkiismeretesen végeztük, öröme és szépsége is van. De az eredményben akkor tudunk igazán gyönyörködni, ha már befejeztük és az eredményt szemléljük. A pihenés lehet tehát a munkánk eredményének ünneplése, az abban való gyönyörködés is. Ha ezt tesszük, akkor pontosan az Isten nyomdokába lépünk. Azt tesszük, amit a teremtés elvégzése után ő maga is tett.

Szellemi feltöltekedés – A munka nemcsak erőnket, de gondolatainkat is nagymértékben leköti. A nyugalom napja lehetőség az Istennel töltött időre, a csak rá figyelésre is. A hétköznapi problémákon túl ekkor szabadok lehetünk arra, hogy elmélyedjünk, belefeledkezzünk az örök érvényű dolgokba, anélkül, hogy bármit is elhanyagolnánk kötelezettségeinkből. Nem pusztán a valamitől való tartózkodásról, hanem a féltve szerető Istenre való osztatlan figyelemről is szól ez a parancsolat. A nyugalom napja nem a semmittevés, hanem a pihenés, a teremtőre való aktív figyelés, és az ő törvényei tanulmányozásának ideje.

Érzelmi feltöltekedés – Végül, de nem utolsó sorban, a megpihenés órái lehetőséget kínálnak arra, hogy szereteteink, barátaink társaságában és közösségében töltsünk el értékes órákat. A pihenésnek korántsem kell passzivitást jelentenie, kiértékelhetjük magunkban mindazt, ami a közelmúltban történt velünk. Korrigálhatunk elgörbült dolgokat, kapcsolatokat. Egyenesbe jöhetünk magunkkal, Istennel, embertársainkkal. Megtervezhetjük az előttünk álló napokat, hogy ne csak megtörténjen velünk az következő hét, hanem az összevágasson a küldetésünkkel, céljainkkal, Isten életünkre vonatkozó akaratával.

Szombat vagy vasárnap? Fontos ez?

Évezredek gyakorlata, már az ókeresztény idők óta a hét első napja, Jézus Krisztus feltámadásának napja vált a keresztények nyugalomnapjává. Mi baptisták is vasárnap tartjuk az istentiszteleteinket. Könyvtárnyi a kérdés irodalma, de érvek és ellenérvek helyett nézzünk meg két idevágó bibliaverset:

„Ez az egyik napot különbnek tartja a másik napnál, az pedig egyformának tart minden napot: mindegyik legyen bizonyos a maga meggyőződésében. Aki az egyik napot megkülönbözteti, az Úrért különbözteti meg.” (Róm 14,5–6)

„Senki azért titeket meg ne ítéljen... szombat dolgában. Melyek csak árnyékai a következő dolgoknak, de a valóság a Krisztusé.” (Kol 2,16–17 – KG)

5. A szülők tisztelete

– Ézsau és Jákob történetén keresztül

AZ ÖTÖDIK PARANC SOLAT:

Tiszteld apádat és anyádat, hogy hosszú ideig élhess azon a földön, amelyet Istened, az Úr ad neked! (2Móz 20,12)

Az ellopott áldás

Keress ki a Bibliából Ézsau és Jákob történetét (1Móz 25,27–34 és 1Móz 27,1–45), majd beszéljétek meg közösen a lecke végén található kérdéseket!

FIGYELD MEG!

Isten azt ígérte az édesanyának, Rebekának, hogy mindkét fiából nép fog származni, és a nagyobbik fog szolgálni a kisebbnek (1Móz 25,23). A valóságban Ézsau volt az elsőszülött fiú, és apja, Izsák kedvenceként ő kapta volna az atyai áldást. Jákob tudatában volt Isten ígéréteinek, és hitt benne. Nem várta meg, hogy Isten a maga idejében beteljesítse ezt az ígéretet, hanem kétszer is emberi eszközökhöz, cselhez folyamodott, hogy az elsőszülöttségi jogot és az atyai áldást megszerezze. Cselekedete, erkölcsi értelemben, nyilván megkérdőjelezhető. Ugyanakkor Ézsau méltatlan volt arra, hogy az isteni ígéret megvalósuljon az ő életében. Hitetlen és „testies” gondolkodású ember volt: semmibe vette az elsőszülöttségi jogot, nem törődött Istennel. A mindennapi, fizikális szükségletek érdekelték, és csak a mának élt. Később döbbsent csak rá, hogy az atyai áldással együtt Istennek az ő életét felvirágoztató és sikeressé tevő áldását is elveszítette.

TUDDTAD?

A család az Ószövetségben

Az izraeli társadalom alapja a család volt, amely gyakran több generációból (nemzedékből) állt. A családfő, az apa töltötte be a vezető szerepét, és ő hozta meg a döntéseket. A Biblia szerint tekintélye Istentől ered: Isten a férfit teremtette először, és rá bízta a vezetést. A nő, a feleség a férfi segítőtársa (ez nem jelenti azt, hogy a nő alacsonyabb rendű lenne). A család vezetése mellett a férfi felelőssége volt, hogy gyermekeiről gondoskodjon és őket megfelelően nevelje. Az apa képviselte Isten előtt a családját mint a család papja. A mózesi törvények (a tízparancsolat) szerint a gyermekek kötelesek voltak tisztelni a szüleiket és engedelmessé válni nekik. Továbbá a felnőtt gyermekek kötelesek voltak gondoskodni idős és rászoruló szüleikről.

Az elsőszülöttség

A Biblia szerint különleges szerepe volt a családban az elsőként született fiúgyermeknek, azaz az elsőszülöttnak. Kiváltságok illették meg: ő örökölte a családfő áldását (atyai áldást), és az apa halála után kétszeres rész illette meg az örökségből, valamint ő lett a családfő. Mindemellert nagyra becsülték a különféle háziállatok (szarvasmarha, juh, kecske) elsőként született, azaz elsőszülött

kicsinyeit is. Isten tulajdonának számítottak, ezért fel kellett őket áldozni Istennek engesztelő áldozatul a bűnökért. Ugyanebben az értelemben az elsőszülött fiú is Isten tulajdona volt, helyette természetesen állatokat áldoztak fel Istennek. Mindez előremutat arra, hogy Isten egyszülött Fia, Jézus Krisztus meghalt helyettünk, bűnös emberek helyett, hogy a bűneinkért bocsánatot nyerjünk.

Jákob „beszélő” neve

Jákob a zsidó nép egyik ősapja volt, Izsák és Rebeka fia, valamint Ézsau ikertestvére. A Biblia szerint már születésekor belekapaszkodott bátyja, Ézsau sarkába. Később kétszer is becsapta bátyját, hogy megszerezze tőle az elsőszülöttségi jogot, illetve az atyai áldást. Héber eredetű nevének jelentése „CSALÓ”, amely a jellemét tükrözi. Élete során később az Izrael nevet kapta Istentől (jelentése: Isten harcol, Isten harcosa). Utóbbi azt jelzi, hogy Isten megváltoztatta őt, és teljesen új életet adott neki.

MIT JELENT?

Tekintély

A Biblia szerint minden hatalom, azaz tekintély Istentől ered. Annak érdekében, hogy a világban rend és harmónia uralkodjon, Isten tekintéllyel ruház fel bizonyos embereket. Ilyen tekintéllyel bíró személyek a szülők, akiknek a gyermekek tisztelettel és engedelmisséggel tartoznak. Szintén Isten tekintélyét képviselik a világi hatalom különféle formái (például a királyok, az államhatalom képviselői, a munkahelyi vezetők stb.). A Biblia szerint ők Isten akaratát hajtják végre (Isten szolgálói), ezért a velük szembeni lázadás olyan, mint az Istennel szembeni lázadás. Isten tekintélyének közvetítője még az egyház, illetve Isten írott szava, a Biblia.

Tisztelet

A Bibliában eredetileg a következőket jelentette: valakit tisztelni, („súlyosnak és tekintélyesnek”) elismerni, megbecsülni, nagyra tartani, figyelemmel lenni valakire. A tisztelet legelső helyen Istent illeti meg – Istent félni azt jelenti, hogy Istent tisztelni (innen erednek az istenfélelem, istenfélő szavak). Nemcsak Izraelben, hanem az egész ókori Keleten fontosnak tartották a szülőkkel szembeni tiszteletet. Ennek egyik formája az volt, hogy a Biblia parancsolatainak értelmében a már felnőtt gyermekek kötelesek voltak idős, beteg és rászoruló szüleikről gondoskodni. A szülőkkel szembeni tiszteletet a tízparancsolat a hosszú élet ígéretével kapcsolja össze. A mindennapi életben tisztelhetjük, megbecsülhetjük még az adott személy értékeit, munkásságát, eredményeit, idős korát stb. A tisztelet **ellentéte a tiszteletlenség**, amikor valakit „könnyűnek”, megvetésre méltónak tartanak, és nem az elvárható módon viselkednek vele.

Engedelmisség

Olyan magatartás, amikor valaki valamely tekintélynek aláveti magát, vagy utasításainak eleget tesz. A Biblia arra tanít bennünket, hogy mindig és tiszta szívből engedelmeskedjünk Istennek. Ugyanakkor engedelmeskednünk kell a szüleinknek és a világi hatalom képviselőinek is mint Istentől fölénk rendelt tekintélyeknek. Az engedelmisség legnagyobb példája Jézus Krisztus, aki mindvégig engedelmeskedett Istennek, hogy a kereszten meghalva az emberiséget a bűn hatalmából megváltsa. Az engedelmisség **ellentéte az engedelmség**, amikor az egyén elveti a tekintélyt, megszegi a parancsot, vagy éppen tiltott dolgot tesz. Ilyen például a szülővel, a hatalommal vagy a tanítóval (tanár-

ral) szembeni engedetlenség. A Biblia szerint az engedetlenség bűn, illetve a bűn gyökere az Istennel szembeni engedetlenség.

Áldás

A szó egyik értelmében Isten teremtő erejének továbbadását jelenti. A teremtéskor Isten megáldotta az embert („Szaporodjatok, sokasodjatok, töltsétek be és hódítsátok meg a földet...”). Ez különösen igaz Isten kiválasztottja, Ábrahám és leszármazottai (Izsák, Jákob...) esetében, amikor is az áldást az apák továbbadták fiaiknak. Az áldással nemcsak egészség, gyarapodás, siker és általános jólét jár együtt, hanem a megáldott személy maga is az áldás közvetítőjévé válik. Isten Ábrahám személyéhez a következő ígéretet fűzi: „Általad nyer áldást a föld minden nemzetsége.” (1Móz 12,3) Azaz, az ígéret szerint Ábrahám egyik leszármazottja lesz majd az emberiség Megváltója. A szó másik értelmében: jót mondani valakiről, magasztalni valakit. A szó hétköznapi értelmében az áldás az Istentől jövő jó dolgok kívánása valakinek az életére. Az áldás **ellentéte az átok**. Az áldással együtt azon a hiten alapul, hogy a kimondott emberi szónak ereje van és hatással van az ember életére.

Ígéret

Azon alapul, hogy Isten szövetséget köt egy emberrel vagy emberek csoportjával. A szövetséghez mindig egy-egy ígéret kapcsolódik, azaz a jövőre vonatkozó nagyszerű terv, amit Isten az adott egyén, egyének vagy nemzet életében végre akar hajtani. Ennek feltétele az Istennek való engedelmesség. Az ígéretek egyik példája Ábrahám, akit Isten kiválasztott és elhívott. Azt ígérte neki, hogy sok utódja lesz, akik örökölni fognak egy országot (Kánaán földjét), és egyik utódja áldás lesz a föld minden népe számára. Istennek ezek az ígéretei megvalósultak már, gondoljunk csak Izrael állam történelmére. Isten legnagyobb terve és ígérete az emberre nézve az üdvösség és az örök élet. Ábrahám leszármazottai, a zsidó nép közül született Jézus Krisztus, aki meghalt a kereszten, hogy az emberek bocsánatot nyerhessenek Istentől a bűneikre. Tehát az Ézsau és Jákob történetében említett atyai áldás az Ábrahámra és utódaira vonatkozó isteni ígérethez kapcsolódik.

MIT GONDOLSZ?

- Mit jelentett Jákob, illetve Ézsau számára az elsőszülöttségi jog és az atyai áldás? Miért?
- Miért akarta az édesanya, Rebeka, hogy Jákob szerezzék meg az áldást?
- Mit éreznél, ha valami nagyon fontos dolgot elvennének tőled, vagy csúnyán becsapnának?
- Mit jelent a szülők iránti tisztelet és engedelmesség?
- Mennyiben más a te családotod, mint a Bibliából megismert modell?

TEDD MEG!

Keresd ki a Bibliából az Ef 6,1–4-et, olvasd el és gondolkodj el rajta!

6. Az élet tisztelete – Káin és Ábel történetén, valamint Jézus tanításán keresztül...

A HATODIK PARANCSOLAT:

Ne ölj! (2Móz 20,13)

A meggyilkolt testvér

Keresd ki a Bibliából Káin és Ábel történetét (1Móz 4,1–15) és Jézus tanítását a hegyi beszédből (Mt 5,21–26), olvasd el, majd beszéljétek meg közösen a lecke végén található kérdéseket!

FIGYELD MEG!

Mindkét igerész megértésének kulcsa az ember szíve. Ábel a szüleitől tanult példát követve őszinte alázattal és bűnbánattal járult Isten elé, ami kedves volt Istennek. Káin a maga választotta módon akarta tisztelni Istent, ezért nem volt kedves az áldozata. Szíve tele volt irigységgel, keserúséggel és haraggal a testvére iránt. Isten azonban szereti és meg akarja menteni a bűnös embert, ezért figyelmezteti Káint. Választani kell a jó és a rossz között, és vállalni a felelősséget érte. Káin a bűnt választotta. Isten még egyszer odamegy hozzá: nemcsak azért, hogy felelősségre vonja Ábel kiontott vééréért, hanem hogy esélyt is adjon neki a bűnbánatra és a megtérésre. Káin olyan messzire ment már a bűnben, hogy szíve teljesen megkeményedett. Erkölcsi vakságában nem a bűnét látta súlyosnak, hanem a büntetést. Jézus Krisztus a Hegyi beszédben tovább megy a tízparancsolatnál. A szívet nézi: nemcsak a tettet, hanem már annak indítékát, a bűnös indulatot is elítéli. Jézus a harag és a bosszú helyett a megbocsátást és a megbékélést tanítja. Az „úton” kifejezés arra utal, hogy életünk során van csak lehetőségünk megbocsátani. A meg nem bocsátókra Isten ítélete vár.

TUJTAD?

Az emberi élet értékes Isten szemében

A Biblia szerint Isten minden élet teremtője és forrása. Isten az embert az ő képmására és hasonlatosságára teremtette. **Az ember élete Isten tulajdona**, ezért azt a másik ember önhatalmúlag nem olthatja ki. A megölt ember vére Istenhez kiált (1Móz 4,10). Isten számonkéri a másik ember életét, bárki vagy bármi is ontotta ki annak vérért (1Móz 9,5). Az emberölés tehát bűn, amelyet Mózes törvényei határozottan megtiltanak (2Móz 20,13) és halállal büntetnek (3Móz 24,17). Másodszor, az ember annyira értékes az Isten számára, hogy a bűnös emberért feláldozta egyetlen Fiát, Jézus Krisztust, hogy az örök haláltól és kárhozattól megmentse (Jn 3,16). Harmadszor, **Isten minden embert szeret**: kortól, nemtől, bőrszíntől, világnézettől, vallástól, származástól, nemzeti hovatartozástól, anyagi és szociális helyzettől, mentális és egészségi állapottól függetlenül. Senkinek nincs joga arra, hogy emberi életeket valamilyen tudományos szempont, politikai ideológia vagy pusztán csak aljas indok alapján kiirtandónak nyilvánítson és elpusztítson. **A Biblia legfontosabb alapelve a szeretet** (Mt 22,36–40; Róm 13,8–10; Gal 5,14): ennek kell vezérelnie bennünket minden helyzetben, bármilyen emberrel is van dolgunk.

*A magzat is emberi lény,
már a fogantatástól kezdve*

Az emberi életet kioltó vagy veszélyeztető egyéb bűnök

Minden, amivel magunknak vagy a másik embernek árthatunk, bűn. A közvetlen emberölésen, gyilkosságon kívül szintén az emberi élet elpusztítására irányul az öngyilkosság, az eutanázia („kegyes halál”) és az abortusz is. A meg nem született magzat is emberi lény már a fogantatástól kezdve! Az ember egészségét és életét veszélyeztetik a káros szenvedélyek (alkohol, drog, dohányzás), valamint az önpusztító, helytelen életvitel. Az emberi életet nemcsak közvetlenül, fizikai úton lehet károsítani vagy elpusztítani, hanem közvetve, pszichés úton is. Köztudott, hogy a negatív érzelmek (irigység, harag, gyűlölet) nemcsak a másik személynek ártanak, hanem a saját egészségünket és életünket is tönkreteszik (Péld 14,30). A hegyi beszédben Jézus Krisztus már a gyilkosság mögött álló motivációt (a haragot és a gyűlöletet) is egyenértékűnek tekinti a gyilkossággal, sőt a sértő beszédet is ebbe a kategóriába sorolja (Mt 5,21–22). Sokszor meglepedkezünk arról, hogy a beszédünkkel is vétkezhetünk (hazugság, gúnyolódás, kritizálás, összehasonlítgatás, rágalmozás, pletyka), és tönkretehetjük vele egy másik ember életét.

Káin és Ábel „beszélő” neve

Káin és Ábel Ádám és Éva első gyermekei voltak. Az idősebbik fiú, Káin nevének jelentése: „KAPOTT”, azaz Éva kapta őt Istentől. Földműves lesz, és a már Isten által megátkozott föld terméséből áldozik Istennek. Ábel, a második fiú nevének jelentése egy héber szóra utal vissza (hebel), amelynek jelentése: „LEHELET, SEMMISÉG, MULANDÓSÁG”. Pásztorként a juhai elsőszülöttjéből visz engesztelő áldozatot, ami kedves Istennek. Ábel áldozata előképe a későbbi ószövetségi áldozatoknak, illetve Jézus Krisztus bűnt eltörölő áldozatának. Mivel Káin áldozata nem kedves Isten előtt, irigységből megöli testvérét, Ábelt. Káin az Istentől elforduló és egyre gonoszabbá váló ember példája. Az Újszövetségben Káin személye a testvéri szeretet ellentéte. Káin azért gyilkolta meg Ábelt, mert a cselekedetei gonoszak voltak, a testvére cselekedetei meg igazak (1Jn 3,11–12).

MIT JELENT?

Áldozat

Olyan vallásos cselekmény, amelynek során az ember Istennek ad valamit: tiszteletének, hálájának jeleként, vagy pedig engesztelésül a bűnei miatt. Az engesztelő áldozatot már az édenkertből való kiűzetés óta gyakorolták. Isten haragszik a bűn miatt, ezért az ember halált érdemel. Mivel saját erejéből képtelen megszabadulni a bűn fogságából, Isten kegyelmére és bocsánatára szorul. Helyette egy állatot áldoznak fel, amelynek vére kiengeszteli Istent. Fontos ószövetségi alapelv: „vér kiontása nélkül nincs bűnbocsánat” (Zsid 9,22). Később a zsidóságban az áldozat bemutatását papok végezték Mózes törvényeinek előírásai szerint. Leggyakrabban bárányokat áldoztak fel. Az áldozat azonban nem képes végleges szabadulást adni a bűnből (Zsid 10,3–4). Isten megoldása a bűnre az volt, hogy bűntelen, egyszülött Fiát, Jézus Krisztust áldozta fel a kereszten (Jézust úgy is nevezi a Biblia, hogy Isten Báránya – Jn 1,29). Jézus Krisztus kiontott vére egyszer és mindenkorra eltörölte a bűnt (Zsid 9,12.25–28; 10,11–18), és bűnbocsánatot szerzett Istennél. Nincs többé szükség engesztelő áldozatokra. Az Ószövetség idején hálaáldozatokat is bemutatnak Istennek. Újszövetségi értelemben a hívő ember hálaáldozata az, hogy odaszánja életét Istennek, és cselekedetei Isten iránti hálából fakadnak.

Szív

Ahogy a szív a vérkeringés központja, a bibliai értelemben vett szív az ember legbenső lénye, személyiségének központja. (Innen származnak az olyan kifeje-

*Négyszarvú áldozati oltár Be'er Shevából
A Bibliában sokszor említett és több
izraeli vaskori lelőhelyen feltárt szarvas
oltárok egyike a Kr. e. X. századból. Lelelt
helye: Megiddo*

zések, mint szívvel-lélekkel, teljes szívből, szívből örül stb.) Ez határozza meg a gondolkodásunkat, érzelmeinket, döntéseinket, cselekedeteinket és a beszédünket (Lk 6,45). Vigyáznunk kell a szívünkre, mert onnan indul ki minden élet (Péld 4,23). Jézus Krisztus tanítása szerint a szívből származik minden, ami az embert tisztátalanná teszi, azaz a bűn minden fajtája (Mk 7,21–23). Jézus szerint azok boldogok, akiknek a szíve tiszta (Mt 5,8). A Biblia szerint az ember szíve romlott, csalárd a bűn miatt. Isten elől semmi sem maradhat elrejtve: mindig látja a szívünket, és ez alapján ítél meg bennünket (Jer 17,9–10; Zsid 4,13). Az emberi szív megkeményedhet (Zsid 3,15). Fontos, hogy amikor az Isten beszédét halljuk, ne keményítsük meg az szívünket (Zsid 3,7–8). Isten ígéje megítéli a szív gondolatait és szándékait (Zsid 4,12). A megtéréskor új szívet kapunk Istentől, azaz megváltozunk, és képesek leszünk Isten akarata szerint élni (Ez 36,26–27).

Testvér, atyafi, atyjafia

A testvér vagy atyafi (atyjafia) szó eredeti értelmében rokonsági fokra utal, ugyanazon szülők gyermekeire. Tágabb értelemben használták az unokatestvérekre is. A testvér szó jelenthet ugyanahhoz a néphez tartozó személyt, illetve újszövetségi értelemben az Isten népéhez, a gyülekezetéhez tartozó embert (Jézus Krisztus által a hívő emberek Isten gyermekeivé lesznek). Átvitt értelemben testvér az, akivel hasonló sorsunk van. Jézus arra tanít, hogy bocsássunk meg a testvérünknek és béküljünk meg vele (Mt 5,22; Ef 4,6; Jak 1,19–20).

Ráka (ostoba), bolond, ítélet

A „ráka” szó jelentése: üres fejű, ostoba, buta, hitvány és értéktelen ember. Jézus korában gyakori, lekicsinylő és sértő kifejezés volt. A „bolond” szó szintén több jelentéssel bír: bolond, balga, hülye, istentelen, Isten népéhez nem tartozó. Jézus a sértő beszédet bűnnek és ítéletre méltó dolognak tartja. A főtörvényszék (főtanács, szanhedrin) Jézus idejében a legfelsőbb törvényhozói és bírói testület volt Izraelben. Vallási, bűnügyi és peres kérdésekben egyaránt döntést hozhatott: az egyént felmenthették vagy halálra ítélték. Jézus tanítása szerint ítéletet kaphat például, aki haragszik a testvéreire (Mt 5,21), vagy aki ítélkezik mások felett (Mt 7,2). Végül soron az ítélet arra vonatkozik, hogy Isten egy napon meg fogja ítélni az embereket.

Gyehenna

A Ge-Hinnon, azaz Hinnon völgye kifejezésből származik. Jeruzsálem környékén található terület, ahol bálványkultusz keretén belül gyermekeket áldoztak fel és égették el Moloknak. Később a város szeméttelépévé vált, ahol állandóan égett a tűz. A gyehenna szó így átvitt értelemben a pokolra utal: a kárhozát és szenvedés helyére, ahová az ítélet után a bűnösök kerülnek, és ahol állandóan ég a tűz.

A Hinnon völgye

MIT GONDOLSZ?

- Hogyan lehetünk kedvesek Isten előtt?
- Mit jelent Istennel járni és a magunk útján járni?
- Hogyan lehet kezelni és megfékezni az indulatokat?
- Miért fontos a megbocsátás és a megbékélés a mindennapi életben?
- Hogyan lehet rendbe hozni egy elrontott kapcsolatot?

TEDD MEG!

Keress ki a Bibliából a Róm 13,8–10-et, olvasd el és gondolkodj el rajta!

7. A házasság tisztelete

– Dávid és Betsabé történetén keresztül...

A HETEDIK PARANC SOLAT:

Ne paráználkodj! (2Móz 20,14)

Egy bűnös éjszaka

Keress ki a Bibliából Dávid és Betsabé történetét (2Sám 11,1–27 és 2Sám 12,1–25), olvasd el, majd beszéljétek meg közösen a lecke végén található kérdéseket!

FIGYELD MEG!

Néha előfordul, hogy a Biblia pozitív hősei rossz cselekedeteket követnek el, amelyekről a Biblia mindig tanító céllal emlékezik meg. E történet első tanulsága, hogy bárki elbukhat és bűnt követhet el, ha nem áll ellen a kísértéseknek, nem uralkodik a testi vágyain és az indulatain. Ez történik Dávid királlyal is, aki házasember létére megkívánja és teherbe ejti Betsabét, Uriás feleségét. A második tanulság az, hogy a bűnt újabb bűnök követik. Dávid a házasságtörés után megöleti az egyik leghűségesebb emberét, majd feleségül veszi annak asszonyát. Harmadik tanulság, hogy a bűn nem maradhat titokban, sőt Isten haragját és ítéletét vonja maga után. Isten Dávidhoz küldi Nátán prófétát, aki egy példázattal leplezi le és feddi meg a királyt. Negyedszer, a bűnt rendezni kell. Dávid megalázza magát, beismeri és megbánja bűnét (bűnvallás és bűnbánat). Ötödször, Isten megbocsátja ugyan a bűnt, de a bűnnek még lehetnek következményei az ember életében. Ezért kell meghalnia Dávid és Betsabé első gyermekének.

TUDDAD?

A házasság Isten eredeti terve szerint (a teremtéskor)

A bibliai teremtéstörténet szerint Isten először Ádámot, a férfit alkotta meg. Azonban Isten az embert nem egyedüllétre, hanem társas kapcsolatra teremtette: „Nem jó az embernek egyedül lenni, alkotok hozzáillő segítőtársat” (1Móz 2,18). Isten Ádám egyik oldalbordájából formálta meg Évát, az első nőt, majd odavitte Ádámhoz. Isten eredeti terve szerint a házasság egy férfi és egy nő szeretetkapcsolatán és szövetségén alapul. Ez a házastársak egész életen át tartó közösségét, kölcsönös elkötelezettségét és hűségét jelenti. Ezt fejezi ki a következő igevers: „Ezért a férfi elhagyja apját és anyját, ragaszkodik feleségéhez, és lesznek egy testté” (1Móz 2,24). Isten akarata szerint a szexuális kapcsolat egyetlen megfelelő helye a házasság. Itt valósulhat meg a legjobban Isten „szaporodjatok, sokasodjatok” parancsa. Itt teljesebben be egy férfi és egy nő szerelme, és ez adja azt a biztonságot, ami a gyermekek születéséhez és felnövekedéséhez szükséges. A bűn sajnos felborította ezt az isteni rendet.

A házasság az Ószövetségben és az Újszövetségben

Korunk szokásaitól eltérően az ószövetségi időkben általában a szülők választottak házastársat a gyermeküknek. A leányokat megfelelő mátkapénz fe-

jében eljegyezték. Az eljegyzett leány a jegyesség ideje alatt jogilag már a vőlegénye feleségének számított. Az esküvő általában meghatározott idővel az eljegyzés után történt, és akár egy hétig is eltartó mulatsággal és lakomával záródott. Mózes törvényei a házasságot és az erkölcsi életet szigorúan szabályozták, a házasság előtti és házasságon kívüli szexuális kapcsolatot (paráznaság, házasságtörés) halállal (megkövezéssel) büntették. Később a törvény a bűn miatt megengedte a válást. Ismert volt a többnejűség (poligámia) is. Az Újszövetségben Jézus Krisztus Isten eredeti tervéhez kíván visszatérni, ezért a hegyi beszédben és a későbbiekben is házasságtörésnek nevezi és ellenzi a válást (Mt 5,31–32 és 19,3–9). Pál apostol szintén a házasság mellett foglal állást, de beszél az egyedülállóság kegyelmi ajándékáról is (1Kor 7,1–40).

Dávid „beszélő” neve

Dávid, a zsidók második királya, Júda törzsből származott, akárcsak a későbbi zsidó királyok. Jézus Krisztust is „Dávid fiának” (leszármazottjának) nevezi a Biblia. Sámuel próféta királlyá keni fel, amikor engedetlensége miatt Isten megharagszik a zsidók első királyára, Saulra. A Bibliában Dávid „az Úr szíve szerint való ember” (1Sám 13,14). A héber nyelvben neve a következőt jelenti: SZERETETT, KEDVELT. Bár a Biblia említést tesz a Betsabéval elkövetett vétkeéről, Dávid mélyen hívő, istenfélő és mindig az Úrban bízó ember volt. Hitéről és Istennel való kapcsolatáról nagyon sok általa írt zsoltár tanúskodik.

MIT JELENT?

Paráznaság

A Biblia a szabados nemi étellel és a bálványimádással kapcsolatban használja. Mózes törvényei tiltották az idegen népek isteneinek tiszteletét (bálványimádás), melyekkel gyakran szexuális kicsapongás járt együtt. Szimbolikus értelemben Isten és az ő népe (Izrael) kapcsolata olyan, mint egy házasság. (Egész életre szóló szövetség.) A bálványimádás paráznaság és házasságtörés Istennel szemben. Az Ószövetségben paráznaságnak tekintették továbbá a prostitúciót, a házasság előtti vagy a házasságon kívüli nemi kapcsolatot, a nemi erőszakot, illetve a természetellenes nemi kapcsolatot; ezeket a bálványimádáshoz hasonlóan halállal büntették. Mindebből látható, hogy a Biblia nagyon szigorúan védte a zsidó vallás tisztaságát, a házasságot és az erkölcsöket. **Parázna** az a személy, aki a fent említett bűnöket elköveti, azaz **paráználkodik**. A hegyi beszédben Jézus Krisztus még mélyebbre megy: már magát a bűnös vágyat is egyenértékűnek tekinti a tettel (Mt 5,28), azaz a bűn gyökerét, a bűnös gondolatot is elítéli.

Házasságtörés

Házasságon kívüli, egy nő és férfi vagy egy férjes asszony által folytatott szexuális kapcsolatot jelent. A paráznaságnál szűkebb értelmű fogalom, mert kifejezetten a házastársi hűtlenségre utal. Mózes törvényei a házasságtörést szigorúan tiltották és halállal büntették. **Házasságtörő** az a személy, aki a házasságtörés bűnébe esik, azaz **házasságtörést követ el**. A házasságtörés átvitt értelemben az Isten iránti hűtlenséget is jelenti (lásd paráznaság). A hegyi beszédben Jézus Krisztus, Isten eredeti tervéhez kívánva visszatérni, a válást és a válás utáni újraházasodást ellenzi és egyenértékűnek tekinti a házasságtörés bűnével (Mt 5,31–32 és 19,3–9).

Hűség

Egy adott kapcsolaton vagy szövetségen (mint például a házasságon) belül a felek közti lojalitást, ragaszkodást, kitartást, megbízhatóságot fejezi ki. A hűség legtökéletesebb példája Isten hűsége, aki nemzedékeken át megtartja és tel-

jesíti ígéreteit, és akiben a hívó ember minden körülmények között megbízhat. Viszonzásképpen Isten is hűséget vár el népétől. A hűség **ellentéte a hűtlenség**, amely a hűség hiányát, az ígéret vagy a szövetségi viszony megszegését jelenti. Így például hűtlenségnek számít a házasság szövetségének megsértése, a házasságtörés.

Tisztaság

Eredetileg a testi (higiéniái), a kultikus (vallási értelemben vett) és az erkölcsi tisztaságot jelentette. Mózes törvényei rengeteg előírást tartalmaztak abból a célból, hogy a zsidó nép, és különösen a papság, méltó legyen arra, hogy Isten színe elé járulhasson és a vallási szertartásokon részt vehessen (azaz tiszta és szent lehessen). A tisztaság (ezen belül az erkölcs és a házasság tisztaságának) megőrzéséhez bizonyos tiltott dolgoktól tartózkodni kellett. A tisztaság szó **ellentéte a tisztátalanság**. Eredetileg a tiltott, azaz tisztátalan dolgok megérintése, elfogyasztása vagy elkövetése (a bűn) tette tisztátalanná az embert. Jézus Krisztus elveti az ő idejére már bonyolulttá és eltúlzottá vált tisztasági törvényeket. Nézetei szerint nem a külső dolgok teszik tisztátalanná az embert, hanem az ember szívéből eredő bűnös vágyak és cselekedetek (Mk 7,1–23), mint például a paráznaság és a házasságtörés. Újszövetségi értelemben tehát a bűn tesz tisztátalanná. A szó mai gyakorlati értelmében azt értjük **szexuális tisztaság** alatt, hogy tartózkodunk a házasság előtti és házasságon kívüli nemi élet minden formájától, valamint elkötelezzük magunkat arra, hogy Isten ígéje szerint élünk. Ellenállunk a kísértéseknek, tisztán megőrizzük magunkat a házasság előtt, és hűségesek maradunk a házastársunkhoz.

Test, testi vágy, kísértés

Az Isten által megteremtett fizikai testünk önmagában véve nem bűnös és nem erkölcstelen dolog. (A testet szégyellni való, bűnös és gonosz dolognak, a lelket meg tisztának tartó felfogás más vallások és filozófiák hatására került be később a kereszténységbe.) Nem bűn az sem, hogy van nemünk. A nemiség, a szerelem, a házasság és a szex Isten ajándéka az ember számára, ha Isten akarata szerint él vele. A bűnbeesés miatt azonban megromlott az emberi természet: ezt a megromlott emberi természetet érti legtöbbször a Biblia **test** (helyesebben: hús, hústest, őember) alatt. Tehát nem fizikai, hanem lelki dologról van itt szó. Ennek a **hústestnek** az indíttatásából fakadnak a különféle bűnös, tisztátalan gondolatok, vágyak (**testi vágyak**) és indulatok. A **kísértés** olyan provokatív helyzet, amikor erős késztetést érzünk, hogy valamilyen, a Biblia által tiltott és bűnnek tartott dolgot elkövessünk. Ha a kísértésnek engedünk, akkor követjük el a bűnt (vétkezünk). „Mert mindenki saját kívánságától vonzva és csalogatva esik kísértésbe. Azután a kívánság megfogánva bűnt szül, a bűn pedig kiteljesedve halált nemz.” (Jak 1,14–15) Ezért kell ellenállni minden kísértésnek.

MIT GONDOLSZ?

- Hogyan lehet legyőzni a szexuális kísértést? Hogyan lehet elkerülni az ilyen helyzeteket?
- Miért fontos a hűség, és miért veszélyes dolog a házasságtörés?
- Mit tegyünk, ha mégis bűnbe estünk (engedtünk a kísértésnek)?
- Mi veszélyezteti ma a házasságokat, és mi védhetné meg őket?
- Hogyan őrizhetjük meg a tisztaságunkat?

TEDD MEG!

Keresd ki a Bibliából a Zsolt 119,9–16-ot, olvasd el és gondolkodj el rajta!

8. A tulajdon tisztelete – Ákán bűne

A NYOLCADIK PARANCSOLAT:

Ne lopj! (2Móz 20,15)

Hiány és vágy – Mennyi az elég?

Azzal kapcsolatban, amink van, néha úgy érezzük, hogy az (még) kevés. Fontos, hogy meg tudjuk fogalmazni, mi az, ami ELÉG. Ez nem egy állandó mennyiség, helyzetektől és személyektől függően nagyon eltérő lehet. Adott helyzetben a kevésnek is elégnek kell lennie. Egyszer megkérdezték a világ akkori leggazdagabb emberét, hogy elégedett-e azzal, amije van. Egyértelműen nemmel válaszolt. Tovább faggatták, hogy mi tenné elégedetté. A válasz az volt, hogy még egy kicsivel több...

A bölcs Salamon király jól tudta, hogy a gazdagság és a szegénység egyaránt komoly veszélyforrás lehet, ezért ezt kérte Istentől:

„Se szegénységet, se gazdagságot ne adj nekem! Adj annyi eledelt, amennyi szükséges, hogy jóllakva meg ne tagadjalak, és ne mondjam: Kicsoda az Úr? El se szégyenedjek, hogy ne lopjak, és ne gyalázzam Istenem nevét!” (Péld 30,7–9)

Mit gondolsz te erről?

Tudjuk a teremtő Istenről, hogy minden az övé, az ő tulajdona:

„Az Úré a föld és annak teljessége.” (1Kor 10,26)

Ennek fényében nincs az az általunk elképzelhető vagyon, amely ezzel a gazdagsággal felérne. És pont erre a gazdagságra hivatkozva szólít meg még minket egy másik ígérettel:

„Az én Istenem pedig be fogja tölteni minden szükségéteket az ő gazdagsága szerint dicsőséggel a Krisztus Jézusban.” (Fil 4, 19)

Ő maga biztat arra, hogy:

„Kérjetelek, és adatik nektek, keressetek, és találtok, zörgessetek, és megnyitják nektek. Mert aki kér, mind kap, aki keres, talál, és a zörgetőnek megnyitják. Ugyan ki az közöttetek, aki ha kenyeret kér a fia, követ ad neki, vagy ha halat kér, kigyót ad neki? Ha tehát ti gonosz léteketek tudtok jó ajándékokat adni gyermekeiteknek, mennyivel inkább ad jókat a ti mennyei Atyátok azoknak, akik kérik tőle?” (Mt 7,7–11)

Ennek tudatában, ha hiszünk neki és bízunk benne, fel sem merül, hogy olyanhoz nyúljunk, ami nem a miénk.

Van még egy véglet a lopáson kívül, amikor mindenáron meg akarunk szerezni valamit, és erre kemény munkával ráfeszülve, éjjelünket-nappalunkat,

életünket egy lapra téve dolgozunk. Ez a hozzáállás is céltévesztés. A negyedik parancsolatnál már találkoztunk vele.

Keresd ki a Bibliából a *Zsolt 127,2-t!*

Olvasd el az 1Tim 6,6–10-et, és válaszolj az alábbi kérdésekre!

- Sok ember, ha az anyagiakra gondol, egy lottónyereménnyel szeretné gazdagabbnak látni magát. A Biblia ezzel szemben mást tart „főnyereménynek”. Mit? Mit gondolsz te erről?
- A sakkfigurákról mondta egyszer valaki találoán, hogy a játék végén a paraszt és a király is ugyanabba a dobozba kerül... Hogy kapcsolódik ez szerinted az 1Tim 6,6-hoz?
- Mi az a két dolog a jelzett igeszakaszban, ami meglepéssel tölthetne el minket? Neked mennyi jutott ebből a kettőből?
- A Biblia szerint mit lenne érdemes kiiktatni a vágyaid közül, ha nem akarsz kísértésbe, csapdába és sok esztelen és káros kívánságba esni?
- Tudatosan egy egészséges ember nem akar fájdalmat okozni önmagának. Az ige alapján akkor hogyan kerülheti ezt el?

Egy fordított világgép

Többre vágyani, gyarapodást remélni nem bűn. De ezt ne más rovására, más-tól elvéve, vagy valaminek az „újrafelosztásából” reméljük, hanem azáltal, hogy munkánk nyomán létrehoztuk, megépítettük, előállítottuk, megtermeltük azt.

Gyarapodásunknak pedig különleges célja van a Biblia szerint, ami sajátos megvilágításba helyezi ezt a parancsolatot. Vajon mi? Olvasd el az Ef 4,28-at, és keresd meg benne a választ!

Gondolj egy fájdalmas veszteségre, amikor téged loptak meg!

Ha már átéltél ilyet, akkor tudod, milyen nehéz érzés az, ha valaki jogtalanul elveszi tőled azt, ami a tiéd. Hogy reagáltál arra, amikor ráébredtél, hogy megloptak?

Mit gondolsz, mi számít lopásnak?

Mi mindent lophatunk el másoktól (személyi tulajdonaikon túl)?

Mik ma a lopás „civilizált formái”?

Kiabáló dolgok a környezetünkben

Ha a kölcsönkért, de valami oknál fogva vissza nem adott tárgyak kiáltani tudnának az otthonainkban, vajon mekkora zaj lenne a szobánkban?

A jogdíjak szerinted jogosak? Tiszteletben is tartod őket?

Egy tanulságos történet a múltból

Csodák, győzelmek, hihetetlen sikerek után egy érthetetlen, nem várt, kijózanító pofon érte a honfoglaló izraelitákat. Miután a bevehetetlennek hitt Jerikót is elfoglalták, egy jelentéktelen kis városkába beletört a bicskájuk. Istent kérdezték, mi történhetett. Így derült ki, hogy kavics került a gépezetbe: valaki lopott.

Ákán története több tanulságot is magában hordoz. Keresd ki és olvasd el Józsué könyvének 7. részét!

A lopott értékekben nem sok öröm van. Az elásott kincsek a földben legfeljebb hamis biztonságérzetet adnak a tolvajnak, de sokkal inkább félelem, lelkiismeret-furdalás, rejtőzködés, titkolózás tapad ahhoz a döntéshez, amit nem kellett volna meghoznia.

Ákán titka egy gyönyörű babilóniai ruha volt, melyet sohasem volt alkalma hordani. Továbbá 200 sékel ezüst, és egysékelnyi arany, aminek ellenértékét sohasem fordíthatta magára. Ellenben mindez családja és önmaga pusztulásához, ezt megelőzően pedig sok katona halálához és egy megalázó vereséghez vezetett.

A sorsvetéssel kiderült, hogy ki az, aki miatt Isten megálljt parancsolt az egész népnek. Itt már nem lehetett tovább rejtőzködni. El kellett hát mondania azt a három nyelvtani értelemben vett ígét, amely minden tolvaj cselekedetének sorrendje azóta is: **megkívántam, magamhoz vettem és elrejtettem.**

De ez nem egy bűnrendezés volt. Ez már a nyilvános lelepleződés pillanata.

Nem ő hozta felszínre, ami történt, hanem csak azt ismerte el, ami már nyilvánvaló lett mindenki számára. Nem jó halogatni a dolgainkat eddig a pillanatig.

Van idő, amíg még megbánhatom, megvallhatom, rendezhetem azokat. Ha ezt megtettem, akkor még az Ószövetség igéi is a kegyelmet és megbocsátást hirdetik számomra.

Azt olvassuk Istenről:

„Mert amilyen magasan van az ég a föld fölött, olyan nagy a szeretete az istenfélők iránt. Amilyen messze van napkelet napnyugattól, olyan messzire veti el vétkeinket. Amilyen irgalmas az apa fiaihoz, olyan irgalmas az ÚR az istenfélőkhöz.” (Zsolt 103,11–13)

Bármit tettünk, ha rendeztük, minden vétkünket a tenger mélyére dobja (Mik 7,19b)!

De maga Jézus mondja minden titkos bűnünkről:

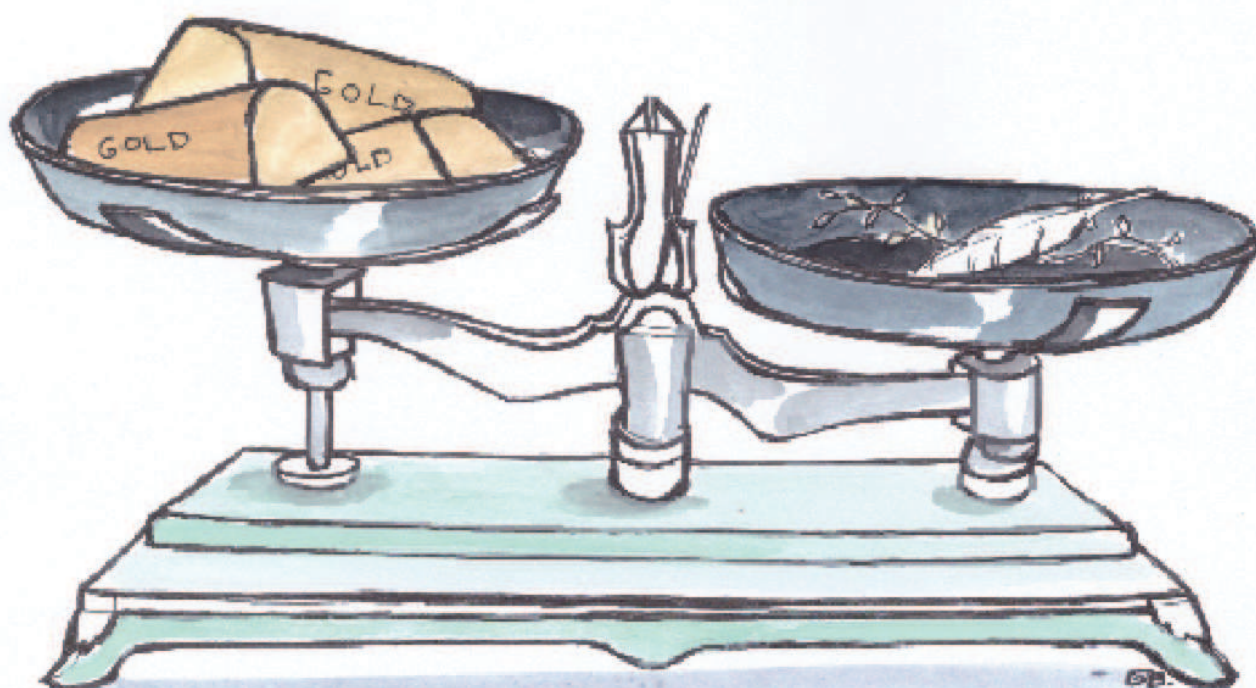
„nincsen olyan rejtett dolog, amely le ne lepleződnék, és olyan titok, amely ki ne tudódnék. Ezért tehát amit a sötétségben mondtatok, azt napvilágnál fogják hallani, és amit fülbe sűgva mondtatok a belső szobában, azt a háztetőkről fogják hirdetni.” (Lk 12,2–3)

Vagy éppen egy tanórán most nekünk. Hát így járt Ákán is. Mindent részletesen tudunk bűnös titkairól. Még azt is, hogy az ezüstöt tette alulra.

TEDD MEG!

Vidd vissza, rendezd el, add vissza mindazt, ami nem a tiéd!

9. Az igazság tisztelete – Jézus a nagytanács előtt

A KILENCEDIK PARANCSOLAT:

Ne tanúskodj hamisan felebarátod ellen! (2Móz 20,16)

A bíróság előtti hamis tanúzás – a tudatos, ártó szándék

Miként Isten nevének tisztaságát őrzi a harmadik parancsolat, úgy a ma tárgyalt íge elsősorban az ember jó hírének, nevének, méltóságának, tisztességének védelmére született.

Felelősséggel jár az, ha valamit kimondunk

Képzeld el, hogy valahol egy végtelen kapacitású adatbázis rögzíti és őrzi minden elhangzott szavunkat... Zavarba ejtő nem?... Különösen, hogy ez nem valami fantázia szüleménye csupán, hanem Jézus maga mondta:

„De mondom nektek, hogy minden haszontalan szóról, amelyet kimondanak az emberek, számot fognak adni az ítélet napján: mert szavaid alapján mentenek fel, és szavaid alapján marasztalnak el téged” (Mt 12,36–37)

Nem csoda, hogy volt olyan szerzetesrend, ahol némasági fogadalmat tettek a rend tagjai, hogy lehetőség szerint elkerüljék a fentiekből származó kellemetlenségeket. Mégsem gondolnánk, hogy ez lenne a helyes megoldás...

Igaz ugyan, hogy szavakkal ölni is lehet, vagy elrabolni a másik hírnevét, becsületét, de ugyanazzal a szájjal bátorítani és erősíteni is tudjuk a megfáradtakat (Ézs 50,4). Kétségtelen azonban, hogy élet és halál múlhat azon, mi hagyja el a szánkat...

A tanúk vallomásától emberek élete függött...

Most és a következő leckében is látunk majd példát arra, hogy hamis tanúk vallomása emberéletet követelhet. Halálos ítélet esetén a vádló dobhatta az elítélre az első követ (5Móz 17,7). De ha bebizonyosodott a vád alaptalansága, akkor a vádló ugyanazt a büntetést kapta, mint az, akit megvádolt.

TUJTAD?

A város kapuja volt a régi Izraelben a jogszolgáltatás helye. A Jézus peréhez hasonló nagy országos ügyekben, a nagytanácsra tartozó döntéseket kivéve, a helyi közösségek itt bonyolították le ügyes-bajos dolgaikat. A kapuban ugyanis mindenki megfordult, mindenki láthatta-hallhatta az ítélezés menetét.

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

Keresd ki Márk evangéliumából (Mk 14,53–65) azt a történetet, amikor Jézust a nagytanács előtt vádolták.

Antonio Ciseri, svájci-olasz festő
Ecce Homo című festménye (1871)

TE MIT GONDOLSZ?

Honnan tudhatjuk, hogy az ítélet már hamarabb megszületett, mintsem a tárgyalás lezajlott volna?

Mi volt az akadálya annak, hogy a tanúvallomások ellenére sem lehetett Jézust jogszerűen elítélni?

MIT JELENT?

Koncepciós per

Olyan bírósági eljárás, amelyet hamis vádak alapján, előre megtervezett módon, hamis bizonyítékokra alapozva, vagy a törvény kiforgatásával folytatnak le úgy, hogy az ítélet valójában már a per kezdete előtt megszületett. A per résztvevői pedig előre megrendezett szerepeiket játsszák a vádlottal szemben.

Mi az igazság?

Ezt a kérdést az az ember tette fel, aki egyedül élet és halál ura volt a neki alávetett tartomány élén. Egy olyan birodalom helytartójaként, mely a jogszolgáltatására volt talán a legbüszkébb. A római jogot, mind a mai napig, az emberi jogalkotás fontos viszonyítási pontjaként tartják számon. A kérdés különösen cinikusan hangzott tehát e bíró szájából, hiszen tapasztalatból tudta azt a sokszor máig ismétlődő gyakorlatot, hogy az, amit tesz, valójában nem igazságszolgáltatás, legfeljebb jogszolgáltatás...

A kérdés tehát helyesen nem mi, hanem *ki?* És erre a kérdésre a pontos válasz, éppen e cinikus kérdést megelőzően már el is hangzott. Másodpercekkel korábban saját fülével hallhatta Pilátus attól, aki maga volt az igazság:

„»Én azért születtem, és azért jöttem a világba, hogy bizonyosságot tegyek az igazságról: mindenki, aki az igazságból való, hallgat az én szavamra.« Pilátus így szólt hozzá: »Mi az igazság?« (Jn 18,37–38)

Miért hazudunk?

Kevés dolog van, ami jobban aláásná a bizalmat két ember között, mint a hazug szó.

Még sincs olyan ember, aki még ne hazudott volna. Tudatlanul és tudatosan, hallgatással vagy fondorlatosan megfogalmazott szavakkal egyaránt hazudunk már.

Olvasd el *Sławomir Mrożek Egymás mellett élés* című novelláját!
(11. függelék – 166–167. old.)

TE MIT GONDOLSZ?

Mit gondolsz, hogyan emlékszel, miért történt ez így? Milyen szempontok motiválnak arra, hogy ne az igazat mondjuk? (Félelem/szégyenérzet/kudarc leplezése/más bántása/tömegnyomás/haszon reménye stb.)

Miért ne hazudjunk?

Az Ef 4,25 szerint miért mondjon mindenki igazat a felebarátjának? Mi erről a véleményed?

Mt 5,37 szerint, ha a szavaim nem egyértelműek és hitelesek, akkor annak ki és mi a forrása?

A Jak 1,26 szerint, aki nem képes megfékezni a száját, az kit is csap be valójában, és mit nulláz le mindeközben?

Végül, de nem utolsósorban azért se hazudjunk, mert előbb vagy utóbb – csak idő kérdése – „...nincs olyan rejtett dolog, amely napvilágra ne kerülne, és nincs olyan titok, amely ki ne tudódna, és ismertté ne válna” (Lk 8,17). Láttuk ezt már Ákán történetében is, de hogy véletlenül se kerülje el a figyelmünket, ezt a kijelentését ugyanitt négy fejezet múlva szinte szó szerint megint megismétli Jézus (Lk 12,2).

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

Érdeemes komolyan tanulmányozni, mire figyelmeztet minket a Biblia a Jak 3,2–12-ben!

Sajnos általános gyakorlat valakiről, aki nincs jelen, rosszat mondani. De nézzük, mit tanít erről a Szentírás. Mennyire tükrözi inkább a mi szívünk állapotát az, amiről és ahogyan beszélünk, mintsem annak állapotát, akit kibeszélünk?

„Viperák fajzata! Hogyan szólhatnátok jót gonosz léteketre? Mert amivel csordultig van a szív, azt szólja a száj.” (Mt 12,34)

„Semmiféle bomlasztó beszéd ne jöjjön ki a szátokon, hanem csak akkor szóljatok, ha az jó a szükséges építésre, hogy áldást hozzon azokra, akik hallják.” (Ef 4,29)

TUJTAD?

Szókratész hármasszűrője

Az ókori Görögországban Szókratészt nagy becsben tartották a tudása miatt. Egy nap találkozott egyik ismerősével az utcán, aki azt mondta neki:

– Szókratész, akarod tudni, mit hallottam a legjobb barátodról?

– Várj egy pillanatot! – válaszolt Szókratész. – Mielőtt bármit mondanál, szeretném, ha megfelelne három kérdésre. Ezt hívják tripla szűrőnek. Az első szűrő az igazság. Teljesen biztos vagy abban, hogy amit mondani akarsz, az igaz?

– Nem – válaszolt az ember. – Csak hallottam róla, és ...

– Rendben, szóval nem vagy biztos benne, hogy igaz-e vagy sem. Most próbáljuk ki a második szűrőt, a jóság szűrőjét! Az, amit mondani akarsz a barátomról, valami jó dolog?

– Nem, éppen ellenkezőleg.

– Szóval – folytatta Szókratész – valami rosszat akarsz mondani róla, de nem vagy biztos benne, hogy igaz. Akkor alkalmazzuk a harmadik szűrőt, a hasznosság kritériumát! Amit mondani akarsz, az hasznos lesz nekem?

– Nem igazán...

– Nos – vont a le a következtetést Szókratész –, ha mondani akarsz nekem valamit, ami nem biztos, hogy igaz, nem jó és nem is hasznos, miért mondanád el egyáltalán?

TEDD MEG!

Szeretembe ágyazott igazság

Amikor ragaszkodunk az igazsághoz, és azt bátran és következetesen képviseljük, gondoljunk végig két fontos dolgot, mielőtt megszólalnánk. Vajon az az igazság, amit kimondani készülünk, építeni fogja-e azt, aki majd hallja, jobb, több, minőségileg értékesebb lesz-e tőle bármi, vagy szolgálja-e közvetve vagy közvetlenül Isten dicsőségét? Ha nem, akkor gondoljuk végig még egyszer, lehetséges-e, hogy e három egyszerre legyen igaz a mondanivalónkra!

10. Megelégedettség – Nábót szőlője

A TIZEDIK PARANC SOLAT:

Ne kívánd felebarátod házát! Ne kívánd felebarátod feleségét, se szolgálját, se szolgálóját, se ökrét, se szamarát, és semmit, ami a felebarátodé! (2Móz 20,17)

Ez a parancsolat a bennünk élő birtoklási vágy bölcs, érett kezelésére, merben tartására hívja fel a figyelmünket. Ennek elhanyagolása nagy veszélybe sodorhat minket.

Van már parancs erre. Vajon miért ismétli meg még egyszer ez a törvény? Ha a Biblia valamiről többször ír, arra érdemes többszörösen odafigyelnünk. Ha valamiről keveset ír, akkor jobb, ha mi sem foglalkozunk vele túl sokat. Ha pedig nem ír róla, akkor minden bizonnyal jobb lenne, ha minket sem kötne le különösebben.

Ha összehasonlítjuk magunkat másokkal, akkor az irigy elégedetlenség és a hálatalt megelégedés két pólusa között feszülhet mindaz, amit érzünk. De hogy melyik kerekedik felül bennünk, az korántsem mindegy.

Olvasd el a Bibliából Aháb király és Nábót szőlőjének történetét (1Kir 21,1–16)!

Aháb Izrael királya (uralk. Kr. e. 874–853), politikai értelemben sikeres uralkodó volt. Föníciai felesége révén a kereskedelmi kapcsolatok gazdasági jólétet hoztak, győztes háborúi pedig katonailag tették erőssé. A kettészakadt királyság déli részével békében élt és jó kapcsolatokat ápolt. Fényűző gazdagság és pompa vette körül. Történetünkben egyik palotájának fejlesztési tervei közben nyerünk bepillantást a király gondolataiba és szívébe.

Fejleszteni szeretné a palota kertjét, és lakosztályából kilépve szeretné látni, vagy éppen frissen fogyasztani a tervei szerint majdan ott termő zöldségeket. Logikus tervei, határozott célkitűzése kapcsán szerinte korrekt ajánlatot tesz a terület jelenlegi birtokosának, Nábótnak, amikor ezt mondja: Adok helyette jobb szőlőt, vagy ha jónak látod, pénzben adom meg az árát.

De vannak más szempontok is, mint a király tervei és céljai. A szóban forgó szőlőskert atyai örökség. Valami, ami többet ér önmagánál, piaci értékénél. Valami, ami megfizethetetlen, pénzben ki nem fejezhető értéket hordoz tulajdonosa számára. Valami, ami talán már nem élő szeretteinek keze nyomát őrzi. És minden bizonnyal ígéret is köti, hogy megőrzi, továbbviszi mindazt, amit elődei megkezdték. És ezek még mindig csak az emberi szempontok lennének. De nézzük, mit ír minderről a Biblia!

Olvasd el az alábbi igeverseket, s ezek alapján értelmezd Nábót választát a királynak: 3Móz 25,23–28; 4Móz 36,7–9.

TUDDAD?

Az örökség eladásának tilalma

A 3Móz 25,23-ban olvassuk, hogy Izrael földjén a birtokot nem lehet örökre másoknak eladni. Legkésőbb ötven év múltán (3Móz 25,10) vissza kellett kerülnie ahhoz a nemzetséghez, akiknek eredetileg a birtokát képezte. De más törzsből származók esetén szóba sem jöhetett, hogy elidegenítsenek egy földterületet, bárki is szeretné megvásárolni (4Móz 36,7).

Nábót a legelső helyen

A Nábót név eredeti jelentése: „elől álló”, de ez esetben az elől állása a vádlottak padját jelenti, azaz azt a helyet, ahova azért állították, hogy látható módon mindenki részese lehessen a perének.

Jezábel „kézbe vette” az ügy intézését. A terület hamarosan a királyi birtok részét képezte, de mindebből se rá, se másra nézve semmi jó nem származott... Kellő határozottsággal, akarattal, kitartással, olykor orcátlansággal mindent (szinte mindent) el lehet érni... De vajon milyen áron? Mindenáron? Elgondolkodtatóak Jézus Krisztus szavai:

„Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkében pedig kárt vall?” (Mk 8,36)

A királyné, Jezábel ismerte az ószövetségi törvényt is (3Móz 24,15–16), ami-re hivatkozva aljas módon megrendezte és felépítette Nábót perét. Az istentelen királynő Isten nevére, annak látszólagos védelmére hivatkozva vádolt, ármánykodott, miközben maga is és mindazok, akiket ebbe belerángatott, bűnrészessé lettek – sorra szegve meg a legtöbb parancsolatot.

Gyűjtsd össze, most már mind a tíz parancsolat ismeretében, mely parancsolatok lettek megsértve és hogyan!

Irigységünk kiindulópontja az összehasonlításból és az abból eredő elégedetlenségünkben fakad. De anélkül, hogy állapotunk, helyzetünk egy picit is megváltozna, gyökeresen másként élhetjük meg a jelent, ha összehasonlításunk tárgya mások vagy akár a mi saját korábbi, nehezebb életszakaszainkra irányul. Pusztán ez a perspektíva és hozzáállás gyökeres változásokat hozhat, és sok fájdalomtól kímélhet meg minket.

Gondolj az Ákán bűne kapcsán már megvizsgált 1Tim 6,6–10-re!

Királyi palota ablakán kitekintő nőt ábrázoló föníciai elefántcsont faragvány Nimrudból.

A föníciai származású Jezábel és férje Aháb samáriai palotájából származó elefántcsont faragvány

TUDDAD?

Hála vs. elégedetlenség

Ha van ennivaló a hűtődben, ruhád a szekrényben, tető a fejed fölött, és egy hely, ahol aludhatsz, akkor gazdagabb vagy, mint a világ 75%-a. Ha van pénzed a bankban, és egy kis megtakarításod, akkor te a világ leggazdagabb 8%-ához tartozol. Ha ma reggel egészségesen ébredtél, akkor áldottabb vagy annál az egymillió embernél, akik ezt a hetet sem élik túl. Ha soha nem tapasztaltad meg a háború veszélyeit, a bebörtönzés gyötrelmeit és az éhezés kínzó fájdalmát, akkor szerencsésebb vagy, mint az az 500 millió ember, aki szenved. Ha el tudod olvasni ezeket a sorokat, akkor kiváltságosabb vagy, mint az a 3 milliárd ember, aki egyáltalán nem tud olvasni.

...meg kell fékezni, le kell fegyverezni azokat a kívánságokat, amelyek különben romba döntik az életünket.

Pál apostol életpéldája sokszor és sok helyzetben mutatta meg, hogy nem a körülmények függvénye a megelégedettség vagy a boldogság. Mit gondolsz a következő bibliaversek alapján, mi volt ennek a titka: Fil 4,10–13; 2Kor 11,24–28?

Miért parancsolja hát a törvény ismételten azt, hogy ne kívánjam, ami nem az enyém? Ha csak rajtunk múlna és megtehetnénk, olykor készek lennénk elvenni, megszerezni, magunkévá tenni mások tárgyait, kapcsolatait, életét, tehetségét, megbecsültségét. A harc a gondolatainkért folyamatosan dúl, és nem lehetünk passzívak ebben a küzdelemben. A törvény mégsem az érzést, a vágyat tiltja meg, hanem azt várja el tőlünk, hogy ejtsünk foglyul „minden gondolatot a Krisztus iránti engedelmességre (2Kor 10,5). Azaz meg kell fékezni, le kell fegyverezni azokat a kívánságokat, amelyek különben romba döntik az életünket. A foglyul ejtett gondolatok szép lassan elhalnak, és nem kell megtapasztalnunk azt a folyamatot, amit olyan világosan és egyértelműen írt le Jakab apostol: „Mert mindenki saját kívánságától vonzva és csalogatva esik kísértésbe. Azután a kívánság megfogva bűnt szül, a bűn pedig kiteljesedve halált nemz.” (Jak 1,14–15)

A lejtő utolsó pontja, ahol mindez még megállítható, az a GONDOLAT. Az, ami még nem érett szándékká, tervvé. Ezért olyan hangsúlyos, hogy Jézusnál a szándék elbírálása ugyanaz, mint maga a tett...

A Biblia nemcsak arra mutat rá, hogy mit ne tegyünk, hanem arra is rávezet, hogy mit tegyünk és hogyan. Az ember azonban ritkán áll meg a lejtőn. Isten ennek ellenére kegyelmes. Még Ahábbal is az volt... Keresd ki a Bibliából az 1Király 21,17–29-et, és vizsgál meg, miként és miért mutatta meg Isten jóindulatát és szeretetét, noha egyetlen becsstelenül megszerzett szőlőskert az egész királyi dinasztia bukásához vezetett.

Jézus Krisztus története

Márk evangéliumában – Bevezetés

Márk evangéliumának sajátosságai a négy evangélium között

A négy evangélium a Jézus életéről, haláláról és feltámadásáról szóló örömhír megfogalmazása. Ugyanazok az események négy különböző megfogalmazásban, négy nézőpontból. Azon túl, hogy az evangéliumok szerzői hogyan tekintettek a történetekre, különösen érdekes az, hogyan és miért úgy akarták láttatni az eseményeket. Márk evangéliuma a legrövidebb és legkifejezőbb evangélium. Olyan rövid, hogy akár egy focimeccsnyi idő alatt végig lehet olvasni. Kifejező, mert miközben olvassuk, az az érzésünk, hogy magunk is ott vagyunk az események sodrában.

Egyszerű, tömör, gyakorlatias stílus

Márk evangéliuma egyszerű, tömör, hagyja, hogy a tények magukért beszéljenek. Aki többet szeretne tudni, pluszinformációkhoz jutni, az a többi evangéliumból bővítheti ismereteit. Megszületésekor a még meg nem tört, gyakorlatias gondolkodású, római mentalitású embereknek íródott. Tömör, világos, precíz, lényegre törő fogalmazással. Sok latin kifejezést is használ az eredeti szöveg, noha ezeknek lenne görög megfelelője is. Nem a zsidó törvények oldaláról közelít, és ha meg is említi olykor őket, akkor sem tekinti azokat magától értetődőnek, ezért magyarázza őket. Olvasásának és megértésének nem előfeltétele a teológia vagy az Ószövetség ismerete. Valójában kevés ószövetségi utalás található benne. Kevesebb a példázat is, mint a többi evangéliumban. Ugyanakkor a csodáknak nagy teret ad. Többet, mint a másik három evangélium.

Márk írása a cselekvés és a személyes reakciók evangéliuma

Életszerűség, az emberi gesztusok, reakciók pontos megfigyelése és leírása jellemzi. Márkot a tettek jobban foglalkoztatták, mint az elméleti vizsgálódás. Szinte ott érezzük magunkat a Jézust hallgató tömegben. Élénk, friss stílusú (pl. a hajó kezd megtelni vízzel).

Márk evangéliumát a szerkezete is különlegessé teszi...

A történet kibontakozásának íve jobban érdekli, mint egyes emberek jellemábrázolása. Szűkre szabott, képszerű, tömör, áttekinthető. Olyan, mint egy fényképalbum, nem folyamatos film. Jézus személye, működése ennek ellenére megismerhető e tömör munkából is. A korai keresztények memorizáltak bibliai szövegeket. Márk evangéliumának logikus szerkezete és szerkesztése lehetővé teszi, hogy akár emlékezetből is felidézzük annak tartalmát. A sok kis részletből

összeáll a nagy kép. Megközelítése objektív. Nem kommentál, hagyja, hogy a tények beszéljenek. Fő üzenete: Jézus az ISTEN FIA.

A *fogyasztói társadalom* miatt ritkán halljuk, hogy áldozatokat hozunk másokért, pedig az életben minden értéknek ára van, ami áldozattal jár. Gyakran a könnyebb utat választanánk, és csak magunkat helyeznénk előtérbe. *Yoda mester* azt mondja *Luke Skywalker*nek a *Csillagok háborújában*, hogy „*a sötét oldal nem erősebb, de simább, könnyebben járható*”, viszont a rossz döntések súlyos következményekkel járnak. Az önzetlenség és a megbocsátás tartják helyes mederben emberi kapcsolatainkat, aminek mintája Isten önzetlensége és megbocsátása az ember számára, ami legjobban Jézus személyében nyilvánult meg.

Amikor egyszer csak összeáll a nagy kép...

Az evangélium központi alakja Jézus, de rengeteg más személy is megjelenik benne. Márk megörökít egy különleges momentumot, annak a római századosnak a történetét, aki levezényelte a keresztre feszítést. Hivatásos római katonaként a római istenekben hitt, nem ismerhette a zsidók hitét, és számára Jézus csak egy újabb elítélt volt. Számos kivégzést látott, amikor már minden mindegy alapon a keresztre feszített emberek átkozódtak, üvöltöztek, de Jézus haláltusája más volt. A százados olyan mondatokat hallott Jézustól, miközben szöveget vertek a lábába és csuklójába, hogy „*Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek*” (Lk 23,34), vagy „*Atyám, a te kezébe teszem le az én lelkemet!*” (Lk 23,46). Jézus lelkisége erőteljesen megmutatkozik szavaiban: azokért könyörög, akik éppen nyilvánosan kivégzik. Ezek a százados számára értelmezhetetlenek voltak, ezt kérdezhetette magától: Hogyan lehetséges, hogy kivégzőit nem gyalázza, hanem tettük megbocsátását kéri? Miért beszél az apjához, talán valami hatalmas kormányzó, aki segíthetne neki? Jézus mielőtt kilehelte lelkét, felkiáltott: „*Elvégeztetett!*” Ez is különös mondat, mert látszatra éppen ellenkezőleg: nem lett semmi elvégezve. Abban a pillanatban, mikor Jézus meghalt, „*a templom kárpítja felülről az aljág kettéhasadt, a föld megrendült, és a sziklák meghasadtak*” (Mt 27,51). A százados számára összeálltak a mozaikok: csak úgy van értelme Jézus szavainak, ha az, akinek mondja magát. És ez a képmény, pogány katona egy elképesztő mondatot mond: „*Bizony, ez az ember Isten Fia volt*” (Mk 15,39).

Miből lesz a cserebogár?

Márkra különösen igaz lehet a mondás: „*Miből lesz a cserebogár?*” Élete a példa rá, hogyan válhat egy gazdag családba született, elkényeztetett tinédzser (aki a kihívások elől inkább visszamenekült a luxust jelentő jeruzsálemi házukba, akit Pál is megbízhatatlannak tartott, lásd ApCsel 15,36–39) azzá az emberré, aki megírta az evangéliumot, később pedig életét adta hitéért. Mint kortársainak, neki is volt egy görög (Márk) és egy zsidó (János) neve. Ismerte Jézust, de nem tartozott a 12 apostol közé. Úgy tartják, ő volt az az ifjú a Gecsemáné-kertben, aki követte a Jézust elhurcoló tömeget (Mk 14,51–52). Néhány évvel később két személy látta meg Márkban a lehetőséget: Péter és Barnabás. Mindketten szárnyaik alá vették az értelmes, de felelőtlen fiatalembert. Hasonlóság van aközött, ahogy Jézus tanította Pétert, és ahogy később Péter tanította Márkot.

TUJTAD?

- evangélium: görög eredetű szó, jelentése „örömhír”
- az evangéliumok műfaja: történeti elbeszélés
- az evangéliumok nyelve: arámi, ógörög

A négy evangélista foglalkozása: Máté vámszedő (adószedő); Márk Péter apostol munkatársa, segédje; Lukács orvos; János halász.

A szinoptikus („együttlátó”) evangéliumok: Máté, Márk és Lukács, sok közös vonás.

Az evangéliumok (Máté, Márk, Lukács, János) Kr. u. 65–100 között keletkeztek, a legkorábbi irat Márké, aki felismerte, hogy Isten cselekszik a történelemben, és a Jézusban mint megváltó Istenben való hit élet-halál kérdés. Ezért rögzítette az eseményeket, aminek legkézenfekvőbb kommunikációs technikája az *elbeszélés*.

Jézus sok csodát tett, és meglepő tanításokat mondott, de így foglalta össze küldetését: „Az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon és váltságul adja az életét sokakért.” (Mk 10,45) Márk két állítást hangsúlyoz evangéliumában: (1) *Jézus Isten Fia volt*, és (2) *szenvednie kellett a kereszten a bűnök bocsánatára*, ami az üdvtörténet legfontosabb eseménye. Márk keretes szerkesztéssel ír, így könnyebben megjegyezhető a történet. Például a központi üzenetet, hogy Jézus Isten Fia, a Megváltó, az elején (Mk 1,1), közepén (Mk 8,29) és a végén is (Mk 15,39) hangsúlyozza.

Márk evangéliuma hat szakaszra osztható:

1. Kicsoda Jézus?
2. Isten hatalma
3. Hit és hagyományok
4. Követés
5. Ítélet
6. Szeretet

Mind keretes szerkesztésűek, tehát az A és C tömb közös vonása keretbe foglalja a B-t.

TE MIT GONDOLSZ?

- Milyen ember lehetett Márk, az időben első evangélium írója?
- Hogyan viszonyultak a zsidók a római uralomhoz, és mit vártak a Messiás eljövételétől?
- Mit tudhatunk meg Jézus származásáról, háttéréről?
- Miért nevezi el Márk örömhírnek ezt az elbeszélést?
- Miért található meg négy változatban is Jézus élete és szolgálata a Bibliában?

Jézus Krisztus története

Márk evangéliumában – Kicsoda Jézus?

TE MIT GONDOLSZ?

Próbáltad-e már elképzelni, milyen lehet Isten, hogyan nézhet ki, és milyen lehet a személyisége? Gondoltál-e már arra, milyen lenne, ha eljönne a földre? Olyan lenne, mint egy hatalmas uralkodó, vagy egy szakállas, bölcs öregúr?

A zsidók tudták, hogy el fog jönni a Messiás, mert évszázadok óta próféciaik szóltak erről. Azonban azt senki sem tudta pontosan, hogy a Megváltó hogyan fog eljönni. Kétezer évvel ezelőtt mindenki meglepetésére egy jelentéktelen településen, Betlehemben, egy ács fiaként született meg, és Jézusnak hívták. Döbbenetes belegondolni abba, hogy az univerzum teremtője így jött el a világba. Ha meg akarod tudni, milyen Isten, akkor Jézust kell megismerned, hiszen egyértelművé teszi, hogy ő Isten is, a *kiválasztott* (héberül *Messiás*, görögül *Krisztus*).

Kicsoda Jézus?

Mindenkinek volt egy elképzelése arról, hogy milyen lesz a Messiás, de ezek csak feltételezések voltak. Keresztelő Jánossal indul Márk evangéliuma, aki Jézus előfutára volt, de stílusa inkább egy ószövetségi prófétára emlékeztetett: pusztában lakott, teveszőr ruhát viselt, sáskát és erdei mézet evett – ez akkoriban is furcsa volt. Jézus ehhez képest merőben más: szerette a közösségi alkalmakat, újszerű gondolatai voltak. Harmincéves koráig ácsként dolgozott, majd amikor elérkezettnek látta az időt, megkezdte hároméves szolgálatát, és rögtön csapatot épített maga köré, akiket tanítani kezdett, később ők lettek az apostolok.

Hamar kiéleződik a feszültség Jézus és a *farizeusok* és *írastudók* között, akik nem így képzelték el a Messiást. A farizeusok és írastudók szentnek és sérthetetlennek tartották a *szombatot*; a betegeknek azt mondták, valamilyen korábbi bűnük miatt szenvednek okkal; a leprásokat távolról elkerülték, nem csupán a betegségtől való félelem miatt, hanem mert tisztátalannak gondolták őket, és soha nem értek volna hozzájuk, kizárták őket az istentiszteletről; és elzárkóztak mindenkitől, akit bűnösnek tartottak, például a korrupt vámszedőktől; a démoni megszállottságban szenvedőkről azt vallották, Isten átkozta meg őket.

És hogyan kezdi Jézus a szolgálatát? Kiűz egy démont egy emberből szombaton (!) a zsinagógában; meggyógyítja Péter anyósát; hozzáér a leprához és meggyógyítja; a hosszú évek óta bénát szintén meggyógyítja; barátokozik a mindenki által utált és irigyelt, korrupt vámszedő Lévivel (más néven ő Máté apostol), aki megváltozik; nem tartja meg a böjtöt; kalászatokat tépdestek (tehát dolgoztak) szombaton és egy másik szombaton újra gyógyít, ezúttal egy sorvadtt kezűt.

Kicsoda tehát ez a Jézus? Isten Fia, aki bemutatja, hogyan kell megélni a hitet, és melyek azok a régi berögződések, amelyektől el kell tekinteni. Nem arról van szó, hogy Jézus eltörölné a szombatot, hanem a szombathoz való rossz hozzáállást kritizálja. Egyik első komoly vitájában a farizeusokkal Jézus így foglalja össze tanítását: „*az újbor új tömlőbe való.*” (Mk 2,22)

MIT JELENT?

- **Messiás:** héber szó, jelentése „felkent”
- **Krisztus:** „messiás” szó görög megfelelője, jelentése „felkent”
- **Emmánuel (Immánuel):** Jézus egyik neve, jelentése: „Velünk az Isten” (Mt 1,23)
- **próféta:** Isten üzenetét közvetíti az emberek felé
- **Isten országa (mennyeik országa):** kifejezés a hitre, Jézus ennek kezdetét saját eljövételében látta
- **farizeusok:** zsidó vallási irányzat, nagy tekintélyük volt, a mózesi törvényeket rideg szabályokként értelmezték, betű szerint betartva azokat, de külsőségekben merült ki hitgyakorlatuk, Jézus ezért tartotta őket képmutatónak
- **írastudók:** az ószövetségi iratok képzett tanítói, hasonlóan gondolkodnak a farizeusokhoz, habár kiválóan ismerték az iratokat, mégsem ismerték fel a Messiást
- **szombat:** nagyon fontos törvény a zsidóknál, e napon nem szabad dolgozni, nemcsak a pihenés miatt, hanem a lelki élet ápolása érdekében

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

Keress ki és olvasd el Márk evangéliumának az 1,1-től a 3,19-ig terjedő szakaszát, és figyeld meg az alábbi táblázat alapján annak belső szerkezetét!

1. szakasz: <i>Kicsoda Jézus?</i> (Mk 1,1 – 3,19)													
A	Jézus megkeresztelése és megkísértése Jézus az evangéliumot hirdeti, majd elhívja első tanítványait												
B	<table border="0"> <tr> <td>1. Jézus démont űz (szombat, zsinagóga)</td> <td rowspan="4">}</td> <td rowspan="4">4 esemény: Jézus népszerű lesz</td> </tr> <tr> <td>2. Jézus meggyógyítja Péter anyósát</td> </tr> <tr> <td>3. Jézus sok embert meggyógyít</td> </tr> <tr> <td>4. Leprás meggyógyítása</td> </tr> <tr> <td>5. Béna meggyógyítása</td> <td rowspan="4">}</td> <td rowspan="4">4 esemény: Jézust támadják</td> </tr> <tr> <td>6. Jézus elhívja Lévit, és bűnösökkel eszik</td> </tr> <tr> <td>7. Régi és új gondolkodás ütközése: böjt/kalásztépés szombaton</td> </tr> <tr> <td>8. Sorvadtt kezű meggyógyítása (szombat, zsinagóga)</td> </tr> </table>	1. Jézus démont űz (szombat, zsinagóga)	}	4 esemény: Jézus népszerű lesz	2. Jézus meggyógyítja Péter anyósát	3. Jézus sok embert meggyógyít	4. Leprás meggyógyítása	5. Béna meggyógyítása	}	4 esemény: Jézust támadják	6. Jézus elhívja Lévit, és bűnösökkel eszik	7. Régi és új gondolkodás ütközése: böjt/kalásztépés szombaton	8. Sorvadtt kezű meggyógyítása (szombat, zsinagóga)
1. Jézus démont űz (szombat, zsinagóga)	}	4 esemény: Jézus népszerű lesz											
2. Jézus meggyógyítja Péter anyósát													
3. Jézus sok embert meggyógyít													
4. Leprás meggyógyítása													
5. Béna meggyógyítása	}	4 esemény: Jézust támadják											
6. Jézus elhívja Lévit, és bűnösökkel eszik													
7. Régi és új gondolkodás ütközése: böjt/kalásztépés szombaton													
8. Sorvadtt kezű meggyógyítása (szombat, zsinagóga)													
C	Jézus népszerűsége nő, sokat gyógyít Jézus kiválasztja a 12 apostolt												

Magyarázat:

Cím: azért *Üzenet* a cím, mert Jézus személye és (első) tanítása (Mk 1,15) egyszerre az *üzenet*

A és C tömb kerete:

- Jézust Isten Fiának nevezik (Mk 1,1; 3,11)
- Jézus elhívásai (tanítványait, később azokból apostolait)

B tömb:

- 1–4. esemény: Jézus népszerű lesz a nép körében
- 5–8. esemény: vallási vezetők támadják Jézust

TE MIT GONDOLSZ?

- Jézus csodái miért töltötték el sokakat csodálattal, de a farizeusokat ellenkezéssel?
- Hogyan értelmezed Jézusnak azt a mondatát, hogy az „*újbor új tömlőbe való*” (Mk 2,22)?
- Miért próbálta Jézus népszerűsége csúcán fékezni csodáinak hírét?
- Miért fogadta el Jézus Lévi vacsorameghívását, miközben tudta, hogy ezen a farizeusok meg fognak botránkozni?
- Mitől lesz egy hagyomány kiüresedett?
- Ha Jézus ma jönne el, és beszélgethetnél vele, milyen kérdést tennél fel neki?

Jézus Krisztus története

Márk evangéliumában – Isten hatalma

Ha valami eredeti és működik, akkor nem kell sok idő hozzá, és készülni fog belőle másolat, amely gyakran az eredeti hamisítványa. Isten hatalmas csodatevő erejét vannak, akik megpróbálják kisajátítani. Ma nagy divatja van a tévéljósoknak, álgógyítóknak, okkultista praktikáknak. Márk az evangéliumában felhívja a figyelmet arra, hogy az emberek ne csak a látványos csodát lássák és keressék, hanem magával Istennel, a csoda szerzőjével építsenek ki személyes kapcsolatot. A hit lényege nem a *csodálkozás* a csodákon, hanem Jézus *követése*.

Jézust kifejezetten zavarta, ha csupán a „cirkuszi mutatványost” látták benne, és nem is tett minden esetben csodát, csak amikor egy valódi szükséglet látszott, később egyenesen megtagadta a farizeusoknak, hogy jelet adjon és csodát tegyen, amikor kérték tőle (Mk 8, 11–13). Jézus a csodái által kiváltott szenzációhajhászással kritikus volt, népszerűségét is a helyén kezelte.

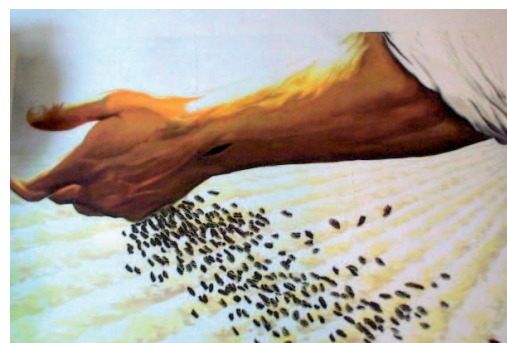
Isten mindenhatósága

Ez a rész több szempontból is érdekes. A *példázatok* és a *megdöbbenő csodák* Isten hatalmáról, mindentudásáról szólnak. A *vihar lecsendesítése* a **természeti erők fölötti hatalom**, a *gadarei megszállott megszabadítása* a **démoni erők fölötti hatalom**, a *vérfolyásos asszony meggyógyítása* a **fizikai betegségek fölötti hatalom**, és *Jairus lányának feltámasztása* a **halál fölötti hatalom** bizonyítéka. Négy terület, ahol sebezhetőek vagyunk, de amelyek fölött Isten uralkodik.

Hiába az elképesztő csodák, Jézus a *magvető példázatában* tanít arról, hogy nem minden talaj jó, nem mindenki fog hinni. Tisztában volt vele, hogy a csodák önmagukban nem fogják a hitet feléleszteni, csak akkor, ha valaki már előtte is törekedett megragadni azt. Ahol nem volt hit, ott Jézus nem is tudott sok csodát tenni, például Názáretben, ahol csodálkozott a hitetlenségen (Mk 6,6).

A *föld alatt magától növekedő vetés* (Mk 4,26–29) példázatában Jézus feltárja azt a tényt, hogy Isten mindig munkálkodik az emberek életében, még ha sokáig nem is tapasztalható ez. Ahogyan a mag láthatatlanul növekszik a föld alatt, majd kibújik, úgy hat ránk Isten is gondolatok, események, kapcsolatok és adott esetben csodák által.

A *magvető* példázata viszont figyelmeztet: nem mindegy, hogyan reagálunk Istenre, ha próbál kapcsolatba lépni velünk. A *vérfolyásos asszony* tizenkét évig kénytelen volt elviselni betegségét, de amikor Jézussal találkozott, a hosszú szenvedés ellenére (vagy éppen ezért) bizalommal fordult Jézushoz. Úgy is fogalmazhatunk: a tizenkét év szenvedés kiérlelte ebben az asszonyban azt a meggyőződést, hogy Isten még őt is képes meggyógyítani, annak ellenére, hogy sok éven át nem történt változás. Történetében az a megindító, hogy a *szenvedést* és a *csodát* is felhasználta Isten, hogy formálja ezt a nőt. Az ő történetében egyszerre van benne az emberi sebezhetőség és az isteni közbeavatkozás. Isten mindig munkálkodik, mert *akik Istent szeretik, azoknak minden a javukra szolgál*” (Róm 8,28).

A magvető példázata arról tanít, hogy nem minden talaj jó, nem mindenki fog hinni...

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

Keresd ki és olvasd el Márk evangéliumának az 3,20-tól a 6,6-ig terjedő szakaszát, és figyeld meg az alábbi táblázat alapján annak belső szerkezetét!

2. szakasz: Isten hatalma (Mk 3,20 – 6,6)

A Jézus ellenállásba ütközik vallási vezetőkkel és családjával

B	1. Jézus tanít: a magvető példázata	}	4 példázat
	2. Jézus tanít: a lámpás példázata		
	3. Jézus tanít: a föld alatt növekvő mag példázata		
	4. Jézus tanít: a mustármag példázata		
	5. A vihar lecsendesítése	}	4 csoda
	6. Jézus démonokat űz ki a gadaraiból („Légió”)		
	7. A vérfolyásos asszony meggyógyítása		
	8. Jézus feltámasztja Jairus lányát a halálból		

C Jézus ellenállásba ütközik családjával, barátaival

Az A és a C tömb kerete az *ellenállás*, Jézus a családjával és a vallási vezetőkkel is konfliktusba kerül.

Ennek a szakasznak az érdekessége, hogy a B tömb eseményei tükörlogikát követnek, azaz az 1. és 8., 2. és 7. (és így tovább) eseményben van valami közös.

Közös vonások:

1–8. pozitív-negatív hozzáállás: a *magvető* példázatában az első három talajtípus negatív, míg a „jó föld” a pozitív; *Jairus házában* is jelen van egyszerre a negatív és pozitív hozzáállás a hithez.

2–7. *látható* és *láthatatlan* kapcsolata: a lámpás láthatóvá teszi a rejtett dolgokat, ahogyan a *vérfolyásos asszony* is nyilvánosan felvállalta betegségét, nem rejtette el, pedig akkoriban megbélyegezték, mert úgy vélték, bűnei miatt szenved.

3–6.: az eredeti szövegben az „éjjel és nappal” kifejezés mindkét eseményben benne van, ami a folytonosságra utal, tehát állandóan küzd egymással a jó és a rossz, a démoni és az isteni, a *gadarai megszállott* történetében Isten bizonyítja, hogy hatalma van a démoni erők felett

4–5.: mindkét eseménynél van valami, ami kicsi, és ez a hit, a *mustármag* példázatában a hit kicsi, de megerősödik, így a *vihar lecsendesítésében* is, ahol az apostolok hite a kicsi, de később hithősökké váltak.

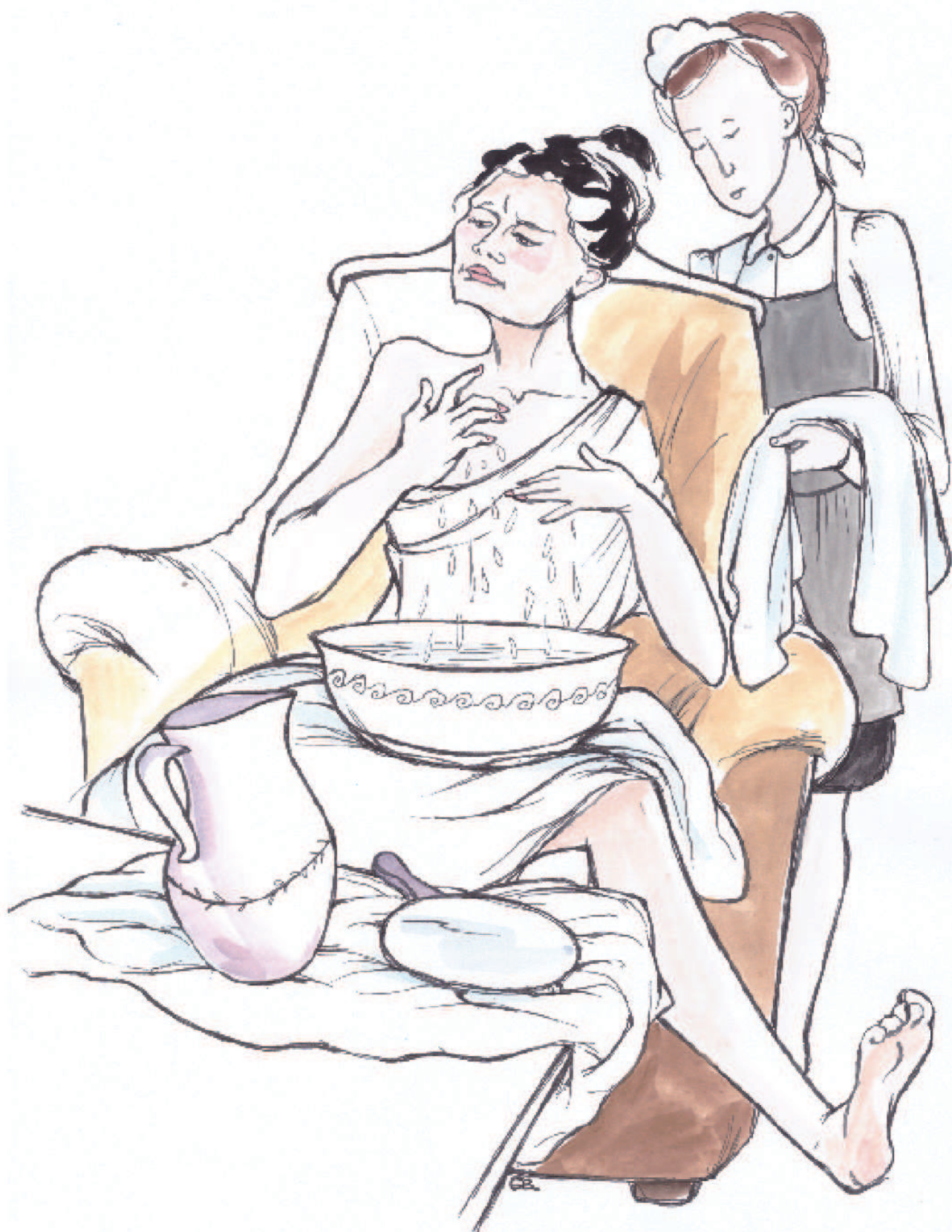

A fény láthatóvá teszi a rejtett dolgokat...

TE MIT GONDOLSZ?

- Mi számít *csodának*?
- Hogyan lehetséges, hogy habár Isten mindenható, mégis nemet lehet neki mondani?
- Mit gondolsz arról, hogy mindig csodának kell történnie, hogy valami változon az életünkben?
- Ha nem történik csoda, és valaki tovább marad nehéz helyzetében, hogyan tapasztalhatja meg Isten gondoskodását, szeretetét?
- Miért enged meg Isten szenvedést a világban?

Jézus Krisztus története Márk evangéliumában – *Hit és hagyományok*

A *Good Will Hunting* című filmben a főszereplő Will nevelt szülők gyermeke, akit fizikailag bántalmaztak, és sokszor került összeütközésbe a hatóságokkal. Élete csalódások és elutasítások sorozata. Mind a törvény, mind környezete próbál rá hatni és nevelni, de valójában senki sem áll közel hozzá néhány munkás haverján kívül, akik viszont nem értik meg őt. A történet szerint a börtönbüntetés alól akkor kaphat felmentést, ha végigcsinál egy pszichológussal folytatott terápiát. A beszélgetések során terapeuta és páciens között mély barátság alakul ki, ami sorsfordító hatással van Will életére. Hiába a nevelőszülők, hiába a törvények, a jó tanácsok, az embereket a szeretet és elfogadás ösztönzi a jó dolgok megtételére, de ez csak úgy lehetséges, ha mély és bizalommal teljes kapcsolat van a két fél között.

Ez különösen igaz a hitre is, amelynek középpontjában Jézus személye áll, és nem egy szabályrendszer. A hit lényege a Jézussal való személyes kapcsolat. Egészen más az, amikor Isten iránti bizalom és szeretet az alapja az Isten törvényéhez való igazodásnak. A farizeusok nem az Istennel való kapcsolatot ösztönözték, hanem szabályok merev betartását, ezzel viszont elvétették a célt. *A szabályokhoz való merev igazodás* vagy *a szeretettel Istenhez való kötődés* közötti ellentét problémája ma is fennáll.

A kiüresedett hagyományok

A Jézus korabeli zsidókat sok kiüresedett hagyomány távolította el a valódi hittől. Vizsgáljuk meg a *tisztátalan (mosdatlan) kéz* (Mk 7,1–23) esetét. A judaizmusban az étkezés előtti kézmosás nemcsak higiéniai okokból volt fontos, hanem a vallásgyakorlat része volt. Ha valaki ezt nem tette meg, úgy tűnhetett, nem veszi komolyan a hitét, és *tisztátalannak* minősítették. Jézus viszont rámutat arra, hogy rengeteg szabályt találtak ki, amelyek nem Istentől vannak, vagy nem jól értelmezik őket. A farizeusok elvárták, hogy ezeket az emberek betartsák, ezzel értelmetlen terheket raktak rájuk. De Jézus azt is megjegyzi, hogy a farizeusok csak látszatra vannak közel Istenhez, valójában távolabb vannak tőle, mint azt magukról gondolnák (Mk 7,6–9).

Ezután három esemény következik pogányokkal, akik szemmel láthatóan meg tudták ragadni a hitet a judaizmus szokásrendszere nélkül is. Jézus Názáretben a hitetlenségen, itt most a hiten csodálkozik, Máté evangéliumában olvasható: *„Asszony, nagy a te hited!”* (Mt 15,28).

Természetesen a másik végletbe sem szabad esni, mert Isten törvénye az Újszövetség korában is érvényes, és vannak a hívő életnek olyan alappillérei, amelyek nélkül nincs egészséges hit: közösségi élet, imádság, szolgálat, igeolvasás. De különbséget kell tenni a *kulturális szokások* és a *hit valódi szabályai, lelkiismereti törvényei* között.

Minden korban és kultúrában ráakódnak rétegek a valódi hitre, Isten örök lelkiismereti törvényeire. Ebből lesznek a hagyományok, amelyek olykor hasznosak, máskor viszont már kiüresedettek, így el lehet hagyni őket, és új formát lehet keresni a tartalom (Isten igéje) számára. A farizeusok abban tévedtek, hogy nem tudtak elvonatkoztatni a sok évszázados hagyományoktól, és azt hitték, ha

megtartanak szokásokat, ki tudják „mosni” magukból a bűnt. De Jézus kijelenti (Mk 7,23), hogy az emberben már eleve benne van a bűn (Ádám és Éva bűnbeesése miatt), és nem hagyományokra és szokásokra van szüksége, hanem *megváltásra*.

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

Keress ki és olvasd el Márk evangéliumának a 6,7-től a 8,21-ig terjedő szakaszát, és figyeld meg az alábbi táblázat alapján annak belső szerkezetét!

3. szakasz: **Hit és hagyományok** (Mk 6,7 – 8,21)

A Jézus kiküldi tanítványait Heródes kivégezteti Keresztelő Jánost															
B	<table border="0"> <tr> <td>1. 5000 ember megvendégelése</td> <td rowspan="3">}</td> <td rowspan="3">3 esemény zsidók között</td> </tr> <tr> <td>2. Jézus a vízen jár</td> </tr> <tr> <td>3. Jézus Genezáretben gyógyít</td> </tr> <tr> <td>4. Tisztátalan kéz</td> <td rowspan="2">}</td> <td rowspan="2">konfliktus a farizeusokkal</td> </tr> <tr> <td>5. Jézus tanít a hagyományok és hit kapcsolatáról</td> </tr> <tr> <td>6. Jézus és a kánaáni asszony</td> <td rowspan="3">}</td> <td rowspan="3">3 esemény pogányok között</td> </tr> <tr> <td>7. Jézus siketnémát gyógyít</td> </tr> <tr> <td>8. 4000 ember megvendégelése</td> </tr> </table>	1. 5000 ember megvendégelése	}	3 esemény zsidók között	2. Jézus a vízen jár	3. Jézus Genezáretben gyógyít	4. Tisztátalan kéz	}	konfliktus a farizeusokkal	5. Jézus tanít a hagyományok és hit kapcsolatáról	6. Jézus és a kánaáni asszony	}	3 esemény pogányok között	7. Jézus siketnémát gyógyít	8. 4000 ember megvendégelése
1. 5000 ember megvendégelése	}	3 esemény zsidók között													
2. Jézus a vízen jár															
3. Jézus Genezáretben gyógyít															
4. Tisztátalan kéz	}	konfliktus a farizeusokkal													
5. Jézus tanít a hagyományok és hit kapcsolatáról															
6. Jézus és a kánaáni asszony	}	3 esemény pogányok között													
7. Jézus siketnémát gyógyít															
8. 4000 ember megvendégelése															
C Heródes és a farizeusok lelkiisége romboló: jelkérés/kovács															

Ebben a szakaszban az A és C tömb leíró részei Heródes alakját és romboló hatását villantják fel (Mk 6,14; 8,15), és ez adja a keretet.

A B tömbnél három zsidók között történt csoda előzi meg és három pogányok között történt csoda követi a Jézus és a farizeusok közötti lényegi konfliktus eseményét (B tömb 4-es és 5-ös eseménye).

TE MIT GONDOLSZ?

- Szerinted mit akart bemutatni Isten az 5000 és a 4000 ember megvendégelésének csodáival?
- Az eddig szakaszok fényében mi Jézus és a farizeusok konfliktusának oka?
- Mi a különbség aközött, hogy a hit középpontjában egy *szabályrendszer* áll vagy *Isten* személye?
- Hogyan lehet különbséget tenni az elhagyható hagyományok, szokások, és a mindig érvényes lelkiismereti törvények között?
- Hogyan viszonyulnak egymáshoz a mózesi *törvények* és a Jézus által megjelenő *kegyelem* az alábbi igéket összevetve: Róm 3,21; Gal 5,6; Gal 6,15; Kol 3,11?

Jézus Krisztus története

Márk evangéliumában – Követés

Jelenleg több mint kétmilliárd keresztény él a világon, és bár Európában csökken a számuk, világviszonylatban nő. A statisztikák alapján Jézusnak lenne a legtöbb követője Twitteren vagy Facebookon. Természetesen nehéz megállapítani, hogy ebből a kétmilliárdból ki az, aki csak névleg, szokásból keresztény, és ki az, aki valóban komolyan gyakorolja a hitét. Látszat és valóság problémája a hit területén hatványozottan igaz. Kierkegaard, egy 19. századi dán filozófus különbséget tesz *csodálók* és *követők* között. Kifejti, hogy a *csodáló* pozitívan szemléli Jézus tetteit, szépnek, fontosnak tartja, de nem akar valódi áldozatot hozni csodálatának tárgyáért, míg a *követő* éppen ebben más. Ő nemcsak szóban, hanem tettekben is akar hasonlítani arra, akire felnéz. A *csodáló* inkább műélvező szemlélő, míg a *követő* aktívan igazodni akar mesteréhez, Jézushoz.

A követés kihívásai

Jézus ezekben a történetekben viszonylag kevés csodát tesz, inkább tanítja apostolait és az érdeklődő hallgatóságot arról, hogy mivel jár az, ha őt akarják követni. A tanítványok már több mint másfél éve vannak Jézussal, sok csodát láttak, sok tanítást hallottak, azonban mesterük két dologra most kezdi ráirányítani figyelmüket:

1. *meg kell halnia, de a harmadik napon fel fog támadni, és*
2. *az ő követésének ára van.*

Jézus ezekben a történetekben radikálisan beszél: *„ha valaki énutánam akar jönni, tagadja meg magát”* (Mk 8,34).

A *gazdag ifjú* története (Mk 10,17–27) a lényegi problémát világítja meg: mindenkinek az életében van olyan dolog, ami megkötözi, és nem engedi, hogy a hit útjára lépjen.

A *gazdag ifjú* a *mindent vagy semmit* története. Ez a gazdag fiatalember megkeresi Jézust azzal a kérdéssel, mit kell még tennie ahhoz, hogy a mennybe jusson és örök élete legyen. Úgy tűnik, mindent betartott, csak egy dologban nem igazodik Jézushoz, s ez a vagyonának szétosztása (félreértés ne essék, ez egyedi eset volt).

Habár Jézus megkedvelte (Mk 10,21), mégis nem véletlenül irányította a beszélgetést a pénzre, ugyanis túlságosan ragaszkodott a vagyonához ez az ifjú. Amikor Jézus a vagyonának szétosztását kéri a hozzáforduló gazdagtól, akkor annak érzékeny pontjára tapintott rá, ugyanis a *gazdag ifjú* istene valójában a pénz volt, és nem akarta megfizetni a hit „árát”. Nem az volt a probléma vele, hogy gazdag volt, hanem hogy a pénz volt az első az életében. Ezért mondja Jézus: *„könnyebb a tevének a tű fokán átmenni, mint a gazdagnak az Isten országába bejutni.”* (Mk 10,25)

Ez rámutat egy fontos igazságra: nem lehet Jézus követőjének lenni fél szível, a hit egész embert kíván. Jakab levelében ezt írja: *„Mert aki valamennyi törvényt megtartja, de akár csak egy ellen is vét, az valamennyi ellen vétkezik.”* (Jak 2,10) A gazdag ifjúnak valójában már a kérdése is téves gondolkodást árul el, ugyanis

„...könnyebb a tevének a tű fokán átmenni...”

az örök életért, üdvösségért nem lehet semmit sem tenni, ez emberileg lehetetlen, hanem *hit* által lehetséges.

Ez a vagyonos fiatalember logikusan megtett minden erkölcsös lépést, betartotta a törvényeket, azért, hogy mennybe jusson, de az üdvösséget nem lehet *jó cselekedetekkel* kiérdemelni. Jézus felismerte ebben az emberben, hogy erkölcsös, de nincs valódi hite.

De a történet gyűrűzik tovább, mert az apostolok sem értik Jézust, mivel ők is úgy gondolták, hogy sok jó cselekedet és sok pénzadomány az üdvösséget eredményezi. Ekkor hangzik el Péter mindent összefoglaló kérdése: megéri-e elhagyni mindent Jézusért?

A gazdag ifjúnak a vagyonát már nem érte meg feláldozni a hitért, de Jézus nem hagy kétséget afelől, hogy habár van ára a hitnek, de van jutalma is, és mindent összevetve a lehető legjobb döntés, ha valaki a Krisztus-követés útjára lép. Az itt még kételkedő apostolok később annyira meggyőződtek a Krisztus-követés elsődlegességéről, hogy életüket is áldozták érte.

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

Keresd ki és olvasd el Márk evangéliumának a 8,22-től a 10,52-ig terjedő szakaszát, és figyeld meg az alábbi táblázat alapján annak belső szerkezetét!

4. szakasz: **Követés** (Mk 8,22 – 10,52)

A Vak gyógyítása (2 menetben)

Péter szerint Jézus a Messiás

Első prófécia kereszthalálról és feltámadásról/Megdicsőülés hegye

- B
1. Démonűzés egy fiúból
 2. Második prófécia kereszthalálról és feltámadásról
 3. Tanítás versengésről, hatalomvágyról és bűnről
 4. Válás
 5. Jézus megáldja a gyermekeket
 6. Gazdag ifjú
 7. A hívő élet jutalma
 8. Harmadik prófécia kereszthalálról és feltámadásról

C Jakab és János kérése

Vak Bartimeus gyógyítása

Magyarázat:

Cím: azért *Követés* a szakasz címe, mert Jézus sokat tanít arról, hogyan kell követni őt

A és C tömb kerete:

1. vakok gyógyítása és a krisztus-követés

B tömb:

2. csak 1 db csodatétel, Jézus végig tanítja a tanítványokat

TE MIT GONDOLSZ?

- Mi a hit? (Lásd Zsid 11,1.) Hogyan lesz valaki keresztény, azaz Krisztus-követő?
- Miért mondja Jézus a tanítványoknak, hogy fogadják úgy Isten országát, mint a gyermekek? Hogyan fogalmaznád meg Jézus szavait másként?
- Szerinted ma mi tartja vissza az embereket attól, hogy hívők legyenek, és kövessék Jézust?
- Ha az üdvösség nem az erkölcsös élet automatikus eredménye, akkor hogyan viszonyul egymáshoz hit és erkölcs?
- Hogyan lehet megkülönböztetni a látszathitét a valóditól?
- Jézus azzal az állításával, hogy „*ha valaki énutánam akar jönni, tagadja magát*” (Mk 8,34), mintha szándékosan olyan magasra tenné a léceket, hogy senki se tudja megugorni a Krisztus-követés mércéjét, bár nyilvánvalóan nem ez volt a célja, de akkor mi?

Jézus Krisztus története

Márk evangéliumában – Az ítélet

Hogyan valósul meg a hit a gyakorlatban? A hit elsődlegesen egy személyben, Jézus Krisztusban való hit. Ez egy mindent felülíró meggyőződés, ami a megtérés által fejlődik ki az emberben. Később a hitből való életnek nemcsak elméleti, meggyőződésbeli, hanem gyakorlati próbái is vannak. A gazdag ifjú hite ahhoz már gyenge volt, hogy vagyonát is odaadja érte. A hit tehát önátadással jár. Ezt Jim Elliot így fogalmazza meg: „Nem bolond az, aki odaadja, amit úgysem tarthat meg, hogy megnyerje azt, amit nem veszíthet el.”* A hit ott kezd ténylegesen megmutatkozni, amikor már tétje van, de nem feltétlenül kell nagy dolgokra gondolni. A hit mindig kicsiben kezdődik, de egy mustármagnyi hit is nagy dolgokra képes.

Éleződő konfliktus

Miután Jézus bevonul Jeruzsálembe, újra kiéleződik a konfliktus a farizeusokkal és írástudókkal. A *fügefá* hasonló a zsidó vallási vezetőkhez: teremhetne gyümölcsöt, de nem terem, a zsidó vallási vezetők nem ismerték fel a Messiás eljövételét. Később a templomban a vallási vezetők többször megpróbálják Jézust törbe csalni furfangos kérdésekkel (Jézus hatalmát megkérdőjelezzik; adófizetés; hét férj), de Jézus minden alkalommal ügyesen hárítja el a támadásokat.

Jézus ekkor már nyíltan felvállalta a vitát. Ráadásul a jeruzsálemi templomban, az „oroszlán barlangjában” összegzi, hogy az írástudókra „vár a legsúlyosabb ítélet” (Mk 12,40), mert nem azok, akiknek mutatják magukat, és ezzel hiteltelenné teszik a hitet, amivel a legnagyobb rombolást okozzák. Jézus teljes mértékben ember is volt, tehát érezte ő is szavainak visszavonhatatlan súlyát, tisztában volt vele, hogy kemény kijelentése az írástudókra következményekkel fog járni, érezte, hogy közeleg elfogásának napja.

De látni kell azt is, hogy Jézus különbséget tett őszinte írástudó és nem őszinte írástudó között. Ha valaki írástudó, az önmagában nem rossz, éppen ellenkezőleg, az ószövetségi iratok alapos ismerete lehetett volna a legjobb út a Messiás felismerésében. A B tömb négy negatív hallgatóság után négy olyan eseményt is megörökít, amelyben pozitívan fogadták Jézus gondolatait. Még egy *írástudó* is (Mk 12,28–34)!

Azonban a hit alapvetően nem műveltség és tudás kérdése, hanem bizalmi kérdés. Ez a *szegény özvegy* történetében (Mk 12,41–44) tökéletesen érvényre jut. Abban a korban a megözvegyült nők nagyon nehéz helyzetbe kerültek, kilátások nélkül éltek. Ahhoz nem mindennapi hit kellett, hogy a mindennapi megélhetését adományként ajánlja fel ez a *szegény özvegy*. Hiába adtak a gazdagok sok adományt, de csak a feleslegükből, ami nem megpróbáltatás nekik, nem kell hozzá hit. De az özvegy hitt abban, hogy habár adakozása után nem marad semmije, mégis Isten gondoskodni fog róla. Azt nem tudhatta, hogyan, de hitte, hogy nem a semmiért adakozik, és Istenben érdemes bízni, nem a *két fillérjében*. Amennyire korábban negatív példa volt az Istenbe vetett bizalomra a *gazdag ifjú* története, annyira pozitív a *szegény özvegy* példája. Magával ragadó pillanat lehetett, amint Jézus odalépett és megvédte ezt az özvegyet, látva, milyen hite van. Két fillér is nagyon sokat tud számítani mind Jézusnak, aki

Bizalom

* Elisabeth Elliot: *A Mindenható árnyékában* (Budapest: Primo, 1994). 12. old.

meglátja a cselekedet mögötti motivációt, a hitet, mind egy szegény özvegynek, aki odaadja hitből, amije van.

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

Keresd ki és olvasd el Márk evangéliumának a 11,1-től a 13,37-ig terjedő szakaszát, és figyeld meg az alábbi táblázat alapján annak belső szerkezetét!

5. szakasz: Ítélet (Mk 11,1 – 13,37)													
A	Bevonulás Jeruzsálembe Fügefafa megátkozása – Templom megtisztítása – Fügefafa és ima												
B	<table border="0"> <tr> <td>1. Jézus hatalmát megkérdőjelezik</td> <td rowspan="4">}</td> <td rowspan="4">4 negatív hallgatóság</td> </tr> <tr> <td>2. Szőlőmunkások példázata</td> </tr> <tr> <td>3. Adófizetés</td> </tr> <tr> <td>4. Hét férj</td> </tr> <tr> <td>5. Legnagyobb parancsolat</td> <td rowspan="4">}</td> <td rowspan="4">4 pozitív hallgatóság</td> </tr> <tr> <td>6. Dávid – Jézus</td> </tr> <tr> <td>7. Jézus ítéletet mond farizeusok és írástudók fölött</td> </tr> <tr> <td>8. Szegény özvegy</td> </tr> </table>	1. Jézus hatalmát megkérdőjelezik	}	4 negatív hallgatóság	2. Szőlőmunkások példázata	3. Adófizetés	4. Hét férj	5. Legnagyobb parancsolat	}	4 pozitív hallgatóság	6. Dávid – Jézus	7. Jézus ítéletet mond farizeusok és írástudók fölött	8. Szegény özvegy
1. Jézus hatalmát megkérdőjelezik	}	4 negatív hallgatóság											
2. Szőlőmunkások példázata													
3. Adófizetés													
4. Hét férj													
5. Legnagyobb parancsolat	}	4 pozitív hallgatóság											
6. Dávid – Jézus													
7. Jézus ítéletet mond farizeusok és írástudók fölött													
8. Szegény özvegy													
C	Jeruzsálemi templom lerombolása és a világvége												

Magyarázat:

Cím: azért *Ítélet* a cím, mert a sok konfliktus után Jézus ítéletet mond az írástudók felett (Mk 12,40).

A és C tömb kerete:

- templom és fügefafa (Mk 11,13; 13,28)

B tömb:

- 1–4. esemény: összeütközés a vallási vezetőkkel a templomban
- 5–8. esemény: 4 olyan esemény, ahol már változott a hallgatóság hozzáállása

TE MIT GONDOLSZ?

- Neked mi a legértékesebb, leginkább a szívedhez nőtt dolog, amely nélkül nehéz lenne elképzelned az életedet? Mihez kezdenél, ha valami oknál fogva le kellene mondanod róla?
- A baptisták egyik fontos meggyőződése, hogy az állam és az egyház szétválasztása mellett foglalnak állást. Te mit gondolsz Jézus tanításáról az adópénzzel kapcsolatban?
- Tudsz-e gyakorlati példát mondani a saját életedből vagy a környezetedből, hogy valami egy mustármagnyi hittel kezdődött, aztán nagy dolog lett belőle?
- A farizeusoknak az isteni törvények betartása volt a fő szenvedélyük. Mit gondolsz, miért pont velük volt Jézusnak mégis a legtöbb konfliktusa?
- Ma arról tanultunk, hogy a hit bizalmi kérdés. Te kiben bízol meg és miért? Mit gondolsz, hogyan lehet valaki bizalmát megszerezni vagy elveszíteni?

Jézus Krisztus története

Márk evangéliumában – A szeretet

Ha szeretünk valakit, és felelősséget érzünk iránta, azt sokféleképpen kifejezhetjük. Vannak olyan szélsőséges élethelyzetek, amikor akár életünk árán is, de meg tudjuk menteni a másikat. Ilyen lehet egy háborús konfliktus. A *Hair* című musical a vietnami háború idején játszódik. George Berger és Claude Bukowski két teljesen eltérő személyiség, akik feltehetően sosem találkoztak volna, vagy elkerülték volna egymást. George egy New York-i hippy, Claude pedig egy tisztességre nevelt fiatalember, aki csak a katonai behívója miatt került fel New Yorkba. Az események forgatagában mégis barátok lesznek, még szerepet is cserélnek. Ez lesz végül George Berger végzete, de egyben életmentő vállalása is: nem fedi fel magát, és elviszik Vietnamba azzal a behívóval, amivel Claude Bukowskinak kellett volna elmennie, és onnan már soha nem tér vissza. Döbbenetes és egyben felemelő dráma ez: egy barát életét adja egy barátjáért. De ez a dráma tulajdonképpen egy kétezer évvel korábbi, golgotai történet *parafázisa*, azaz átírata.

Miért kellett Jézusnak meghalnia?

Ennek az eseménynek van egy színpalak *előtti* és *mögötti* síkja. A színpalak előtt, azaz az emberek számára láthatóan politikai gyilkosság volt. A vallási vezetők, Jézus emberekre gyakorolt hatását látva, hatalomféltésből, előre kitervelt módon és bírósági per útján kivégeztették Jézust. A zsidó vallási vezetők fő vádja az volt, hogy Jézus magát Isten Fiának nevezte, és a zsidó hagyományok ellen tanított. Fájdalmas tény, hogy Jézust teljesen ártatlanul ítélték el, mert, ahogy a kereszt alatt a százados is megállapította: „*Bizony, ez az ember valóban Isten Fia volt!*” (Mk 15,39) Jézus kereszthalála megdöbbentő trauma volt a szemtanúk számára. Ne feledjük, hogy Mária, Jézus anyja, végignézte az egész keresztre feszítést. Az apostolok álma Jézusról mint Izrael jövőbeli királyáról, aki majd kiűzi a római légiókat az országból, és felszabadítja népüket, végképp összetört. Bizonyára ezek után a Jézussal eltöltött három évet is értelmetlennek ítélték. Egy kis reménysugaruk maradt csak: ha Jézus valóban az, akinek mondta magát, és három nappal később föltámad. A történelem legfontosabb három napja a Jézus kereszthalálától a feltámadásáig tartó három nap.

Az apostolok számára életük leghosszabb három napja, feszülten várakozva: igaz lehet-e, amit Jézus állított. Ha Jézus nem támad fel, akkor nem igaz, és nyilvánvalóan félrevezette követőit. Pál néhány évvel később határozottan kijelenti: „*Ha Krisztus nem támadt fel, semmit sem ér a ti hitetek.*” (1Kor 15,17)

De felfoghatatlan dolog történt: az asszonyok, akik temetni mentek Jézus testét, egy angyallal találkoznak, aki hírt ad Jézus feltámadásáról (Mk 16,1–8). Ezen a ponton térünk át a *színpalak mögötti síkra*, Isten szemszögére, ami mélyebben világítja meg az eredeti kérdést: *miért kellett Jézusnak meghalnia?* Isten terve valósult meg azzal, hogy Jézus vállalta a golgotai keresztet. Isten úgy teremtette meg a világot, hogy minden bűnnek következménye van, amit helyre kell hozni. De Isten azt is tudta, hogy az ember *bűnbeesésének* (1Móz 3,1–13) olyan súlyos következménye lett, hogy önmagától már képtelen segíteni magán, mert a kárhozott, a halál, a bűn uralma alá került. Ezért küldte el Isten Jézust,

hogy az emberiség összes bűnének terhét, felelősségét magára vállalja. Ezért nevezik Jézust *Isten bárányának*, ami utalás az ószövetségi szokásra, amikor a zsidók minden évben bárányáldozattal fejezték ki bűnbánatukat Isten felé. Az újszövetségben Jézus ez az áldozati bárány, aki után már nem kell több áldozatot bemutatni, hanem hittel el lehet fogadni. Márk tolmácsolásában Jézus halála és feltámadásáért örömhír. Isten felfoghatatlan szeretete fejeződik ki abban, hogy saját fiát, Jézust, áldozta fel.

KERESD MEG! FIGYELD MEG!

Keress ki és olvasd el Márk evangéliumának a 14,1-től a 16,20-ig terjedő szakaszát, és figyeld meg az alábbi táblázat alapján annak belső szerkezetét!

6. szakasz: **Szeretet** (Mk 14,1 – 16,20)

A Jézus elfogásának tervezése
Megkenetés Betániában

B	1. Utolsó vacsora	}
	2. Jézus megjövendöli Péter tagadását	
	3. Gecsemáné és ima	}
	4. Jézus elfogása	
	5. Főpap	}
	6. Péter háromszor megtagadja Jézust	
	7. Pilátus	
	8. Keresztre feszítés	}

C Asszonyok és az angyal: feltámadás

Magyarázat:

Cím: azért *Szeretet* a cím, mert az Atya Isten annyira szereti az embert, hogy feláldozta Fiát (Jézust) érte, így megnyílt az *üdvösség* lehetősége.

A és C tömb kerete:

- olaj/megkenetés (Mk 14,8; 16,1)

B tömb:

- itt párban vannak az események, mert összefüggnek, és/vagy egy időben történnek

TE MIT GONDOLSZ?

- Mi volt a legnagyobb áldozat, amit valaha megtettél egy barátodért?
- Mi segít abban, hogy áldozatot hozz egy másik emberért?
- El tudod hinni és fogadni azt, hogy Jézus személyesen a te bűneidért is meghalt a kereszten?

A Biblia felosztása

	Az Ószövetség könyvei (a protestáns Bibliákban)	Rövidítés	A héber Ószövetség felosztása Az itt felsorolt beosztások kezdőbetűi miatt (Tóra, Neviim, Ketuvim) Tanakhnak nevezik.		
	17 történelmi könyv:		TÓRA (Tanítás, törvény)		
1	Mózes első könyve	1Móz	Mózes első könyve		
2	Mózes második könyve	2Móz	Mózes második könyve		
3	Mózes harmadik könyve	3Móz	Mózes harmadik könyve		
4	Mózes negyedik könyve	4Móz	Mózes negyedik könyve		
5	Mózes ötödik könyve	5Móz	Mózes ötödik könyve		
			NEVIIM (Próféták)		
			Korai próféták:	Kései próféták:	A „tizenkettő”:
6	Józsué könyve	Józs	Józsué könyve	Ézsaiás próféta könyve	Hóseás próféta könyve
7	A bírák könyve	Bír	A bírák Könyve	Jeremiás próféta könyve	Jóel próféta könyve
8	Ruth könyve	Ruth	Sámuel első könyve	Ezékiel próféta könyve	Ámósz próféta könyve
9	Sámuel első könyve	1Sám	Sámuel második könyve		Abdiás próféta könyve
10	Sámuel második könyve	2Sám	A királyok első könyve		Jónás próféta könyve
11	A királyok első könyve	1Kir	A királyok második könyve		Mikeás próféta könyve
12	A királyok második könyve	2Kir			Náhum próféta könyve
13	A krónikák első könyve	1Krón			Habakuk próféta könyve
14	A krónikák második könyve	2Krón			Zofóniás próféta könyve
15	Ezsdrás könyve	Ezsd			Haggeus próféta könyve
16	Nehémiás könyve	Neh			Zakariás próféta könyve
17	Eszter könyve	Eszter			Malakiás próféta könyve

5 tanítói vagy költői könyv:		KETUVIM (Iratok vagy Írások)			
			Az igazság könyvei vagy költészeti könyvek:	Öt tekercs vagy bölcsességi könyvek:	Iratok vagy egyéb történeti könyvek:
1	Jób könyve	Jób	Jób könyve	Énekek éneke	Dániel próféta könyve
2	A zsoltárok könyve	Zsolt	A zsoltárok könyve	Ruth könyve	Ezsdrás könyve
3	A példabeszédek könyve	Péld	A példabeszédek könyve	Eszter könyve	Nehémiás könyve
4	A prédikátor könyve	Préd		Jeremiás siralmai	A krónikák első könyve
5	Énekek éneke	Énekek		A prédikátor könyve	A krónikák második könyve
17 prófétai könyv:					
1	Ézsaiás próféta könyve	Ézs			
2	Jeremiás próféta könyve	Jer			
3	Jeremiás siralmi	JSir			
4	Ezékiel próféta könyve	Ez			
5	Dániel próféta könyve	Dán			
6	Hóseás próféta könyve	Hós			
7	Jóel próféta könyve	Jóel			
8	Ámósz próféta könyve	Ám			
9	Abdiás próféta könyve	Abd			
10	Jónás próféta könyve	Jón			
11	Mikeás próféta könyve	Mik			
12	Náhum próféta könyve	Náh			
13	Habakuk próféta könyve	Hab			
14	Zofóniás próféta könyve	Zof			
15	Haggeus próféta könyve	Hag			
16	Zakariás próféta könyve	Zak			
17	Malakiás próféta könyve	Mal			

	Az Ószövetség könyvei (a protestáns Bibliákban)	Rövidítés	ÍRÓJA	KELETKEZÉSE
	17 történelmi könyv:			
1	Mózes első könyve	1Móz	Mózes	Kr. e. 1450–1400
2	Mózes második könyve	2Móz	Mózes	Kr. e. 1450–1400
3	Mózes harmadik könyve	3Móz	Mózes	Kr. e. 1450–1400
4	Mózes negyedik könyve	4Móz	Mózes	Kr. e. 1450–1400
5	Mózes ötödik könyve	5Móz	Mózes	Kr. e. 1450–1400
6	Józsua könyve	Józs	Józsua	Kr. e. 1400–1360
7	A bírák könyve	Bír	Sámuel próféta	Kr. e. 1000
8	Ruth könyve	Ruth	Sámuel próféta	Kr. e. 1000
9	Sámuel első könyve	1Sám	Sámuel és Gád vagy Nátán próféta?	Kr. e. 1000–950
10	Sámuel második könyve	2Sám	Sámuel és Gád vagy Nátán próféta?	Kr. e. 1000–950
11	A királyok első könyve	1Kir	Jeremiás	Kr. e. 610–580
12	A királyok második könyve	2Kir	Jeremiás	Kr. e. 610–580
13	A krónikák első könyve	1Krón	Ezsdrás	Kr. e. 450–425
14	A krónikák második könyve	2Krón	Ezsdrás	Kr. e. 450–425
15	Ezsdrás könyve	Ezsd	Ezsdrás	Kr. e. 450–425
16	Nehémiás könyve	Neh	Nehémiás	Kr. e. 440–410
17	Eszter könyve	Eszt	Ezsdrás, Mordokaj?	Kr. e. 440–420
	5 tanítói vagy költői könyv:			
1	Jób könyve	Jób	Mózes	Kr. e. 1450
2	A zsoltárok könyve	Zsolt	Dávid és mások	Kr. e. 1000
3	A példabeszédek könyve	Péld	Salamon	Kr. e. 950
4	A prédikátor könyve	Préd	Salamon	Kr. e. 935–930
5	Énekek Éneke	Énekek	Salamon	Kr. e. 950–930
	17 prófétai könyv:			
1	Ézsaiás próféta könyve	Ézs	Ézsaiás	Kr. e. 710–680
2	Jeremiás próféta könyve	Jer	Jeremiás	Kr. e. 625–585
3	Jeremiás siralmi	JSir	Jeremiás	Kr. e. 586–585
4	Ezékiel próféta könyve	Ez	Ezékiel	Kr. e. 592–570
5	Dániel próféta könyve	Dán	Dániel	Kr. e. 540–530
6	Hóseás próféta könyve	Hós	Hóseás	Kr. e. 755–725
7	Jóel próféta könyve	Jóel	Jóel	Kr. e. 835–825
8	Ámós próféta könyve	Ám	Ámós	Kr. e. 760–755
9	Abdiás próféta könyve	Abd	Abdiás	Kr. e. 850–840
10	Jónás próféta könyve	Jón	Jónás	Kr. e. 765–755
11	Mikeás próféta könyve	Mik	Mikeás	Kr. e. 725–715
12	Náhum próféta könyve	Náh	Náhum	Kr. e. 650
13	Habakuk próféta könyve	Hab	Habakuk	Kr. e. 610–600
14	Zofóniás próféta könyve	Zof	Zofóniás	Kr. e. 630
15	Haggeus próféta könyve	Hag	Haggeus	Kr. e. 520
16	Zakariás próféta könyve	Zak	Zakariás	Kr. e. 520–480
17	Malakiás próféta könyve	Mal	Malakiás	Kr. e. 435–430

	Az Újszövetség könyvei	Rövidítés	ÍRÓJA	KELETKEZÉSE
	5 történeti könyv:			
1	Máté evangéliuma	Mt	Máté apostol	Kr. u. 55–65
2	Márk evangéliuma	Mk	Márk apostol	Kr. u. 55–60
3	Lukács evangéliuma	Lk	Lukács doktor	Kr. u. 60–63
4	János evangéliuma	Jn	János apostol	Kr. u. 80–85
5	Az apostolok cselekedetei	ApCsel	Lukács doktor	Kr. u. 60–63
	21 tanítói könyv:			
	<i>Páli levelek (13)</i>			
1	Pál levele a rómaiakhoz	Róm	Pál apostol	Kr. u. 57 v. 58
2	Pál első levele a korinthusiakhoz	1Kor	Pál apostol	Kr. u. 55
3	Pál második levele a korinthusiakhoz	2Kor	Pál apostol	Kr. u. 56
4	Pál levele a galatákhoz	Gal	Pál apostol	Kr. u. 48
5	Pál levele az efezusiakhoz	Ef	Pál apostol	Kr. u. 60–61
6	Pál levele a filippiekhez	Fil	Pál apostol	Kr. u. 53–55 v. 62–63
7	Pál levele a kolosséiakhoz	Kol	Pál apostol	Kr. u. 60–61
8	Pál első levele a thesszalonikaiakhoz	1Thessz	Pál apostol	Kr. u. 50/51
9	Pál második levele a thesszalonikaiakhoz	2Thessz	Pál apostol	Kr. u. 51/52
	<i>Pál pásztori levelei:</i>			
10	Pál első levele Timóteushoz	1Tim	Pál apostol	Kr. u. 64–65
11	Pál második levele Timóteushoz	2Tim	Pál apostol	Kr. u. 67–68
12	Pál levele Tituszhoz	Tit	Pál apostol	Kr. u. 64–65
13	Pál levele Filemonhoz	Filem	Pál apostol	Kr. u. 55–56 v. 62–63
1	A zsidókhöz írt levél	Zsid		Kr. u. 60–65
	<i>Általános levelek:</i>			
1	Jakab levele	Jak	Jakab apostol	Kr. u. 43–47
2	Péter első levele	1Pt	Péter apostol	Kr. u. 62–63
3	Péter második levele	2Pt	Péter apostol	Kr. u. 64–65
4	János első levele	1Jn	János apostol	Kr. u. 85–90
5	János második levele	2Jn	János apostol	Kr. u. 85–90
6	János harmadik levele	3Jn	János apostol	Kr. u. 85–90
7	Júdás levele	Júd	Júdás	Kr. u. 63–67
	Apokaliptika:			
1	A jelenések könyve	Jel	János apostol	Kr. u. 93–96

Bibliafordítások

KG (1908) – Károli Gáspár revidált fordítása

- <http://szentiras.hu/KG>

A Károli-fordítás egyik nagy értéke, hogy tele van keresztthivatkozásokkal. Kereszthivatkozásoknak nevezzük azokat szentírási igehelyeket, amelyek rendkívül apró betűvel szerepelnek egy-egy vers után. Ezek azért hasznosak, mert jelölik, hogy egy hasonló vagy azonos tartalmú vers hol található meg még máshol a Bibliában. Ha valaki valamelyik részt nem érti, akkor könnyen lehet, hogy kevés lapozgatás után meg fogja érteni a Károli-fordítás segítségével. Segít azt a reformátori elvet alkalmazni, mely szerint az Írás önmagát magyarázza, és egyértelműbb helyei letisztazzák a homályosabb helyeit.

URKB 2012 – Újonnan revidált Károli Biblia (Veritas Kiadó, 2012)

- <http://www.karolibiblia.hu/biblia/>

RÚF 2014 – a Magyar Bibliatársulat revidált új fordítása

- <http://szentiras.hu/RUF>; <http://abibliamindenkie.hu/>
Protestáns, új fordítású (újonnan revidált) Biblia

ÚFO 1990 – a Magyar Bibliatársulat új fordítású Bibliája

- <http://szentiras.hu/UF>

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa Ó- és Újszövetségi Bibliafordító Szakbizottsága által készített új protestáns fordítást a Magyar Bibliatanács jelentette meg 1975-ben. Modern és tudományos igényű fordítás, szakít a Káldi-, illetve a Károli-fordítások hagyományával.

SZIT (1973, 2003) – a Szent István Társulat Bibliája

- <http://szentiras.hu/SZIT>

Katolikus Biblia, jegyzetekkel és tudományos eszköztárral felszerelve.

KNB (1997) – Káldi-Neovulgáta

- <http://szentiras.hu/KNB>

A Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat olvasmányosabb változat elkészítését tűzte ki célul, hogy a Bibliát a lehető legtöbb hívőhöz juttassa el. Ezért a Káldi-féle fordítást alapul véve az eredeti nyelvekből és az időközben kiadott új latin fordítás, a Neo-Vulgáta alapján készült.

BD – Békés–Dalos újszövetségi Szentírás

- <http://szentiras.hu/BD>

Békés Gellért és Dalos Patrik, egy cisztercita és egy oratorianus szerzetes fordítása.

Csia Lajos (1978)

- <http://biblia.jezusert.com/index.php?valasztas=csia&konyv=&resz=>

A görög szöveg szó szerinti visszaadására törekszik. A Miatyánk egy részlete például így olvasható benne: „Engedd el a mi tartozásainkat, ahogy mi is elengedtük azokat a nekünk tartozóknak. Ne vígy minket a kísértésbe, hanem ragadj ki a rosszból.”

Vida Sándor (1971)

- <http://biblia.jezusert.com/index.php?valasztas=vida&konyv=&resz=>
- <https://www.scribd.com/document/131300812/Vida-Sandor-Ujszovetsegi-Szentiras>

Budai (1967)

- <http://biblia.jezusert.com/index.php?valasztas=budai&konyv=&resz=>
Dr. Budai Gergely református teológus Új Testamentuma.

Raffay (1929)

- <http://biblia.jezusert.com/index.php?valasztas=raffay&konyv=&resz=>
Raffay Sándor evangélikus püspök munkája. Megtartotta a már a köztudatba beépült bibliás nyelvezetet, de gyakran a szöveghűség fölé rendeli az olvashatósságot.

Czeglédy (1957)

- <http://biblia.jezusert.com/index.php?valasztas=czegledy&konyv=&resz=>
Czeglédy Sándor fordítása.

Kecskeméthy

- <http://biblia.jezusert.com/index.php?valasztas=kecskemethy&konyv=&resz=>

Ravasz László (1971)

- <http://biblia.jezusert.com/index.php?valasztas=ravasz&konyv=&resz=>
Ravasz László református püspök kissé régiesebb stílusú Újszövetség-fordítása.

Masznyik (1925)

- <http://biblia.jezusert.com/index.php?valasztas=masznyik&konyv=&resz=>
Dr. Masznyik Endre evangélikus teológus „népies” Újszövetsége.

EFO Biblia – A legfrissebb revízió (teljes Ó- és Újszövetség) 2014

- <http://biblia.jezusert.com/index.php?valasztas=egyszeru2006&konyv=&resz=>

SOÓS (1911)

P. Soós István karmelita szerzetes Újszövetség-fordítása és magyarázatai a Vulgata nyomán.

SIMON (2014)

Simon T. László, Rómában élő és oktató bencés szerzetes Újszövetség-fordítása.

Nagyszerű bibliatanulmányozási és bibliaolvasási erőforrást tett elérhetővé a Jezusert.com csapata. Külön öröm, hogy szótöves módon is lehet keresni, ami a ragozott alakok megtalálását teszi lehetővé.

BIBLIAFORDÍTÁSOK összehasonlító táblázata

	Kifejezetten szöveghű	Inkább szöveghű, mint értelmező	Egyszerre szöveghű és értelmező	Inkább értelmező, mint szöveghű	Kifejezetten értelmező
Kifejezetten régies	Károli Gáspár (1908)			Budai	
Inkább régies, mint modern		Czeglédy Raffay Kecskeméthy Ravasz		Masznyik	
Inkább modern, mint régies	Csia Vida	URKB	ÚFO RÚF		
Modern			SZIT KNB	Simon	Békés–Dalos
Kifejezetten modern					EFO Biblia

Két vagy három részből állunk?

Test, lélek és szellem vagyunk, vagy test és lélek-szellem?

Az 1Móz 1,26–27 írja, hogy van valami, ami miatt az emberiség különbözik a többi teremtménytől. Az emberi lények azért voltak teremtve, hogy kapcsolatuk legyen Istennel, és mint olyan, Isten anyagi és anyagtalán részt is teremtett belénk. Az anyagi nyilvánvalóan az, ami kézzelfogható: a test, csontok, a szervek stb., és addig létezik, ameddig az ember él. Az anyagtalán rész az, ami nem tapintható: lélek, szellem, intellektus, akarat, lelkiismeret stb.

Ezek tovább léteznek, mint ameddig egy ember fizikai élete tart.

Minden ember rendelkezik anyagi és anyagtalán jellemzőkkel. Egyértelmű, hogy minden embernek van teste, ami húsból, vérből, csontokból, szervekből és sejtekből áll. Azonban a nem tapintható dolgok azok, amelyekről gyakrabban folyik a vita.

Mit mond erről a Szentírás? Az 1Móz 2,7 kijelenti, hogy az ember élő léleknek lett teremtve. A 4Móz 16,22 Istent úgy nevezi meg, mint „minden test szellemének Istene” (az angol fordítás alapján). A Péld 4,23 figyelmeztet bennünket: „Minden féltve őrzött dolognál jobban óvd szíved, mert onnan indul ki az élet!”, jelezve, hogy a szív az emberi akarat és érzelmek központja. Az ApCsel 23,1 mondja: „Pál rátekinített a nagytanácsra, és így szólt: »Atyámfiai, férfiak, én teljesen jó lelkiismerettel szolgáltam Istennek, mind e mai napig.«” Itt Pál úgy utal a lelkiismeretre, mint az értelem részére, ami megítéli a jót és rosszat. A Róm 12,2 kijelenti, hogy „és ne igazodjatok e világhoz, hanem változzatok meg értelmetek megújulásával”. Ezek és még számos más vers utal az emberek különböző anyagtalán területeire. Mindannyian rendelkezünk anyagi és anyagtalán tulajdonságokkal.

Tehát a Szentírás sokkal több dolgot vázol fel, mint csupán lelket és szellemet. Valahogyan a lélek, a szellem, a szív, a lelkiismeret és az értelem mind kapcsolatban áll egymással, és összefügg. Mégis az ember elsődleges anyagtalán része a lélek és szellem. Ezek feltehetőleg magukban foglalják a többi területet is. Ezt szem előtt tartva az emberek kettes (kettéosztva, test/lélek-szellem) vagy hármas (háromfelé osztva, test/lélek/szellem) felosztásúak. Lehetetlen kizárólagos álláspontra helyezkedni. Mindkettő nézet mellett jó érvek szólnak. A kulcsige a Zsid 4,12: „Mert Isten igéje élő és ható, élesebb minden kétélű kardnál, és áthatol az elme (angolban: lélek) és lélek (angolban: szellem), az ízületek és velők szétválásáig, és megítéli a szív gondolatait és szándékait.” Ez a vers legalább két dologra nyitja fel a szemünket a vitával kapcsolatosan. A lélek és a szellem elválhat egymástól, és ezt a megosztottságot a lélek és szellem között csak Isten látja. Ám ahelyett, hogy olyanra összpontosítunk, amit nem tudhatunk biztosra, jobb dolog Istenre figyelni, aki „csodálatosan megalkotott” (Zsolt 139,14; SZIT).

Forrás:

<https://www.gotquestions.org/Magyar/test-lelek-szellem.html>

Isten nevei, felségcímei és jelzői

(Több mint 300 – szinte az év minden napjára jutna egy újabb nézőpont)

AZ ATYA

1. hú az Isten, nem hitszegő
2. megbocsátó Isten
3. megsegítő erő
4. ékes korona
5. indulatos és bosszúálló Isten
6. Úr a mennyben
7. erőssége a szegénynek a nyomorúságban
8. az elnyomottak menedéke
9. erőssége a nincstelennek
10. szentély
11. árnyék a hőségben
12. oltalom a zivatarban
13. a hősi erő
14. menedék a nyomorúság idején
15. mindig biztos segítség a nyomorúságban
16. tervező és alkotó
17. aki mindent felépített
18. az Úr seregének a vezére
19. a menny és a föld alkotója
20. özvegyek védője
21. örökkévaló király
22. Atya
23. irgalom Atyja
24. a lelkek Atyja
25. a világosság Atyja
26. árvák atyja
27. a mi Urunk Jézus Krisztus Istene és Atyja
28. Felséges Isten
29. teremtő Istenem
30. kőszálam
31. szabadító Istenem
32. oltalmazó Istenem
33. Ábrahám, Izsák és Jákob Istene
34. minden vigasztalás Istene
35. minden élőknek az Istene
36. a dicsőség Istene
37. Istenek Istene
38. minden kegyelem Istene
39. a reménység Istene
40. a szeretet és a békeesség Istene
41. a békeesség Istene
42. a megtorlás Istene
43. a minden embernek lelket adó Isten
44. igaz Isten
45. Isten a mi Atyánk
46. a mi erős Istenünk
47. a föld minden országának Istene
48. az Atya Isten
49. bosszút áll értem az Isten
50. a türelem és vigasztalás Istene
51. a nagy és félelmes Isten
52. nagy, erős és félelmes Isten
53. aki eltörlöm álnokságodat
54. a vigasztalótok
55. ő formálta mindnyájuk szívét
56. aki feltámasztotta Jézust a halottak közül
57. aki tudára adja szándékát az embereknek
58. az árvák segítője
59. aki mindent megtehet
60. aki megőrizhet titeket a botlástól
61. aki készül ítélni élőket és holtakat
62. Szent Atya
63. a Szent
64. Szent köztetek
65. a Vagyok
66. a Vagyok, aki vagyok
67. féltőn szerető
68. az egész föld bírója
69. a dicső király
70. a mennyei király
71. élő és igaz Isten
72. Úr (Adonáj)
73. a mindenható Úr
74. mindenható Úr Isten
75. az Úr a békeesség
76. Úr (Jahve)
77. felséges Úr
78. az Úr az én hadijelvényem
79. az Úr az én kőszálam
80. az egész föld Ura
81. menny és föld Ura
82. a királyok ura
83. az Úr a mi Istenünk
84. alkotónk, az Úr
85. Uram, mi pajzsunk
86. az Úr a te gyógyítód
87. az Úr, a megszentelők
88. az Úr, aki ver
89. az Úr gondoskodik
90. szeretet
91. aki mindent alkotott
92. aki az eget és a földet alkotta
93. a Felséges
94. aki mellettem bizonyít
95. bizodalمام
96. segítségem
97. oltalmam
98. reménységem
99. világosságom
100. erős sziklám
101. oltalmam a veszedelem napján
102. menedékem, mikor bajba jutok
103. éneke
104. hatalmas szabadítóm
105. támaszom
106. a Félelmetes
107. az egyedül bölcs Isten
108. hajlékunk
109. bíránk
110. törvényadó
111. vezérünk
112. megváltónk
113. oltalmunk és erősségünk
114. Igazságos Atya
115. az igaz bíró
116. szabadító kőszálam
117. Pásztor
118. a Mindenható
119. irgalmas és kegyelmes Isten
120. örökkévaló Isten
121. perzselő tűz
122. a magasságos Isten
123. szőlősgazda
124. a dicsőség Atyja
125. Izrael felséges Istene
126. szabadító Istenem
127. te vagy a látás Istene
128. nagy király minden Isten fölött
129. az igaz, a hatalmas
130. az élő Atya
131. a felséges dicsőség
132. a mennyei Felség
133. az egy Isten
134. fazekas
135. oltalmam és kőszálam
136. a folyóvíz forrása
137. szívemnek kőszáklája
138. igaz bíró, vesék és szívek vizsgálója
139. ékességem

JÉZUS

140. názáreti
 141. az Alfa és az Ómega
 142. az öregkorú
 143. Felkent
 144. apostol és főpap
 145. a hit szerzője és beteljesítője
 146. az élet fejedelme
 147. üdvösségünk fejedelme
 148. boldog és egyetlen Hatalmasság
 149. ékes és dicső sarj
 150. Isten kenyere
 151. vőlegény
 152. sarokkő
 153. a főpásztor
 154. kiválasztott drága sarokkő
 155. Krisztus Jézus az én Uram
 156. Krisztus Jézus a mi reménységünk
 157. az Isten Krisztusa
 158. Izrael vigasztalása
 159. ékes korona
 160. örök élet
 161. Hű és Igaz
 162. a hű és igaz tanú
 163. aki elsőnek támad fel a halottak közül
 164. az elsőszülött a halottak közül
 165. az elsőszülött minden teremtmény közül
 166. az elhunytak zsengeje
 167. áldozati ajándék, az Istennek kedves illat
 168. vámszedők és bűnösök barátja
 169. az egész föld Istene
 170. Isten mindenek felett
 171. az Isten Fia
 172. nagy főpap
 173. nagy világosság
 174. a juhok nagy pásztora
 175. egy jobb szövetségnek a kezese
 176. a mennyből száll le, és életet ad a világnak
 177. a vesék és a szívek vizsgálója
 178. minden férfinak feje
 179. feje a testnek, az egyháznak
 180. feje az egyháznak
 181. feje minden fejedelemségnek és hatalmasságnak
 182. örököse mindennek
 183. aki halott volt, és életre kelt
 184. aki szeret minket, és vére által megszabadított bűneinktől
 185. egyszülött Fia
 186. a Szent és Igaz
 187. az Isten Szentje
 188. a te szent szolgáló Jézus
 189. Izrael reménysége
 190. erős üdvözítő
 191. a láthatatlan Isten képe
 192. Immánuel
 193. kimondhatatlan ajándék
 194. Jézus
 195. Jézus Krisztus
 196. Jézus Krisztus a mi Urunk
 197. Jézus Krisztus, a mi üdvözítőnk
 198. názáreti Jézus
 199. bírása élőknek és holtaknak
 200. Királyoknak Királya
 201. népek királya
 202. az Isten Báránya
 203. világosság a pogányoknak
 204. az élet világossága
 205. az emberek világossága
 206. a világ világossága
 207. az élő kenyér, mely a mennyből szállt le
 208. a mi Urunk és Üdvözítőnk Jézus Krisztus
 209. Úr (Kuriosz)
 210. a dicsőség Ura
 211. uraknak Ura
 212. a béke Ura
 213. az aratás Ura
 214. ura a szombatnak
 215. Mester (Rabbuni)
 216. akit az Isten igazolt
 217. fájdalom Ura
 218. mester
 219. új szövetség közbenjárója
 220. irgalmas és hű főpap
 221. a szövetség követe
 222. Messiás
 223. hajnalcsillag
 224. közbenjáró
 225. a megszentelő
 226. pártfogónk az Atyánál
 227. népek uralkodójává emelkedik
 228. dicsőséges Urunk a Jézus Krisztus
 229. Istenünk és Üdvözítőnk, Jézus Krisztus
 230. egyedüli uralkodónk és Urunk
 231. húsvéti báránynak
 232. béke Ura
 233. bölcsesség, igazság, megszentelődés és megváltás
 234. orvos
 235. fejedelem és üdvözítő

236. Békesség fejedelme	263. az első és az utolsó
237. a vezérek vezére	264. az ajtó
238. a sereg vezére	265. a jó pásztor
239. aki váltságul adta önmagát mindenkiért	266. a fej
240. ötvös	267. az utolsó Ádám
241. a feltámadás és az élet	268. az élet
242. igaz bíró	269. az élő
243. igaz ember	270. élő kő
244. az Igaz	271. Az Úr a mi igazságunk!
245. a mi kősziklánk mindörökre	272. a mennyből való (ember)
246. Isten teremtésének kezdete	273. az egy ember, a Jézus Krisztus
247. a föld királyainak fejedelme	274. az egyszülött
248. a világ üdvözítője	275. az egyedül üdvözítő Isten
249. a második ember	276. Isten dicsőségének a kisugárzása
250. lelketek pásztora és gondviselője	277. a felkelő fény
251. az Emberfia	278. a kő, amelyet az építők megvetettek
252. az Áldottnak Fia	279. tanúbizonyság a maga idejében
253. az élő Isten Fia	280. az igazi világoosság
254. a magasságos Isten Fia	281. az igazi szőlőtő
255. örök üdvösség szerzője	282. az igazság
256. alap	283. az út
257. tanító	284. az íge
258. az Ámen	285. az igazi mennyei kenyér
259. engesztelő áldozat a mi bűneinkért	286. tanú a népek között
260. a kezdet és a vég	287. Csodálatos Tanácsos
261. a fényes hajnalcsillag	288. Isten ígéje
262. lényének képmása	289. az élet ígéje
	290. üdvösséged

SZENTLÉLEK

291. zálog	311. a mi Istenünk Lelke
292. másik Pártfogó	312. a fiúság Lelke
293. a Mindenható lehelete	313. az élő Isten Lelke
294. a Szent	314. az Úr Lelke
295. Szentlélek	315. az Úr Lelke
296. Isten Szentlelke	316. az igazság Lelke
297. pecsét	317. a bölcsesség és értelem lelke
298. Krisztus Lelke	318. a bölcsesség és a kinyilatkoztatás Lelke
299. a bölcsesség és értelem lelke	319. az ajándék
300. a hitnek a lelke	320. a megígért Szentlélek
301. megtisztító lélek	321. ugyanaz az ajándék
302. a dicsőség Lelke	322. a Mindenható hangja
303. Isten Lelke	323. az Úr szava
304. a könyörület és a könyörgés lelke	
305. Fiának lelke	
306. Jézus Krisztus Lelke	
307. ítélő lélek	
308. az igazság lelke	
309. az Úr ismeretének és félelmének lelke	
310. az élet Lelke	

Forrás:

Henry T. Blackaby, Claude V. King:
Isten megtapasztalása akaratának megismerése és cselekvése által
(Budapest: [Baptista Kiadó], 1999),
220–221. old.

Ma is lehet Jézussal találkozni?

Egy, az eszével már mindent, a szívével a lényegét nem értő képmutató egyháztag találkozása Jézus Krisztussal.

„Szép emlékeim vannak a gyermekkoromból. Magabiztos, kiegyensúlyozott fiú voltam, aki általában sikeres volt a tanulásban és a kapcsolataiban is. Kalandos és izgalmas életet terveztem magamnak, és igyekeztem mindent meg is tenni ennek érdekében. Bár Isten létében sohasem kételkedtem, de ez egy afféle »valakinek lennie kell ott fenn« hit volt, és távol állt Jézus Krisztus személyes megismerésétől. Ismertem a bibliai történeteket, de nem voltak mély hatással a mindennapi életemre. Egyszer aztán egy fiú feltette nekem a világ legjobb kérdését: »Ki neked Jézus Krisztus?«

Már nem emlékszem a válaszomra, de abból könnyen kideríthette, hányadán állok vele. Akkor ez a fiú segített abban, hogy megértsem a »Nagy képet«, hogy ez egy olyan történet, amelynek én is részese vagyok. Krisztus történetében én is szerepelek: Jézus miattam, helyettem, értem is meghalt. Amikor megértettem mindezt, elfogadtam őt mint személyes Megváltómat. Jézus tehát a Megváltóm lett, de még nem az életem ura...

Az évek során eltávolodtam tőle, és a saját fejem után mentem. Bár rendszeres látogatója, sőt tagja lettem egy gyülekezetnek, de az életem több területét sem adtam át teljesen Krisztusnak. Mígnem egy különös dolog történt. Egyszer azt álmodtam, hogy egy nagy tömegben emberek között térdelek. Végtelen távolságból odajön hozzám Jézus, megáll mellettem, de nem ér hozzám. Nekem csak a kisujjamat kellene megmozdítanom, hogy hozzá érjek, de dacosan nem akarom megtenni ezt a kis mozdulatot sem. Végül mégis megérintettem őt, és egy leírhatatlan öröm töltött be. Ennyi volt az álomom... Aznap reggel a gyülekezetben valaki arról tanított, hogy »szól az Isten egyszer vagy kétszer is«. Lehet, hogy már szólt is hozzád. Mire vársz még? Meghallod vajon még a hangját? Pedig ő már mindent megtett érted, életed minden területén a legjobbat szeretné neked adni. Bár ő nagyon nagy árat fizetett ezért, neked csak egy kis mozdulatot kellene megtenned, hogy mindezt elfogadd tőle ingyen, kegyelemből...

Akkor ott az az ember, szóról szóra elmondta az aznapi álmomat! Ez teljesen összetört. Onnantól megváltozott a gondolkodásom. Áadtam Jézusnak az életem irányítását. Megbántam, megvallottam, elhagytam mindazt, ami ellenkezett azzal, amit ő tanított. Nem mondhatom, hogy azóta ne követtem volna el bűnöket, de sohasem éreztem jól benne magamat. Tudtam, hogyan kérhetek érte bocsánatot, hogyan hagyhatom el azokat. Tartalmas és jelentőségteljes célja lett az életemnek. Kalandosabb és izgalmasabb, mint amit egykor képzeltem volna. Boldog ember vagyok, és ez nemcsak számomra, de mindenki másnak is valóság lehet. Az pedig hátborzongatóan szép és izgalmas, hogy évekkel később találtam rá a Bibliában arra a helyre, ahonnan az az ember akkor reggel tanított. Amikor továbbolvastam a sorokat, nem akartam hinni a szememnek! Ez van odaírva egy sorral lejjebb:

»Hiszen szól az Isten egyszer vagy kétszer is, de nem ügyelnek rá! Álomban, éjjeli látomásban, mikor mély álmom száll az emberre, és mikor ágyasházokban szenderegnek; Akkor nyitja meg az emberek fülét, és megpecsételi megintetésükkel. Hogy eltérítse az embert a rossz cselekedettől, és elrejtse a kevélységet a férfi elől. Visszatartja lelkét a romlástól, és életét, hogy azt fegyver ne járja át.« (Jób 33,14–18; KG)

Nincs két egyforma találkozás, de hiszem, hogy te is meghallhatod az ő hívó szavát, ha őszintén keresed őt!" (A szerkesztő saját élettörténete.)

A jó házasság receptje a Bibliában

Ezért a férfi elhagyja apját és anyját, ragaszkodik feleségéhez, és lesznek egy testté. (1Móz 2,24)

A recept három nélkülözhetetlen komponensből áll:

Elhagyja

Nézd meg a köldököd! Annak a pillanatnak az örök emléke, hogy tetszett-nem tetszett, kilenc hónap után kilakoltattak jól megszokott kis albérletedből. Megszülettél erre a világra, elérted azt a kort, amikor már magadtól – függetlenül édesanyádtól – kellett levegőt vened, táplálkoznod. Nem volt többé köldökzsinór... A házassággal pedig az a pillanat jön el, amikor az érzelmi köldökzsinórt kellene elvágni. Egy felnőtt ember már maga felel döntéseiért. A teljes önállóság joga és felelőssége is az övé a párját és őt érintő közös kérdések eldöntésében. Ettől fogva önállóan, szüleitől független módon kapcsolódik választott párjához. Kapcsolatukban, testi és érzelmi életükben, senki sem lehet fontosabb egymásnál, ha azt hosszú távon és harmonikusan szeretnék megélni.

Ragaszkodik

Mint két összeragasztott lap, elválaszthatatlan, sérülés nélkül nem szedhető szét. Nem függ a körülményektől, és valójában a másik féltől sem, az a szándék, hogy vele együtt, neki minden tőle telhetőt megadva szeretné leélni az életét. Mellette és vele marad akkor is, ha ez nehéz, ha fájdalmas, ha áldozatokkal jár is.

Lesznek ketten egyek

A harmonikus testi kapcsolaton túl ez teljes szellemi közösséget is feltételez. Olyan átlátszóságot egymás előtt, amelyben nincsenek takargatott, bizalmatlanságot szülő titkok. A másik teljes elfogadása, felvállalása és szeretete, annak minden erényével és hibájával együtt.

Édes anyanyelvünk árnyalatai és finomságai

Gyimóthy Gábor: Nyelvlecke

Egyik olaszóra során,
Ím a kérdés felmerült:
Hogy milyen nyelv ez a magyar,
Európába hogy került?

Elmeséltem, ahogy tudtam,
Mire képes a magyar.
Elmondtam, hogy sok, sok rag van,
S hogy némelyik mit takar,

És a szókincsben mi rejlik,
A rengeteg árnyalat,
Példaként vegyük csak itt:
Ember, állat hogy halad?

Elmondtam, hogy mikor járunk,
Mikor mondom, hogy megyek.
Részeg hogy dülöngél nálunk,
S milyen, ha csak lépdelek.

Miért mondom, hogy botorkál,
Gyalogol, vagy kódorog,
S a sétáló szerelmes pár
Miért éppen andalog?

A vaddisznó, hogyha rohan,
Nem üget, de csörtet – és
Bár alakra majdnem olyan,
Miért más a törtetés?

Mondtam volna még azt is hát,
Aki fut, miért nem lohol?
Miért nem vág, ki mezőn átvág,
De tán vágat valahol.

Aki tipeg, miért nem libeg,
S ez épp úgy nem lebegés,
Mint hogy nem csak sánta biceg,
S hebegés nem rebegés!

Mit tesz a ló, ha poroszkál,
Vagy pedig, ha vágtazik?
És a kuvasz, ha somfordál,
Avagy akár bóklászik.

Lábát szedi, aki kitér,
A riadt őz elszökell.
Nem ront be az, aki betér...
Más nyelven hogy mondjam el?

Jó lett volna szemléltetni,
Botladozó mint halad,
Avagy milyen ögyelegni?
Egy szó – egy kép – egy zamat!

Aki „slattyog”, miért nem „lófrál”?
Száguldó hová szalad?
Ki vánszorog, miért nem kószál?
S aki kullog, hol marad?

Bandukló, miért nem baktat?
És ha motyog, mit kotyog,
Aki koslat, avagy kaptat,
Avagy császkál és totyog?

Nem csak árnyék, aki suhan,
S nem csak a jármű robog,
Nem csak az áradat rohan,
S nem csak a kocsi kocog.

Aki cselleng, nem csatangol,
Ki „beslisszol” elinal,
Nem „battyog” az, ki bitangol,
Ha mégis: a mese csal!

Hogy a kutya lopakodik,
Sompolyog, majd meglapul,
S ha ráfórmedsz, elkotródik.
Hogy mondjam ezt olaszul?

Másik, erre settenkedik,
Sündörög, majd elterül.
Ráripakodsz, elődalog,
Hogy mondjam ezt németül?

Egy csavargó itt kóborol,
Lézensz, ődöng, csavarog,
Lőddörög, majd elvándorol,
S többé már nem zavarog.

Ám egy másik itt tekereg,
– Elárulja kósza nesz –
Itt kóvályog, itt ténfereg...
Franciául hogy van ez?

S hogy a tömeg mért özönlik,
Mikor tódul, vagy vonul,
Vagy hömpölyög, s mégsem ömlik,
Hogy mondjam ezt angolul?

Aki surran, miért nem oson,
Vagy miért nem lépeget?
Mindezt csak magyarul tudom,
S tán csak magyarul lehet...!

A bibliai kereszténység

Alapító, az alapítás helye, ideje

Kr. u. 30–33 körül jött létre a Római Birodalom Júdea nevű tartományában (ma Izrael). Jézus tanítványait idővel „keresztények”-nek nevezték („Krisztus híve” vagy „krisztusi”).

Legfontosabb iratok

A Biblia, amelynek ószövetségi része eredetileg héber és arámi, míg az újszövetségi rész görögül íródott.

Kicsoda Isten?

Egyetlen Isten van, aki három személyben létezik mint Atya, Fiú és Szentlélek. A Biblia a leggyakrabban az Atyát nevezi Istennek, de a Fiút és a Szentleket is. Isten szellemi lény, nincs fizikai teste. Isten személyes, az emberhez is személyesen viszonyul. A világot a semmiből teremtette. Örökkévaló, változhatatlan, szent, szeretetteljes és tökéletes.

Kicsoda Jézus Krisztus?

A Messiás, akit Isten az Ószövetségben megígért Izraelnek. A Szentlélektől fogant a szűz, Mária méhében. Benne a Fiú Isten lett emberré, a Háromság második személye. Teljesen Isten és teljesen ember, két természetű egymással összemoshatatlan és egymástól szétválaszthatatlan. A Fiú egyelőnyű és egyenrangú az Atyával és a Lélekkel. Ő az egyetlen út, amely az Atyához, az üdvösséghez, az örök élethez vezet. Isten terve szerint kereszthalált szenvedett, helyettesítő áldozatával teljesen kiengesztelte az Atyát a bűneinkért. Harmadnapra feltámadt testben és lélekben is halhatatlanként. Feltámadása után 40 nap alatt több mint 500 szemtanú látta Jézust, megérintették a sebeit, együtt étkeztek vele. Utána felemelkedett a mennybe, ahonnan ugyanígy testben és látható módon fog visszatérni az idők végén, hogy megalapítsa Isten országát és megítélje a világot.

Kicsoda a Szentlélek?

Szentlélek Isten a Háromság harmadik személye, tehát nem az Atya és nem is a Fiú. Személy és nem pusztán Isten ereje, vagy megszemélyesítése. Érzései

vannak, akarata, szól és cselekszik. Például embereket győz meg, megszentel, vigasztal, fedd, vezet, tanít és betölt.

Mi az üdvösség útja és célja?

Az üdvösség Isten kegyelméből adatik, ajándék, amelyet egyszerű hittel, bizalommal kell elfogadni, és amit nem lehet kiérdemelni. Az embernek teljes szívvel hinnie kell, hogy Jézus az ő bűneiért is bűnhődött, amikor meghalt, és hogy feltámadt, tehát most is él. Ez a biztosítéka annak, hogy az ember bűnbocsánatot nyerhet és örök életre támadhat fel. A szent és szerető Isten így akarja megmenteni a bűnös és engedetlen emberiséget.

Mi történik a halál után?

Haláluk után a hívők Jézussal lesznek együtt. Mindenkire vár a végső ítélet, amikor hívők és nem hívők egyaránt fel fognak támadni. Akik elítéltetnek, azoknak az Istentől való örök elválasztottság kínjait kell elviselniük. Akik üdvösséget nyertek, örökre Istennel lesznek a mennyben, új, halhatatlan testet, mennyei létformát kaptak.

Egyéb sajátosságok, érdekességek

Csoportos istentisztelet, általában templomban vagy imaházban. Nincsenek titkos szertartások. Egyetemes gyakorlat a keresztség/bemérés és az úrvacsora. Jellemző az önkéntes missziós erőfeszítés és kreatív munka a szükségben lévők (szegények, özvegyek, árvák és elnyomottak) segítése. Jézus szerint a követőit az egymás iránti szeretetről ismerik meg az emberek.

Forrás:

Kereszténység és más vallások (Budapest: Harmat, 2008).

A hinduizmus és a buddhizmus tanításai keresztény nézőpontból

(Részletek David Gregory Vacsora egy tökéletes idegennel című könyvéből)

Miről beszélgetne ön vacsora közben Jézussal? Ezzel a kérdéssel szembesül Nick Cominsky, a cinikus, de sikeres üzletember, amikor elfogad egy elegáns étterembe szóló meghívást a názáreti Jézussal elköltendő vacsorára. Biztos abban, hogy munkatársai akarják felültetni, leleplezésre készül. Asztaltársa megérti a gyanakvást, de azt javasolja, hogy folytassák a vacsorát mégis úgy, mintha ő tényleg Jézus lenne. A remek vacsora közben lebilincselő beszélgetés alakul ki, amely egyebek között kiterjed családi ügyekre, világvallásokra, halál utáni életre. Nick ráébred saját szunnyadó vágyaira, lelki és szellemi bizonytalanságaira, Isten iránt érzett neheztelésére – és egyre kevésbé csodálkozik azon, hogy a lelke mélyéből feltörő kérdésekre a vele szemben ülő férfi válaszokat tud adni.

A következőkben nézzünk meg néhány részletet David Gregory könyvéből! Különös tekintettel a Nick és Jézus között kialakult beszélgetésre, amely a világot másként szemlélő vallások kérdéskörében alakult ki közöttük.

– Valamelyik nap lefelé menet az utcánkban elolvastam az egyházköztség jelmondatát, amely szerint: „senki sem jut az Atyához, csak általam – Jézus”. Ha tényleg ezt mondta, akkor maga egy beképzelt alak, azt hiszem...

– *Miért gondolja, hogy tévedek?*

– Mert itt van ez a rengeteg ember a világon, akik annyi különböző dologban hisznek, és oly sokféle módon imádják az Istent, Jézus pedig azt mondta, hogy egyedül az ő útja helyes?

– *És ezzel önnek az a baja, hogy...*

– Több is van. Ki mondja meg, hogy Jézus útja jobb, mint Mohamedé, Buddháé vagy Konfuciusé vagy... Nos, a hindu vallásban tulajdonképpen nem volt kiemelkedő fickó...

– *Úgy gondolja, hogy a hinduizmus az igaz tan?*

– Nem tudom. Barátaim... rákaptak valami hindu dogmára, és úgy tűnik, hogy nekik bevált...

– *Nem azt kérdeztem, hogy maga szerint működik-e a dogma, hanem hogy úgy gondolja-e, hogy a hinduizmus igaz.*

– Nos, az ő számukra igaz.

– *Kopernikusz előtt a legtöbb ember azt hitte, hogy a Föld lapos. Ez tévedés volt, de nekik megfelelt. Miért?*

– Feltételezem, hogy ennek akkoriban nem volt jelentősége. Kolumbuszig soha nem utaztak olyan messzire, hogy gondjuk támadt volna emiatt. Persze a vikingeket kivéve.

– *És mi lett volna, ha az emberiség megkísérli a Holdra szállást, miközben még mindig hisz a Föld lapos voltában?*

– Ezzel azt mondja...

– *Amit az emberek hittek, az nem volt igaz. Egy kritikus ponton azonban a dolog működésképtelenné vált.*

(...)

– Azt mondja, hogy még ha valaki a maga számára használhatónak talál is egy hitrendszert, ha az téves, egy bizonyos ponton össze fog omlani?

– *És az ember nem szeretné, hogy amiben végső soron hisz, az téves legyen... Mit gondol? Hogy egyeztethető össze a hinduizmus az ön világegyetemre vonatkozó tudásával? ...*

– Úgy rémlik, a hinduizmus azt tanítja, hogy a világmindenség csupán annak az univerzális erőnek a kiterjesztése, aminek a neve...

– *Brahmá.*

– Igen. Brahmá, a végső lényeg.

– *Ilyeténképpen Isten a világmindenség, és a világmindenség az Isten.*

– Úgy van. Nincs külön teremtő.

– *És mióta létezik a világmindenség?*

– Nos, néhány hindu szerint öröktől fogva. Brahmá örök életű, ezért a világmindenség is az.

– *Hogy fér ez össze a maguk csillagászainak múlt századi felfedezéseivel?*

Latolgattam ezt egy pillanatig. – Nem valami jól – ismertem el. – Minden bizonyíték arra mutat, hogy a világmindenségnek időben tényleg volt kezdete, talán tizenöt-milliárd évvel ezelőtt.

– *Mi a helyzet, ha a szám téves?*

– A világmindenség akkor sem lehet örökkévaló. Ott a termodinamika második törvénye. Egy zárt rendszerben valamikor minden elhal. Egy végtelen ideje létező univerzumban nem láthatnánk új csillagokat vagy képződő galaxisokat. Mindennek leállónak kellene már lennie, mivel nem maradt már átalakulásra képes energia. Néhány ember, mint Hoyle, megpróbált kitarítani az állandó állapot elmélete mellett, amelyben a világmindenség örökkévaló lenne, de ma már senki sem fogadja el ezt.

– *Ha tehát a hinduizmus igaz, hogy került ide a világegyetem?*

– Nem tudom.

– *Én sem... Más bajok is vannak a hindu világgéppel.*

– Mifélek?

– Az egyik az erkölcs. Az emberek igencsak erkölcsös lények. Minden társadalomban, még a legegyszerűbben is, léteznek bonyolult és egymáshoz ráadásul hasonló erkölcsi szabályok.

– Egyetértek.

– Ebben az esetben hadd kérdezzem meg magától: mi a hinduizmusban az erkölcs végső forrása? Megkülönbözteti Brahmá a jót a rossztól?

– Nem, Brahmá erkölcs nélküli. Az univerzális erő számára végső soron semmi sem jó vagy rossz. Egyszerűen van.

– Mi akkor az erkölcs alapja, ha az összes dolog forrása erkölcs nélküli? Mi tesz valamit lényege szerint jóvá vagy rosszszá?

– Feltételezem, hogy mi.

– De ön Brahmá egy megjelenési formája, ezért erkölcs nélkül való.

Nem volt válaszom erre a kijelentésre. Ő folytatta:

– Hasonló a helyzet a hinduizmusban a személyességgel. Az emberek által legtöbbször becsült dolgok egyike a saját egyéniségük. Ez része annak, amitől az ember ember. Emlékszik arra, hogy mit tanít erről a hinduizmus?

– Igen. A személyiség illúzió. Meg kell szabadulnia tőle annak, aki az univerzummal egyesülni akar.

– Eszerint illúzió az, amit ön saját magában a legtöbbször becsül. Egy napon ön egyesül Brahmával, és elveszti egyéniségét.

El kellett ismernem, hogy minderre korábban nem figyeltem fel.

– Ha a személyiség illúzió – kérdezte –, miért annyira individuális minden ember? Hogyan hozott létre egy univerzális erő ilyen különböző személyiségeket?

– De ezeket az érveket felvetheti az összes keleti vallással kapcsolatban!

– Igen. Ez velük a gond. A világ nem olyan, amilyennek leírják. Adnak egy értelmezést az élet megértéséhez, de az téves... Mire emlékszik a buddhizmusból?

– A buddhizmus alapvető világképe azonos a hinduizmuséval – mondtam. – A végső valóság benne... az absztrakt úr, a nirvána. A nyolcúton végig haladva léphetünk be a nirvánába, megszabadulva minden kötődésünktől és vágyunktól. Amint ezt elértük, megszűnik minden szenvedésünk.

(...)

– Mire jutottak volna az emberek, ha egyeseknek nem lettek volna szenvedélyeik?

– Nem sokra – mondtam egyértelműen.

– Ön jó sok biológiát tanult. Hány olyan érzékelő idegsejt van a bőrünkben, amely képes élvezetet nyújtani?

– Sok millió.

– Tehát egy személytelen univerzum erős vágyakat és nagy érzéseket átélni képes személyes létezők alakját vette fel, az élet célja mégis a vágyak megszüntetése.

– Azt gyanítom, hogy ennek nincs sok értelme – mondtam, befejezve az érvelést helyette.

– Azt gondolja, hogy talán a szenvedés volt olyan nagy Indiában, hogy Gótama Sziddhárta, a Buddha, egy rá vonatkozó magyarázattal próbált fellépni, és egy egész hitrendszert fejlesztett ki a szenvedés elviselhetővé tételéhez?

Az iszlám és az ateizmus keresztény nézőpontból

(Részletek David Gregory Vacsora egy tökéletes idegennel című könyvéből)

– Mi a helyzet az iszlámmal? – kérdeztem. – Meglehet, a panteista vallások nem tarthatók. De a muzulmánok azt állítják, hogy ők a Biblia Istenét imádják. Ki dönti el, hogy az ő változatuk téves, és Jézusnak van igaza?

– *A dolog azon múlik, hogy Isten tényleg beszélt-e Mohamedhez, nemde? Igencsak nagy jelentőséget kell tulajdonítani egy emberi írásnak, különösen olyanénak, aki, miután állítólag hallott egy angyali üzenetet, nem volt biztos abban, hogy az Isten szólt-e hozzá, makacsul foglalkoztatta az öngyilkosság gondolata, részben katonai hódításokkal tett szert követőkre, megengedhetőnek tartotta ellenségei megölését, és feleségül vett egy kilencéves kislányt, egyebek között.*

– Ezt ki állítja? Soha nem hallottam ezekről a dolgokról, a katonai részét kivéve.

– *Tiszteletreméltó muzulmán források. A Szirat Raszul Allah. Bukhari, Muszlim és Abu Dawud Hadith-gyűjteménye. Többek között al-Tabari krónikája.*

(...)

– De hát elmondhatná ezt a kereszténységről is, mert az is arra épül, hogy Isten, úgymond, beszélt valakihez.

– *Nem, a Bibliának negyvennél több szerzője van másfél évezrednyi idő alatt, összefüggő üzenettel. Ez nem az isteni eredet ellen, hanem mellette szól.*

– És mégis, ki állítja azt, hogy Isten nem szólt Mohamedhez?

– *Ha Isten ezt tette, akkor ő valamit félreértett.*

– Micsodát?

– *Mohamed azt írta, hogy engem nem feszítettek keresztre, az Isten angyalai megmentettek és egyenesen a mennybe vittek... A keresztre feszítésemről történelmi feljegyzések vannak, nemcsak a korai kereszténységben, de korabeli nem keresztény történetíróknál is. Vesse el ezeket, és el kell vetnie mindazt, amit az ókor történetéről tud!*

– Valóban nem lehetett ellenvetésem. Lehet vitatkozni a feltámadáson, de Jézus keresztre feszítése bizonyosság...

– *Az iszlám tanításban vannak további valótlanságok.*

– És pedig?

– *Hogy a Biblia az idők folyamán annyira megváltozott, a mai változat olyan lényegesen megromlott, hogy nem érdemel hitelt.*

– És?

– *És ez nem igaz. A kérdés bármelyik tudósa megmondhatja ezt. A holt-tengeri tekercsek, egyebek mellett, bizonyítják*

a zsidó Biblia megbízhatóságát. És van még vagy ötezer korai kézirat, amelyek az Újszövetséget igazolják. Az van a kezünkben, amit a szerzők leírtak. Rajtunk múlik, hogy mit kezdünk vele, de tudjuk, hogy mit írtak. De nem ez a legnagyobb gond az iszlámmal... Mi az ön legbensőbb vágya?

– ...Nem vagyok biztos benne, hogy erről beszélni akarok.

– *Akkor kezdjük általánosságokban. Mire vágyódnak szívéük mélyén leginkább az emberek?*

– Feltámadásra? Vicceltem. Vagyis csak félig. – Ő nem reagált... – Azt hiszem, hogy az emberek leginkább arra vágnak, hogy szeressék őket.

– *Nem akarok túlságosan személyes lenni, Nick. De a maga életében volt valaha valaki, aki a maga szeretetéttségét kielégítette?*

Túlságosan személyessé kezd válni, akár akarja, akár nem. Ráadásul azt hittem, az iszlámról beszélgetünk... – Nem, nem igazán.

– *Ez azért van, mert egy másik személy erre soha nem képes. Csak Isten. Ő teremtette így az embert. De a muzulmánoknak nincs meg ez a reményük. Senki sem kerülhet személyes kapcsolatba Allahal. Őt csak imádni lehet és szolgálni a távolból, még a paradicsomban is. Ez nem felel meg az emberi szív legmélyebb vágyának. Miért teremtette volna ilyen vágygal az embert az Isten, ha az soha nem teljesül be?*

– Lehet, hogy a muzulmánok nem tudják az összes választ. De nem hiszem, hogy bárki tudná.

– *Nem, nem tudják. Csak azt gondolják, hogy tudják.*

– És mi van akkor, ha Isten egyáltalán nem létezik?... Meglehet, nincs más, csak az anyagi világ.

– *Ebben az esetben a tervezés a kérdés.*

– Azért, mert ki van zárva, hogy az egész véletlenül alakult ki? – Ez volt a legközönségesebb érv, de őszintén szólva jó.

– *Maga ismeri Roger Penrose nézeteit? – mondta.*

– Igen. Hozzájárult a fekete lyuk elméletének kidolgozásához.

– *Tudja, hogy az ő számításai szerint a káoszhoz viszonyítva mekkora a valószínűsége egy olyan kozmikus balesetnek, amely ezt a rendezett univerzumot hozza létre?*

Megtippeltem: – Egy a millióhoz.

– *Inkább egy a százmilliárdhoz a százhuszonharmadik hatványon.*

– Nem valami nagy esély.

– *És ez még csak a makrovilág. Nem mond semmit a biológiai élet összetettségéről.*

Itt megfogott...

– Rendben van. Egyetértek azzal, hogy kell lennie valamilyen transzcendens lénynek, nem pusztán fizikai létezőnek. És maga mesterien mutat rá a különféle vallások gyenge pontjaira. De nekem úgy tűnik, hogy az összes vallás közül a kereszténység különféle utakon ugyanoda jut el. Azt értem ezen, hogy mindenki keresi Istent, és...

– *Maga is?*

Ez a közbeszólás meglepett. Keresem én az Istent? Az, aki szemügyre venné az életemet, nem gondolná. Úgy döntöttem, elengedem a fülem mellett a kérdést.

– Ahogy mondtam, úgy tűnik, mintha mindenki a maga módján keresné az Istent. Ez tetszik nekem abban az egyházközösségben, amit barátaink, Dave és Paula látogatnak. Ők felölelik mindenki hitét, és segíteni próbálnak nekik az Istenhez vezető ösvényen.

– *Van egy kis gond ezzel az elgondolással – mondta.*

– Micsoda?

– *Nem vezet ösvény az Istenhez.*

A legkevésbé erre a feleletre számítottam.

– Hogy érti azt, hogy nem vezet ösvény az Istenhez? Minden vallás azt állítja, hogy rávezet az Istenhez vezető útra.

– *Ó, van Istenhez vezető út – mondta –, de az nem ösvény... az ösvény olyasmiről, amin valaki végigmehet a maga erejéből, hogy elérje a célját. De ilyen ösvény az Istenhez nem vezet. Nincs semmi, amit tehet avégett, hogy eljusson Istenhez. Ilyen ösvény nincs.*

...Hadd kérdezzek valamit öntől! Ha Sára hétéves lesz, és tesz valami rosszat, hány tányért kell elmosnia ahhoz, hogy ön ismét az ölébe vegye és magához ölelje?

– Egyet sem.

– *Hány ötöst kell hoznia az iskolából?*

– Értelmetlen kérdés.

– *Miért?*

– Mert semmit sem kell tennie. A lányom.

– *Pontosan.*

– Azt mondja, semmivel sem tudjuk kiérdemelni, hogy Isten elfogadjon bennünket.

– *Hány imát kell naponta elmondania annak a muzulmánoknak, aki ki akarja érdemelni, hogy a paradicsomba jusson, hogy elég jó legyen?*

– Nem tudom.

– *Ők sem. Ez a gond. Soha nem lehetnek biztosak abban, hogy amit tettek, elég-e: ima, böjt, alamizsnálkodás, zarándoklat. Soha nem tudhatják. Kérdezze meg őket, és el fogják ismerni! A hinduk soha nem tudhatják, hány életet kell leélniük ahhoz, hogy sikeresen ledolgozhassák a karmájukat. A buddhisták soha nem tudhatják, hogy mennyi erőfeszítésre lesz szükségük a nirvána eléréséhez.*

Beszélgetőpartnere éppen az ellenkezőjéről győzi meg, amit itt most terjedelmi okok miatt már nem ismertünk, de hogy a keresztény válasz se maradjon el, gondolkodj el a következő, erre a kérdésre kristálytisztán válaszoló bibliaverseken:

„Ezt azért írtam nektek, akik hisztek Isten Fia nevében, hogy tudjátok: örök életetek van.” (1Jn 5,13)

„Hiszen kegyelemből van üdvösségetek a hit által, és ez nem tőletek van: Isten ajándéka ez; nem cselekedetekért, hogy senki se dicsekedjék.” (Ef 2,8–9)

Sławomir Mrożek:

Egymás mellett élés

Hazament a plébános, ott találta az ördögöt. Vörös zsoké-sapka volt a fején, az asztalnál ült és figyelmesen nézett az emberre, ez esetben a papra. Mert az ördög, ellentétben az emberrel, nem szórakozott. Nem oszlik meg a figyelme a jó és a rossz között, teljes egészében a rossznak szenteli magát, nincsenek kételyei, s ez lehetővé teszi számára, hogy minden helyzetben tökéletesen koncentráljon.

Alkonyattájt történt, amikor hazatért a pap, miután elvégezte napi plébánosi feladatait. Megpillantva az ördögöt felsóhajtott, mint a favágó, aki egész nap vágta a fát a fenyvesben, este meg azt látja, hogy közben nőtt egy tölgyfa a szobájában.

Tapasztalatai és ismeretei azonban megtanították arra, hogy az ördög kitart, azaz idegen tőle a fluktuáció, a dagály és az apály, a hatványozódás és az osztódás, a munka és a pihenés, az álom és az ébrenlét ritmusa. Szóval mégsem csodálkozott annyira, mint a favágó, csak – és itt helyénvaló a favágóhasonlat – kétszer olyan fáradtnak érezte magát.

– Mi van? – kérdezte röviden és nem túl vendégszeretően.

– Tulajdonképpen semmi, egyszerűen itt vagyok – felelte az ördög.

A pap az ördögiség különféle felfogásaira gondolt, eszébe jutott minden spekuláció az ördögi természet és az ördögűzés tárgyköréből. Önkéntelenül is alkalmazni próbálta a helyzethez az ördögűzés ilyen-olyan módjait. De annyi módszer volt, és az egész napi munka után olyan fáradtnak érezte magát, hogy egyikre sem tudta rászánni magát. Már-már azt akarta mondani: „Hát csak legyél!”, de visszafogta magát, mert a gonosz létébe való belenyugvás nem lett volna helyénvaló.

– Értem – mondta az ördög. – De ne aggódj. Én is békén hagyalak téged, nem kísértelek, nem lesz semmi csel-szövés, fortély. Üldögélek és kész.

„Természetesen hazudik – gondolta a pap. – Benne van a természetében a hazugság. Ki kellene űzni. Ha csak üldögélni akar, semmi mást, miért pont idejött és nem valahova máshová?

De előbb levetem a cipőmet és papucsot húzok. Ha fiatalabb lennék... De már érzem a koromat. Nem vagyok már olyan fürge, mint régebben.”

Lehúzta a cipőjét, papucsot vett, teát főzött. Szeme sarkából figyelte az ördögöt. De az állta a szavát. Meg sem szólalt, ült szerényen, még csak a sapkáját se vette le, ami arra utalt, hogy nem akarja kényelembe helyezni magát,

és egyáltalán nem mutatott semmi olyan aktivitást vagy ügybuzgalmat, aminek hírnevét köszönheti.

Megitta a teát a pap, és – nem is annyira az olvasás miatt, inkább időt akart nyerni – kézbe vett egy könyvet, melynek tartalmában nem volt ellentmondás. De épp ezért szemhéja, amelyet amúgy is alig tudott a pupillája felett tartani, egyre nehezebb lett, már nem bírta el a súlyát. Amikor a szendergés félszendergéssé változott, ugyanolyannak látta az ördögöt, illedelmesen ült az asztalnál, de mintha távolabb lenne. „Érdekes, hogy tényleg nem bánt. Pedig nyilván akar valamit tőlem, de még ha egyelőre nem is akar semmit, akkor sem lehet nyugtom a gyanútól, hogy ez csak alattomos csel. Soha nem lehet elég éber az ember vele szemben. Valamit kéne kezdeni vele, de egy kicsit később, majd ha kipihentem magam.

– Itt vagy még? – kérdezte megint felocsúdván szendergéséből. Az ördög csak bólintott. Természetesen ott volt jól láthatóan, nem kellett ehhez szóbeli kommentárt fűzni. Szerényen ült továbbra is, mintha váróteremben érezné magát, vagyis mintha nem lenne semmi dolga ebben a helyiségben, ahol tartózkodott, még azt a groteszk, vörös sapkát sem vette le. „Nem agresszív – gondolta megint a plébános –, de ha mégis forral valamit, még mindig lesz elég időm ahhoz, hogy megelőzzem. Egyébként is... – és itt a plébános szabadulni akart a mégiscsak jelentkező lelkiismeret-furdalástól – még ha itt is van, ez azt jelenti, hogy nincs máshol. Engem nem bánt, itt szemmel tarthatom, és amíg itt van, nem bánthat másokat, nem lévén ott, ahol most nincs. Végül is jobb így, mint ha kiűzném vagy elküldeném valahová, ahol ki tudja, mekkora bajt csinálna. Üldögéljen csak, mert ha ezen veszíthet valaki, az csak ő maga.”

És lefeküdt aludni, de most már rendesen, és eltöltötte az első éjszakát az ördöggel. Mert virradatkor, mikor a pap felébredt, még mindig ott ült az asztalnál az ördög vörös bohócsapkával a fején változatlanul. Az ördög nem érez fáradtságot, nincs szüksége pihenésre. Csodálkozott a pap, hogy az ördög társaságában is épp olyan mélyen aludt, mint szokott, nem voltak rossz álmai.

Mikor a pap elment otthonról, hogy megtartsa a reggeli misét, az ördög az ajtóig kísérte tekintetével, de nem mozdult a helyéről. Ugyanazzal a pillantással köszöntötte este, amikor a pap hazatért. Úgy viselkedett, mint egy jól idomított, hű kutya, azzal a különbséggel – ez pedig előnyére szolgált a kutyával szemben –, hogy nem igényelt semmi gondoskodást vagy ellátást. Eszébe jutott a papnak, hogy

tegnap úgy döntött, kiúzi az ördögöt, ugyanakkor azok az indokok is eszébe jutottak, amelyek miatt végül is nem úzta ki. „Ha ő békén hagy, én is békén hagyom. Nálam úgyszem bánt senkit. Ha már úgyszem lennie kell, akkor legalább legyen tétlen. Jobb, ha itt ül, ahol engem nem bánt, mint ha elmenne és ártana az embereknek. Csak próbáljon meg ujjat húzni velem, majd én megmutatom neki az ördögűző tudományomat.”

De az ördög meg sem próbálta. Kerülte a legkisebb konfliktust is a házigazdával. Nem kellett neki semmi más, csak egy hely az asztal mellett.

Ha nem kérdezték, nem szólt, a pap pedig nem kérdezt semmit. Nyugalomért nyugalom. Különösnek tűnhet fel, hogy a plébános nem élt az alkalommal, pedig megtudhatott volna ezt-azt ellenfeléről a közvetlen, s végül is társasági beszélgetésben. Vagy nem akart semmiféle vitába keveredni vele, emlékeztén arra, hogy az ördöggel nem kell vitatkozni? Bizonyára. Tudta, hogy az ördög csak erre vár. Hisz épp azért akarta kidobni a kezdet kezdetén, mert attól tartott, hogy az ördög csak azért jött, hogy beszélgesse vele. És később is csak azért engedte meg, hogy maradjon, mert az ördög nem szólalt meg. Vigyázott hát, nehogy ő kezdje el azt, amit az ördög nem kezdett el. Meg hát már nem is volt fiatal a pap, nem volt benne elég kíváncsiság. Főként, ha összevetjük a kíváncsiság kielégítéséhez szükséges erőfeszítéssel. Erre az erőfeszítésre még akkor sem lett volna hajlandó, ha elvi okokkal nem kellett volna számolnia. Fáradtan tért haza, az ördög ott volt a helyén, nem szóltak egymáshoz. A pap elment aludni, az ördög virasztott. Így alakult ki köztük.

Egyik nap meglátogatta a plébániát a püspök. Kitűnő állapotban találta a templomot, a lekipásztori munka is példás volt. Nemhiába törte magát a plébános látástól vakulásig, de hát ezért járt haza olyan fáradtan, hogy már nem is törődött az ördöggel.

– Szívesen megnézném még a plébániát is – mondta a püspök búcsúzóul.

A plébánosnak eszébe jutott, milyen lakótársat talál nála a püspök, és megijedt. De nem térhetett ki. Abban a tudatban nyitott ajtót, hogy vége mindennek, nincs mit tenni, elkerülhetetlen a botrány, megszágyenyül, kiszámíthatatlan balszerencse szakad rá; gondolatban átkozta az ördögöt és saját könnyelműségét, miért nem dobta ki már az első nap, miért halogatta, mire várt. Nagy volt hát a meglepetés, megkönnyebbülés, amikor a lakást üresnek találta. Eltűnt az ördög. A plébános nem tudta elfojtani magában a hála érzését, noha tisztában volt vele, hogy ez az érzés az ördög iránt a legnagyobb mértékben helytelen, megalázó és méltatlan volt. Ördögnek ördög, de ha kell, tud ő tisztességesen, barátián is viselkedni.

Körülnézett a püspök, és már épp dicsérni akarta a szerény, egyszemélyes háztartást, amikor megpillantotta a vörös zokésapkát, amit az ördög hagyott az asztalon. A plébánosra emelte kérdő tekintetét, mert különösnek találta, hogy az egyházközség e tiszteletre méltó patrónusa ilyen komolytalan, lelkiségét nevetségessé tevő fejedőt használ. Különösnek és illetlennek találta.

– Ez... ez az unokaöcsémé. Eljön néha hozzám – hazudta a plébános. Ha azt mondta volna, hogy az övé a sapka, az is hazugság lett volna.

A püspök megértően bólogatott és kifejezte általános elégedettségét. Aztán elutazott, továbbra is nagyon elégedett volt. Mikor a plébános egyedül maradt a lakásban, kijött az ördög a szekrényből, ahol addig rejtőzködött. Elindult a plébános felé, ocsmány, kaján vigyorral a pofáján.

– Bácsikám! – kiáltott boldogan, és kitárta karjait.

Sławomir Mrozek: Leckék a legújabb kori történelemből (Budapest: Pesti Szalon, 1992), 138–141. old.

1. LECKE

Szarka János: Tanulmányok bibliai kurzushoz. Új Remény Baptista Gyülekezet.

2. LECKE

The digital Dead Sea Scrolls, <http://dss.collections.imj.org.il/>.

3. LECKE

Szalai András: Bibliafordítás és bibliafordítások, www.apologia.hu.

4. LECKE

Szarka János: Tanulmányok bibliai kurzushoz. Új Remény Baptista Gyülekezet, 51. old.

Cseri Kálmán: Mi az ihletettség? Pasaréti prédikációk, 2007. március 18.

5. LECKE

Abonyi Sándor: Bűnrendezés,

<https://keskenyut.wordpress.com/2016/03/12/bunrendezes/>.

Iudea a római helytartók alatt, [http://www.romaikor.hu/provinciak_es_tartomanyok/keleti_provinciak_i/iudaea_\(izrael_ciszjordania\)/a_zsido_nep_elete_a_romai_uralom_alatt/cikk/iudaea_a_romai_helytartok_alatt](http://www.romaikor.hu/provinciak_es_tartomanyok/keleti_provinciak_i/iudaea_(izrael_ciszjordania)/a_zsido_nep_elete_a_romai_uralom_alatt/cikk/iudaea_a_romai_helytartok_alatt).

Fodor Gábor: Palesztina a római uralom idején,

<http://hetnap.rs/mobil/?p=cikk&id=16862>.

8. LECKE

Magyar néprajzi lexikon (Budapest: Akadémiai K., 1987–).

Pálhegyi Ferenc, Bruno Schwengeler: Egészséges önértékelés – Mennyit érek? (Budapest: Ethos Kft., 2003).

Neil T. Anderson, Steve Goss: Szabadság Krisztusban. Csoportvezetői könyv ([Budapest]: Só és Világosság Alapítvány, 2012).

12. LECKE

Napi útravaló. Egy év alatt végig a Biblián (Budapest: KIA, 2015) 33. old.

13. ÉS 14. LECKE

Neil T. Anderson, Steve Goss: Szabadság Krisztusban. Csoportvezetői könyv ([Budapest]: Só és Világosság Alapítvány, 2012).

15. LECKE

A social média hatása a családi és társaskapcsolatokra

LookUp – Nézz Fel! Hagyd a telefonod! 720p

<https://www.youtube.com/watch?v=kMbxmB6c4rA>

Valentin-nap 2017: Vacsorateszt

<https://www.youtube.com/watch?v=YASftx5LRys>

Adele – Hello PARÓDIA !Pamkutya

<https://www.youtube.com/watch?v=qUnYeTIT25o>

19. LECKE

<http://www.depositum.hu/egyhzatyakfaq.html>

20. LECKE

Kovács Géza: Isten és a történelem (Budapest: Menedék Alapítvány, 2006).

Bibliai nevek és fogalmak (Budapest: Evangéliumi Kiadó, 2008).

Keresztyén bibliai lexikon. I-II. kötet, Bartha Tibor (szerk.) (Budapest: Kálvin, 2000–2004).

22. LECKE

Bibliai nevek és fogalmak (Budapest: Primo, 1988).

24. LECKE

Pálhegyi Ferenc: Keresztyén házasság (Budapest: Kálvin, 2017),
http://biblia.hu/a_biblia_a_hazassagrol/mit_jelent_szulonek_lenni
 Szabó Attila: Az Ószövetség a művészetekben (Budapest: Bibliaiskolák Közössége, 1991),
http://biblia.hu/az_oszovetseg_a_muveszetekben/jakob_es_ezsau
 Nagy Viktória: Az Ószövetség világa 1.
comeniusiskola.hu/tl_files/comenius2/dokumentumok/oszv1.pdf
 Keresztyén bibliai lexikon. I-II. kötet, Bartha Tibor (szerk.) (Budapest: Kálvin, 2000–2004).

25. LECKE

Szabó Attila: Kain és Ábel in uó: Az Ószövetség a művészetekben (Budapest: Bibliaiskolák Közössége, 1991),
http://biblia.hu/az_oszovetseg_a_muveszetekben/kain_es_abel
 Reisinger János: Káin és Ábel áldozata in uó: A Biblia a magyar képzőművészetben (Budapest: Oltalom Alapítvány, 2008),
http://biblia.hu/a_biblia_a_magyar_kepzomuveszetben/kain_es_abel_aldozata
 Cseri Kálmán: Tízparancsolat (Budapest: Harmat, 2016).
 Keresztyén bibliai lexikon. I-II. kötet, Bartha Tibor (szerk.) (Budapest: Kálvin, 2000–2004).

26. LECKE

Pálhegyi Ferenc: A szex in uó: Keresztyén házasság (Budapest: Kálvin, 2017),
http://biblia.hu/a_biblia_a_hazassagrol/a_szex.
 Pálhegyi Ferenc: Együtt járunk in uó: Keresztyén házasság (Budapest: Kálvin, 2017), http://biblia.hu/a_biblia_a_hazassagrol/egyutt_jarunk.
 Reisinger János: Dávid és Bethsabé in uó: A Biblia a magyar képzőművészetben (Budapest: Oltalom Alapítvány, 2008), http://biblia.hu/a_biblia_a_magyar_kepzomuveszetben/david_es_bethsabe.
 Cseri Kálmán: Tízparancsolat (Budapest: Harmat, 2016).
 Keresztyén bibliai lexikon. I-II. kötet, Bartha Tibor (szerk.) (Budapest: Kálvin, 2000–2004).

28. LECKE

Cseri Kálmán: Tízparancsolat (Budapest: Harmat, 2016).
 Kienböck Márta: Szókratész bölcsessége,
<http://www.magyarora.com/easyReader/szokratesz.pdf>.
 Schäffer Dániel: Tragédiákat okoznak a zaklató diákok,
http://eduline.hu/kozoktatás/2010/12/21/20101220_cyberbullying_internet_zaklatas_diak.

30. LECKE

Merrill C. Tenney: Újszövetségi bevezető (Budapest: KIA, 2012).